

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00026

A TOG IN REGENSBURG UN ELIYAHU BOHER

Joseph Opatoshu

*Permanent preservation of this book was made possible by
Joseph I. Davis & Monique R. Davis
in memory of
Celia Davis*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אָ טַג אֵין

רַעֲגַע נְסֻכּוֹרָג

א טאג אין רעגענסבורג
און אליהו בחור
פונ י. אפאטاشו
נויארק ,
1983

Copyright, 1933

By J. Opatoshu

אַרוֹיְסָגָעַכְן פֿוּנְ
ע. מַלְיָנָא

א י נ ה א ל ט	* * *
א טאג און רעגענסבורג	1 1
א פאשקויל	9 9
דער מײַנטער גײַט פֿאָרְקּוֹפַּן אַ בּוֹךְ	1 0 6
בִּיּוּם קָאָרְדִּינָאָל	1 1 7
וּוָאָרְטְּ-טִירְטֶשׁ	1 2 4

טאג אין רעגןסבורג

1

די שועערע של-טירן, געם-מידט אוון געה אמערט מיט
אייזערנע מגנ-זודס, זענען געשטעאנען ברוית צעעפנט. פון
דער טיפ האט ארויסגעשאָטנט אַ קילקיט, זיך צעליגנט
איבערן געפלאָסטערטן אַריינגן, ווואו טויבן האבן אַרומֶ
געשפֿאָצִית, זיך געוויגט אויף דינע, רויַט פֿיסלער,
געט ערְקָלְט.

אויפן באלעמאָר אויז געשטעאנען דער אלטער יעקל,
וועאָס האָט שווין געהאָט איבערגעגעבען דאס שמשות דעם
זונ זייןיעם. דאס מאָטַע פנימ גערונצַלְט און איינגעלאָפַן פון
אלטקייט. ס'וּוִיסָע בערדַל, געקנוּפָט און געקאלטַנט, האָט
זיך גערימן צו די פאות, צו די ברעמען, גלייך מען וואָלטַ
ס'פָנִים אַרְמוֹגָעָנוּמָע מִיט אַסְרָעָנְצִילְקָנָאָכְלַ.

עד האט געוקט אופין רויטן טעפין, וואס האט זיך געשפריט צווישן באעלמער און דעם אָרוֹן-קודש, געוקט אופיך די אַפְּגַּעַפְּצָטָה הָעֲנֶגְלִיְּכָטָעָרָם אָנוֹ העסָם, אָוֹפֵךְ די ווייס-געשאָרטע "שטעט", אָוֹפֵךְ די אַפְּגַּעַפְּרִישָׁטָה ווענט, וואס זענען געוען באַמָּאלָט מײַט הִירְשָׁן, מײַט שְׁפִּילְכָּלִים, מײַט קאָפְּטָלָעָר תְּהִילִים. דער אלטער שְׁמַשׂ האט געשעפט נחָת, וואס די פֿרְוָכָּתִין אָנוֹ מעַטְמָעָלָעָד זענען אָוּ יִסְגַּע וּזְעָמָק עַד טָעָרָט, וואס אַיִן חַלְפָּוֹן דער שָׁוֹל זַעַט זִיךְרִין שְׁטוּיבָּלָעָן נִימָט. ער האט אַיְינְגַּעַצְיוֹן דִּי לִיפָּן, די נָאָס, זָוִי ער ווֹאלָט זִיךְרִין גַּעַחַלְטָן בְּיִם פָּאנְגָּאנְדָּעָרְנִים אָנוֹ אַזְגָּד גַּעַטְאָן צָום וּן מִיט אַיְונְגָּ קְוִילְעָכְלָן: — גַּעַלְוָבָט הַשְּׁמַיְמָה, ווֹעֵן גַּעַשְׁעָט עַם ווֹידָעָר זָאָין ברוּלָעָפְטָן? אַיְינְמָאָל אַיִן אַל עַבְּוֹן-טָאגְן. הַיִּסְטָמָק

עם, איז אונדזער שלמה בעלאסער, דער גרייסער גביר, דער ואקערער, חשובער מאן, האט זיך משדר געזען מיט א צוויתן גביר, מיט אליהו מארגאליס פון ווירמייז. מאנטט העון וואס איך דער צו דיר, בערל.

— כ'הער, פاطער — האט דער זון א רוק געטאן זיין גרווי היטל, וואס האט אויסגעזען ווי א גלאק, נאר מיט א טראלד אין דער הייך, און וויטער געשווין די שנויין פון די אפנערבענטע, חלב'גע ליכט.

— זוי זאגט מען, בערל? ריד לחוד און מעשים לחוד — האט דער אלטער שמש א צי געטאן די קנייחויזן, וואס זענען געזען אין לאנגע, וואלעגע זאכן — דען וויסן מאנטטו, איז אונדזער קהלה, די רעגענסבורגער און די ווירט-מיוער קהלה, זענען די קעסטיליכטע קהילות אין גאנץ אשכנו, יחסנים קהילות, וואס זענען ניט שוה בשוה פאר די לעצטעה פאר יאר. היינט, בערל, מו שלוּם וווערן — רעגענסבורג איז זיך משדר מיט ווירמייז. ס'וואט זיין, זאג איך דיר, — בחתופים ובמחולות. מען שמועסט, איז אויפֿ דער חתונה קומען פרענקער לצנימ, און אונדזער לייב פון רעגענסבורג גרייט זיך שיין צו דער חתונה פון פסח איז. ער האט צונגנרייט צו „זינגען“ און צו „זאגן“. א חידוש בלויין, וואס קבנימ איז דערוויל ניקם צו זען. די דזוייקע לייט, וואס זענען פטור פון שוילזיגין, טאן זיך די ערשטעה פעדערן, טאן זיך שטענדיך מקדים זיין.

בערל, א שמאלער, א ניט-דערוואקסענע, האט זיך מיטאטאל אויגגענלייכט, איז געווארן אויפגעהייטערט און זיין בלאנד, שיטער בערדל האט זיך פאַרדייסן מיט גדלות, ווי דער געשוויענע עק כי א הענדל, וווען ס'קליבט זיך א קריי טאן.

— איז עם אמרת, פاطער, דאס שמואל בעלאסער האט נאך פאר דער חתונה די יוד אלפֿים ריביסטאָלער גע־
סילוקט?

— ער קען אויך צוואנץיק טויזנט סילוקן — האט דער פאטער א שטעה געטאן צוויי פינגר, ווי א בייס-צוווענגל, און ס'האט געפעטלט א הארעעלע די פינגר זאלן אנקאטען בערל'ס פארשפיצט בערדל.

פאטער-זון, מיט א פינקל אין די אויגן, מיט א שמיכל אין די בערדלעך, זענען א וויל געלביבן שטיין מיט פאָר רימענען קעפּ.

דער אלטער יעקליל האט געלביבט אין די קאָלִירֶטַע שיבעלעך, וואָס איבערן אַרְוֹן-קֹדֵשׁ. זוֹן-שְׁטָרָאַלְן האבן זיך געצונדַג, זיך אַבְּעָרְגָּעָרְבָּאָכָן, געווֹאָרְן אַיִּינְסָטָן פְּרִיָּיָה לעכַן שְׁפָעָרְלָאַעֲצָוְוִיטָעָר, וואָס האט אַפְּגָּעָהִילְכָּט אַיִּן די לִידְקָעָשׂוֹלְ-וּוִינְקָלָעָן. יִנְגָּלוֹוִיָּה האט יעקליל גענְגִּיבָּט, אַז דָּוָרָךְ די באָבלִימְעַלְמָע שְׁבָעַלְעָר, וואָס זִיכְּן טִיף אַיבָּרָן אַרְוֹן-קֹדֵשׁ, נִיְּעַן די תְּפִילּוֹת פּוֹנָם שְׁלִיחָ-צָבָר אַיִּן הַיְּמָלָאָרְיִין. אַז ווּדר קען עם אַיצְט אַפְּלִיאַיְקָעָנָען, אַז נִים?

דער זקן האט מיט געמאָסְטָעָנָע טְרִיטַע זיך געלאָזָט צָום אַרוּסְגָּאנָג.

איַן פְּעֻדָּעָרְשָׁוֹל, וואָס סְאַזְיָה גַּעֲזָעָן טְנוֹנָקָל אַזְיָה קִיל, ווי איַן אַקְעָלָרָה, איַז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַקְוּפְּעָרְנָעָר בְּיוֹרָה, אַכְּבִּיכְּיָה קָעָר, מיט קְנִיְּשָׁן. אַרְוֹם די שנְוִיכָן אַזְיָה קְרָאָנָעָן, וואָס יִידְזָן האָבָן הַונְּדָעָטָר יָאָרָן גַּעַטְוֹנָקָעָן די פִּינְגָּר, אַז דָּאָס קוּפְּעָר גַּעַוְועָן אַוְיסְגָּעָנָעָסָן, אַוְיסְגָּעָבִיסָן.

פּוֹן גַּעַוְועָנָהִית האט דער אלטער שםש אַ ווַיְשַׁ גַּעַטָּאן די הענט אַז דָעַם פִּיכְטָן קוּפְּעָר אַזְיָה לִיְּטָן זַיְנָעָן האָבָן אַנְגָּהָוִיכְן פְּרָעָפְּלָעָן. פָּאָר יעְקָלָן אַזְיָה דִי האַנְטָפָּסָט נִיט גַּעַוְועָן קִיְּזָן צְעַבְּרָאָכְבָּעָן כְּלִי. דָאָ, בַּיְּ דִי אַוְיסְגָּעָנָעָסָעָן שנְוִיכָן, זענען פָּאָר אַס גַּעַשְׁטָאָנָעָן מעַנְטָשָׁן, משְׁפָחוֹת, היְוָועָר. דָאָס הוּאָזֶה דָעַר קְרָוִין, צָום ווַיְסִין הִירְשָׁה, צָו דָעַר זָוָן, דָאָס הוּאָזֶה סְהָעָגָט נָאָךְ בֵּין הַיְּינְטִיקָן טָאגְדִּי שְׁילָד פּוֹן אַשְׁוֹוָאָרָצָן בעַד, די גְּרִינָעָטָר, די רְוִיטָעָטָר, דָעַר

שפריניג בראונעם, — גאנץ רעגענסבורג, וואס פאָרגנעם דעם
שול-הויף, די יידישע גאם, דעם בית-עלמין אויפן באָרג —
אלעַ האָט אַין אַ רגע אויפגעלעכט אַינָם שמש, געווארט
אויפֿ אַים אַין דְּרוֹיסֶן, וואו ס'האָט געפְּלייצֶט מיט זוֹן, פָּאָר
זיכערט או די זיבעַצִּיךְ יָאָר, יעְקִילִים יָאָרֶן, זעֲנָעָן נִיט צָעָ-
טָרָעָנְצָלָט. די יָאָרֶן לְעָבָן אַין דָּעָר שָׁוֹל, אַינָם האָנטְפָּאָט,
וְאַס אַין פָּאָלִישַׁ, אַיְגִים הָוֵיז צָום גַּלְדָּעָנָעָם לִיבָּ, וְאַוְּעַקְלִי
וְאוֹיְנָט, אַיְן יְעָדָן שְׂטִיקָל פָּוּן זְיוּן הוַיּוֹרָאָט, אַפְּיָלוּ אַיְן דָּעָם
זָאָמָד, וְאַס אָונְטָעָר די פִּים.

דָּעָר שְׁמַשׁ אַיְזָה אַרְוֹוִים אוֹיפָן הוַיּוֹף. זְיַינָע שְׁוֹאָכָּבָע אַוְירָוּן
הַאָבָן קָוִים אוֹיפְּגָעָכָּפָט דָּעָם נִיגָּוֹן פָּוּן דָּעָר יִשְׁכָּבָה, וְאַס
אַיְזָה גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַיְן שְׁכָנּוֹת מִיט דָּעָר שָׁוֹל. עָרָהָאָט זָיַד
צָוְגַּעַזְצָט אוֹיפֿ אַ בָּאנְקַ, וְאַוְּזָיַן זַעַקְמַן יַעֲרִיךְ אַיְנִינִיקִי,
אַ בָּאָרוֹוִים יַיְנְגָל, הָאָט זִיךְ גַּעַבָּאָקָן אוֹיפֿ דָּעָר זָוָן.

— וְוַיְ קַומְסְטוּ אַחֲרָה, דְּנִיאָל? — הָאָט דָּעָר שְׁמַשׁ
אוֹיפְּגָעָנְשָׁנְאָלָט דָּאָס שְׁטִיְעַנְדִּיקָעַ קַעַלְגָּעָרְלַ פָּוּן זְיוּן קָוְרָזָן,
גַּעַפְּאָלְדָעָוּעָטָן רָאָקַ, וְאַס הָאָט דָּעָרְגְּרִיכְטַ בֵּיזָ צָום נָאָפָל —
גַּיִיסְטַ נִיט קָרִיךְ אַיְזָה שְׁוֹלְשָׁטוֹב?

— דָּעָר מִיְּגַנְסְטָעָר שִׁקְטַ אַוְזָן אַוְסָם דָּעָר שְׁוֹלְ-שְׁטוֹב
אַהֲיִים, — הָאָט ס'אַיְנִיקִיל זִיךְ אַ שָּׁאָר גַּעַטָּן צָום עַלְטָעָר.
פָּאָטָעָר — הַיּוֹנָט נִיקָם גַּעַלְעָרָנְט, אַחֲתָוָה אַיְן מָקוֹם.
— רָעָכְט, הָאָטְטַ רָעָכְט — הָאָט דָּעָר עַלְטָעָרְפָּאָטָעָר.

אַרְוָמְגַעְנוּמוּן דָּעָם זַעַקְמַן יַעֲרִיךְ בָּחוֹר.

דָּעָר טָאג אַיְזָה גַּעַוְועָן בְּלוּי אַוְן גַּאֲלְדִּיקִ.

די זָוָן אַיְזָה גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַיְבָּעָן קָאָפַט אַ צְעַפְּלָאָמְטָע, הָאָט
אַיְינְגַּעַשְׁלָוְנָגָעָן ס'קַלְעָנְסָטָע וּוְאַלְקָנְדָל. די שָׁוֹל מִיטָּן גַּעַ-
וּוְעַלְבָּטָן דָּאָךְ, מִיט די רְוִיעָ, שְׁטִיְעַנְרָנָעָ וּוּעָנָט, וְאַס הַאָבָן
פָּוּן אַלְטְּקִיְיט זִיךְ גַּעַבְּרָעָקְלָט, זְעַנָּעָן גַּעַוְועָן דּוּרְכְּגַעַפְּלָאָכָטָן
מִיט זְיַלְבָּרָנָעָ אַוְן גַּאֲלָדָעָנָע אַדְרָעָלָעָר. אלעַ אָט זִיךְ גַּעַצְוָיָנָן
צָום הַימָּל, זִיךְ גַּעַוְוארָעָט, אַפְּגָעָדָעָקָט וְאַוְּאָ אַ באַהֲעַלְטָעָנִישַׁ,
וְאַוְּאָ אַ שְׁפָעַלְטָל, אַוְן אַיְבָּעָן שְׁוֹל-קָאָפָל, אַיְן דָּעָר דּוּרְכְּזִוְיכִ.

טיקער לופט, האבן געפינקלט די קלוייסטער שפיצן פון הייליקון עמערטאם.

דער אלטער רעהנעסבוזגער שםש האט אַרְוָמְגָעָנוּמָעַן ס'אייניקל, אים געוויזן אויפן קלוייסטער, און געהאט צו דערצ'ילז, או פון קדמוניים אַן האט די שטאט קעלן גע'שמאַט מיט איר ישיבת. קרייך מיט כהה הונדערטער יאנז, איז ר' עמרם, איינגעַר פון די „חסידֿ-אַשְׁכָּנֶז“, דערצּוֹ אַ גְּרוֹזִיסְטָר בעל-מוֹפָת, געוווען איין קעלן רָאַשְׁ-יִשְׁיבָּה. ר' עַמְּרָם האט מיט „שְׁמוֹת“ אַרְאַפְּגָעָנְכָּרָאַכְּטָמָשִׁיכְּ-בְּנֵי-קֹפֶּה, וואָס אַיז גְּרִיאַט געוווען חֲרוּב צו מאָכְּן די גָּאנְצָעַ וְוּלְּטָה. פון נְרוּוּם רְחַמְּנוֹת צוֹם מענטש, צוֹ דָּעַר בְּהַמָּה, צוֹם עֻופָּה — וואָס הַיִּסְׁטָה רְחַמְּנוֹת? דָּעַר ר' עַמְּרָם האט קִינְמָאַל אוֹיפָק זיּוֹן לעַבְּן נִיקָּם טּוּם געוווען, אַיְדָעַר זיּוֹן עַוְפָות האַבָּן געהאט געגעַן — —

בשעת יעקייל האט גערעדט, האט ס'אייניקל זיך צורייך אויסגעציגין אויף דער באָנק. ער האט פָּאַרְוָאַרְפָּן די הענט, די פִּים, אַוְן אַיז געוווען גְּלִיכְּלָעַךְ, וואָס די זוֹן וְוָאַרְעַמְּט, וואָס דעם עַלְטָעַרְפָּאַטָּעַרְסָם האַנט קִילְטָם די באָנק, קְרִיוּוֹלָט די פָּאוֹת, גְּלַעַט דעם שטערן.

די ווערטער מיט אַ נִּגְּנוֹן, וואָס זענען געפָּאַלְן פון יעקלִים איינגעַפָּאַלְן מוֹיל, האַבָּן זיך געהוביין, האַבָּן זיך גערעדלט פָּאַרְן יִינְגָּלִים אוֹיגָן. דְּנִיאָל, וואָס האט שְׂוִין די מעשה נִיט אַיְנָמָאַל געהאט געהערט, האט אַצְּינְדָּעַרט, ווי שטענדִיק, דערפִּילְטָט בַּיִּי די עַרְשָׁטָע וְוּרְטָהָר, זיך דער גָּוָף זיּוֹנְעַר וְוּרְטָט לְיִיכְּטָעַר, ווערט גְּרִינְגָּעַר, גְּעַמְּט זיך היְבָּן פון דער באָנק, יַאֲגָּט זיך נָאָךְ די ווערטער, נָאָכוֹן „שְׁטוּכְ-טְּרִאָפְּ“, וואָס פְּלָאַטָּעַרט אַיבָּעַר אִים, מִישְׁטָה זיך אַוְיסָם מִיטָּן שְׁפָעָרְלִי-געצְוּוֹיטָעַר, מִיטָּן טּוֹבָּן-גַּעַטָּעַרְקָל.

דאָס אַיְנִיקָּל אַיז פָּאַרְלָאַפְּן דעם עַלְטָעַרְפָּאַטָּעַר דעם זועג, האט אַים אַרְוִיְגָעָה אַלְפָן מיט נָאָךְ אַ דִּינְגָּעַר קְוָלְכָּל:

— און או ר' עמרם'ס שעה האט געהאלטן ביהם אויס —
לויפן — —

— יא, קינד ליב — האט יעקל געקליבן די ווערטער,
ווײ ער וואלט זוי ארויסגעזאגט פון א געשריבן ספר'ל — אז
ר' עמרם'ס שעה האט געהאלטן ביים אויסלאויפן, שיקט ער
נאך זייןיע תלמידים און זאנט: „מיינע ליבע תלמידים, ווען
איך געשטארבן ביין, זא זוית מיך מטהר, ליגט מיך אין אז
ארון און שטעלט דעם ארון אין א קליעין שיפליין אויף דעם
ריין. דאס שיפליין לאזט אליאין ניין, וואו עס הין וויל, ס'זעט
מיך ברענגן זוא מיינע עטלערן צו קבורה ליגן.

„ווײ נאך די תלמידים טאן דעם ארון אין שיפליין אויף
דעם ריין, הייבט דאס שיפליין קענע שטראמ אן צז
לויפן, ביין עס נאך מאינץ קומט. דא קומט אויף דעם גרויסן
וואונדער די גאנצע שטאט צולויפן — יהודים און גויס
להבדיל. ווילן די גויס דאס שיפליין נרייפן, לוייט דאס שיפֿ
ליין הינטער זיך. און ווײ נאך די יהודים צו דעם בארטן
פון ריין קומען, גויט דאס שיפליין צו די יהודים. עצט מען
באשינגעראלעך, איז דאס שיפליין צו די יהודים באגערט און
זיט צו די גויס. דא טרייבן די גויס פֿל עזותקיטט, שלאנן
פון בעס די יהודים — — און דער הגמון הייסט איבערן
ארון איזן תיפלה בויען. דאס, קינדליב, איז די תיפלה און
ביין אויף דעם היינטיקן טאג הייסט זיך: „טמא עמרם“.

— און דער ראש-ישיבה? — האט ס'איינקל געעפנט
א פאָר בלוייע, אויסגעוואָשענע אוינגן, ווײ ער וואלט ניט
געוואָסט דעם סוף — ליגט דער ראש-ישיבה איז דער
תיפלה?

— ניין, קינדליב, די תלמידים האבן בײַנאכט גענומען
ר' עמרמן אוייס דעם ארון און אים צו קבורה אויף אונדווער
בית-עלמין געבראָכט.

— און דו, עטלערפאָטערן, דו וויסט וואו זיין קבר

אייז ? — האט ס'אייניקל אַרְיִינְגֶּעֶשְׁטָעֵקֶט זַיְן בָּאֲרוֹוִים פִּיסֶּל
איין יעקל'ס אויסגעטוענעם פָּאנְטָאָפֶל.

— קיינער זוים ניט, קינדליך — האט דער זקן זיך
איבערגעטומען, וואס ער טראגט אַרְוּם מיט זיך דעם סוד.
היינט אייז ער, יעקל, דער אַינְצִיקֶעֶר וואס זוים דעם
סוד. מאָרגַן ווועט ער נעמען בערלען, ווועט אַרְיִינְגֶּן מיט
אַים אַוְיפַּן בֵּית-עַלְמִין, ווועט אַים זוּוִין, וואו ר' עַמְרָם לִיגְט.
ער, יעקל, האט עס בְּקָבְּלָה פָּון זַיְן פָּאטָעָר —
פָּון עַלְטָעַר פָּאטָעָר, דער עַלְטָעַר פָּאטָעָר — פָּון עַלְטָעַר-עַלְטָעַר
פָּאטָעָר. אָונָן אַזְוִי דָּרוֹת, דָּרוֹת. ער ווועט נעמען ביי בעידלען
אַשְׁבוּעה צו טראָגן דעם סוד ס'גַּאנְצָעַ לְעָבָן. אָונָן אָז בערל
וועט אַלְטַ וּוּרַן ? זענען פָּאַרְאָן, גַּלוּיְבָט צו גַּטְטָן, אַיְינְיקָן
לְעָר — ס'אייז דָּא אַ דְּנִיאָל, ס'אייז דָּא אַ לְּעַמְלִיאָן . . .

בְּחוֹרִים, צָעִירִים, צָעִילִים, הַאֲבָן זיך אַרְיִינְגֶּעֶשְׁטָעֵן פָּון
דָּער יִשְׂכָּה. זַיְן זענען ניט גַּעֲגַּנְגָּעַן, נָאָר הַאֲבָן אַוְנְטָעָרְגָּעַן
שְׁפָרְוָנְגָּעַן :

— אַיך הַאֲבָן נָאָר הַיִּנְטָן נִיקָּם אַין מַוְיל גַּעַהַאָט !

— אָונָן אַיך פָּאָסְטַ פָּון נַעֲכְטָן אָן !

— אָונָן אַיך בֵּין טָוִיט-שְׁלָעְפָּעָרִיך ! פָּון נַעֲכְטָן בֵּין אִיצְט
הַאֲבָן אַיך דעם מִינְגְּסְטָעָרִים נִיעָם „חַדּוֹשׁ“ אַיבָּרְגָּעְשְׁרִיבָּן !

— בְּיוֹטוֹ דָעַרְפָּאָר אַיבָּרְגָּעְטָאָט אַ „מַחְכָּרָן“ גַּעֲוָזָה !

— נִיט אַיך, מַוִּישָׁל. גַּעֲנָוג, אָז דָו טָסְט זיך אַין דִּינְגָּעָן !

„לְקוֹטוּיִם“ מִיט גַּעַלְקָחָעַנְטָע „חַדּוֹשִׁים“ אַרְוּמְטָרָאָגָן !

— אָונָן אַיך טָוּ קָוְדָם-כָּל אַפְּעָסָן — הַאֲטָ מַוִּישָׁל זיך אַ
נָּעַם גַּעַטָּאָן פָּאָרְן בּוֹינָה.

— וּוּרְ הַאֲטָ נָאָר אַזְוִי אַיְינְשִׁיט ?

— אָונָן אַזְוִי אַיְינְ פָּאנְצָעַ ?

מוֹשִׁילִים גַּלְיוֹיכָן גַּעַפְּוָנָט אַיך וּוּיְינִיק אַין גַּאנְצָעָן רַעֲגָנָס-
בּוֹרג !

— נִיט בְּחָנָם קָלְיוּבָט ער זיך הַיְשָׁש אַרְיִינְצּוֹוִוָּט אַין
אַרְיִינְצּוֹאָכְלָעָן !

— לעטליין סארווער דערציילט — האט מושל זיך
געמאכט פאר אָתֶם — אוּ בַּיִ בְּעַלְאַסְמָעָרֶן אַיּוֹ אַנְגַּעֲנָרִיט
פֿוֹן כְּלִיטָבָך — נַעֲכַרְאַטָּנוּ, גַּזְוַעַטָּנוּ, פְּלַאַזְן, וּוּלְשָׁעַרְ
מַאֲקָרָצָנִי, פִּישָׂ אַיּוֹ זַוְּעָרָן, אַיּוֹ יוֹסָן, הַעֲכָט אַיּוֹ וּוּיָן.
— טָא לְאַמֵּר נִיטָּ זַיִן קִיּוֹן דִּיקִים אַוּן זַיךְ צַוְּאִילָן!
— גַּעֲגַנְגָּעַן!
— אַטָּ אַיּוֹ יַעֲקִיל, יַעֲקִילִין שְׁמָשׁ!
— עַר וַיַּצְטֵב וַיַּזְוַעַלְטֵ נִיקָּם גַּעֲגָעָן!
— נָא, יַעֲקִיל — האט אָבָחָר זַיךְ צַוְּגַעְזָעַט צָוָם
אַלְטָן — מִיר גַּרְיִיטָן זַיךְ הַיִּנְטָן צָוָדָר אַמְתָעָר, חַשְׁוּבָעָר
סְעוּדָה!
— צָוָ פְּרִי — האט סְקַאַלְטָן בְּעַרְדִּיל זַיךְ גַּעֲשָׁאַקְלָט בְּיִם
שְׁמָשׁ אַוּן וַעֲן אַיְכָעֵר צַוְּיִי מַנְנִינִים בְּחָרוּם זַעֲנָעָן זַיךְ צַעֲנָאָנד
גַּעֲקָוּמָעָן, האט עַר צַעֲנוּמָעָן דַּי הַאנְטַפְּלָאָכָן, וַיַּיְצָוְיִי וַוְאָנָּי
שַׁאֲלָן — וַוְאָס אַיּוֹ דַּי בַּהֲלָה? וַוְאָס אַיּוֹ סְגַעְצָיָל?
— מַעַן דָּאָרָף דָּעַם חַתָּן מַקְבְּלָפְנִים וַיַּיְן!
— אַרְיוֹסְרִיאִיטָן אַנְטְּקָעָן!
— דַּי גַּאנְצָעַ חַבְרוֹתָא!
— אָזּוֹי, — האט דָעַר שְׁמָשׁ אַרְיוֹנְגַעְשְׁטָעַקְטָט אָפְּנִינְגָּר
אַיּוֹ אָגְוָאַלְדִּירִים פֿוֹן אָבָחָרִים „וּפְעָ“ — אַיּוֹ אַיְיעָרָעָ בְּגָדִי
מְלָכוֹת קַעַנְתָּ אִיד דָעַם וַוְעַג צַוְּפָס מַאֲכָן, נִיטָדָקָ אָוּפָ
פְּעָרָדָ ?!
— מִיר טָוָן זַיךְ אַיְבָעָר, עַלְטָעַרְפָּאַטְעָרְכָן!
— פָּאַרְשָׁטָעַלְטָעַ צִיּוֹן מִיר אַנְטְּקָעָן!
— מִיטָּ שְׁוּעָרְדָן!
— מִיטָּ פָּאַנְצָעָרָם!
— אַמְתָעָ רִיטָעָ!
— אַיךְ, יַעֲקִילִין, בֵּין פְּרִינְצָ בְּבָא — האט זַיךְ אָשְׁטָעָ
גַּעֲטָאָן אָבָחָר, דָאָר אָוֹן לְאָגָן, וַיַּיְ אָתְחָומָשְׁבָת.
לְעַבְנָן הַוִּיכָן בְּחָור אַיּוֹ אַוְיסְגַעְוָזְקָסָן אָנִידְרִיקָעָר, אָ
קִילְעַכְדִּיקָעָר, וַיַּיְ אָפִיקָל. עַר האט אָשָׁר גַּעֲטָאָן דַּי

פינגער איבער דער גאנצער לענג פון הויכן בחור, זוי איבער א הארפֿע און זיך צעוזנגען :

קיין זאלכֿן מאן,
האָב אַיך געזען אִין לאָגְנָגְן צִיטְּן ;
בָּאָמָת, עָד מֹזֵיְן אַ גַּשְׁפַּאַרְעַטְּעַדְּרַהְן הָאָן,
מיַט פָּעַכְּתָן אָוָן מיַט שְׂטְּרִיךְּטָן ;
אַיך הָאַלְּטָט, עַס זָעֲנָעָן וּוַיְדַעַר אָוִיפְּגַעַן
שְׁטָאָנָעָן דִּיטְּרִיךְּ פָּן בְּעָרָן,
אַדְּעָר הַילְּדַעְבָּרָאָנט, דֵי זַעֲלַבְּקַעַן הָעָרָן !

דָּנִיאָל הָאָט זיך אָזְוִי צַעְלָאַכְּטָט פָּן דֵי בִּידְעַ בְּחָוִרִים,
אוֹ עָד הָאָט זיך גַּעַנְמָעָן דְּרִיעָן אִין אַ רְעַדְלָ, זוי אַ
טְּרַעַנְדְּעַלְעָ, וּוְאָסָם מַעַן לְאָזָט אַפְּ מִיט אִימְפָּעַט. דֵי יְוָנָגְעָ
כוּחוֹת, וּוְאָסָם הָאָבָן זיך גַּעַשְׁוִימָט אִין דָעַם יְיָנְגָל אַ גָּאָנָצָן
פָּאָרְמִיטָאָג, הָאָבָן, אָונְטָעָר דֵי הָלֶצֶת פָּן דֵי בְּחָוִרִים, אִים
אָזְוַעַנְגַּעַטְּרָאָגָן אַיְבָּרָעָן שָׁוֹלְ-הַוִּיפְּטָמִיט אַ פָּאָרְבָּעָנְקָטָן מְעַ-עַ-עַ !
— אָוֹן וּוֹאֹן אִין דֵי שִׁינְעָן דְּרוֹזָאנָעָ ? — הָאָט אִימְצָעָר
אַ פָּרָעָג גַּעַטְּאָן בַּי דֵי צָוּוֹי בְּחָוִרִים.

— שְׁרָהָלִין, דָעַם רַאֲשִׁישְׁבָּהָס ? — הָאָט דָעָר
בִּיכְיָקָעָר בְּחָוָר אַ וּוַיְנָקָגְעָן מִיט אָן אוֹג.
— אָוֹן אַיך הָעַט מִיר אָסָор מִיט דָעָר כָּלה פְּלִישִׁיק
גַּעַמְאָכְט !

— אָוֹן אַיך הָעַט מִיר אָסָор גַּעַרְעַקְטָט מִיט אִיר !
— אַ מְוִיד אַ פְּלָאָדָן !
— פָּוָן, אַיְטָל נְבוּלְ-פָּה ! — הָאָט דָעָר שְׁמַש אָוּוּקָ
גַּעַטְּרִיבָּן פָּן זיך דֵי בְּחָוִרִים, וּוְמַעַן טְּרִיבָּת אָוּוּקָ עֻופָּת.
סְּהָאָט זיך אַדוֹוִיגְעַרְקָט אַ הוַיְקָעָרְלָ אָן אַ הָאַלְּדוֹן :
— אָוֹן אַיך, יְעַקְּלִיְּן, בֵּין יוֹאָבָ-בְּנֵי-צְרוּיָה .
— אָוֹן אַיך, מִינְיָן הָעָרָן, בֵּין דָוד ! — הָאָט אַ צַּעְפָּלָאָמָט
בְּחָוָרְלִ מִיט רְוִיטָעָ פָּאוֹת זיך פָּאָרְנִיְּגָט .
דָעָר בְּחָוָר, קִילְעָכְדִּיק וּוְאַ פִּיקְלָ, הָאָט וּוַיְדַעַר זיך
צְעַזְוָנָגָעָן :

דור האט אראפגעצזין דעם ריאו,
זיין הארניש און זיין שווערד;
ער שפראך : איך וועל עס פאָרקייפן,
עס איז פיל געלד ווערט!

— זו, גראיסער קטוב, זומט אוים צו זיין פון יונע ליאו
די זיך אלע צייט גאר פרילען האלטן? — האט דער שמש
מייט ביטול געוויזן אויפן קיילעכידין בחור און גערעדט
צום עולם — ער קאָן זאגן, האט דעם אַמְתִּין חתוך הדבורה...

— ער האט נאָך עופים אויך, יעקל-לייב!
מוישל קראָקער, אַ פֿופֿצִיךֿ יעריקער בחור, אַ באָוואָקֿ
סענער, וואָס אַיז שווין געהאט אויסגעוווען אלע ישיבות
אין דִּיטְשָׁלָאנֵנד אָון אַין פֿרָאָנְקָרִיךֿ, האט זיך אַרוֹפֿיסְגֶּנְדָּקָט
מייט אַ מִינְעָן, ווי ער וואָלט זיך געגאנגען שטעלן פֿאָרָן
עפּוֹד:

— אָון איך, רבותי, בין מײַנטער הילדערבראָנט!
— סְאיַזְ שְׁקָרְ! דער גוּי הילדערבראָנט האט פֿוּן חְרָם־
דרבענוּ-גרישוּן געטאן האלטן!
— אָון איך? — האט מוישל געמאָכָט אַ פֿנִים, ווי ער
וואָלט קיַין צוּוִי נִיט גַּעֲקָעָנֵט צַיְלָן.
— דו? — האָבן זיך עטְלָעַכְעַ בְּחוֹרִים אַנְגָּעוּרָפְּן מִיט
אַמְּאל — דו בְּיוֹטָן אלע צוּיט פֿרִילְיְיךֿ! וואָנוּ גַּאֲרָן אַ ישְׁיבָה
שְׁטִימְטוּ אַין שְׁדוּכִים!

— מוישל, — האט אַ בְּחוֹר אַנְגָּעוּזִין אוּפְּ צוּוִי לְיַוִּין,
וואָס האָבן ביַי מוישלען פֿוּן אָונְטָעָן קָאָלְגָּעָר אַפְּרָעָגָע־
שְׁפָאַצְּירָט — אַ גַּעַפְּאַנְגָּעָנָר דִּיטְעָר בִּזְטוּוּ!
— מִין ווי נְכֻול פָּה הָעָרֶת מַעַן נִיט, — האט דער
שמש גַּעַנְטוּמָן שְׁלַעַפְּן פֿוּן דער קַעַשְׁעָנָן אַ גַּעַשְׁרִיבָן סְפֿרְאַל,
עַס צְוָנְעַטְרָאָגָן האָרט צוּ די אוֹיגָן — ווי לְעָרָגָט אָונְדוֹזָר,
יְודָא חַסִּיד? יְאָ, האָסְטָט בַּיִי יְעַנְעָם אוּפְּן מְלָבּוֹשָׁ אַ לוֹזָן
דָּעָרְזָעָן, וּוְאָרָף זיך פֿאָר פֿרָעָמָדָע אַין די אוֹיגָן נִיט אַרְאָפְּ:
וְאַלְסָט יְעַנְעָם נִיט מְבִישָׁ זְיַין, וְאַרְיָם דָּאָס אַיז אַחְתָּא.

— אָז פּוֹן דָּעֵר מִכְהָ, יַעֲקֹבְלַיְבָּ, קָעָן מַעַן נִיט פְּטוּר
וּוֹעֵן — הַאָט דָּעֵר פּוֹפְצִיךְ יַעֲקֹבָר מַוִּישֶׁל גַּעַשְׁמִיכָלֶט —
מִיט שְׁבוּעָות, מִיט חְרוּמוֹת, מִיט „שְׁמוֹת“ טֹו אַיךְ זַיִן טַרְיבִּין
אוֹן נִיקְסָ הַעֲלֵפְט ! לִיְגַּט מַעַן זַיךְ בִּינְנָאכְטָ שְׁלָאָפְּן אַזְוּעָקָן,
נַעַמְעַן זַיִן דִּיךְ פּוֹן גַּעַלְגָּעָר שְׁלָעָפְּן. דָּאָס שְׁטָרוֹי הַיְבָכְט
זַיךְ, באָקוּמָט לְשָׁוֹן : שָׂוָר, שָׂוָר, גַּלְיוֹךְ חִילּוֹת וּוּאַלְטָן
פֿאַרְכִּינְגְּעַצְוִיגְן !

— מִיט אַ גַּעַהוִיבָּעָנָם הַסְּפָד הַאָבָּן מִיר זַיִן צָו
קְבּוֹרָה גַּעַבְרָאכְט אַוְן נִיקְסָ הַעֲלֵפְט !
— אַיְן אַ מַזְלְדִּיקָר שָׁעה ! — הַאָט עַמִּיצָעָר אַ
פֿאַטְשָׁ גַּעַטָּאָן מִיט דִּי הַעֲנָט .

— אַיִ פּוֹן חַתְנָס צָד, אַיִ פּוֹן דָּעֵר כְּלָהָס צָד !
— קוּקְט, דִּי אַמְתָּעָ מַחְוֹתָנִים הַיְבִין אָן קוּמָעָן !
— נִיט קִיְין מַחְוֹתָנִים ! סְאַיזְ אַ וּוּאַלְקְנָבָרָאָך ! גַּאַט
זַיִן מִיט אָונְדוֹ !

פּוֹן אַלְעָ וַיְוִיתָן שְׁוֹלְ-הַוִּיפְּ הַאָבָּן זַיךְ גַּעַנוּמָעָן אַרְוִיטְרוֹקָן
בְּעַטְלָעָרָם — הַיְנָקְעָדִיקָן, לְאַמְעָן, בְּלִינְדָעָן. אַ הוַיְקָעָר פּוֹן
פְּאַרְגָּנָט, אַ פּוֹקָל פּוֹן הַיְנָטָן. מַעַן אַיִן גַּעַקְוָטָמָעָן מִיט וּוּיְבָעָר,
מִיט קִינְדָעָר, מִיט גַּעַפְעָקָן. מַעַן הַאָט גַּעַלְאָפְט מִיט הַאַלְצָץ
פִּים, מִיט שְׁטָעָקָנס, מִיט קְרִימְפְּלָהָעַלְצָעָר, זַיךְ צְעִילִיגְט
אַיְבָעָרָן שְׁוֹלְ-הַוִּיפְּ, וּוּ אַ גַּעַשְׁוּוֹלְעָכְן, אוֹן יוֹנָג אַוְן אַלְטָה הַאָבָּן
גַּעַנוּדָעָרט :

— טַוִּיט הַוְּנָגְרִיךְ זַעַנְעָן אָונְדוֹ !
— דָּאָס וּוּאַיְלְלָעָכְן גַּיִיט אָונְדוֹ נִיט נָאָר !
— וּוּאוֹ אַיִזְ סְבָרְוּלְעַפְטְ-הַוִּז ?
— אָונְדוֹ קָוָטָט אַ מַאְלָצִיְת !
— אַוְן אַ פְּלִיְשִׁיקָס !
— וּוּאוֹ אַיִזְ עָרָ, דָּעֵר שְׁמָש ?
— הַוּסְן זִיכְטָ עָר !
די בחוריהם, אַיְבָעָר צְוּוִי מַנְגִּינִּים, הַאָבָּן פְּאַרְגָּעָסָן אוֹ
סְזַוְאָרָט פְּאָר וּוּ גַּוְטָ אַפְּצָעוּסָן, אוֹ עַרְגִּיעָז וּוּיִיט אַיִן דִּיטְשָׁ-

לאנד, איז פוילן, ווארטן אויף זי וויבער מיט קינדרער, ווארטן גוטע רבנות-שטעלן. זועגן וויטען, ניט זיכערע, פול מיט סכנות-נפשות, האבן געציגן, האבן געלאקט. די זועגן האבן ניט געלאזט צינזיצן, ווי עם האבן ניט געלאזט רוען די „חוושים“, וואס די בחורים האבן צערתאגן איבער דער וועלט, ווי עם האבן ניט געלאזט רוען די טרייפענע „ראמאנץן“, וואס די ואנדר-בחורים האבן מיטגעשלעפט אין זיער געפֿעַק. אָ טרייער האט זיך פֿאָרְקִילִיבּן אין דעם יישיבּה-בּחוֹר, אין דעם למדן, אָפּילּו אַינְסּ רְבּ. דער טרייער האט זי געטריבּן פּוֹן פּוֹילּן קִיּוֹן דִּוּיטְשְׁלָאנְד, פּוֹן דִּוּיטְשְׁלָאנְד קִיּוֹן אַיטְאַלְיָע, קִיּוֹן פרָאנְקְרִיךְ, ווֹאוּ מֵעַן האט גַּעֲקֻעַנְטּ לְוִוּעָר מַאֲכָן אוֹיף זיך די רְצָוּוֹת, ווֹאס האבן דָּרוֹתְּ-לָאנְגּ גַּעֲזִיקְלַט אָן גַּעֲקוּעַלְטּ דעם אוֹיסְגַּעַצְעַרְטּן גּוֹפּ.

ב.

דער של-הוֹף איז גַּעַוָּאָרְן שְׂוֹאָרְץ. כְּנוֹפּוֹת בְּעַטְלָעַר זְעַנְעַן אַנְגְּעַקְוּמָעַן פּוֹן אַלְעַ זְיַיטָן, האבן זיך אַרְאָפְּגַּעַלְאָטוֹט אוֹיף דער ערְד, ווי קְרָאָעַן. די לְוֶפְּט אַיז פּוֹלְגַּעַוָּאָרְן מִיטְ קְוָלוֹת — צְעַזְיְגַּעַנְעַן, אַפְּגַּעַה-אַקְטָע, ווֹאס זְעַנְעַן גַּעַפְּאַלְיָן אוֹיף די אוּירָן, ווי דָּאָס גַּעַשְׁרִיּוֹתּ פּוֹן בּוֹשְׁלָם, ווֹעַן זי קְוָמָעַן אַנְצְּוֹפְּלִיאָן מִיטְן פְּרִילִינְג.

די אַנְפִּירְעַר פּוֹן די כְּנוֹפּוֹת — אַיְינְעַר מִיט אַן אוֹיסְ-גַּעַה-אַקְטָע אוֹיגּ, אַיְינְעַר מִיט אַפְּגָנָץ, ווי אַ-בְּרַפְּגָם, אַיְינְעַר מִיט אַ-קְּרוּמְלִיעַן מוֹילּ — האבן זיך אַרְיוֹסְגַּעַרְקַּט פּוֹן פְּאַרְנְטָן, גַּעֲזִיכְט דעם פָּעָרְטָן אַנְפִּירְעַר, סְעַנְדָּעָרָן מִיטְן רְוִיטָן קוֹל.

— חַיִּי, רְוִיטְעַר!

— ווֹאוּ בְּזַוְּטוֹ פְּאַרְפָּאַלְן גַּעַוָּאָרְן?

* אַנְטְּקַעְגַּן דער זוֹן אַיז סְעַנְדָּרָם רְוִיטָע בְּאַרְד גַּעַוָּעַן אָ שְׁטִיקּ פְּלָאָם, ווֹאס האט זיך גַּעַרְיָין אַרְום דעם צְעַפְּנָמִי

מויל, געלעקט דיאָ אַפְּגָטָאַשׁו בָּאָקָה, אִיז פָּאַרְקָרָאַכְּן אָונְטָאַרְן הַיְּתָל. עֶרֶחָאַט פְּלִינְק גַּעֲשְׁפָּרִיוֹזָט אַיִּין וַיְיִנְעַ גַּעֲפָּלְדָּעָוָעָטָע שְׁטִיוֹוָל אָוָן זַיְנָעַ קְלָאַפְּטָעָרָ-אַקְסָלָעָן, וּוְאָסָהָאַבָּן גַּעֲקָעָנָט אַוְיְפָהָיְבָן אַ וּוְאָגָן מַשָּׂא, הַאָבָן אַרוּסָגָעָרוֹפָן דָּרָךְ אַרְץ. *

— אַט בֵּין אַיךְ!

זַיְ הַאָבָן זַיְד גַּעֲלָאָזָט צָו דָעָר וּוְאַכְשָׁטוֹב, זַוְאָד בְּעֶרֶל שְׁמַשׁ אִיז שְׁוִין גַּעֲזָעָסָן מִיטָּן פָּאַטָּעָר, גַּעֲוָעָן גַּוְיִשְׁ צָו פָאַרְ שְׁרִיְבָן דִּי נַעַמָּעָן פָּוָן דִּי בְּעַטְלָעָר אָוָן דִּי עַוְטָּעָר פָּוָן וּוְאָגָעָן זַיְ קוּמָעָן.

— שְׁלוּסָמָעָלִיכָם, רְ' יַעֲקָבָל, שְׁלוּסָמָעָלִיכָם, רְ' בְּעֶרֶל! — הַאָבָן אַלְעָ פִּיר אַ זָּאג גַּעֲטָאָן מִיטָּן אַמָּאל, וּזְיַוְּצָלָט גַּעֲוָעָן אַ שְׁפָרוֹן.

— עַלְיכָם שְׁלוּסָמָעָלִיכָם, עַלְיכָם שְׁלוּסָמָעָלִיכָם — הַאַט יַעֲקָבָל אַוְיְסָגָעָ-זַוְגָעָן דִּי וּוְעַרְטָעָר, צְנוּגַעַשְׁאַקָּלָט מִיטָּן וּוְיִסְן בְּעֶרֶל, אָוָן וּזְעַן דָעָר זַיְן זַיְנָעָר וּוְאַלְטָט דָא נִיטָּן גַּעֲוָעָן, וּוְאַלְטָט עֶרֶבְעָן יַעֲדָן אַיְינָעָם גַּעֲגָעָבָן דִּי הָאָנָט.

עֶרֶ, יַעֲקָבָל, וּוְאָסָהָאַבָּן כְּמֻעָט אַוִּיפָּה זַיְן לְעָבָן נִיטָּן אַרוּסָ-גַּעֲפָּאַרְן פָּוָן רַעֲגָעָנְסָבוֹרָגָג, הַאַט אַיִּין הַאָרְצָן קִינְגָּמָאל נִיטָּמְבָּטָל גַּעֲוָעָן בְּעַטְלָעָר. פָּאַרְקָרָט, סְ'הַאַט אִים שְׁטָעַנְדִּיק גַּעֲצָיוֹגָן צָו פָּאַרְשָׁוִינָגָעָן, וּוְאָסָהָלָעָפָן זַיְר אַיבָּעָר גַּאַטָּס עָרָד, קַעְגָּעָן אַ זְוַעַלְטָט מִיטָּן מַעְנָשָׁן, דָעַרְגָּיָעָן, זַאַגְּטָט מַעָן, בַּיְזָם סְמָכְטָיוֹן אָוָן הַאָבָן תְּמִיד וּוְאָסָהָלָעָפָן זַיְ דָעַצְיָילָן.

בְּעֶרֶל, וּוְאָסָהָלָעָפָן הַאַט נִיטָּן גַּעֲעַנְטָפָעָרָט אַוִּיפָּה שְׁלוּסָמָעָלִיכָם, גַּעֲטָרְבָּיְבָן פָּוָן זַיְר דָעָם וּקְעָם יַעֲרִיקָן דְּנִיאָל, הַאַט גַּעֲקָוָקָט דִּי שְׁלָעַפְעָרָם אַוִּיפָּה דִּי פִּינְגָּעָר, זַיְיָ זַאַלְן עַפְיָים נִיטָּן אַוְנְטָעָר-שְׁלָאָגָן, אָוָן הַאַט זַיְר מִיטָּן אַ בְּיִזְעָר גַּעֲפָרָעָגָט:

— אַיר זַיְשָׁת דָאָס דִּי אַיְבָּעָרְשָׁטָע?

אַלְעָ פִּיר הַאָבָן אַ טְּרוּיְסָל גַּעֲטָאָן מִיטָּן דִּי בְּעֶרֶד אַוִּיפָּה יָא.

— וּוְיִפְּלָל אַיְרָעָ זַעַנְתָּ אַיר?

— אַיְבָּעָר אַ מָאָה.

— גענוי, גענוי, מען דארף פארשטייבן!

— הונדרט און פינפ, אן א באַנעםעניש, וועט זיין
גענוג?

— די וחותר, די וחותר — האט זיך בערל אַ שלידער
געטאן — אָבער דיננט זיך ניט מיט מיר! — וויפיל אִיר ע
זענט אֵיר?

— אַיידער וואָס-זוען, — האט דער מיטן אַויסגעחהַקטען
אויג זיך אַרויסגערוֹקט — נאָך ניקס געפֿרֶעֶס, ניקס גע-
זאָפּן, און אֵיר, ר' בערל, שווין שוין — — — וואָס אֵיז
דער רונג?

— מיט אָן אַמת, וואָס אֵיז דער רונג? אֵיר, ר' בערל,
זענט דאָך ניט אָז — — — ווֹי דער ווֹרמייזער מְשֻׁרְת —
האַט דער מיטן קְרוּמָעַן מוֹלֵאַרוֹיסגעַשְׁפְּרִיצַּט די ווּרטַעַר
און בשעת-מעשה אַ נעם געטאן דעם חַבָּר זוּינָעַם מיטן
גרוּסָן בּוֹיך — העֲרָשְׁעַלְעַ, ווֹי גִּיטַּעַס? לאָז זַיְהָעָן, אֵיז
די ווּעלְט אֵיז ניט הַפְּקָר! אַמת, מיר זענען בעטַלְעַר, נאָר
אוֹ דער ווֹרמייזער כלֵב האַט זיך אַנְגַּעַחוּבָן מיט אָונְדוֹ —

נו, העֲרָשְׁעַלְעַ?

העֲרָשְׁעַלְעַן האַט זיך ניט גַּעַלְאָזָט בעטַן. ער האַט
אַוּעַקְגַּעַלְיִיגְט די קוּרְצָעַ הענט אוּפָן בּוֹיך, פַּאַרְמַאַכְטַּט די
אוֹגָן, אֵיז גַּעַשְׁטַאַגְנָעַן אַ ווֹילְעַ, ווֹי אָן אַוִּיסְגַּעַנְאַסְמַעְנָעַר גַּעַז,
און האַט זיך צְעַונְגָּעַן מיט אַ בּוֹיךְ-קְלוֹן:

הערט צו, אֵיר לִיבָּעַ לִיטַּ
וּאָסָם דָּא פַּאַרְגִּיָּט אֵין דִּיזְעַר וּוּלְטַם,
ווען מיר נאָך ווֹרמייזער זַיְן באָריַיט, —
אָר, מיר אַרְיַעַט לִיטַּ!

ווען מיר, אוֹרְחִים, נאָד ווֹרמייזער טוֹנִינָעַן מאַרשְׁוֹן,
ואַ לאָזָט מעַן אָנוֹן ניט פָּאָר די טִירָן,
דאָ קְוָמָט דָּעַר ווֹרמייזער מְשֻׁרְת מִיט זַיְן שְׁטָאָק צוֹ לְאָוּוֹרָן,
און טוֹט אַיְינָעַם נאָך דָּעַם אַנְדָּרָן אֵין דָּעַר ווּאַכְשָׁטוֹב
אַרְיַינְפִּירְוֹן.

ער שפראך — ווי לאנג ביזטו היר געווען און ווי
אייז דיין נאמען ?
דאָס דער ווירמייזער מישרת זאל מיט גאט'ס מוויל פאָרלֿאַמּען !
— — — — —

נו, גענוג, גענוג — האָט יעקלֿ זיך פֿאַרְשְׁטָעלְט
די אויערן.
— לאָז אִים ענדיקּוֹן, פֿאַטְעָר.
— לאָז אִים, עַלְטָעַרְפֿאַטְעָרְכּוּ — האָט דְּנֵיאָל זיך
געבעטן.

ניין, ניין — האָט דער זקּוֹן אַ נָּעַם גַּעֲטָאָן הַעֲרָשְׁעָלוֹן
פֿאָרְן בְּגַד — ווֹאוֹ גַּעֲמַת דָּאָס אַ יִיד אַזְוִיפֿילּ לְשׂוֹן-חֶרְבּוֹ ?
דוֹ רַעַדְסְטַמְּ אַוְפְּן מִשְׁרָתּ, דַּעַר מִשְׁרָתּ — אַוְפּ דִּיר אָוּן עַז
בַּיִדְעָ פֿאַרְשְׁוּעַכּוֹט גַּטְסְטַמְּ נָאַמְעָן.

הַעֲרָשְׁעָלוֹן האָט גַּעֲמַצְלָט אַרוֹם דַּעַם אַלְטָן שְׁמַשׁ .
— אָוּן דָּאָס אַיז נִיקּוּם, ווֹאָס אַיז ווּרְמִיזְעָרְ לְפָנְדּ, טוֹן דַּי
פֿרְנְסִים אָז דַּעַם אַרְעָמָאָן גְּרוּסָעָשְׁ אַשְׁאָנְדּ ?
— פֿאָלְגָּט מִיךְ, יִידּוֹן, אָזְנְצִימְזְהָוּן — האָט
דַּעַר אַלְטָעָר זיך בַּיְזִי גַּעֲבעַטּוֹן.
— מִיר נִיעָן, מִיר נִיעָן ! זָאנְטּ נָוָר, זָוִית מוֹחָל, ווֹאוֹ
וּוּלְעִין מִיר עַסְּן ?
— אַין דַּעַר בַּעֲקָעָרְיִי, ווֹאָס אַין קַעְלָעָר פּוֹן טַאנְצִימְזְהָוּן,
שְׁטִיעָן פֿאָר אַיְיךְ טִישָׁן גַּעֲנְרִיּוֹט.
— אָוּן ווֹאָס הַעֲרָתּ זיך מִיטּ לְצְנִים ? — האָט דַּעַר מִיטּ
דַּעַר פֿלְאַמְּיקָעָר בַּאֲרָד אַ זָּאנְגְּעַטָּאָן אַזְוּי בְּלָאַחְרִידּ .
— דַּעַרְוּוֹיְלּ נִיקּוּם גַּעֲהָעָרָט אָוּן נִיקּוּם גַּעֲזָעָן — האָט
בְּעַרְלָגְעָטּ אַין אַ ווַיְנְקָלּ פּוֹן ווּאַכְשָׁטוֹב אַ בִּיסְלָ זָאָמָד
אַפְּצָוּטְרִיקְעָנָעָן דָּאָס גַּעֲשְׁרִיבְנָמּ .
דַּעַר מִיטּ דַּעַר פֿלְאַמְּיקָעָר בַּאֲרָד אַיז אִים נַאֲכַגְּעַנְאַגְּגָעָן,
הַאָט אִים אַיְינְגְּעַרְוִימְטּ :
— אַוְיכּ מַעַן ווּעַט דַּאֲרָפּוֹן — — — קַעְגָּעָן מִיר אַלְזִין !

פינגר צוינו פגש ארט ס'זAMD.

— אלין, אלין — פלייט שפילן, קונגצ'ן אויפֿ שטאלצַן,
זינגען און זאגן, שלינגען-שלאנגען מיט ביר און ווינּ
פלענשער, קאטטאואעם טרייבִן — — בעסער ווי אמת'ע
לצ'ים! זאגט נור און מיר זועלן אוים דעם ארכָל פֿוֹן כל-טוב
אָרְגּוֹן שֶׁ?

— עם ווועט אבער זיין חצי של — האט בערל זיך
אויסגעיגליך אונ זיין צעשפאלטן בערדל, א פאראיזנס.
זויו דער עק בי א שוואלַבָּה, האט געקווקט אויפֿן שלעפֿער.

— אַ וּוֹאָרֶט אֵין אַ וּוֹאָרֶט !

— אונ פאר בחנות האט איר עפיט?

— מיר האבן א נוי ליה, וואס פאַר��וּיקט — — —
 שלאָפָן-פִּירָן — האט דער בעטלער מיט דער פְּלָאָמִיקָעֶר
 באָרד אַריינְגָּעָלָזֶות די האנט אין דעם אָפָעָנָעָם האָרִיקָן
 לייב — וואו איז ער צו אלדע יאָר? הערשעלע! ניב
 נור ס'לייד, ווי די בחורה וואָרְפְּט אַרוֹיס דעם ריך דורך!
 אַעֲנְסְּטָר!

הערשעלע, גלייד ער וואלט געוויארט אויפן באפעל,
האט פאויזאָרְפּוֹן דעם קאָפּ, אַרְיִינְגְּצְֿזִיגּוֹן דעם בּוֹיְד אַיבּר
די כוחות און מיט אַנְבְּעָרְפּּנִים זיך אַנְגְּעהָוִיכּוּן בעטן, ווי
איין ווינְגְּלָל פּוֹן דּעָר וואַשְׁטוּבּ וואַלְט עַמְּיצָר גַּעַשְׁטָאָנְגּוֹן:

איך קאמ פאר מינו פינעט. ליבעט טויער

ד' טיר וואר צונעשלאטו

פיננסים ליב, לאו מיד הערין.

דערפרארן מעכט איד זיין!

איך לאו דיד הערויין . . .

הערשעלע האט נאך ניט געהאט גענדיקט. עד האט געהאלטן ביום עכטן-געדייכטן, ווי דער ריך וויל ניט

בליעבן געטריי, ווי די בחורה בינד אוים הענט און פיס און שלידערט אים ארים דורך פענסטער.
ס'גיזאנג איז כי הערשלען מיט א מל געליבן שטעקן אין גרגרט. אין דער טיר איז געתטאנגען דער ראש-ישיבה, א הוויכער, אין א שווארץן בנד מיט א קנאפ ביים האולדז. ס'בנד איז געווען ענלאך אויך א פרויען-מאנטל.

— וואם פארע ר אַמְּאנֵצֶן? וואם פארע נאַרְזֶן-ליידער און ניבול-פה דאָ אויפֿן שול-הייף? און צו עס איז א גבוריישׁ חותנה איז וואם? איז שוין הפרק? געגאנגען, געגאנגען אין טאנץ-הוו! און צו איר ווועט זינגען אייערע זונת-ליידער, ווועט מען איזיך משלח זיין פון שטאט! און

אייר, יעקל, א ז肯 א ייד, שטיט און הערט אויים?
יעקל מיטון זון האבן זיך אויגגעשטעלט פארן ראש-ישיבה, זיך געפילט שולדייק. דניאל האט זיך באַהאלטן אונטערן טיש. די פיר בעטלער האבן זיך געורך צו דער צוועיינטער טיר, געוואָלט אַפְּצִיעַן. און כי דעם רויטן, מיטן האַרְיקָן לַיְכָן, האבן די אויגן גע'שרפֿט, האבן די נאַזְוָלְעָכָר זיך גערויכערט. איזין שפֿרְוָנְג — און ער וואָלט דעם ראש-

ישיבה, דעם שטענדייקן שנאָן זיגען, צע"דרום'ט.

— מען דאָרְפּֿה האָבָן מול, מיינסטער, אַפְּילּו צו אַרְעַמְעַן-ליויט — האט דער אַלְטָעָר שמש געזאגט צום ראש-ישיבה — ווי זאגט ר' יודא חמיד? מען דאָרְפּֿה שטענדייק בעטן גאט ער זאל ווערדיקע אַרְעַמְלִיְּתַן צושיקן.

— אייר האט אַכְּבָּר פָּאַרְגְּנָעָם, יעקל, — איז דער ראש-ישיבה וויכער געוויאָרן — ר' יודא חמיד זאגט אויך : „חָבֵב נִיט קִיּוֹן פְּרִיּוֹד פָּוּן גּוֹיְאִישׁ טָאנֵצֶן אָוֹן שְׁפְּרִינְגָּעָן, פָּוּן שְׁטַעְכָּן אָוֹן טּוֹרְנִין, וּוּסְטוּ דֵי שְׁמַחָה פָּוּנָם לוֹיתָן מִיטָּן שּׂוֹרְ-הַבָּר זָוְכָה זִין צוּ זְעַעַן.“

— גוֹלְדָעָן רִיד, מיינסטער — האט דער ז肯 געשאָקְלַט מיטן קְנָאָכְלַכְעַדְלַ.

— מִיר זְעַנְעַן אַכְּבָּר קִיּוֹן גּוֹיִים נִיט — האט דער מיט די

קלאפטער-אקסלען געשלונגנון די ווערטער, געפאנפערט, נאכ-
געמאכט דעם ראש-ישיבה, דעם ספּרדי, וואס די יידישע
אויסשפראך איז בי אים געווונ אויסטערלייש, ניט זוי בי
קײַן ייד און ניט זוי בי קײַן גוּ.

— ערגרער זוי גוּם ! — איז בערל געוואָרַן האָפֿערדייך
און האָט אַ גַּשְׁרִי גַּעֲמָאָן — אַונְדּוֹ, רוייטער שלעפּזאָק, צֵי
דיין שטראָן !

— אַונְ שׂוֹתָפוֹת מִיט אַטְ-דָּעַם גּוּ — האָט דָּעַר בעטלאָר
און עַפְּן גַּעֲמָאָן זַיְן חַאְרִיךְ לַיְבּ — האָסְטוֹ נַאֲרַן וּוְאַסְטַּוּן
טריבּוּן ?

— אַיךְ ? — האָט בערל זיך אַ רִים גַּעֲמָאָן צָוּם בעטלאָר,
וואָס האָט דעם יונגעָן שְׁמַשׁ גַּעֲקָעָנֶט אַינְן דְּרִיעָן צוֹנוֹנִיפְּלִינְגּוֹן
און אַריַיןשְׁטוֹפּן אַינְסְזָאָק, וואָס אַיז בי אַים אַראָפְּגָהָאנְ-
געַן פּוֹנְם רַעֲכָטָן אַקסְלַן.

איידער יעְקוּל מִיטּוֹן ראש-ישיבה האָבעּן צִוְּית גַּעַהְאָט
פָּאנְגַּנְדְּעַרְצְּוֹנְעַמְּעַן בִּיְדֻעְן צְדָדִים, האָט דָּעַר שָׁוֹלְ-הַוּפְּ אַוְפְּ-
גַּעַצְּיַעַרְטּ, אַיז פּוֹל גַּעֲוָאָרַן מִיטּ פְּלִיְּתְ-גַּעֲוָאָנְגּ, מִיטּ טַאנְצָן
און גַּלְעָקְלְ-גַּעֲקְלִימְפּּעַר. אַ פָּאַרְשָׁוֹן מִיטּ אַ הַיְּצָעְרָנָעַט
פּוֹסְ האָט אַריַיןגְּנַעַרְיַמְפּּעַלְטּ אַינְן זַוְאַכְשָׁטוֹבּ :

— מַזְלְ-טוֹב, די פְּרָאָגְעָרַ לְצִים זַעַנְעַן אַגְּגָעָפְּאָרַן !
דָּעַר מִיטּ דָּעַר פָּלָאָמִיקָּעַ בָּאָרְדַּה האָט מִיטּ אַ וּוַיְשָׁ-
אוּוּקְגַּעַשְׁאָרְטּ דַּעַם יונגעָן שְׁמַשׁ פּוֹן וּוּגְ, זַוְיַּן טַעַן שָׁאָרְטּ
אוּוּקְ אַ חְפִּין. מִיטּ גַּוְלְנִיְּשָׁע אַוְיָגְן האָט עָרַ אַ גַּלְאַץ גַּעֲמָאָן
אוּפְּ זַיְגָעַן חַבְּרִים, וואָס זַעַנְעַן גַּעַשְׁטָאָגְעַן גַּעַפְּלָעִיזְמָעַ :

— וואָס שְׁטִיְּתִיכְ אַיר, הַוְּרָנִיגְעָרַ !
זַוְיַּן אַ וּוַיְנַט האָבעּן די בעטלאָר פָּאָרְקְ, אַפְּצַ אַנְאַךְ זַיךְ די
טִירַ, באָלְדַּ זַיְקָרִיךְ גַּעַפְּנָטּ. העַרְשָׁעַלְעַ האָט אוּפְּ אַ פְּרִיעָר
אַריַיןגְּנַעַשְׁטָעַקְטּ זַיְן טַשְׁאַלְעַנְטְּ-בּוֹיךְ, דָּעַרְנָאָךְ אַז אַפְּן „פְּרִיעָר
סְעַרְ“ מִיטּ אַ הוֹנְדָרָטּ צִיּוֹן :

מִיר בעטָן בי נַאֲכָטּ, מִיר בעטָן בי טַאנְגּוֹן,
דאָס אַיז דָּעַר דָּוּנְעַר זַאֲלַ בְּמַהְרָה דָּעַרְשָׁלָאָגּוֹן !

— אֶזְאָל נְבוֹזָדָן!

— אֶזְאָל פּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל!

— כ'לָאָוָא אִים גַּלְיָיךְ תְּפָומָן — הַאֲטָט דָעַר רָאשִׁישִׁיבָה,
גַּעֲבּוֹגָן וּוּיְ אַ בְּרוֹנְעַס-שְׁטָאָנָגָג, נְעוֹרְוֹעַ גַּעֲדְרִיּוֹת מִיטָּ וַיְינָעַ
לְאַנְגָּע וַיְוִימָע פִּנְגָּעָר דָעַם קְנָאָפָ בְּיָם הַאַלְדוֹן אָוּן גַּעֲרָעָדָת
שְׁנָעַל — כ'לָאָוָא אִים גַּלְיָיךְ תְּפָומָן, דָעַם פּוֹלִין שְׁלָעָפָ-זָאָק!

דָנִיאָל הַאֲטָט פָּוָן גְּרוּוּסָ פְּרִידָ זַיְךְ דָעְרוּוְיָילְ אַפְּעָוְ גַּעֲשָׁאָרָט
פָּוָן אַונְטָעָרָן טִישָׁ. עָרְ הַאֲטָט זַיְךְ אַ שְׁטָעַל גַּעֲטָאָן אַוִּיפְ דִּי
הַעֲנָטָ, הַאֲטָט אַרוֹיסְגַּעַשְׁטָעָקָט אַוִּיפְןְ רָאשִׁישִׁיבָה אַ דִּין, רְוִוִּיטָ
צִינְגָּל אָוּן גַּעֲקוּקָטָ, וּוּיְ דִיעָרְ פָּאָטָעָרְ רִימָטָ זַיְךְ כְּלוּמָרָשָׁט
פָּוָן עַלְטָעָרְפָּאָטָעָרְסָ הַעֲנָטָ, רִימָטָ זַיְךְ מִיטָּ אַ גַּעֲשָׁרָיָ אָוּן
שְׁטָיִיטָ אַוִּיפְ אַיְינָ פְּלָאָצָ:

— לָאָזָן, פָּאָטָעָרְ, לְאָמִיךְ! כְּנָהָרָגָ אִים, דָעַם שְׁלָעָפָעָרָ.
כְּדָרָסָ אִים, דָעַם בְּעַטְלָעָרְ! לָאָזָן, פָּאָטָעָרְ, לָאָזָן!

.ג.

דִּי בּוֹידָ, אָזָן אַיְינְגַּעַשְׁפָּאַנְטָעָ, אַיְזָ שְׁוִין גַּעֲשְׁטָאַנְעָן אַיְזָ
מִיטָן שְׁוֹלְ-חַווֹּיפָ. דִּי בּוֹידָ-פְּלָאָנְעָן זְעַנְעָן גַּעֲוָעָן פָּאַרְבּוֹגָן אַוּן
סְפִּיקָלְ מִיטָן דָעַר יִדְזָן-הַאֲרָףְ הַאֲבָןְ נִוְתָן אַוִּיפְגַּעַהָעָרָטְ אַגְּנוֹרָ
זָאָגָן, אַזָּ דִּי פְּרָאָגָרְ לְצִוְם זְעַנְעָן אַגְּנוֹקָמוֹעָן.
עַוְלָם הַאֲטָט זַיְךְ גַּעֲשָׁאָטָן פָּוָן דִּי הַיּוֹזָרָ, פָּוָן דִּי שְׁמַאלָעָ
הַוּוֹפָן. דָאָ אָוּן דָאָרָטְ הַאֲבָןְ זַיְךְ גַּעֲעָפָנְטָ קְלִינְיָעָ פָּעַנְסְטָעָרְלָעָרָ.
יוֹנְגָנוֹאָרָגָ, מַאְנַצְבָּיָלָן, וּוֹיְבָעָרָ, הַאֲבָןְ זַיְךְ אַרוֹיסְגַּעַבָּוֹגָן אַיְבָעָרָ
דָעַר הַעֲלָפָטָ, זַיְךְ אַגְּנוֹשָׁפָאָרָטָ וּוֹעֵר אַוִּיפְןְ בּוֹיָן, וּוֹעֵר אַוִּיפְ דִּי
עַלְגָנוֹיָגָנָם, גַּעַלְוָקָטָ אַוִּיפְןְ שְׁוֹלְ-חַווֹּיפָ, וּוֹאָ דָעַר אַגְּנוֹיָפָ אַיְזָ
שְׁוִין גַּעֲוָעָן אַזְוִיָּ גְּרוּוּסָ, אָזָן מַעַן הַאֲטָט דִּי בּוֹידָ כְּמַעַטָּ נִוְתָן
אַרוֹיסְגַּעַזָּוֹן.

דָעַר הַיְסָעָרָ נַאֲכְמִיטָאָגָ הַאֲטָט גַּעֲפָרִיכָטָ מִיטָן פְּלִוִוִּיטָ אַיְזָ
פּוֹיָקָ. דִּי בְּעַטְלָעָרָ, וּוֹאָסָ הַאֲבָןְ גַּעֲהָאָטָ בְּאַגְּנָגָנָטָ דִּי לְצִוְם
מִיטָן קְלָלוֹתָ אָוּן חַרְמוֹתָ, זְעַנְעָן אַיְינְצִינְוֹוִיָּ שְׁטוֹם גַּעֲוָאָרָ.

זוי האבן אפילו פארטגעסן, אז אין טאנץ-שטוב ווארט אופֿ
זוי א פליישיק מאלציזט. מען האט אראפנעווארפֿן פון זיך
ס'געפעק, זיך צעליגנט ארום די שול-ווענט, ארום די טראפֿ-
לער, ארום דעם קילן, שטיינגרנעם ברונעם, זואו מען האט
אייבערגעשראָקּן א מהנה שפערלָם, זואָם האבן זיך געבאָזּן
אין זאמֶד.

מייט רחבות האט די זון זיך געטארקלט מאנק די בעטלער,
אויסגעוואָרעדט, אויסגעבריט דעם אומפלְיִיט פון די האָרְקַע
לייבער, פון די קָאָלְטַן-בָּרְדָּה, פון די פָּאָרוֹזָאָרְלָאָטוּעָ קָעָפּ.
מאנק די לְצִים האט זיך אַרְוָמְגָּעְדְּרִיּוּט אָן אַפְּגָּעְבָּרְעָנְט
מיידל. די טוֹנְקָעְלָעָ אָוִיגָּן — ווֹינְט אָן אָוְרָמוֹ. די קָלְיִינָעָ
שְׁטוֹיְפָּעָ בְּרוֹסְטָן האָבָּן זיך גַּעֲבָּרְגָּלָט הִינְטָעָר דֻּעָם קוֹרְצָן,
געָפָּאָסְטָן קָלִיָּד, זואָם אָיוֹ פּוֹל גַּעֲוָעָן אָרוֹם די קָנִי מִיט
פָּאָלְדָּן, מִיט קָרְיוֹזָלָעָ, מִיט טָאָשָׁן. די פִּים, דִּינָעָ, בּוֹוְגָעָ
פִּים, זואָם זָעָנָעָ גַּזְעָזָן אָין „בָּאָטְ-שִׁיךְ“ מִיט גַּלְעָלָעָ, האָבָּן
גַּעֲקָלִימְפָּעָרָט בְּעֵת זִי אָיוֹ אָפִילו גַּעֲשָׂטָאָגָןָעָן.

— אַ מְוִיד אַ ברָּאנְד ! — האט דער יִשְׁיבָּה בְּחוֹר מִיט
די רְוִיטָעָ פָּאוֹת גַּעֲוָיְין אָוְפּ דַּעַר בּוֹיד.
— כְּהָעַט גַּעַרְנָן לִיגָּן מִיט אִיר צָו נָאָכָט — האט מוֹישָׁל
קרָאָקָעָר זיך גַּעֲשָׂמִיכָלָט אָין דַּעַר בָּאָרְדָּ אָרְיָן.
— העַטְּ רָק גַּעֲאָמְקִישָׁט, רָק גַּעֲקִיפָּלָט, ווֹי אַ קְוִינְגָּל !
— ווֹי נָנוֹן די ווֹיְבָּר זַיְעָר סְדָר אָיו — האט מוֹישָׁל זיך
דוּרְכַּגְּעַשְׁטוֹפּט מִיט די עַלְגָּבוֹינְגָּם, זיך גַּעֲרוֹקָט צָו דַּעַר
בּוֹיד — אָנוֹ דוֹ, זֶלְמָן, צְדִיק מִינְגָּר, זואָם קוּקָסָטָו אָוְפּ דַּעַר
בְּחוֹרָה, גַּלְיִיךְ אִין גַּעֲבָּרָאָטָעָן טּוֹבָּה העַט דִּיר אָין מַוִּיל
גַּעֲפָּלוֹיְגָן ?

— גַּיִי מִיט דִּינָעָ גַּבְּוָה/שְׁטִיק — האט זֶלְמָן זיך גַּעַי
הָאָלְטָן אָן מוֹישָׁלָעָן — זָאָג מִיר לִיבְעָרְשָׁט וּועָר אָיו דַּעַר
לוֹלָב, זואָם טְעַנְצָלָט אָרוֹם אִיר ?
— לְוִית דַּעַר הַלְּבָשָׁה, לְוִית דַּעַם הַיּוֹן — אַ שְׁטָאָלְצָנִי
גַּיְיעָר.

— מושל, וויסט וואס? — האט ולמן זיך א טאט געטאן כי דער בוועט-טאש, אויב זיין זינג-שפיל „אמנון און תמר“ ליגט דארט — אפשר גאר א טרייב טאן איין וויניק משא-מתן? א רעד טאן מיט די לצים ווענן מײַן זינג-שפיל און דאס שיאן מענטש, די טענצערין, אוויל בלייבן לאזן?

— ס'אייז בייס וועג — האט מושל אַנְגַּעֲקוֹזָלֶן — מיר האבן א בורא איין הימל, האט ער דיר א תמר מיט געלקלער צונעשית!

דער שטאלצנגיער, א מאגעראָה, א הוייכער, איין אַרְאָפֶ געשפֿרִוְנִיגְעָן פֿוֹן דער בּוּיד. ער איין אַרְיִין צוישן המונ, זיך געבעטן:

— אויר העין! מאכט פְּלָאָז, אויר רבוותי!
און איז דער המון האט זיך אַפְגַּעֲרוֹקָט, זיך צעשטעלט אַרְוּם דער בּוּיד איין אַהֲלְבָּאָד, איז דער שטאלצנגיער געוואָרָן אַוְפְּגַּעֲלִינְט, האט גענטמען הייבּן זינגע לאַגְּנָע פֿים, זוי אַ בּוּשָׁל. ס'לְצִינְיִישׁ פֿנִים איין געוואָרָן לעַגְּנָעָד, האט גענו-מען טרייפֿן מיט שְׁמַדְ-שְׁטִיקָה. די דינָע, צוינְיִפְגְּנָעְצִוְגְּנָעָן לְיִפְנֵן האבן צוּגְעַפְיִיפְט, גענטפְּנִרט אַוְיפָּה די קְשִׁוָּת, וואס ווענען געקומען פֿוֹן המון:

וואס זאל מען מאכן?
זינגען און לאָכָן,
לאָכָן און זינגען.
מיר זינגען אַהֲרָן געפּומָען,
אַ שִׁינְגָּעָם נִיגּוֹן אַנְצּוֹזְגָּעָן!

— ולמן, — האט מושל אַיְנְגַּעֲרוֹיְמַט דעם חַבָּר — אויב ס'זָּאָל גִּין גָּאָר וּאוֹיָל, האָב אַיך אַ פִּיסְלָה אַיְן דער כְּנוֹפִית.

— לאַמְּיך העין.

— דארט יונעט זעסטו?

— וואס איין זינג-מאָסְקָע אַיְן דער האָנְטָה האָלָט?

— איך מיט אים זענען געוען גאנר אינס מיט אנגן-דער, זאלבעטאנד געלערנט ביז ר' לייבוש פרענקער. איזט קאטטאוועס-טריבער אויז ווית צו זוכן. ער אויז עס, אויף מײַן ווארט ער, פישל דער זויפרבודער!

— מאג איך אים אָרוּפְּתָּן?

— ווארט איזין זויל, ווארט. דער שיינער פארשווין קען אום דאס חיוט ברענגען. אויב ס'אייז יאָ ער, אויב ס'אייז פישל, ווילט זיך אצונדרעט איז זיין מוליל ניט אַריינפלן! אין פראָג האָבן אלע פאָר אים געטאן ציטערן, אַפְּילוּ דער ראש-ישיבה. און אָז ער פֿלענט ביז אַיִּין חנכה אַדער ביז אַיִּין פּוֹרִים שְׁפֵלְנָה נְעֻמָּן ווֹיְבָּרְדָּעָן, אויז געוען שְׁאַנד אָז שְׁפָאָט! פּוֹן חֲרָפָה אָז בּוֹשָׁה האָט ס'פְּנִים גַּעַטָּן פְּלָאָמעָן, אָז ווִי אויף צו להכעיס האָבן ווֹיְבָּרְדָּעָן אַיִּם לְבִּגְעָה האָט, מיט אַיִּם זְנוּת גַּעַטְרִיבָּן, מִיטָּן יְזוּתְּפָנִים!

— ווִי אָז "סּוֹתָה" שְׁטִיְּמַטָּר — אָז זְלָמָן גַּעַוָּאָרָן אֶלְעָז אַוְיפְּגַּעַרְוִימְטָעָר — "רֹזֶחֶת אָשָׂה בְּקָבָה וְתַפְלוֹת — —"

דער שטאלצנייער האָט אַהיַב געטאן בִּידְעַ פִּים מיט אַמְּאָל אָז מיט אַיִּין שְׁפָרָונָג אויז ער גַּעַלְבִּין שְׁטִיְּמַטָּר דָּעַם צְעַפְּנָטוֹן לאָדוֹן פּוֹן דָּעַר בּוֹיְד. ער האָט זיך אַצי געטאן, זיך אלְיַיְז אַרְבָּעָרְגָּוָאָקָטָן מיט אַקָּפֶן. דאס פְּנִים לענְגָּלִיך, די פָּאָרְשְׁפִּיצְטָעָן נָאָז פָּאָרְכָּוְגָּן, ווִי דָּעַר שְׁנָאָבָּל בִּי אַרְכְּפּוֹיגָל. ער האָט גַּעַשְׁטָעַלְטָן טְרִיטָן זוִי צְוָם טָאָנָץ, זיך דָּוְרְכְּנָעָשְׁפָּאָצְּרָת אַיבָּעָר דָּעַם בּוֹיְד-לאָדוֹן אַיִּינְמָל, נָאָכָּאָל. אָז אָז ס'אייז גַּעַוָּאָרָן שְׁטִיל אַוְיפָּן שְׁוּלְ-הַוִּיפָּה, האָט ער זיך אַדְרִי אַוְיסְגַּעַטָּן מִיטָּן פְּנִים צו די לְצִים אָז זְיוּן האָנט, אַשְׁמָאָלָע, אַלְאָגָגָע, האָט זיך ווִי אַפְּגָעָרִיסָן פּוֹן גַּעַלְעָנָק, אויז גַּעַלְבִּין הענְגָּעָן מיט אַזְוִיפָּל טְרוּוּעָר, אַיבָּעָר זְיוּן אַיִּינְגָּעָן קָאָפֶן. די לְיִפְּנָן האָבן אוֹ גַּעַוְוְנָגָעָן, אוֹ גַּעַפְּיִופָּטָן;

הערן קאמעראָדָן,
וּאָס זְוִית אַיר פָּאָרָע לִיט?

איבער ער צען מיילער האבן זיך ברוית צעהטען און דער
שול-הויף האט אויפגעצייטערט. פון דעם געזאנג האט זיך
ארויסגעחויבן דער טענצעערינס קול, ווי א פיטעל, זיך צע-
שאַטָּן אַיבָּעָרִין הַמּוֹנִים קעֶפֶת:

אָךְ יֵאָ, אָוָן יֵאָ, אָוָן יֵאָ,
מיַר זַעֲנָעָן אָוָן מוֹיְצָרָן,
מיַר טַאנְצָן אָוָן יוֹבִילָן,
מיַר זַעֲנָעָן בְּרָאָוּ לַיְוָת!

דער שטאלצנגיעיר האט זיך אַ רָּוק גַּעֲטָאַן אָוָן אָ
וּוִינְקָל פָּוּן דער בּוֹיְד אָוָן דָּאָם מַוְיל מִיטְן אַוְיסְגַּעַזְגַּעַנְעָם
בערדל האבן געפרענט:

צַי זַיְוִת אִיר נִימְטָ פָּוּן פְּרָאָג גַּעַצְוָגָן,
פָּוּן דער שַׁילְעָר זַיְוִת?

די לְצִים האַבָּן זיך גַּעַנוּמָן וּוֹיְגָן אַרוּם דער טענצעערין,
וּוְאָם האַט גַּעַלְמַעַרְט מִיטְן דִּי הַעֲנָט, מִיטְן דִּי פִּים אָוָן
איַרְעָ אַוְיגָן, טִיפָּע, טַוְנְקָעַלָּע אַוְיגָן, האַבָּן גַּעַלְאַטְעָרָט מִיטְן
וּוֹיְגָן, מִיטְן שְׁרָפוֹת:

אָךְ יֵאָ, אָוָן יֵאָ, אָוָן יֵאָ,
מיַר זַעֲנָעָן פָּוּן פְּרָאָג גַּעַצְוָגָן,
פָּוּן דער שַׁילְעָר זַיְוִת!
מיַר זַעֲנָעָן פְּרָאָגָנָר לְצִים,
מיַר זַעֲנָעָן בְּרָאָוּ לַיְוָת!

— — — — —
אָךְ יֵאָ, אָוָן יֵאָ, אָוָן יֵאָ,
מיַר זַעֲנָעָן פְּרָאָגָנָר לְצִים,
טוֹרָא-לְאָא-לְאָא-לְאָא-לְאָא — — —

דער האַמְּוֹן, וּוְאָם האַט מִיטְגַּעַזְגַּעַן, אַיוֹ אַ פָּאַל גַּעֲטָאַן
אוֹיפְּ קְרִיק. דער האַמְּוֹן האַט גַּעַמְאַכְּט פְּלָאַץ פָּאַר דער טענ-
צָעָרִין, וּוְאָם האַט זיך גַּעַטְרָאָגָן פָּוּן אַיְגָעָם צָוָם צְוּוִיְתָן מִיטְן

צימבעלע. זי האט געלאכט מיט די וויסע ציין, מיט די אויגן, מיטן לענגלעכּן פנים, וואס איז געווען גלאטיך, ווי טונקעלע איילביברטן. פון אלע זויטן זענען געפליגן מטבחות, געפאלן אין צימבעלע אריין.

— ווי הייסט זי, די טענצערין?

— רוייע בין איך גענאנט, ואראפט אין צימבל, ואראפט אין דער האנט — האט די טענצערין א שאם געתאן מיט די אויגן, אז אפלו באירטע מאנציבילן האבן געשטייכלט אין די איינגענע בערד אריין און פון גרים פריד האבן זיערע ביביכיק היטלען, ווי גלעקר, זיך אוש צעטראימלט.

— רזילין, זינג עפים!

— זינג דאס ליד: „עס ליגט איז שלאס אין עסטריך!“

— מיד, מיד, מיינע הערן — האט רוייע פארווארפּן דעם קאָפּ און אירע שווערע, שוואָרטצע פֿלעכּטן זענען נאָכּ-לעסיק געליבּן לינן אוּפּ די באָזעגעלעכּ אַקסּט — נאָר דער חופה וועל איז זינגען מיט האָרְפּן און פְּלייטן, מיט פידל און פּוֹקּן.

דער ריח פון פריש געבעקענען אינגבּער, פון געצוּ-קערטע מאנדליךעלך, האט אַ שלָּאָגּ געטאָן אַין פְּנִים אַריין, מיטגעבראָכּט ריחות אַון גערוכּן פון געפרענְטַעַת הויזנְבָּלָזּן, רעסעלעך אַון פִּינְגְּרוּהָוּתּן. ס'הָאָרְץ, אַ פָּאָרְץ — חַלְשִׁיט, האט זיך אַ שְׁפָאָר געטאָן אַין מְוַיֵּל אַריין.

עם איז אַנְגְּעָקוּמָעַן חיים בעקער, אַן אוַיסְגַּעַטְמַעַטְרָעַ, גְּלִיַּךְ מַעַן וּוְאַלְטַ אִים נָאָר וּוְאָסּ פָּוּן אַוְיּוֹן אַרְיוֹסְגַּעַנוּמָעַן. נאָךְ אִים — זיינָע צוּוִי גַּעֲזָעַן. די גַּעֲזָעַן האָבן גַּעֲזָעַן אוּפּ די קַעַט בְּלַעַכְן פריש גַּעַבְעַקְמַן, זיך גַּעַזְיַילַט צָו שְׁמוֹאָל בְּלַאֲסְמַעַר אוּפּ דער חַתּוֹנָה.

דער בעקער האט אַ בלִיךְ געטאָן אוּפּ דער טענצערין אַין געליבּן שְׂטִיאַן אַ גַּעַפְּלַעַוּטוּרָעַ. די גַּעַזְעַלְן האָבן זיך אַיבְּרַגְעַקְעַט מִיט גַּנְבְּיִשְׁעָ אַוְגּן.

— וְאָסּ פָּאָרְעַ גַּוְתַּע זַאֲכַן האָט אַיר דָּאָרְטָן? — אַין

די טענצעירין שוין געשטאנגען לעבן בעקרע, האט אַרויינגע-לייגט איר קליענע, אַיידעלע האנט אויפ ווינער — אַ הוונגע-רייקע טענצעירין מאגט איר מכבד זיין!

— ס'בעטטע און ס'שענסטטע — האט דער בעקרע זיך גענומען דריינען אַרום דער טענצעירין אַן אַ רעדל און פון גרויס פֿרִיד האט ער זיך געם געטאנז פֿאַר דער טאליע — נוּן, מײַן שײַן שְׁפִילְוֹוַיְבָּכְּן, מאָגָן מֵיר אַיִּין ווַיְיל חַתְּנִיכָּה בְּלִיבָּן לְאַזְּן אַיִּין וּלְבָּכָּרֶת זיך פֿרִידען?

די געווולן האבן זיך אַיְינְגַּעֲבוֹגָן, זענען געבליבן זיַּצְּן אַיְינְגַּעְגָּהוּיְעָדָט. די טענצעירין האט גענומען פֿוֹלָע הענט, געשטופט קִיכְלָעָר, הוֹזְנְכָּלָאָזָן, פֿינְגְּעָרְהָוָט, רַעַמְעָלָעָר אַין די טאַשָּׁן, אַיִּין די פֿאַלְחָן פון אַיר קלְיִיד. צוֹוִישָׁן אַירְעָ שָׁאָרְפָּע, שׂוֹיְמִיקָּע צִיְּן האט זיך גַּעַבְּרָעְקָלְט אַ מְעֻרְבִּיק מְאַנְדְּלִיקִיכְל אַון אַ באַטְעָמָט צִינְגָּל, אַ רְוִוְתָּם, האט אַרְוָמְגָּלְעָקְט דָּס קלְיִינָּע מְוַיָּל.

— חַיִּים, אַיִּין יַדְזַּ-טַעַנְצָלֶל! — האט עַמִּיצָּעָר צָוָעָ-קָלָאָפָּט מִיטָּדִי הענט.

— אַיִּין יַדְזַּ-טַעַנְצָלִין, חַיִּים!

— אוֹפְּפָן שָׁוֹלְ-הַוּפָּ? — האט אַן עַלְטָעָרָעָ יַדְעָנָע גַּעַרְפּוֹרָאָוּט שְׁטוּרָן.

— קוֹיְנְעָר האט זיך צו אַיר נִיט צָוָנְעָהָעָרט.
רוֹזְעָע האט אַהיַב גַּעַטָּן סְצִימְבָּעָלָע. אַירְעָ שְׁטִיְּפָע ברִיסְטָלָעָר, ווֹי לְעַבְּדִיקָעָ פֿיְגָל, האָבָן גַּעַפְּלָאַטְעָרָט הַיְּנִי-טָעָרָן גַּעַפְּאָסָטָן קלְיִיד. זיך האט זיך גַּעַנְמָעָן רָוְקָן מִיט אַיִּין פּוֹס אוֹיפּ קְרִיךְ, מִיטָּן צוֹוִיתָן האט זיך צָגְעָקְלָאָפָּט. אַון די גַּלְעָלָעָר פָּן אַוְיכָן, פָּן אָונְטָן, האָבָן זיך גַּעַשָּׁאָטָן מִיט אַ קלְיִינְגְּ-קָלְאָנָג, זיך גַּעַקְיִיקָלָט אָונְטָעָר דָּעַם המָנוֹס פִּים. אַ צָּאָפָּה האט זיך בַּיִּר אַיר צָעַפְּלָאָכָטָן, זיך גַּעַהוְיכָן אוֹיפּ אַ פְּרִיעָר אַון אַיִּין גַּאֲנְצָן, יַעֲדָעָר בּוֹיָג, יַעֲדָעָר קָעָר, האט אַיִּין רְוִיְּעָן גַּעַזְגָּעָן:

איך בין יונגעם וויבכן,
איך האב אן אלטן מאן
שני וויס איז מיאן ליבכן,
מען עצט מיר נארניט אן.

געעלעכטער, זיך געריזצט מיט אים :
אונטער זייןע הענט. דער עולם ארום האט געקיכט פון
וועאס האט זיך קונגציג געהאלטן אין איזן ארויסידריינע פון
פאנטער זיך קונגציג געהאלטן אין איזן צוועוץן, גע-
מייט מעיל-שטוויך. ער האט זיך גיעיאגט נאך דער טענצעערין,

— חיימ, וויאם באקסטו? וויאים שבת-בארכען?

— מאנדליךיכלעך ?

טאנצן דארפ מען קעגעען, חיימ!

די בעקער גועזען מיט די בלען געבעקם אויפֿ די קעפֿ
מיט די ברויטע גועזען, זענען, געלבלין שטײַן אויפֿ אָן
אָרט, אָן געהובין מיט די אַקסלען צום טאקט. פֿון אָ ווינקל
האט זיך אַריינגערטִין אָן עַלטערע בעטלערן. זי האט אָ
הייב געטאָן מיט ביידע הענט אַיר בימל אַרעדקייט אָן מיט
נאָקעטע, פֿאָרְשְׁמָדְעָרְטָע פִּים זיך אַריינגעַלְעַנְגָּרְט אָן
טָאנֵץ.

אוון אז די טענצעערין האט זיך געלאָזט כאלפּן פון דעם אויסגעמאָטערטען בעקער, וואָס האט שווין ניט געהאט קיין מראה אַין פֿנים, קוּס געפֿאָכעט מיט דער נשמה, האט דער גאנצער המוֹן גענוּמוֹן קלְאָפּן מיט די פִים, פָאָטשָן אַין די הענט. אלע האָבן מיטגעונגגען מיט רוויזן:

אין בין יונגעס וויבכז,
אין האב אן אלט מאן — —

ד.

די טענצעערן האט אויפגעהערט זינגען.
 מיט צוווי פינגער האט זי אַ צִי געטאן איר לאנגען צאָפּ,
 ווי אַ פֿידְלְבּוֹגֶן, זיך קויים פֿאָרְנִיגֶט פֿאָרְן עֲולֵם אָוֹן אַ קלְיִמְדּ
 פֿער געטָן מִיט דִי גַּלְעַקְלָעַךְ. זי אַיז גַּעֲבִילְבּוֹן שְׂטִינוֹן אַוְיףּ
 אַיְן פּוֹס אָוֹן אַיְן יַעֲדָן קַעַר פּוֹן אַיר בּוֹגְיִין לַיְיב אַיז גַּעַוְועַן
 דַּעַר קַנְּאָל פּוֹן אַ צִּיטְעָרְ-בִּוּטְשָׁלְ. דִי גַּאֲלָעָקָע צִיּוֹן הַאֲבָנָן
 גַּעַלְאָכְטָן, אַרוֹסְמַנְגַּשְׂוִימָט פּוֹנָס קַלְיִינָם מַוְיל אָוֹן אַירָעָ בְּלִיקָן
 זַעַנְעָן גַּעַפְּאָלְן מִיט אַזָּאָ שַׁוְּאַרְצָעָר גַּבּוֹרָה פּוֹן אַיְינָם אַוְיףּ
 צַוְּוִיתָן, אַז דַּעַר הַמּוֹן האט זיך גַּעַהְאָלְטָן פְּאָר דִי זַיְתָן, פְּאָר
 דִי בִּיכְעָר אָוֹן פּוֹן דִי אַפְּעָנָע מַיְלָעָר האט זיך גַּעֲרִיסָן, האט
 זיך גַּעֲקְנוֹיִלְתָן :

— רָאָזְלִין !

— וְוַיּוֹאָט רָאָזְלִין ! וְוַיּוֹאָט !

די עַלְטָעָרָע יַדְן, די פֿרְוּמָעָרָע, הַאֲבָנָן זיך יִנְגְּלִישָׁ פְּאָרָה
 שַׁעַמְתָן, באַהְאָלְטָן סְגֻּלְעַכְטָעָר אַיְן דִי בְּעָרָה, אַיְן דִי בִּיכְעָר
 אָוֹן בִּיכְלָעָר, וּוְאָס הַאֲבָנָן זיך אַרוֹסְמַנְגַּשְׂוִימָטָן פּוֹן דִי
 בְּרִיְּטָע "יַוְּפָעָם" פּוֹן דִי קַוְּצָעָג עַפְּאָסְטָע רַעַךְ. זיך הַאֲבָנָן
 זיך גַּעַנְומָעָן רַוְּקָן מִיט גַּלְאָסְמָעָן טְרִיטָה, זַעַנְעָן אַרְיִין וּוּרְ
 אַיְן אַ גַּעֲבִיְּדָעָ, וּוּרְ אָוֹן פְּאָלִישָׁ, גּוֹטְמוֹטִיק אַוּוּקָ פּוֹן דִי
 לְצִים, זַוְּיִזְוִילְטָן זיך אַרוֹסְמַנְגַּשְׂוִימָטָן פּוֹן אַ זַּוְּמָעָר דָּעָגָן,
 וּוּן צַוְּוִישָׁן דִי טְרָאָפְּנָס שִׁוְּיִינְטָן דִי זַוְּן.

אוֹן אַיְן דַּעַר אַפְּעָנָע בּוֹיד אַיז זיך פֿאָרְגָּנָגָעָן דִי יַדְן
 הַאֲרָף, סְפִּיְּקָלְ האט אַונְטָעָרְגָּעְכָּאָפְּט — אַ קלְאָפּ אָוֹן אַ
 הַיְּפָעָר, אַ קלְאָפּ אָוֹן אַ הַיְּפָעָר — גַּלְיִיך מַעַן וּוּאָלָט גַּעַשְׁאָטָן
 הַאֲזִז-נִיסְלָעָךְ אַיְן קוֹפְּעָרָנָע בְּרָאָטְפָּאָנָעָן.

— וּוֹאֹ אַיז עָר, דִּין פִּישְׁלָ ? — האט זַלְמָן גַּעַמָּאָנָט בַּיִּ
 מוּשְׁלָעָן.

— וּוֹאֹ אַיז עָר פְּאָרְפָּאָלְן גַּעַוְאָרָן ? — האט מוּשְׁלָל
 גַּעַדְרִיְּט מִיטָן קַאָפּ, גַּעַזְוְכָט פִּישְׁלָעָן אַיְן דַּעַר בּוֹיד.

פישל, מיט דער ציגן-מאסקע אין דען וואנט, האט זיך געשארט אלץ טיפער אין דען בויד אריין. ער האט א שיק געתאן די מאסקע צווישן די אונגשטווטע זיך און לאנטע-כער און איז געלביבן שטיין א דערשלאגענער אין א זוינקל. זיין געמאכטט פרייד איז אפגרונגען פון פנים און אין די אומראוייקע אוינגן, ארום דעם פארכוועטשטען מoil, איז געלעגען וויטטאג און פאַרדראָם. די נכפה האט אים געגעסן. ער האט געקריצט מיט די ציין, ניט געקענט הערן ווי דער המון שאַלט און יוכּצַעט און אלץ איז אים האט זיך צערעדט :

— מ'זוייסט ניקס מיין זוי צו זינגען און צו לאָן, צו לאָן און צו זינגען — — די דרישות, די קאַטטאָוועלעך, די ליאָדער און די זינגע-שפילן שריבט ער, פישל, און דעם כבוד טוּן אנדערע אָראָפּשְׁוִימָן — — צייטן דערלאַכְט ! האט אָפרְּנָס, אָדָעָר אָגְּבָּר, חתונה געמאכט, פֿלְעָגָט מען אים, פֿישְׁלָעָן, רופְּן. און אֹזֶן האט אויך פֿאָרבעטען די שטאטישע „פֿערשטען און גראָפְּן“, האט מען אים, פֿישְׁלָעָן, ניט געדאָרָפְּט ס'צִינְגָּל האָקָן. ער האט פֿאָר זוי געה האט א „ראָמָאנֵץ“, אָשְׁיוֹן לְיִד, אָדָעָר גָּאָר אָפְּאָר קְלוֹנָעָן וווערטער און אַין גְּלָחוֹת, אֹז די שְׂרִירִים האָכָּן גְּעֻפְּנָט מoil אֹז אוּירָן, גְּהַוִּיבָּן די זוּזְנִיכְרָם צָוָם זִינְגָּרָה, צו פֿישְׁלָעָן, זיך אַלְיַזְן צְעֻזְגָּעָן, אֹז „אל די בעקוּן אָן דָּעָר ווּאָנָט ווּעָרָן שְׁפִּרְיָנְגָּעָן אָנוּ קְלִינְגָּעָן“ :

— ווּוּוּאָט, ווּאָגָאנֵט !

— ווּוּוּאָט !

— אָון היינט ?

— היינט דָּאָרָף מען ניקס. היינט גִּילְטָן „ קְוּרְצָעָר שְׂרוּיט טָעָן, די קְעַלְעַטְמָעָן רְיִוְן :

— רָאָזְלִין ! רָאָזְלִין ! ווּוּוּאָט רָאָזְלִין !

פֿישְׁלָה האט צענומען די פֿלאָנָעָן פֿון דָּעָר הַינְּטָעָרְשָׁטָעָר ווִיט בויד און האט זיך לְיִכְתָּב אָראָפּגְּעָנְלִיטְשָׁט אַוְיָפְּן הוּוּפְּ.

ער האט וואילעדריש א שלעט געטאן זיין פארשפֿיצֶן קאָפּ-
טוֹר אַיבָּעָרָן שטערן, זיך שטיל צונעפֿיפֿט אָון חַשְׁקַעַת
אַ שְׁנָאָפּ טָאנַן, ווֹאָס ס'הָעָרָט זיך בֵּי דִי רַעֲגַעַנְסְּבָּרְגָּעָר יִשְׁיבָּה-
בְּחָוּרִים, בֵּי דִי "בְּלָזּוּרָם", ווֹאוּ מַעַן גַּעֲפִינְטַן נַאֲךָ אַ בָּעֵלָן
אוֹיפּ אַ קְלוֹגּ ווּאָרָט, אוֹיפּ אַ הָאָרָבָּן פְּלָפּוֹל, אָון אֲפִילּוּ אוֹיפּ אַ
גּוֹטָן שְׁמַדְ-שְׁטִיקָה. דִּי לְצִימָ-כְּנוֹפִיה אַיז אִים פְּשָׂוֹת גְּעוּוֹן
דעָרוֹוִידָעָר.

ニיט קיין הויכער. דאס בלאטסע פנים אַרְוָמְגָּנְגָּמוּן מיט
אַ שְׁוֹוָאָרָץ בערדל, ווֹאָס אַיז גְּעוּוֹן גַּעֲדִיכְט אָרוֹם דָעַם קיין
אוֹן שִׁיטָּרָה, בְּמַעַט אַוְיָסְגָּזְעָפּ, אוֹיפּ דִי באָקָן. פִּישְׁלָם
הָעֵנֶט הָאָבָּן גַּעֲפִירָט אַ שְׁמוּעָם מִיט זיך אַלְיאַן. אַוְיָגָן הָנוֹן-
גְּעַרְיוֹקָע, שְׁפִיזְיָקָע, הָאָבָּן, דָאָכְט זיך, גַּעֲנִישְׁטָעָרט, גְּעוּוֹכָט
אַ וּוֹעֵג, ווֹי נַאֲךָ זיך אַרְוִוְצְדוּדְרִיעָן פֿוֹן צְוִישָׁן דִי בעטַ-
לְעָרָם אָון יְעָדָעָר ווּיְיָלָל גַּעֲכָפְּטָט פֿוֹן דָעַר וּוֹיט אַ קָּוק אַוְיָפּ
הָמוֹן, ווֹאָס הָאָט מַעַר נַיְתָן גַּעֲלָאָכָט, נַאֲרָן גַּעֲוַיְלְדָעָוָעָט פֿוֹן
פְּרִוִּידָה.

קיין זיך אַיז אַיצְטָ פִּישְׁלָעָן נַיְתָן אַגְּגָנְגָּנְגָּן. נַיְתָן דָעַר
וּוְאָרְעָמָעָר נַאֲכְמִיטָּאָג, ווֹאָס הָאָט גַּעֲבָלְעָנְדָט, נַיְתָן דִי שְׁמָחָה
פּוֹנָם אַנְלְיוֹףּ, אַפִּילּוּ נַיְתָן דִי חָרְנוֹתָה.

אָן אַיבָּעָרָיקָעָר הָאָט עָר זיך אַרְוָמְגָּנְדָּרִיט אַוְיָפּ שָׁוָּלָ-
הָוּוֹת, אַלְיאַן נַיְתָן גְּעוּוֹאָסָט אַוְיָבּ פֿוֹן הָוּנְגָּעָר, אַדָּעָר פֿוֹן
עַגְמָתָ-נְפָשָׁת, נַאֲגָט אִים ס'הָאָרָץ אָון ס'לְעָבָן אַיז אִים גְּעוּוֹאָרָן
בִּיטָּעָר.

— ווֹאוּ צִוְּתָן מַעַן וּוּיְתָעָר? — אַיז עָר גַּעֲבָלִיבָן שְׁטִיְין
מִיט צְעַנוּמָעָנָע הָעֵנֶט, ווֹי אַ צִּינְגָּל צְוִישָׁן וּוּאֲגַשְּׁאָלָן —
אָפְּשָׁר גַּאֲרָפָרְבִּיטָן דָעַם לְצִים-קָאָפְּטָוָר אוֹיפּ אַ גְּעוּוֹיְנְלָעָר
הִיְתָל אָון פָּאָרְבְּלִיבָן אַפִּילּוּ דָא אַיז רַעֲגַעַנְסְּבָּרְגָּעָר יִשְׁיבָּה?
פֿוֹן זיך אַלְיאַן הָאָבָּן דִי לִיְפּוֹן אַגְּגָנְגָּהָוּבָן זָאָגּוֹן זַיְינָן
לִיד וּוֹעֵג דָעַם פְּרָאָגָעָר בְּעַל-תְּשׁוּבָה אָון דאס צְוָעָדוּקָטָע
בָּעָרְדָּל אַיז פּוֹל גְּעוּוֹאָרָן מִיט שְׁמִיכָּל:

— לא אמות, איך וויל לעבן,
וויל השם-יתברך ערע געבן — — —

פונ דער שטאלער יידז-גאט איז אנגעקומווען א פאקי-
טרעגעער — א באלייבטער פארשווין, גרוויים ווי דער לאנגער
פרײַטאג. די באָרד, וואו מען האט געקבנט צילן יעדע
האָר, געלבלעָר, די קורצעע, דיקע פאות — בלאנד, די וויסעס
פאָקן — פֿאָרדוּויטלט. און די אויגן, בליעַי, גוטען, האָבָן ניט
אַריינְגֶעֶפְּאַסְט אִין דעם גאנצָן גַּעַשְׁטָעַל, וואָס איז מער ענְלָעַר
געווען אויפָּא הַאַלְעַנְדָּר, אַן אַפְּשֶׁרְעַכָּר, ווי אויפָּא
אַיִד.

אויפָּא פֿרִיעָר האָט ער גַּעַשְׁטָעַל זַיִן קְנָאַכְיָן
שטעַקָּן, וואו אויפָּן קְאַפְּשַׁטְּיק, אוַיסְגַּהוּלְט ווי אַ גַּעֲזָעַט.
הַאָט מעַן זיך גַּעַקְעַנְט צוֹעֵץ. ער האָט אַרְאַפְּגַּעַנוּמָעַן די
אַרְעַמְבָּעַנְדָּר פָּוּן די אַקְסָלָעָן, אַרְאַפְּגַּעַהָאַקָּט דעם פָּאָק אִין
איידער ער האָט נַאַך גַּעַחַט צַעְלִינְגָּט די סְפָּרִים, די בִּיכְלָעָר.
הַאָט זיך שוֹין גַּעַנוּמָעַן קְלִיבָּן אַן עוֹלָם.

אַן אַומְבָּאַקָּגָנְטָעָר אָוּן דַּאַך אַן אַיְגָנָעָר. אַ פֿרְעַמְדָּר,
וואָס שְׁפָרְיוֹזָט מִדִּינָה אַיִּין, מִדִּינָה אוִים, וואָס איז אוַיסְגַּעַוּוּן
אַ וּוּלְטָם, האָט זיך אַנְגַּעַוּעַן, זיך אַנְגַּעַהָעָרט, אָוּן אַז מעַן
זַאַל זַוְּצָן מִוּט אִים אַ יַּאֲרַ מִוּט אַ מִיטְוָאָך, וּוּלְן זיך די
מְעֻשָּׂוֹת בַּיִּים נִוְתָּא אַוְיסְחָפְּעָן. די לִיְּתָא קְמוּמָעַן אַן אַין
איינְעָם מִוּט די פִּיגְלָל, וואָס קָעָרָן זיך קְרִיק אוֹיפָּא זָמָעָר,
צַעְטָרִיבָּן די וּוּנְטָעַרְדִּיקָּעָ מְרָה-שְׁחוֹרָה, אָוּן דַּעֲרַצְיָילָן, זיך
יַיְדָן לעַבָּן אַין צְרָפָת, אַין סְטָאַמְכָּל, אַין אַרְצִיְשָׁרָאָל אָוּן
אַפְּלוּ הַינְּטָעָר די הַרְיָה-חוֹשָׁך.

פִּישָׁל האָט בְּאַטְרָאַכְט דעם גַּעַוּקְסִיקָּן פְּאַרְשָׁוִין אָוּן
אַנְגַּעַקוֹאַצְּלָן.

דָּעָר סְפָּרִים-טְרַעְגָּעָר האָט אַ וּוִיש גַּעַטָּאָן זַיִנָּע מַעֲכְטִיגָּע
לִיְּפָּעָן, וואָס האָבָן פְּאַרְשָׁטָעַל סְמָוֵיל אָוּן ער האָט זיך
צְעַנְגָּוֹן :

” — — שפאנל נוי ! שפאנל נוי ! קומט צעלוייטן און ניכער קויפן ! א הופשן סיידור אין עברייטייטש . . . ניט בלויו פאר פרומע וויבער, בחורות און מיידן, נאר אויך פאר יי נגן אונז ב אלע באטס, אלע בייזן — — פאר איטלעכן יהוד, אייז ער מאן אידער וויבר, ווער ניערט לייענען קאנן. דרום, מײַנע הערן, האלט אויך פאר איטיל טארן, די אין לשׂוֹן-קָדוֹשׁ ווילען אַרְנוֹן אָנוֹן פֿאָרְשְׁטִיעָן דערין קֵין ווֹאָרט !”

— גַּאֲרַ וּוֹאָוֵל גַּעֲדָרְשָׁנְטַ — הַאֲטַ אַיִּד אַשְׁטוֹפַ גַּעֲטָאַן אַצְוַיְיטַן — אִים פֿאָרְשְׁפָאָרְטַ שְׁוֹוִן אַבְּלְבִּירְדַּרְ מְצִינְגֶּל צַו הַאֲקָן ! — אָוְנְטְּעָרוּוּגְּנָם, אָוְגַּ אָוְפַּ אָוְגַּ, הַעַט אַיִּךְ דַּי בָּגָעַ גַּעֲנִישַׁ אִים מּוֹחֵל גַּעֲוֹעַן.

— אַפְּרְצָוְפְּנִים אַיִּד פֿאָרְגִּינְטַ זִיְּר ! — “רַאֲמַנְצָן” אָיו זַיִּי וּוֹיְנִיק, — הַאֲטַ דַּעַר רַעֲגָעָנָס בּוֹרְגְּנָר שַׁוְחָת אַבְּלְעָטָר גַּעֲטָאַן מִיטַּן חַלְפְּ-נְאָגָן אַסְיִידְוָר דָּרוֹקְטַ מַעַן שְׁוֹיַן תְּפִילּוֹת אוֹיךְ אָיו “לְשׂוֹן אַשְׁכָּנָז”. וּוֹעֵר דָּאָרְפַּ עַם, וּוֹעֵר ?

— וּוֹאוֹ וְאָגָט אִיר אָיו עַם גַּעֲדָרְקַט ? — הַאֲטַ אַיִּינְעָר אָוְנְטְּעָרוּגְּנָטָרָאָן דַּעַם מַוְכַּרְסְּפָרִים אָן אַפְּעָנָעָם סִידְוָר — אָוְיפַּן שֻׁעְרְ-בְּלָאָט אָיו דַּעַר דָּרוֹק נִיט אַנְגָּעָנָבָן. — וּוֹאוֹ גַּעֲדָרְקַט ? — הַאֲכָנָן דַּי בְּלוּעַ אָוְגַּן בַּיִּם מַוְכַּר סְפָרִים זַיִּךְ צַעְלָאָכְט — אִיר פֿאָרְשְׁטִיטַ, פַּעֲטָעָר-לִיבַּ, עַם דָּרְיִקְטַ מִיחַ, דַּרְוַם דָּרוֹק אַיִּךְ. וּוֹאָס מִידְ דָּרִיקְט אָיו השְׂמִיתְכָּרְךְ בְּקָאָנְט, יוֹסֵף בַּן טַעַנְהַיּוֹן בֵּין אַיִּךְ גַּעֲנָאָנְט.

— וּוֹאָס רַעֲדַט אִיר מִיטַּן דַּי, “לּוֹמְדִים” ? — הַאֲטַ אָזְן עַלְטָרָע יַדְעַנָּע אַכְפַּט גַּעֲטָאַן דַּעַם מַוְכַּרְסְּפָרִים פְּאָרְן אַרְכְּל — דַּי לִיְּמַט וּוֹעֵלְן סַיִּוּ-זַיִּיסִי נִיקָם קוֹיפָן ! וּוֹאָס וְאָל אַיִּיךְ זָאנָן ? אִיר הַאֲטַ זַיִּךְ עַולְסְ-הַבָּא גַּעֲקוֹיפָט ! מִיט אַיִּיעַר סִידְוָר וּוֹעֵט יַעֲדַע אָשָׁה, וּוֹאָס נַאֲר לַיְּעַנְעַוּ קָעָן, נִיט בְּלוּזַ וּוֹעֵר אַגְּנָעָרַן, נִיעַרְתַ אַיִּיךְ אַשְׁטִיקַ חָזָן ! מַעַן וּוֹעֵט

מיין ניט טאפען אין דער פינסטער, זיך בעטן כי מאנס-פערשווינען: «וואו האלט מען, וואו האלט מען, וואו? האוחז ביד — כ'בין מיד און מאט? אין זויפיל, זאנט איך, קאסט אוז סידור?

דער מוכרי-ספרי האט זיך כמעט ניט צעהערט צו דער יידענע. ער האט געקוקט דעם עולם אויפט די פינגער, געוואויסט איז א סידור קען מען אויך אונגעערשלאנן און פאר אין זועג גערעדט זיין:

— ס' אין א סידור פאר א גאנץ יאָר, וואויל פאר-טייטשט און באַשידלעָה, דרום קומט און קויפט ווייבעלעָה און מיידלעָה, אנדערש ווועט איך די סידורים פֿאַרزوּיַּה מעָן, דעָן זיי וואקסן ניט אויפֿ קײַן „בּוּיַּמְעָן“ — — איך אין דער סידור ניט צו טיעער, אום אין קראָנָע איז ער צייר!

— צו טיעער! צו טיעער!

— ווֹאָס אַז עַם? אֲכְנוּם טוּכָות? אִידְלְגַּעַשְׁטָיוֹן?

— אויפֿ דער סחרורה אַיּוֹ נָאָה, קײַן עַיְזַהְרָע, אַזְוָל!

— פֶּאָר אַהֲלָכָן מַקָּח קָעָן מַעַן עַם קְרִיגָּן!

— געהערט? אין קראָאנָע!

— אין קראָנָע אַיּוֹ צו טיעער? — האט דער מוכרי-ספרים זיך אַזְוִי צַעַלְאַכְתָּ, אַז די האָר פָּוּן זַיִן באָרְד זענעָן זיך צעפְּלוּינָן — דער סידור אַיּוֹ אַמְצִיאָה צַעַן, איך ווועט עַם זעלבָּסָט זַעַן, וווען איך עַס פֿאַרגְּלִיכְט מִיט אַז אַנדער סידור. עַס אַיּוֹ אַז אַגְּרוֹויִסְמָעָר אַז נָט עַר-שִׂיְדָה, אַז צוּוּיְשָׁן אַיְינָעָם אַלְטָן ווּוִיב אַז אַיְינָעָר יְוָגְגָעָן מִיִּיד!

— גוט! גוט! — האט פִּישְׁל גְּעוּיוֹן אוּפִין סידור —

מִיט אַז אַז „וַתֵּעֶר מַזְדָּךְ“ פֿאַרְשְׁפָאַרט מַעַן צו זַיְנִידְקָן!

— איך רעדט דָאָך אַיְתָל נִיבּוֹל-פָהָה! — האט דער

פֿאַקְנְטְרָעָנָעָר באַטְרָאַכְט פֿיְשְׁלָם הַיּוֹלֶךְ.

— ר'איו פון די לציים — האט עמיצער געלאָזֶט פֿאַלְן
אַ וּאָרָט.

— אויב אָזֹוי, — האט דער מוכראַסְפְּרִים אַפְּגָעָוּוַיְשָׁת די
הענט אָן דער באָרד — האכ אַיך פֿאָר אַיך סְחוֹרָה, וּעַל שְׂעַד
סְחוֹרָה, מעַן דְּאָרָף אַבְּעָד זַיְן אַ מְבִין.

ער האט אַרְוִוְסְגָּעָלְעָפְטָט פֿוֹן אַ זִּיטְיְקָעָר קָעַשְׁעָנָע אַ
פֿעַקְלָל בְּלַעֲטָעָר, וּזְאוֹ די גַּעַשְׁרִיבְעָנָע קוֹנְטְּרָסִים זַעַגְעָנָע שְׂוִין
גַּעַוְוָעָן אַיְנְגָעָנִיָּט, נַאֲרָן טָאָוּלוּעָן.

— קוֹקְטָט אַ כְּתָב ! סְזָעוּרָט לְיִכְטִיק אֵין די אָוִינָן !
גַּעַבְּרָאָכָן אַדְעָר דִּיק מַעַשְׂיָה, קָעַנוּ זַיְךְ מִיט אַזְּאָז גַּעַי
שְׁרִיפְטָם קִיְּנָמָאֵל נִיט פֿאָרְגָּלְיִיכְן ! וּוַיִּסְטְּפָט אַיר וּועֶר דָּסָם
הָאַט אַיְבָּעָרְגָּעָשְׁרִיכְן ? גַּימְפְּלָל סּוֹפְרָס בְּכָבְדוֹ וּעְצָמוֹ — אַ
מִּינְגְּסָטָעָר, וּזְאָסָם די וּוּלְטָט טּוֹט מִיט אִים שְׁמַעַן !

— כְּקָעָן אִים.

— קָעַנְתָּ אַיר אָוִיך גַּימְפְּלָס שְׁוֹוָאָגָעָר, אַלְיָהוּ בְּחָוָר, דָּעָר
וּזְאָסָם הָאַט דָּסָם וּוּעָלְשָׁעָעָט עַ “בְּבָאָ-בָּוֹד” אֵין טִוְּשָׁש גַּעַי
בְּרָאָכְטָ ?

— אלְיָע אָזָד אֵין וּוּנְעָדֵיק, — אֵיז פִּישְׁלָל גַּעַוְוָאָהָן
אוּפְּגָנְעָרוּוּמְטָעָר — זַיְן פֿאָטָעָר, אֲשֶׁר אָוִים אִיפְּשָׁהִים, הָאַט
מִיט מִיר דְּקָהָוק גַּעַלְעָרָנָט אָונָן זַיְן מְוֻטָּעָר, הִינְדָּלִין, אָוִיך
מַאֲהָ פְּרָסָאָות אָרוּסָנִים נִירָעָנְכָרָג אָזָא קָאָטָאָוּס-טְרָיוִיָּה
בְּרָעִין נִיט גַּעַוְוָעָן !

— אוֹיב אַיר קָעַנְתָּ יָאַדְיָה גַּאנְצָעָטָה, — הָאַט דָּעָר
פֿאָקְנְטְּרָעָגָעָר צְוֹגְעָטְרָאָגָן פִּישְׁלָעָן סְפֿעַקְלָל בְּלַעֲטָעָר — זַעַט,
טָאָמָעָר אָזָו עַם פֿאָר אַיךְ סְחוֹרָה ?
פִּישְׁלָל הָאַט גַּעַלְיְיָעָט מִיטָּן טְרָאָפָּה :

— אַ שְׁיִינָעַ מְעַשָּׂה פֿוֹן קִינְגָּג אַרְטִישׁ הוֹוָפָּה, וּוּ עַר זַיְן
אֵין וּוּנְעָם קִינְגְּרִיךְ הָאַט טָאָן פֿוֹרָן, אָונָן וּזְאָסָם עַר הָאַט
גַּעַהָאַט פֿאָרָעָ מַאֲנִירָין אָונָן פֿוֹן דָּעָם בְּאַרְיִמְטָן רִיטָעָר
וּוִידָוּוִילָט, דָּעָם שְׁטְרִוִּיטְבָּאָרָן הַעַלְדָּה, גַּאֲרָ שִׁין אֵין
רִיּוֹם גַּעַשְׁטָעַלְט — — —

— דאס האט איך אין צוויי כתביידן — האט פישל אים קריינגעבען די, „מעשה פון קיניג ארטיש הויף“. מושל קראקער איז אונטערגעקומען. נאר אים — זלמן. מושל האט א נעם געטאן פישלען פאר אן אקסל, וואוילע-ריש געוקקט אויף אים. מושלס אוניג-אפלען האבן זיך אי געלעטלט, אי זענען פאראלאפן מיט א ניט זיכער געלעכ-טערל, וואס האט געהאט צו זאנן:

— פישל, דערקענטש שוין קיין באקאנטע ניט?
— א, א, מושל — האט פישל גענומען ארוםדייען דעם פופציק יעריקן בחור, ווי א טרענדל, איז דער ארוםיקער עזלם האט אונגעקוואלן — נאר אלץ א בחור, בתולח מיינען? קומ אהער, מושל, ניב א האנט, לאמיר זיך צעקושן! א קלאג אויף דיר, שעמסט זיך? — און פישל האט אונגעוויזן אויף א יונג מידל, וואס איז געתטאנען מיט אירע חברטעס צעקוש איך זיך מיט איר!
די מידלעך האבן זיך פאַרטעט מיט די הענט די מילער, זיך צענויפגעשטופט ווי לעמצעלעך און מיט א פאג-شتיקט געלעכטער, מיט א קויטש, זיך געלאָזט איבער דער נאם.

— האט נאר אלץ ניט פאַרגעטען דינע הלוות, פישל?
— האט מושל געשפט נחת, געהאט אויף דער צונג אלע ישיבות, וואו ביידע האבן זיך געוזאלגערת.

— כ'בין נאר אלץ א בעלן אויף א שיין פולציל און אויף און אַרענטעלען זויף — האט פישל זיך אַרוםגעקעט אויב ער האט אַרום זיך אָן עולם — פאַראן בי איז א האָר-בערי, וואו מען קען א שיכור טאן?

— איז „גילדענעט ערשות“, בי מיכלן קריינסטו פון כל טוב — האט מושל א שלעפ געטאן זלמנען, וואס איז געתטאנען מיט צעשפּוּרִיטָע פֿים, ווי א צעגּלִיטָע צוואנג — א חבר מיינער, שרייבט קאַטאָוועטלעך מיט פֿעְפּעֶר און מיט אינגבּער.

— זאג, אַ קַּאַמְּעָרָאָד — הַאֲטַ פִּישֵּׁל אַרְיוֹנֶגֶעַשְׁטָעַקֶּט דָּעַם
בְּחִוּרְאֵל אַ הַאֲנָטַ, הַנָּאָה גַּעַחַצַּט, וּוֹאָסַ עַר רַוִּיטַלַּט זִיךְ, וּוֹ
אַ מִידָּל.

— אַיז וּוֹאָסַ העַט אַירַ גַּעַרְן זָאגְן? — הַאֲטַ מַוִּישֵּׁל אַ
נָּעַם גַּעַטָּאָן דַּי בָּאָרְדַּ, וּוֹ בַּי אַ שְׂעוּרָעָרַ סְוִיגִיאָ — וּוֹיסְטַ,
פִּישֵּׁלַ, אַונְדוּזָעַר לַיְיבַּ מַרְעַגְעַנְסְּבוֹרָגַ הַאֲטַ צַּוְגָּעָרִיטַ אַ
שְׁפָאָגָל נִיעַ מְעַשָּׁה פָּוָן קִינְגַּן דּוֹדְסַ הַוּפַּ.

— דָעַר לַיְיבַּ אַיְיָעָרָעַרַ, דָעַר נְבּוּ'יקַ, דָעַר זְוִוְּפָעַר? —
אַיז פִּישֵּׁל אַוְיְפַן אַרְטַּ אַרְיוֹן אַין כָּעַם — מַאְגַּ עַר אַפְּיָלוּ
מַגְּוָלָל וּזְעָזָן אַין אַ שְׁמוֹאָל זִינְגָּעָרַ, אַין קוֹוִיַּן, אַין אַקָּאָפַּיַּ
הַאֲגַן, וּוֹעַט עַר אַלְיַן נִיטַּ אַנְשָׁרִיבִּן קִיְּין „דִּוְטְרִיךְ פָּוָן בָּעָרָן“,
קִיְּין „גַּעַזְעַלְןַ חִילְדָּבָרָאָנַטַּ“, אַוְיַקְנִיט אַזָּאָזַ וּוֹאַנְדָּעָר שִׁינְעַן
אוֹן טְרוּוּעָרִיקַע גַּעַשְׁיכְטַן, וּוֹ „רִיטָּעָר זִגְמָנוֹן אַזְנִין גַּעַיַּ
לִבְטָעַ מַאְגָעָלָאָנַעַ“. דָעַם לַיְיבַּסַּ שְׁרִיבָּעָרִיַּעַן זַעַנְעַן גַּוְתַּ
פָּאָר זְקָנִים, פָּאָר אַלְטָעַ, פָּרְוָעַ וּוֹיְבָעַר אַזְנִין פָּאָר רַכְּלָותַ
טְרִיבְּיָבָעַ!

— גַּוְתַּ, נִיטַּ גַּוְתַּ — הַאֲטַ מַוִּישֵּׁל אַיְנָגָעָלָנוּןָגָעַן דַּי
וּוּרְעָטָעַר, גַּעַרְעָטָט מִיטַּ פִּישְׁלָעַן אַזְוִי שְׁנָעַל אַזְוִי אַנְדָּעָרַשַּׁ,
אַזְוִי אַ רְעַגְעַנְסְּבוֹרָגָעַר וּוֹאַלְמַטַּ אַלְיַן נִיטַּ פָּאַרְשָׁטָאָנָעַן — כִּיְאָבָּ
אָכְבָּעַר אַלְיַן גַּעַהָעָרָטַ פָּוָן אַונְדוּזָעַרַ רַאֲשִׁיְשִׁיבָהַ, אַזְבַּי בָּעָלָאָ
סְעָדָן אַוְיַף דָעַר חַתּוֹנָה וּוֹעַט מַעַן בְּלִוְיַז גַּעַטְלִיכְעַ שְׁמָעוֹוֹתַ
זַיְגָעַן אַזְנִין זָאגְן. דָעַר רַאֲשִׁיְשִׁיבָהַ הַאֲטַ בְּפִירַשְׁ גַּעַזְגָּטַן, אַזְ
נִיטַּ „דִּוְטְרִיךְ פָּוָן בָּעָרָן“, אַוְיַקְנִיט „דָּאָס שִׁינְעַן גָּלִיקַ“, וּוֹאָסַ
אַיז אַיְטָלַ זְנוֹת אַזְנִין נִיכּוֹלְפָהַ!

— שְׁקָרַ! סְאַיזַּ שְׁקָרַ וּכְזָבַ! — הַאֲטַ פִּישֵּׁלַ פָּאָרַ
קוּוּעַטָּשַׁטַּ דַי פּוֹיְסְטַן — וּוֹעַר אַיזַּ דָעַר רַאֲשִׁיְשִׁיבָהַ אַיְיָעָרַ?

— דָעַר „מַגְּנִידָדַן“.

— אַ, דָעַר סְפָרְדִּיַּ? וּוֹאָסַ רַעַדְטַ יְוִוִּישַׁ, וּוֹ, לְחַבְדִּילַ, אַ
גּוֹיַ? כִּקְעַן אַיִם, כִּקְעַן אַיִם נַאֲךְ פָּוָן פְּרָאָגַן! כִּקְעַן אַוְיַקְ
זִיךְיָן יְחוֹם — מִיטְןַ רַמְבָּן_ אַיזַּ עַר זִיךְ מַתְיָחָם — הַאֲטַ פִּישֵּׁלַ
אַ קְנִיְתָשַׁ גַּעַטָּאָן דָעַם שְׁפִיצִיקַן קַאָפְטוֹר — אַזְנִין וּוֹיְסְטוּ וּוֹאָסַ

מיר איז ציינגעפאלן? אzo די ספּודִים האבן אונז אשכנזים פֿינְט, האבן פֿינְט אונדזער לְשׁוֹן! אַנְגָּבָּלָאָזָעָנָע גָּאוֹתָנִים! איך האלט אzo אונדזערע „חסידי אשכנו“ זענען שענערע און גרעסערע יודן, ווי זיינער גְּדוֹלִים!

— דאס זאג איך אויך, — האט זלמן זיך אַרְיִינְגֶּעֶן-משט — טוֹן זיך אַיבָּעָרְנְעָמָעָן מִיט זַיְעָר „פִּילְוָסְפִּיה“! אויך אונדזער ראש-ישיבת, אzo ער צערעדט זיך, ווֹיְם אַיְיך נִינְטְּ פֿוֹן זועם ער האלט מיין — פֿוֹן „תּוֹרָת אַרְיִיטָאַטְּלָה“ אַדְעָר פֿוֹן „תּוֹרָת מְשָׁה“? אָזָן בֵּי מִיר, אַיְין פָּאָרְגְּלִיךְ מִיט זיינער אַלְעָ גְּדוֹלִים, אַיְין דְּשַׁי מַעַר שָׁקָול אָזָן מַעַר חַשּׁוּב.

— ער רעדט דאך קְלוֹגָע רַיְיך, דער בָּחוֹר! אַ יָּאָר אֲוֹיפָמִיר, ווי גַּעֲרָעָכְט ער אַיְין! — האט פִּישְׁלָא נָעַם גַּעֲטָאָזָן זלמנען פָּאָרְן קִיּוֹן — לוֹיְט דֻּעַם דְּבָרָ בִּזְמָטוֹ פֿוֹן די „בְּנֵי חַיָּה“, וּזְאָם, אַ זַּיְינְעָר? אַ נִּישְׁטָעָטָעָר?

— פָּאָרוֹאָס פֿוֹן די „בְּנֵי חַיָּה“? — האט זלמן גַּעַנְצִיכְלָט.

— זועסט דיך נִינְט אַוִּיסְבָּאַחָאַלְטָן, כְּדַעֲרָקָעָן אַיְיך, נִישְׁטָעָטָעָר, אָזָן לְשׁוֹן. נָנוֹ, לְאָמֹר הָעָרָן, וְאָגָן: אַ פְּטָמָעָקָן.

— אַפְּמַחְקֵן.

אַלְעָ דְּרִיְיךְ האָבָן זיך צְעַלְאָכְטָמָן.

— אוּבָּאָזְזִי — אַיְזָן מַוְּשִׁלְגָּעָזָרְן אַוְּפָגְעָרְזִימְטָעָר — אוּבָּמִין חָבָר, זלמן הייסט ער, גַּעֲפָעָלָט דִּיר, האָב אַיך פָּאָר דִּיר, פִּישְׁלָא, אַ שְׁטִיקָהָן מַשְׁאָ-וּמָתָן. אַ זִּינְגְּ-שְׁפִּילְהָאָט ער אַנְגָּעָשְׁרִיבָּן, קָעָן מַעַן פָּאָר מַלְכִּים זיך מִיט אַיך זַיְינְזָן!

— שְׁווֹיְגָט עַזְּ, דַעַר טְרָאָפְּ — האט פִּישְׁלָא צְוָנְגָּעָלִיגְט אַ פֿינְגָּעָר צָו מַוְּשִׁלְסָס בּוֹיְךְ, אִים אַ קִּיצְלָגָעָטָן — ווי הייסט די שְׁפִּילְ?

— אַמְנוֹן אָזָן תָּמָר — האט זלמנען אַוְּסָגְעָפָעָלָט אַטְעָם.

— האָסְטוֹ זיך מִיט דִּיר?

— .8.

— ציען מיר אין הארכעריך, געגאנגען ! ווארט, ווארט — האט פישל זיך אָ דָרִיָּ גַּעֲטָאָן צו דער בוייד, זיך אי צעַפְּיַט, אָי צַעֲשֵׂרְיָעַן — רַוְיֹועַ ! רַוְיֹועַ !

— כְּגַיִ, כְּגַי — אָז דִּי טַעַנְצָעַרְיָן אַנְגַּלְאָפְּן.

— ראשית, זוית באַקָּאנְט — האט פישל אָן אויפְּגָעַ רַוְיֹומֶטֶר פַּאֲרַגְּעַשְׁטָעַלְטַן דִּי בְּחָרוּם — קַאֲמֻרָאָצָדָן אַיְנָעַר אָזָן דער צוּווַּיטָעַר. אָזָן דָּאָס אָזָן רַוְיֹועַ. אַצְוָנְדָעַרט, רַוְיֹועַ, מִיטַּקָּאָפְּ. דָּאָס בְּחָרוֹל האט אַנְגַּנְשָׁרְבִּין אָשְׁפִּיל, הַיִּסְטָה זַי, "אמְנוֹן אָזָן תָּמָר", ציען מיר אין הארכעריך, מיר וועלְן. אַיבְּעַרְכָּאָפְּן דִּי הַעֲרַצָּעַר אָזָן עַר וּוּעַט פָּאָר אָזָן אַלְיַין טָאָן. נָנוֹ, קָוָם, תָּמָר מִינְעַן !

— אַיך — מִיטָּן "שְׁרִוְיְבָעַר" — האט רַוְיֹועַ זיך אָשְׁטָעַל גַּעֲטָאָן לְעָכָן זְלָמְנָעַן.

— עַר גַּעַפְּעַלְטַן דָּרָ ?

— נָאָך וּוּי ! — האט דִּי טַעַנְצָעַרְיָן אִים שְׁוִין גַּהְהָאַלְטָן גַּעַרְעָמַט.

— רַוְיֹועַ, הַעַר אָוֹפְּ דִינְעַן חַצְוָפָה-שְׁתִּיק — האט פישל זיך אָ בּוֹיג גַּעֲטָאָן צוֹ אַיר — דָעַם בְּחוֹר לְאֹזָא אָפְּ, אַזְיסָט וּוּעַט מָעַן אִים פָּוֹן רַעַגְעַנְסָכָרְגַּן מָשְׁלָח זְיוֹן !

— דִיר אָוֹפְּ צוֹ פְּלַאַצְעַנִּישַׁ גַּיִ אַיך מִיטַּ אִים ! — האט רַוְיֹועַ זיך צְעַלְאַכְטַן אָזָן אִין מִיטָּן גַּאַס אַרְוִמְעַכְּאַפְּט זְלָמְנָעַן. זְלָמְנָעַן האט זיך אַרְוִמְעַכְּרִיטַן פָּוֹן רַוְיֹועַ'ם הענט. עַר האט זיך אַרְוִמְעַקְוּקְט, זיך בְּאַגְּעַנְעַטְמַט מִיטַּ גַּרְוִיסַּע, שְׁוֹאַרְצָע אָוְגָן אָזָן סְפָנִים זְיַינָס אָזָן גַּעַבְלִיבָן אָזָן מְרָאָה, בְּלוֹיוֹן דִּי פָּאוֹתָה הַאָבָן גַּעַפְּלָאַמְּט.

הַאָרָט בַּיִּי דָעַר יַיְדְּ-פָאָרט, האט פָוֹן אָז אָפְּן פָּעַנְצָטָעַר אַרְוִמְעַקְוּקְט אָפְּרוּ, אִין שְׁוֹאַרְצָן. זיך האט זיך אַנְגַּנְעַפְּאָרָט אָזָן דִּי עַלְגְּבוּגְנָס, אַרְוִמְעַכְּבִּוּגְנָס דָעַם אַוְיְבָעַרְשָׁטָן הַאַלְבָן קַעְרְפָּעַר, וּוּי עַר וּוּאַלְטַ אַרְוִמְעַוּוֹאָקְסָן פָוֹן דָעַר דָרִי-עַקְיָקָעַר שִׁילָד, זְוָאָס אָזָן גַּעַוְעַן צְוֹגְעַקְלָאַפְּט צוֹ דָעַר וּוּאַנְטָן. פִּישְׁלַּה האט אַרְאַפְּגָעַלְיָעַנְטָן פָוֹן דָעַר שִׁילָד : — „פָּרָויִי

ל א פ ע ז , ד א ק ט ע ר י ז ד ע ר פ ר י י ע
 קוֹנְסֶט, דָעַר אַרְצָנִי, וּוּאוֹיִנְחָאָפָ-
 טִיק צֹרְעָגָעָנָס בּוֹרָג" — אָוָן זִיךְרָאָרְנִינְגְטָן:
 — אַיְה, פְּרוּיְדָקְטָעָרֵין, בֵּין לֵץ אָוָן דָּאָס שִׁינְעָן
 מְעֻנְתָּש — הָאָט עַר גַּעֲוָוִזָּן אַוִיפָּרְזִין — אַיְזָ שְׁפִילְוּוֹוִיבָּן.
 — אָוָן דָּאָס בְּחוּרְלָי מִיטְדִּי רְוִיטְעָן פָּאוֹתָן? — הָאָט דִּי
 דָקְטָעָרֵין אַזְוִיג גַּעֲטָאָן מִיטְדִּי בּוֹרְשְׁטִינְגָּן אַוִירְינְגָּן, וּוּאָס
 הָאָבָן אַנְגְּעָרִירְתָּן דִּי אַקְסְּלָעָן.
 — דָּאָס בְּחוּרְלָי? — הָאָט פִּישְׁלָ גַּעַשְׁמִיכְלָט — דָּאָס
 בְּחוּרְלָי זָכְכָּט אַוְלִינְגָּט וּוּאַרְצָל, הַאַלְדְּעָרְ-שָׂוֹאָטָם.
 — וּוּאָס, עַר הָעַט גַּעַרְנָן מִיטְכְּשָׁופָּט דָּאָס שְׁפִילְוּוֹוִיבָּן
 קָוְמָעָן?
 — יָא, קַעַסְטְּלִיכְעָן דָקְטָעָרֵין!
 — עַר וּוּעַט נִיקְם בְּאַקוּמָעָן — הָאָט רְזִיזָע אַזְוִינְק גַּעַר
 טָאָן מִיטְאָן אַוְיָן.
 — גַּוט, שְׁפִילְוּוֹוִיבָּן, גַּוט — הָאָט דִּי דָקְטָעָרֵין זִיךְרָעָן
 לְאָכְטָן — אָוָן זָאוֹ הָאָט אַיר נַאֲכְטָלָאָג?
 — אַונְטָעָרֵן פְּרִיעָרָן הַימָּל — הָאָט פִּישְׁלָ אַהֲיָב גַּעֲטָאָן
 דִּי אַוְיָגָן.
 — פָּאָר אַצְוִיָּי, דָרְיוִי אַירְעָה הָאָב אַיךְ נַאֲכְטָלָאָג.
 — אַדְאָנָק, אַשְׁיְינְגָּעָם דָאָנָק — הָאָט פִּישְׁלָ זִיךְרָעָן
 פָּאָרְנִינְגְט — נָזָן, וּוּעָלָן מִיר אַזְוִילְדִּי פְּרוּיְדָקְטָעָרֵין בְּלִיבָּן
 לְאָוָן אָוָן צִיעָן אַיְן הַאַרְכָּבָרִיק, וּוּאָס אַיְן „גַּילְדָּעָנָם הַעֲרָשָׁה“.

ה.

בַּיּוֹם הַוָּיָּוָן „גַּילְדָּעָנָם הַעֲרָשָׁה“, וּוּאָס אַיְזָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן
 לְעַבְנָן טְוִיעָר פָּן דָעַר יְוִדְנָגָס, הָאָט דִי לוֹפְטָ אַזְוִינְגָּעָן
 מִיטְבָּיר, בְּרָאָנָפָן אָוָן וּוּיָן. דָרְיוִי גַּלְוִיטְשִׁיקָע טְרַעְפְּלִיעָן הָאָבָן
 גַּעֲפִירְתָּן אַזְוִילְעָרְ-שְׁטוּבָן, וּוּאָוָדָעָרְ הַאַרְכָּבָרִיק אַיְזָ גַּעֲוָוָן.
 אַיְן פִּיכְמָן, פִּינְצְטָעָרֵן פַּעַדְעַדְהָוִזָּן הָאָט פִּישְׁלָ אַפְגַּעַשְׁטָעָלָט

מוישל קראקער אוון אוים א געטאן פאר דער פליישיקער
טאַלִיעַ :

— געשווואירגער זויפ-ברודער מײַנער, או דא א גוט
криיגל ברײַהאַן באָקֶומַט מעַן, דאס האָב איך שווין מיט מײַן
חוּטֶם דערשנַאָפַט. כ'העט נאָר גערן ווֹיפַן, אויב דו אַיַן
רייכַסְטַּאָלֶעָר האַסְטַּ, דעַן איך, קַאַמְעָרָה, בֵּין, רַחֲמָנָה
לְצַלְנוּן, אַ הַיְשָׁעָד דְּלָפָן!

— אוון איך, ברודער-ליַּב, בֵּין גַּאַךְ אַ גַּרְעַסְטוּרָעָר —
האַט מוֹיְשָׁל אַיַן דער פִּינְצָטָעָר אַ היַּב גַּעַטָּאַן דיַּעֲבָוְגְּנָסָן,
זוי אַ פְּלַעַדְעָרְמוֹיזָן דיַּ פְּלַעַדְעָן, גַּעַוְיָזָן אוֹ דיַּ טָאַשָּׁן זַעַנְעָן
בֵּין אוֹם לִיְדִּיק.

— קַאַמְעָרָה, אויר האַט קַיְיָן מַמְּוָן נִיט ? איך האָב ! —
אוֹזָן אַנְגַּעַלְאָפָן דיַּ טַעַנְצָעָרָיָן אוֹן האַט מִיט אִימְפָעָט אַזְּ עַפְּן
גַּעַטָּאַן דיַּ טַיְיָר, ווֹאָס האַט זַיְקַאַגְּלָגָן, ווי אַיַן אַ פּוֹיָק,
אוֹזָן אוֹזָקְרַיךְ גַּעַשְׁפְּרוֹגָגָן.

איַן דער אַפְּעַנְעָר טִיר אוֹזָן גַּעַשְׁטָאַנְעָן אַ פָּאַרְשָׁוִין, דָּאָר
אוֹן הוֵיךְ. דיַּ לִיְפָן — רַוִּוְתָּאָן פְּלִיְשִׁיק. דיַּ בָּאָרְד אַזְּ דיַּ
אוֹיְגָן — שְׁוֹוָאָרֶץ ווי בֵּין אַ גּוֹלָן.

— ווֹאָס פָּאָר אוֹזָן בְּהַלָּה ? ווֹאָס פָּאָר אוֹזָן גַּעַלְיוֹף ? —
האַט דער פָּאַרְשָׁוִין מִיט רָוּזָה צְרוּיקְגַּעַשְׁלִידְעָרָט דיַּ טִיר
אוֹזָן אַפְּגַּעַמְאָסְטָן דיַּ פִּיר אַוְרָע, אַזְּ זַיְקַאַגְּלָגָן זַיְקַאַגְּלָגָן
רוֹקָן אוֹזָקְרַיךְ הַיְנְטָעָרוֹוַיְלָעָכָם.

דָּעַם פַּרְעָמְדָּנָס פִּינְצָטָעָר אַוְיָגָן הַאָבָן זַיְקַאַגְּלָגָן
פְּרִיעָר אוֹזָקְרַיךְ, דָּעַרְנָאָךְ אוֹזָקְרַיךְ דָּעַר טַעַנְצָעָרָיָן, אוֹזָן וַיַּן
כְּעַם האַט זַיְקַאַגְּלָגָן אַוְיָפָן אַרְטָט גַּעַשְׁטִילָט. עַר האַט זַיְקַאַגְּלָגָן גַּעַד
וּאוֹיְגָהִיָּת אַ טָּאָפְּ גַּעַטָּאַן בֵּין דיַּ טָאַשָּׁן, ווֹאָס זַעַנְעָן אַפְּגַּעַם
שְׁטָאַנְעָן, דָּעַרְנָאָךְ האַט עַר גַּעַוְיָזָן מִיט אַ פִּינְגָּר אַוְזָקְרַיךְ דָּעַר
טַעַנְצָעָרָיָן אוֹזָן גַּעַזְגָּט צַוְּ מוֹיְשָׁל קַרְאָקָעָר :

— וּוֹעֵר אוֹזָן זַיְקַאַגְּלָגָן שְׁפִּילְוּוֹיְבָ ?

— אויר האַט גַּעַטְרָאָפָן, זַאַקְסָעָ — האַט מוֹיְשָׁל, ווֹאָס
האַט לִיב גַּעַהָאַט מַשְׂמָשָׁ צַוְּ זַיַּן גַּבְּרִים, אַנְגַּעַקְוָאָלָן.

— און דער? — האט זאקסע געוויין אויף פישלען און גערעדט האט ער שוין צו דער טענצערין — דער האט מער אַנְבָּלִיק אויף אַוְאנְדָּעֶר-בָּחוֹר, ווי אויף אַלְץ.

— ווידער געטראָפָן — און מוישל האט פישלען אַיִינַ גערוימט אַין אויער אַריַין — ער מסחרית מיט אַכְנִיס-טּוּבּוֹת, מיט שיינע חֲפֵצִים פֿון אַיְדְּלָגְעַשְׁטַיִן. קָוק אויף זיינע טָאַשְׁן, ווֹאַס זענען אַנְגָּעַשְׁטַעַקְטַּמִּיט „יּוּבְּלָאַטְּצִיעַ“, רַיְיךְ ווי קוֹרָה אַון אַ גְּרוּיסְעָד בעלַן אויף אַ מִידְלִין, אויף אַ וּוּבְּלִין.

— אויב אַיר האט זיך געטראָפָן, דַּאס אַיך אַיִין ווּאַנְדָּעֶר-בָּחוֹר בֵּין — האט זיך פִּישְׁלִי מיט דער גַּאנְצָעַר חַזְכָּה פֿון אַלְץ אַ שְׁטָעַל גַּעַטְאָן דֻּעַם רַעֲגַעַנְסְּכָרְגָּעַר גַּבְּרָא אַין פְּנִים אַרְיַין — זָגַט שְׂוִין מַיר צו מִיט הַעַנְט אַון מַוְיל אַוְיסְצּוּהָרָן אַ שְׁטִיקָל „פְּלָפְּלוֹל“ פֿון אַוְאנְדָּעֶר-בָּחוֹר, אַ דָּלְפָּוֹן, ווֹאַס ווַיְל זיך שִׁיכָּר זַיְפָּן אַון קַיְינַ פְּרוֹתָה בַּיְיַע דַּעַד נְשָׁמָה האט ער נִימַּט.

— אַן הקְדָמוֹת לֵין, אַן הקְדָמוֹת — האט דער רַעֲגַעַנְסְּכָרְגָּעַר גַּבְּרָא גַּעַוּוֹאָסְטַן, אַז דַּא קְומָת אַן הַלְּצָה אויף זַיְן חַשְׁבָּוֹן — ווֹאו אַיז דער „פְּלָפְּלוֹל“ דִּינְגָּר?

פִּישְׁלִי האט אויפְּגַעַטְוּרָמְט דֻּעַם פָּאַרְשְׁפִּיצְטָן קָאָפְּטוֹר, אַנְגָּעַשְׁטַעַלְטַדְיַי גַּרְאָכָע פִּינְגָּעָר פֿון בַּיְדַע הַעַנְט, ווי דַּמְּסַ — שׁוֹנְאִים, ווֹאַס רַיְיסָן זיך אַיְינְגָּר צָום צְוִיְּתָן אַון זיך אַ פְּרָעָג גַּעַטְאָן :

— ווֹאַס פָּאָרָע פִּילְפּוֹל הַעַט אַיר גַּעַרְן? אַיִין רַעֲגַעַנְסְּכָרְגָּעַר, אַדָּעֶר אַיִין נִירַעְנְסְכָרְגָּעַר?

— אַ רַעֲגַעַנְסְכָרְגָּעַר, אַ רַעֲגַעַנְסְכָרְגָּעַר.

— עַס אַיז דַּאְך אַ בְּפִירּוּשׁ גַּמְרָא — האט פִּישְׁלִי אַנְגָּעַ הַוִּיכָּן — דַּאס פּוֹרִים אַיִין יוֹסְטָבוֹ אַיז. שְׁטָעַלְן זיך אַזְוּעָק דַּי „חַכְמִי-רַעֲגַעַנְסְכָרְגָּעַן“ אַון טָוָן אַ הַאָרְכָּבָע קְשִׁיאָ פְּרָעָן : אויב פּוֹרִים אַיִין יוֹסְטָבוֹ אַיז, אַון רַיְדָא חַסְדִּי זָגַט דַּאְך. דַּאס קִידּוּשׁ אַיִין יוֹסְטָבוֹ אַ חַוב אַיז, הַיִּינְט ווֹאַז האט דָלְפָּוֹן גַּעַנוּמָעַן ווַיְין אויף קִידּוּשׁ? אַי, ווּעַט קְומָעַן אַ

פראנער לין אוון ענטפערן, איז דלפונ האט געליען געלד אויפ ווינ, בלייבט דאך זוייטער און איזיערגנע קשייא — וואס פאר איז שטעה העט עם בארגן געלד, זא איזן דלפונ? איז אבער געקומען ר' טראפ, זוכתו יגון ואנחת, און געענטפערט, דאס לעולם איז פורים איזן יומ-טוב. איז, וואס פאר איז שטעה העט עם בארגן געלד אויפ ווינ? איז דער תירוץ — דלפונג'ס ברודער, וויז תא — — —
 — וואס טריינקען מיר, ביר? — האט רוייעז אזי ארום-געכאנט פישלען, איז ס'האט אים פאפרעלט אטעם צו ענדיקן דעם „פלטול“. — איר ווועט שוין היינט בי מיר ווינ זויפן! — האט דער רעגענסבורגער נביר א געשריי געתאן צום בעלא-אכניתה — מיכל, צוויי קראונן זויערן און א קרייגל זיסן, אבער חיכפ!
 — און פרעטען אויך! — האט רוייעז איז לאך געתאן דעם גביר איז פנים אריין, איז ער איז פון גרים פריד גרייט געוען צו שענקלען דער טענצערין אן אַרְעֶמְבָּאנְד.
 ולמן האט זיך געערגערט, וואס ס'האט זיך אַרְיִינְגָּע-מיישט א ווילד-פרעמדער, שארט זיך צו דער טענצערין און דערזוויל האבן אלע פארגעטן און זיין זינגן-שפיל.
 קייןער האט זיך מעד ניט אומגעוקט אויפן בחורל.
 די טריינק-שטוב, א פירעקייע, מיט הילצערגען זילן, איז כמעט געוען ליידיק. ביים גרויסן לויימענען אווון, וואס איז געתטאָגען איזן דער מיט אַכְמְנִיה, זענען געלען אויסגע-צוֹגָן אויף לאָגָנָע בענק עטלעכע פורלייט. די מיילער אַפְּנָן, די בערד פארדיסן. פְּלִינְגָּן זענען געזעסן אויף די מנושט-דייקע פְּנִימְעָר, געשמיַק געשפונגען מיט די פְּיַסְלָעָך, מיט די שנער בעלעך. די פְּלִינְגָּן האבן זיך נישט אַיבְּעָרְגְּנָשְׂרָאָקָן פָּאָר דעם שנארבן, וואס האט זיך געטראָגן דא פון א בויך, דא פון א גרגרט.
 דערלעבן, אין א גרייסער, הילצערגען שטייג, האבן זיך

ארומגענדורייט דריי געקראפעטש גענדז. אלע אוינגןבליך האט אן אנדער גאנדו צענומען. די פֿליגל מיט א קלאפערי, אויפגעהויבן א געשטוייב, און אין דער טרונק-שטוב האבן זיך געדרייט שאלעלץ פון האבער, פעדערן און ביידערלעך. אין איין ווינקל וענען געוזען טלעכע פֿאַרטשווין, ווער איבער א קרייגל ביר, ווער איבער א שיסל געקבץ. אין א צוויתן ווינקל — אַ פֿאַטשטאליאָן, אַנְגּוּשְׁפָּאַרְט אַוִוּפּן הענטל פון זיין שווערד, וואָס איז געווען גרעסער פון אַים. ער האט זיך צונגעקוקט ווי צוּוֵי חַבְרַה-לִיּוּט האבן געשפֿילט וווערפל.

דער זוירט פון דער אַסְמָנִיה האט געהאַלטּן אַין מוֹיל אַ הילצערגעם שפונט אַון פון אַ בִּיכְיָקָעָר פֶּאָס האט זיך דער ווֹיִן געצעאָפּט אַין אַ נִסְפָּעָל אַון פון גִּסְפָּעָל מיט אַ בּוֹלְּ בּוּרְּיִי אַין אַ צִּינְעָרְנָעָר קְרוּג. מיט די אוֹיגָן, מיטן שפונט, האט מיכל געווואָונְקָעָן צוּם ווֹיִבּ, וואָס איז געוזען מיט אַ אַפְּגַּעַדְעַקְטָּעָר ברוֹסְט אַוִּיפּ אַ הַימְּלָכְעַט אַן פֿאַרְהָאנְגָּעָן זיך האט געווויגָן אַ קִינְד. סְפִּיצְעַלְעַ אַיז צוֹנְעַפְּאַלְעַן צוּ דער מוטער מיטן קְלִיְּנָעָם מוֹיל אַון פון גְּרוּסְטָהָגָן גַּעֲנָאָטָן די ברוֹסְט מיט די פֿוֹיסְטָלְעָך, ווי מעָן קְנָעָט אַ גּוֹט אַוִּיגְגָּוִירָן טִוְּגָל. די מּוֹטָעָר האט אַ רִים גַּעַטָּאָן פון זיך סְקִינְד אַון עַם גַּעַלְאָוּת לִיגָּן מיט אַ גַּעַוְוִין אַין הַיְמָלְכָעָט.

אַ גַּעַוְוִונְטָעָ, אַ בָּאָרוּסְעָם, האט זיך געכְאָפּט די שׂוּמִיקָע קְרוֹגָן ווֹיִין, פֿאַרגָּעָסְן צוּ פֿאַרְקָנְעָפְּלָעָן סְקִילְיָיד אַון מיט אַ טְרָאָט, וואָס ווֹינְגָט זיך, האט זיך זיך גַּעַלְאָזָט צוּם טִישׁ, ווֹאו די גַּעַט זענען גַּעַזְעָעָן. אַרוּס די אַפְּגַּעַן קְנָפְּלָעָך האט זיך סְקִילְיָיד גַּעַפְּעַלְדָּעָלָט, גַּעַקְנִיְּשָׁתָה, אַפְּגַּעַדְקָט סְבָּרוֹסְטָה ווֹאַרְצְעַלְעָ, אַ שְׁטִיְּפָמָ, אַ צְוָנְבָּרוּנְטָמָ, וואָס האט אַרוֹיסְגָּעָן שִׁימְעָרָט פון ווֹיסְן, ווֹיִיכְן לִיבּ, ווי אַן אוֹיסְגַּעַבְּאַקְעָגָעָן רָאֶזְשִׁינְקָע.

— וואָס זַאנְסָטוּ אַוִּיפּ זַ אַיִּין פִּיטָּוּס? — האט מוֹישָׁל אַ שְׁטוּוּס גַּעַטָּאָן פֿיְשָׁלָעָן אַון זיך צְעַלְאָכְט אַין אַרְבָּל אַרְיוֹן.

— ביים אָפַּ, דו נאָרִישָׁעֶר טְרָאָפַּ! — האָט פִּישֵּׁל אַ זָּוֶּפֶּ
געטָאָן פֿון דָּעֶר קְרוֹג אָן אַרְוִוְגָּעַלְיִינְגַּט זַיְוַן האָנְט אַוְּפַּ דָּעֶר
בְּאַלְעַבְאַסְטָעַם — וּוּי שִׁקְטַּעַס זַיְרַה, וּוּרְטִין-לְיבַּ, מַעַן זָל אַיְן
אַ יְּדִישָׁעֶר טְרָוְנְק-שְׁטוּבַּ פְּלִיאַשְׁ מִילְּךְ מִישְׁן?

— גַּאֲטַּ בְּאַהְיוֹת, מַיְּזַן הָעָר — האָט פִּישֵּׁל זַעֲוִוְיזַן אַוְּפַּ אָפַּ
גַּעֲדַעְתָּן וּוּאַרְצָעַלְעַ, וּוּאוֹ טְרָאָפְּנָס מִילְּךְ חַאְבָּן זַיְרַה גַּעַ-
שְׁפָאָרָט — אַיְזַן דָּאָם נִימַּט פְּלִיאַשְׁ מִילְּךְ ?

— אָוָן דָּאָם וּוּאָם אַיְזַן? — האָט פִּישֵּׁל גַּעֲוִוְיזַן אַוְּפַּ אָפַּ
גַּעֲדַעְתָּן וּוּאַרְצָעַלְעַ, וּוּאוֹ טְרָאָפְּנָס מִילְּךְ חַאְבָּן זַיְרַה גַּעַ-
מוּיְישָׁלַה האָט אַשְׁפְּרִיעַן גַּעֲטָאָן מִיטַּא שְׁעַפְּסַן גַּעֲלַעְכְּטָעַר.
דָּעֶר רַעֲגַעְנְסְבָּוְגָּעָר גְּבִיר האָט זַיְרַה גַּעֲבִוְיגַּן אַיְבָּרַן טִישַׁ,
נִימַּט גַּעַלְאָכָט, נַאֲר גַּעַנְגָּסָן מִיטַּטְמָרָעָן. עָר אַיְזַן זַיְרַה פָּאָרָ-
גַּאנְגָּעַן מִיטַּא בּוּרְקָ-קּוֹל :

— אַיְ, גּוֹטַּ! אַיְ, גּוֹטַּ!

די טַעַנְצָעָרָן האָט אַ כָּאָפַּ גַּעֲטָאָן פִּישְׁלָעַן פָּאָר אַיְזַן
אוּער, פָּאָרָן צְוִוְיְתָן זַיְרַה אַנְגַּעַנוּמָעַן פָּאָר אַיְרַה מִין:
— פִּישְׁלָכָעַן מִיטַּט זַיְנָעַ בְּבִעְרִיְעַן! דוֹ, נַבּוֹת, דוֹ!
קוֹק וּוּדָאָם מַעֲנְטָשָׁ רַוְּטְלָט זַיְרַה?
די וּוּרְטִין אַיְזַן גַּעַשְׁטָאָגָעַן אַפְּאָרְפָּאָלָמָטָע. זַיְהָאָט גַּעַ-
שְׁפִּילְעַט סְקִילִיד, וּוּאָט האָט זַיְרַה נִימַּט גַּעַוּוֹאָלָט פָּאָרְקָנְעַפְּלָעַן
אַזְן אַיְזַן נִימַּט שְׁוֹלְדִיק גַּעַבְּלִיבָן קִיּוֹן עַנְטְּפָעַר :

— אַיְזַן מַעַן קִיּוֹן זַוְּלִי-סּוּבָּא!

— אָוָן קִיּוֹן דְּבָר-אָחָר אַוְּיךְ נִימַּט! — האָט די טַעַנְצָעָרָן
אַרְוִוְסְגָּעָה אַלְפָן.

— אָוָן מַעַן פְּרָעָסָט נִימַּט פְּלִיאַשְׁ מִיטַּט מִילְּךְ, וּוּ אַ גּוֹיַּ
גּוֹמֶר — אַיְזַן די וּוּרְטִין גַּעַוּוֹאָרַן רַעֲדַעְוִידְיִקְעָר.

— אָוָן אָזְסְזְוִילְט זַיְרַה פְּרָעָסָן, וּוּרְטִין-לְיבַּ?

— פְּרָעָסָט מַעַן אַ שְׁטִיקָל גַּעַבְּרָאָטָעָנָה הָוָן, אַ שְׁטִיקָל
גַּאנְדוֹ — האָבָּן זַיְרַה דִּי טְוָנְקָעַלְעַ אַוְּיגַּן בִּיְיַיְךְ דָּעֶר וּוּרְטִין

צעשפלט — קיין הונגעריקן פונם "גילדענעם היירש" ווועט
מען אויך ניט ארויסלאזן. אויז וואס, מײַנע הערן, געבן?
— על השבון הנבר, על השבון — האט פישל געוויזן
אויף זאקסען — א גבערטאטמענע גאנדו!

זאקסע האט זיך נאך אַלְצָן געווישט די פֿאַרטֿרּעֶדֶת
אויגן און אַרְיִינְגְּנֶעֶרֶת אֵין דער טענצעערין, אויר דערציילט,
או ער האט אַ פּֿאַסְלָן" בְּיִם קְוֹרְפִּירְשָׁת אֵין הוֹיפּ, או ער אויז
ליוועראָנט, שטעלט צו איז פֿאַלְצָן אַרְיִינְ אַיְידְּ-שְׂטִינְעֶר,
או ער קען זי, די טענצעערין, אויך אַהֲיָן אַרְיִינְדרִיעַן.
— אויז וואס זאנגט אויר, ר' לְעַמְּלִין זאקסע? — אויז די
ווירטִין ניט אַיְינְגְּנֶעֶשְׁטָאָנָעָן, האט גּוֹזָאַלְטָן צְוֹלִיפּּן צָוּמְקִינְד,
וואס האט זיך ניט אויפּגְּנַעַהְעַרְטָרְ רִימְסָן — גַּעַבְּן אַ גַּעַנְדוֹל?
— אוז די לְצִים הַאֲבָן גַּעַרְן אַיְינְ גַּעַנְדוֹל, אויז נִיקְסָן צָו
מאָכָן — האט לְעַמְּלִין אַוְיְסְגַּעַטְרוֹנְקָעָן אַ בעכְּרָן ווֹיְן אוֹן
אויז גַּעַבְּלִיבְּן זִיכְּן אַ צְעַגְּנָאַרְטָעַלְטָעָר — זַעַט, פֿרְאַגְּנָעָר לְיִוְתָּא,
פארשעט ניט רַעֲגַעַנְסְּכָרְגָּן! שָׁוֵין אַ וּאַךְ ווֹי גְּבִירִים-
אדִירִים, ווֹי רְבָנִים, טוֹן פּוֹן גַּאנְץ אַשְׁכָּנוֹן אוֹיפּ דער חַתּוֹנָה
צִיעָן!

די פרישע גאנדו האט פֿאַרְשְׁמָעָקָט די טְרוֹנוֹקְ-שְׁטוֹב אָנוֹ
דער עולְם האט גַּעַנוּמָעָן שְׁנִינוּפָן מִיט די גַּאַזְ-פְּלִיגְל. פֿישְׁלַה האט
מייט די פֿינְגְּנָעָר אַוְיְסְגַּעַטְרוֹנְקָעָן אַיְינְ דָּעַם מַתִּים-טָאָנָעָן
ニיגּון אָן שְׁטִיל, גַּאַר שְׁטִיל, זיך גַּעַבְּעַטְן בַּיְּ רְוִיזְעַן:

— — — — —

מִיךְ שְׁרַעַטְתָּ נִיט די וּוּלְטָ, נַאֲךְ יְעַנְעַ וּוּלְטָ,
מִיּוֹן טִילְ אַיְזָהְנְגָעָר נִוְיט אָן סְלָלָט.
שִׁים פּוֹן דִּין בּוֹינְן אַ גְּרִימִישׁ פִּילְ,
אוֹן שִׁיךְ מִיךְ וּוּסָם אַיְזָהְדָּן מִיט אַיְל.

רוֹיזְעַ האט זיך אַיְינְגְּנָבִיסָן מִיט אַלְעָן צִיּוֹן אַיְן דער צוֹגָעָן
גַּעַבְּרוֹיְנְטָעָר, גַּעַנְדוֹזְעַנְעָר הוֹיט אָן אַיְם נַאֲךְ שְׁטִילְעָר גַּעַיְל
עַנְטְּפָעָרָט :

דער גִּינְעָן אַיז פֹּול מֵיט זַעֲלֶכָּע וּזְדוּ
כוֹזֶט אַוִּיסְנְבָּילִיבָּן — פָּאָר דִּיר קִין דָּו.
אוֹבֵךְ דִּיר אַיז קָאָלֶט בַּיּוֹם לְעָבָן, מֵין שָׁאָז,
אַין הַיִּסְׂן גִּיהְנָוָם — דָּאָרֶת אַיז דִּין פְּלָאָז!

איינער פֿוֹן דַּי צְוַויִּי פָּאַרְשָׁוִין, וּוְאַם האָכָּן גַּעַשְׁפִּילָּט
וועַרְפָּל, אַיז אַרְוִיְּמַגְּנָנָגָנָגָן. דער צְוַיְּטָעָר האָט זִיךְרָא
שַׁטְּעָל גַּעַטָּן, שְׁטִיףָעָר פָּאַרְצָוִינָן אַרְוֹם זִיךְרָא דֻעָם לוֹיְזָן
מַאנְטָל, שְׁמַעְלָעָר גַּעַמָּאָכָּט דַּי אַקְסָלָעָן. עַר האָט מֵיט בַּיְדָע
פּוֹיסְטָן אַ קלָּאָפְּ גַּעַטָּן, וּוְאַם כַּח נָאָר, אַיבָּעָרָן טִישׁ, אַז דַּי
ליַיְדָקָעָן קְרוֹגָן האָכָּן אַונְטָעָרָגָנָגָן. עַר האָט אַ צַּי
גַּעַטָּן דַּאַם גַּעַנְאָלָטָעָן, צַעֲקָנִיְּטָשָׁטָעָן פְּנִים אַוְן פּוֹנָם אַפְּעָנָעָם
מוֹילָן זַעֲנָעָן גַּעַפְּצָלָן וּוּרְטָעָר אַוְן גַּלְחוֹת, וּזְאַז מַלְחָמָה-רָופָּא:
— “Meum est propositum in taberna mori.”

— רְוִיזָּע, אַ קָּאָטָעָרָד — האָט פִּישְׁלָזְזִיךְרָא
— מִיר מַאנְן אַיְם צַו אַונְדוֹזָעָד טִישׁ פָּאַרְכָּבָעָטָן!
פִּישְׁלָזְזִיךְרָא פְּלִינְקָא אַרְוִיָּם פֿוֹן הַיְנָטוּרָן טִישׁ אַוְן האָט זִיךְרָא
פָּאַרְנִיְּגָט:

— אַיְן נַאֲמָעָן פֿוֹן דַּי זִיבָּן מַזְעוֹן, קָאָמָעָן
רָאָד — —
— וּוְאַם פָּאָרְלָאָזָן אַונְדוֹזָן נִיטָּמָא, יַאֲקָוְלָאַטָּאָזָן, דַּי גַּעַטְרִיעָן
דִּינְעָרָן פּוֹנָם אַמְתָּן וּוּאָרָט — האָט דַּעַר פְּרָעָמְדָעָר גַּעַר
עַנְטָפָעָרט.

— בַּאָעָר אַוְן בַּאֲשִׁין, קָאָמְעָרָאָד, אַונְדוֹזָעָר טִישׁ, וּוְאַם
פִּינְקָלָט מֵיט וּזְיוּן, שְׁמַעְקָט מֵיט גַּעַבְּרָאַטָּעָן גַּאֲנָדו — —
— אַ פָּאָעָט זַאג אַיךְ נִיקְסָאָפְּ, — האָט דַּעַר פְּרָעָמְדָעָר
אַ נָּעָם גַּעַטָּן פִּישְׁלָעָן פָּאָר אַהֲנָט — כַּגְּיָי גַּעַרְנָן מֵיט דִּיר,
קָאָמְעָרָאָד.

דַּעַר פָּאַרְשָׁוִין האָט זִיךְרָא גַּעַלְאָוָת בעָטָן. עַר האָט
אוֹפְּגַּעַהוּבָּן סְגָּלָאָז וּוּיְין, וּוְאַם מַעַן האָט אַיְם דַּעַרְלָאַגָּנָט
אוֹן זִיךְרָא אַ בּוֹגְגָה גַּעַטָּן צַו דַּעַר טַעַנְצָעָרָין:
— פָּאָר דִּין גַּעַזְוָנָט, שִׁין שְׁפִילְוּזְוּבָּ, דַּי אַיְינְצִיקָּע

פרײַיד אין אונזער ווּאָנדער-לעַבָּן, פֿאָר דִּין גַּעֲזֹונֶט — —
כְּטַרְיָגֵק אַיְיךְ פֿאָר מֵיָּן קְלִיּוֹן שׂוּעַסְטַּעַרְלַם גַּעֲזֹונֶט, פֿאָר
סַאֲכִינָעַס, ווֹאָס כְּהַאֲבָפָן קְלוּיִיסְטַּעַר אָרוֹיִסְגַּעַנוּמוּן אָן אַיְיךְ
אַיְיךְ הַוְּרָנָהָיוֹן זַי אַרְיִינְגְּגַעַבָּן. אַיְיךְ קְלוּיִיסְטַּעַר אַיְיךְ מֵיָּן
שׂוּעַסְטַּעַרְלַם גַּעֲזֹונֶט אַחֲרָיו אַהֲרָקָע גַּעֲבַּלְיָבָן.
אַיְיךְ הַוְּרָנָהָיוֹן, ווֹאָס מַעַן שְׁלַאֲגָנֶט זַי אָן מַעַן גַּיט נִיקָּם צַוְּ
עַסְן, ווּעַט זַי, הַאֲפָאִיךְ, חַרְתָּה בָּאָקוּמוּן. לְאַמְּרָה אַלְעָט טְרִינוּ-
קָעַן פֿאָר אִיר גַּעֲזֹונֶט! אַלְעָט, אַלְעָט! פֿאָר דַּעַר קְליַינְעַר סַפְּכַּיִ
נָעַם גַּעֲזֹונֶט! ווּיוּוֹאָט, קְאַמְּעַרְצָן!
— ווּיוּוֹאָט! ווּיוּוֹאָט! — האָבָן גַּלְעֹזֶר אָן קְרוֹגָן גַּעַ-
קְלִימְפְּעָרַט.

.ו.

די יַיְדַּן-גַּאַס הַאֲטַט זַיְךְ גַּלְיַיךְ דָּעַרְוּוֹאָסְט, אָן דַּעַר רַיְכָעָר
לְעַמְּלִין זַאֲקָסָע, דַּעַר נִיט בָּאַצְּצָלְטָעָר שִׁינְפְּעָרָא, זַיְצָט אַיְיךְ
טְרִוְּנָק-שְׁטוּב, ווֹאָס אָן „גִּילְדָּעָנָם הַעֲרָש“, אָן „טָוָת טְרָאָקָ
טִירָן אָן ווֹאוֹיל אַקְאַמָּאַדְרָיָן“ די פְּרָאָגָעָר לִיצִים.
די נִיְּסָמְחָה גַּעֲזֹונֶטְעָרָט אַיְכָעָר די הַלְּצָעָרָעָה הַיְּזָעָה,
דָּעַרְגְּרִיבְּכָט לְעַמְּלִין'ס מוּיָּר, ווֹאָוּ רַיְיכָע, פָּאַרְמָעְגְּלָעָבָע אָן
גַּעַמְּיַיְנָע שְׁכָנִים זַעַנְעָן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן הַאֲלָב אַנְגָּעָטָאָן אַיְיךְ
אָפְעָנָע טִירָן אָן האָבָן גַּעַהְאָלָטָן ווּעָר אַזְיַּדְנָאָן קְלִיָּה, ווּעָר
אַסְאַמְּעַטְעָנָעָם מְאַנְטָל אָן אַרְבָּל, ווּעָר אַקְלָנְגָּרָר גַּעַשְׁתִּיקָּט
מִיטָּפָעָרָל. גַּעַהְיִיסָּן הַאֲטַט סַמְּ — מַעַן יְשֻׁבָּת זַיְךְ ווֹאָס אַנְצָוָ
טָאָן צַוְּ דַּעַר חַוְּפָה. אַיְיךְ אַמְּתָּז אַבָּעָד הַאֲטַט מַעַן זַיְךְ גַּעַ-
חַדּוֹשָׁט, אָן אַיְיךְ דַּעַר שְׁטִיל זַיְךְ גַּעַרְגָּרָט, ווֹאָס די רַעְגַּעַטְסָ
בוּרְגָּעָר פָּאַטְרָאַנְעָסָע, נִימְכָּן, רָאָ שְׁמוֹאָל בָּעַלְאָסְעָרָס ווּיְיָבָ
הַאֲטַט נַאֲר דָּעַרְוּיְיל די חַתּוֹנָה-בִּיטָּעָרָן נִיט גַּעַשְׁקִיטָּה. אָן
דָּא אַיְיךְ שְׁוִין אַשְׁטִיקָּנָאָסְטָאָג. סַיְאָל אִיר נִיט אַנְשָׁטִיטָיָן?
וּוְיָיל צַוְּ דַּעַר חַתּוֹנָה, זַאֲגָט מַעַן, הַאֲטַט מַעַן שְׁטִיקָּעָרִיעָן אָן
טַעַפְּכָעָר אַזְשָׁ פָּן סְטָאַמְּכָוָל גַּעַבְרָאָכָט? וּוְיָיל אִיר מָאָן, דַּעַר

רעגענסכorangער פרנס „פרעוענטירט זיך“ ביי פערשטן אוֹן
מלכִּים ? ווער ווּוִים ?

דאָס אלֵין אֲבעָר האָט מעָן אַיבָּעָר די לעפְּצָן נִיט גַּעַד
בראָכֶת. מעָן האָט אַנְגָּהָוִיכָּן פָּוָן די פַּרָּגָּנֶר לִיצִים, מעָן אוֹז
אַיבָּעָר גַּעַגְּנָגָן צָו רְווּעַן, דָעַם שִׁינְעָם שְׁפִילְוּוּבָּ, ווּאָס
הָאָט שְׂוִין גַּעַהָּאָט פַּאֲרְדְּרִיוּט די מַאֲגָּנְצְּבִּילָּן די קָעֶפֶּ
שְׁכָנָות הָאָבָּן אוֹיפָּא אַיִּין פָּוָס דַּוְרְכְּגַּעַזְוָאָרְפָּן אַהֲלָבָּע שְׁטָאָט
מִיטָּעָנְטָשָׁן. די ווּוִיכְעָרְשָׁעָ מַיְלָעָר, די אוֹיגָן, די שְׁפִיזָּן
פִּינְגָּרָה, אלֵין הָאָט גַּעַצְּיָינָן פָּעָדִים, זַיְגָּרְיסָן, גַּעַקְנִיפָּלְטָן,
זַיְגָּשָׁוִין אַלְיָין נִיט גַּעַקְעָנָט אַרוֹיסְפָּלְאַנְטָעָרָן פָּוָן דָעַם שְׁפִינָּן
וּעָבָּס, פָּוָן די רְכִילָּות אוֹן מַאֲטָלְעָרְיָעָן, ווּאָס זַיְגָּרְבָּן גַּעַד
טרִיבָּן מִיט אַזְּאָתָּה עָנוֹגָן.

— זַי קָוְמָט !

— די חֻופָּה-בִּיטָּעָרִין קָוְמָט !

די ווּוִיכְעָרָה הָאָבָּן וַיְדַעְקָעָנָט אַיִּין דָעַם קְלָאָפָּן פָּוָן אַירָעָ
קְלָאָצְּקָאָרְקָעָם. אַ גַּעַבְוִינְגָּעָן וְקָנָה אַיִּין אַן אַלְטְּ-פְּרָעָנִיקְשָׁן,
שְׁוּאָרְצָן מַאֲנְטָל מִיט אַ וּוּוִים גַּעַפְּעָלְדָלְטָן קְרִיוֹזָל אַרְוָם דָעַם
גַּעַרְנְצָלָטָן הָאָלְדָז. דָאָס קְרִיוֹזָל אַיִּין גַּעַוּעַן צְוָנְעָשְׁטָאָכָן צָוָם
מַאֲנְטָל מִיט אַ צְיָינְעָרְנָעָרָה הַעַפְתָּעָלְיָה לְזַיְגָּשָׁן. זַי הָאָט זַיְגָּשָׁן
אוֹנְטְּעָרְגָּעָשְׁפָּאָרָט מִיט אַן אוֹיסְגַּעַרְוָמָט שְׁטָעָקָעָלָעָן אוֹן גַּעַד
עָפָנָט אַמְוָיל וּוּי אַן אַיְנְגָּעָפָלָן קְבָּר :

— מָרָת נִימְבָּן, אַוְנוֹעָר פַּאֲטָרָאָנָעָסָע, טָוָט צָו אִיר טַעַבָּ

טַעַלְיָינְגָּס בְּרוּיְלָעָפֶט בִּיטָּן.

די וְקָנָה הָאָט צְעַפְנָט סְפַּאָטְשִׁילְכָל מִיטָּ קְלִיְינְגָּעָלָט,
וּאָס זַי הָאָט גַּעַהָּאָלָטָן צְזִוְישָׁן אוֹרָעָ קְנָאָכָן-פִּינְגָּרָה. אַוְן צָוָן די
וּוִיכְעָרָה הָאָבָּן אַרְיִינְגָּעָזְוָאָרְפָּן וּוּרָר אַמְּטָבָּה, וּוּרָר צְזִוְיָה
הָאָט די חֻופָּה-בִּיטָּעָרִין, גַּעַעַפְנָט אַוְן פַּאֲרָמָאָכָט סְמָוֵיל, וּוּי
אַשְׁלִיעָן, אַוְן צְזִגְעָזְוָאָונְטָשָׁן יְעַדְעָר אַיְגָּעָר דָעַם זַעֲלָבָן
שְׁפָרוֹך :

„... אַוְן וּוּילְן זַי צְרָקָה גַּעַבָּן,
וּוּרָר זַי לְאָנָגָן לְעָבָן,

מיט נאט'ס הילך סינדערכער אנטישפוויז און אויסגעבן"
די ז肯ה האט אָפְגַעְזִיפַצֵּט מיט אוֹר אַיְנֶגֶלֶעֶפֶן יַרְאָתָּ
שְׁמִים פְּנִימָל אָוֹן גְּעוּווֹן מִיטָּן שְׁטַעְקָעָלָעָ אָוִיף לְעַמְּלִינָס
טִירָ, וְאוֹ אַוִיפָּן בִּישְׁטִידָל אַיְזָ גַּעַהֲנָגָעָן אַ הַלְּצָעָרָנָעָ מְזוֹזָה,
גַּעַשְׁנוֹצָט וְוי אָן אַרוֹן קְדוּשָׁ.

— אַז אַיְין קְצִין, מַעֲכַת רַעֲגַעְנְסְכּוֹרְגָעָרָ פְּרָנָס וּוּרְן אָוֹ
דָּסָם קְיִין בּוּשָׁה הָאָט, טּוֹטָ שְׁכוּר זְוִיפָּן מִיטָּ רִיקִים אָוֹן וּאָן-
דָּעָרְוּוּבָּעָרָ.

— אַונְזָעָר לְעַמְּלִין ? — הָאָט אַ שְׁכָנָה אַיבָּרְגָּעְפָּרָעָנָט.
— דָּעָר דָּאַוִּיקָּעָר לְעַמְּלִין, שְׁאנְד אָוֹן שְׁפָאָט — הָאָט דִּי
זְ肯ָה אַנְגָּעָהוּבָּן מִיט אַ תְּחִנָּה-גְּנוֹגָן — אָוֹן דָּסָם שְׁיִינְעָ
שְׁפָלוֹזְוּבָּ אַוִּים פְּרָאָגָן, גַּעַלְעָמָט וְאָלָזָ זַי וּוּרְן מִיטָּ גַּטְּמָס
וּוְילָן, טָוָן זַיְקָ לְוַסְטִיגָּ מַאֲכָן בַּיְ מִיכְלָן אַיְן הַאֲרָבָּרִיךָ.
— אַז אַיְין שְׁמַד-הַאַלְדוֹן ! — הָאָט אַיְינָעָ זַי אַנְגָּעָרָפָן.
— פָּאָרְגָּעָסָט אָן וּוּיְבָן, אָן קִינְדָּעָר, וּוּנָעָר אַיְין יוֹנְגָעָן
צָאָפְּדִיקָּן קָאָרָפָ דָּעָרְשָׁנָאָפָט ! — הָאָט אַ צְוִוִּיתָעָ אַרְיִינְגָּן-
וּאָרָפָן.

די שְׁכָנּוֹת הַאָבָן זַי צְוֹאָמָעָנְגָעָרוֹקָט אָוֹן דִּי וּוּיְבָרְשָׁע
צִינְגָּלָעָר הַאָבָן אַיְן דָּעָר שְׁטִילָ אַזְוּקָגָעָרְעָדָלָט, דָּעָרְצִילָט
וּוְאָסָ פָּאָרָעָ מַעֲשִׂים-טוּבִים לְעַמְּלִין טּוֹט אָפָ אַיְן וּוּנְעָדִיקָן
וּוְאוֹ עָרָ קוֹיפָט אָוִיף פָּאָרָן קוֹרְפִּירָשָׁט קְמִיעָוֹת אָוֹן אַיְידָלָ
שְׁטִינְגָּרָ. אָוֹן סְ'וּיְבָן זַיְינָם, דָּעְכְּלָן, אַזְאָן גַּגְעָלָאָזָעָנָע
גַּאֲוָתָן-טָעָ, גַּעַמְטָ זַיְקָ דָּסָ אַיבָּרָ, שַׁעַמְטָ זַיְקָ נִיטָ צַוְּ דָעָר-
צִילָן, וְוי לְעַמְּלִין שְׁפִּיגָלָט זַיְקָ אַיְן אַירָ, חַאלָט זַי אַיְן אַיְן
אוֹאָוּוִירָן, פּוֹצָט אָוֹן צִירָט זַי אַיְן זְילְבָעָרָנָעָ לְעַנְדְּעָנִירָן, אַיְן
גַּאֲלָדָעָנָע לְאָנָעָן.

— נַאֲרָ אַיְן וּוּנְעָדִיקָן ? — הָאָט אַ פְּלִיְישִׁיקָעָ יַדְעָנָע
מִיט אַ מַעֲכְטִיקָן פָּאָרָנְט אַ צַּי גַּעַטָּאָן דִּי גַּעַשְׁטְּרִיקָטָעָ שְׁלָאָפָן
הַוִּיבָּ אַיבָּרָ דִּי בְּלָאָנְדָעָ הַאָרָ — דָעָר לְעַמְּלִין טּוֹט אַיְיךָ אַיְן
רַעֲגַעְנְסְכּוֹרָגָ מִידָן אָוֹן שִׁקְסָעָם אַרְוּמָטְדִּירִיכָן ! הָאָט עָרְ קְיִין
וּוְיִין, טּוֹט עָרְ אַיבָּרָ אַיְין פְּרָאָגָעָר נַאֲרָן-זְוִיבָּ הַכְּדָלָה מַאֲכָן !

— אַיִן הַיפְשׁ וּוֹיְבָלֵין, דֵי רְוִיזְלִין? — הַאַט אֲשֶׁר
גַּעֲפָרָעַנְט.

— אַיִן וּוֹיְבָלֵין? — הַאַט זִיךְרָה בָּאַלְיוֹדִיקְט פָּאָרָן
וּוֹיְבָלָעַכְן גַּעֲשָׁלָעַכְט — דָּאַס פָּרָגָעַר שְׁפִילּוֹוִיבָּ אַיְזָן אַיְזָן
שׁוּבָּ-קָאָר.

די וּוֹיְבָעַר מִיט דֵי פְּרוּמָע פְּנִימְיָעָר, וּוֹאַס הַאַבְּן גַּעֲהָאַלְטָן
אַיְזָן זָאָגָן מָוָסָר, הַאַבְּן זִיךְרָה מִיט אַמְּאָל גַּעֲכָאָפְט, וּוֹעָר פָּאָר
די זַוְּתָן, וּוֹעָר פָּאָר דֵי בְּרוּסָטָן אַוְן זַוְּיָעַר גַּעֲלָעַכְטָעָר הַאַט
אַפְּגָעַהְיָלָכְט אַוְיָף אַלְעָ דְּרוּיָ נָאָרָנָם. די בָּאַלְיוֹבָטָעָר יַדְעַנָּע
הַאַט אֲקָלָפָג גַּעֲטָאָן אַיְזָן לְעַמְּלִינְגָס פָּאַרְמָאַכְטָעָר טִיר, אַוְן
אַיְזָן זִיךְרָה פָּאַרְגָּאַנְגָּעָן אַיְזָן אֲמִידָלָשָׂן קְוּוִיטָשׁ, וּוֹאַס הַאַט נִיט
גַּעֲפָאַסְט פָּאָר אִיר בָּרִיטְבָּיְנִיק גַּעֲשָׁטָעָל:

— רַעֲכָלִין! רַעֲכָלִין!

אֲרִיגָל הַאַט אֲרִיךְ גַּעֲטָאָן אַוְן דֵי טִיר הַאַט זִיךְרָה עַטוֹוָאַס
גַּעֲעַפְנָט. רַעֲכָלִין הַאַט אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָעַקְט אֲלָמָעָר פְּנִים —
אֲגַעְמִישָׁ פָּוָן בְּלוֹט מִיטָּמִילָך. זִיךְרָה דָּעַרְזָעָעָן דֵי שְׁבָנוֹת,
וּוֹזִיךְרָה שְׁטִיעָן אַיְזָן אֲקָרְעָנְצָל אַרְוָם דָּעַרְזָה-בִּיטְעָרָין אַוְן
לָאָכָן, הַאַבְּן אִירָעָ דָּרְכּוֹיכְטִיקָע וּוֹיְנִישָׁ-אוֹגָן מִיטְגָּעַלְאַכְט
אַוְן אַיְבָעַר אֲוּוִיסָן הַאַלְדוֹזָ מִיטָּפָרְלָ הַאַט אֲקָלָיָן גַּוְיְדָעָרָל
גַּעֲצִיטָעָרָט:

— הָעָ, הָעָ, הָעָ! וּוֹאַס פָּאָרָע גַּטְעָ שְׁמוּעוֹת דָּעָרָ-
צִוְּילָט דֵי בִּיטְעָרָין?

— סְאַיְזָן גַּעֲוָאַרָּן אֲרָגָעָשָׁלִיל. די וּוֹיְבָעַר, וּוֹאַס הַאַבְּן
זִיךְרָה נִיט גַּעֲהָאַט צְוֹאָמָעָגָעָרָעָט, הַאַבְּן זִיךְרָה מִיט דֵי פִּינְגָעָר,
מִיט דֵי שְׁעַרְצָן, גַּעֲוָיְשָׁת דֵי טְרָעָרָן פָּוָן דֵי אוֹגָן. יַדְעַנָּע
גַּעֲוָוָאָרָט דֵי צְוַויְתָעָ וְאַלְעָנְהָיְבָן. די זַקְנָה הַאַט זִיךְרָה אֲקָלָ-
דָּרְיָיָן גַּעֲטָאָן אַוְיָף אִירָשְׁטָעָקָן, וּוֹיְטָעָר גַּעֲצִוְּגָן דָּעָם תְּחִינָה-
נִינְגָן, וּוֹזִיךְרָה זִיךְרָה גַּעֲהָאַלְטָן אַיְזָן מִיטָּן דָּעָרְצִיְילָן:

— נָנוֹ, מָאָגָט אִיר, מִינְעָ לִיבָעָ קִינְדָעָר, גַּעֲרָן הָעָרָן —

— וּוֹעָן אַיְזָן שְׁפִילּוֹוִיבָּ, אַיְזָן מִכְשָׁפָה, אֲדָעָר דֵי מִלְכָה-
שְׁבָאָ טָוָת בַּיְיָ אַיְזָן אַשְׁתָּ-אִישָׁ דֵי לִיבָעָ פָּוָן אִיר מִזְנָן אַוְעָקָ-

נעמען, ניכט איזן סגולת, איזן אויסגעפריוווטע — — —
 בדוק ומנוסה — — —
 — וויל איך גערן העрон — האט רעלclin מיט אן איבער
 געריסן געלעכטערל זיך א בויג געטאנן צו א שכנה.
 — איך איך גראיסטערבן!
 — איך וויל איך דערפונ גענישן, — האט די אלטע
 געוויזן אויפן פאטשיילעכל מיט געלט.
 רעלclin האט דערטאפעט א מטבחה איז איר טיפן אט-
 לעסנעם צדקה-בייטל, וואס איז געהאנגען אויפ א זידע-
 גער באנד. זי האט געגעבן די מטבחה דער זקנה, זוי מען
 גיט א וואזאגערן. די אלטע האט דריי מאל אויסגע-
 שפינגן, געהויבן די צונג צוישן די ליפן, ווי א קלעפערל, און
 דערצ'ילט ווי נאך לילית נעמעט צו דאס שלומ-ביה. זי פאר-
 קלייד זיך פאר א וואנדער-זוייב, פאר א שפילויב, אדרער
 גאָר פאר דער מלכה-שבאָ, פירט אָראָפ פון דורך-היישר אָפּילו
 אָ צְדִיק, אָ פְשִׁיטָאַ שְׂוֹן אָ זְוִיף-כְּרוֹדֶעֶר, אָ לְעֵבְּ-יְוָנָג. אָוִיב
 סְטְּרֻעָפְּט זיך אָ כְּשָׂר וּוּבְּכָן אָזָא אָוְמְגַלִּיק, דָּאָרָף זי נעמען
 אָ שְׁפִּינְגָּלָע, אָזְוּק דָּעָרְמִיט אִין פָּעֵל אָרִין, ווּעַן די זָוָן
 שִׁינְיָנָט, אָוָן אָזָו זְוִינְפְּלִיטְעָלָעָךְ הַיְּבוֹן אָזָן צוֹ טָאנְצָן אָוָן צָוָן
 שְׁפְּרִינְגָּעָן אָרוּם אִיר, זָאָל זיך בָּגְּרָאָבָן דָּאס שְׁפִּינְגָּלָע, ווי
 מען אִיז מְקַבֵּר אָ טּוֹיטָן, אָוָן דָּעְרָכְּיִי דָּרִי מאָל זָאנָן:
 — דָּא בָּגְּרָאָב איך דעַם דָּאָזְוִין שְׁפִּינְגָּל אִין דָּעָר לִיבָּע,
 די פְּרוּי ווּעַנוּס צָו טָאָנָה וּזְוּעָרִין האט,
 אָוָן איך בעט בִּים אַלְמַעֲכְּטִיקָן גָּאָט-תִּתְבְּרָךְ עָר זָאָל מִיר
 אָוְמְקָעָרָן דָּאס שלומ-ביה אָוָן מִין מָאָנָס הָאָרֶץ.
 — זיך אִיזן אָוְמְגַלִּיק האט אָוִיך צָו פּוֹלְדָא גַּעַטְרָאָפְּן —
 האט אִינְגָּעָן פָּון דִּי שְׁכָנוֹת זיך אָנְגְּנוּרָפָן.
 — אָוָן צָו וּוּרְמִיזָע, מִין גַּעַבְּרָט שְׁטָאָט — האט די
 זְקָנָה זיך פָּעַסְטָעָר אַנְגְּעַשְׁפָּאָרָט אוּפָּן אוּסְגַּעַרְיָמָטָן שְׁטָעָ-
 קָעָלָע — אִיר מָאָגָּט עַמְּה הָעָרָן:
 — — — אִין אָ הוּאָן, נָעַבָּן דָּעַם קוּוּלְבָּרוּנוּם, וואס

הויסט „צום טייפל'ס קאָפֶ”, טוט איזן גרויסער אַבְּיוֹן וּאוֹויַּנְן. אַינְמָאַל נִיְּתַּר אַדְּרָאַפֶּרֶת אַזְּנַיְּנָה זַיְּן גַּעֲוָעָלֶב, וּזְאַם אַיְּן חַווֵּז אָוֹן וּוֹיִינְטַּר בַּיְּטָעָר פָּאָר צַעַר. וּוֹיַּעַר וּוֹיִינְטַּר גַּאַר זַיְּעָר פָּאָר גְּרוּים אַרְיָמְקִיטַּט, בָּאַזְּוִיְּזַת זַיְּךְ דַּי מְלָכָה-שְׁבָא. קַיְּין שְׁעַנְעַר וּוֹיִיבְּס-מְעַנְשַׁ הַאַט עַר גַּעַוְוִים זַיְּן גַּאנְץ לְעַבְּנָה. טַאג נִיְּתַּר גַּעַהַאַט גַּעַזְוָן. דַּי הַאַר אַירָע — לְוַיְּטָעָר גַּימְגָאַלְד. זַיְּ שְׁפָרָאַכְטַּ: „וּוֹעַן דַּו וּוֹיְלָסְטַּ בַּיִּ מִיר שְׁלָאָפֶן אַלְעַ טַאג, וּוֹעַן דַּעַר גַּלְאַק צְוּוּלְפַּ שְׁלָאָגַט, אַזְוִי וּוֹעַל אַדְךָ דַּי צַו מִין רַיְּיכָן מַאַן מַאַכְן, וּזְאַם וּוֹיִינְיקַן דַּיְּין גַּלְיְּיכָן וּוֹעַט זַיְּן“. דַּעַר מַאַן לְאֹוטַז זַיְּךְ אַיְבָּעַרְדָּעַן. אַלְעַ טַאג וּוֹעַן דַּעַר גַּלְאַק צְוּוּלְפַּ שְׁלָאָגַט, קוֹמַט זַיְּ. צְוַיְּוִי בַּתְּホֻלָּות טְרָאָגַן אַיְּרָאַג אַגְּלָה-דְּעַנְעָם בַּעַקְן, זַוְּאָו אַירָע גַּימְגָאַלְדָעָן הַאַר דַּעַרְןִין לִינְגָן. אָוֹן וּוֹעַן זַיְּ צַו דַּעַם מַאַן לִיגְטַן, שְׁטָעַלְטַן מַעַן דַּעַם בַּעַקְן פָּאָר דַּעַם בַּעַט אַוִּיפַּ דַּעַר עַרְדַּעְ. דַּי בַּתְּホֻלָּות בַּלְיְיכָן נִיְּתַּ אַיְּן גַּעַוְוָעָלֶב. דַּי מְלָכָה-שְׁבָא פָּאָרְבָּאַט דַּעַם מַאַן אַזְּ קַיְּין מְעַנְשַׁ נִיקְם זַאְל וּוֹיְטַן פָּוֹן דַּעַר זַאְךְ, אַנְדָּעַרְשַׁ וּוֹעַט זַיְּ אַיְּם אַוְּן זַיְּן לְעַבְּנָן בְּרַעְנָגָן. נָנוֹן, טַוט עַר אַיְּרָאַג וּוֹילְעַן אַלְעַ טַאג. אָוֹן דַּי מְלָכָה-שְׁבָא חַאלְטַן אַוִּיךְ, וּזְאַם זַיְּ אַיְּם פָּאָרְשָׁפְּרָאַקְן הַאַט. זַיְּ בְּרָאַכְטַּ אַיְּם פִּילְזְוִילְבָּר אָוֹן גַּאַלְד. דַּעַר מַאַן וּוֹעַרטַּ גַּאַר רַיְּיךְ אָוֹן עַר קְלִיְּדַט זַיְּ אָוֹן זַיְּן וּוֹיְבַּ, וּוֹיְשְׁוִירִים זַיְּעַר סְדַר אַיְּתַּ. דַּאְסַ וּוֹיְבַּ הַאַט אַוְּסַ שְׁבַת אָוֹן יְוָסְ-טָבוֹב דַּי הַעַנְטַ פּוֹל מִיטַּ פִּינְגְּרָלְעָד. אַיְּנָמָאַל פְּרַעְגַּט אַיְּם סְיְוִיבַּ: „מִין לְיִבְּעַר מַאַן, זַאְגַּ מִיר דַאְחַ, וּזְאַם טְוַסְטוֹ אַלְעַ מִיטְאָגַג, וּוֹעַן מִיטַּ פִּינְגְּרָלְעָד. אַיְּנָמָאַל פְּרַעְגַּט אַיְּם סְיְוִיבַּ: „מִין אַיְּחַבְּ מִיךְ, נָנוֹן, אַזְוִי צְוּגָעָוָוָאַיְינָט, אַיְּךְ מוֹ אַלְעַ מִיטְאָג שְׁלָאָפֶן“. זַיְּ פְּרַעְגַּט זַיְּיִטְעַר נִיקְם דַּעְרָפְּוֹן, אַכְּבָּר זַיְּ טְרָאַכְט זַיְּ — עַס אַיְּזַיְּ נִיְּתַּ בְּהָנָם, דַּאְסַ עַר אַלְעַ טַאג אַיְּן אַיְּן גַּעַוְוִיסְעַר צִיְּטַ אַיְּן דַּעַם גַּעַוְוָעָלֶב נִיְּטַ. אַיְּנָמָאַל נִעְמַט זַיְּ בְּיִים מַאַן דַּעַם גַּעַוְוָעָלֶב-שְׁלִימַל אָוֹן לְאֹוטַז זַיְּ בַּיִּ אַיְּן שְׁלָאָסְעַר אַוִּיךְ אַיְּנָעָם נַאֲכָמָאַן. אָוֹן וּוֹיַּעַר מַאַן אַיְּזַיְּ וּוֹעַק אַיְּן גַּעַוְוָעָלֶב, מַאַכְטַּ זַיְּ לְאַגְּזָוָם אַוִּיפַּ דַּי טִיר מִיטַּ אַיְּרָאַג

שלימל און גויט אריין. זי דערזעם איר מאן לייגן בי דער מלכה-שבא, זעם אויך דעם גאלדענעס בעקן מוט די גומד גאלדענע האר דערין. דאס וויב שלייכט לאנצום אדים דעם געוועלב און מאכט די טיר לאנצום נאך זיך צו, זי זאל קריינעם ניט אויפועען. נון, זי די מלכה-שבא ואכט אויפט, זאנט זי צום מאן : "אצינדרט מוזטו שטארבן, דען דו האסט אונזער סוד מלחה געווען. א מענש איזה הינען געווען און אונ געווען בי אנטנדער שלאָפַן". דער מאן שווערט ער וויס פון ניקם. ער ווינט, פאלט צו אירע פים און די מלכה-שבא לאזט אים לעבן. זי שפראָץ : "דו וועסט מיך קריינאמל מעד ניט זען און דיין עשירות וועט פארשווינדן. דו וועסט אָרְעַמְעָר ווועגן, זי דו ביוט פריער געווען. איך האב פון דיר צוּיִי קינדער. זי וועל איך די העלזער אַרְוָמִי דרייען און זי אָמְבְּרָעָנֶגֶן אַין דרייע טאג אָרוֹם גַּי אָרוֹים אויף דער בריך, וואָס אויף דעם רויין, וועסטו זען אָן אָרְוָן שׂוועבן. דאָרט ווועלן דיינע קינדער לייגן, וואָס איך מיט דיר געהאט האב. איך וועל זי הי בי דעם רויין צו קבורה טוּן". אָוֵפַן דרייטן טאג גויט דער מאן אויף דער בריך און זעם אָרְוָן שׂוועבן. אָנוֹ אַין אַ קְוַצְעַר צִיְּת ווערט ער זעדער אַ גְּרוּיסְעַר אַבְּוֹן. דערום יידישע טעכטער, לאזט זיך קיינער פון געלדִּס וועגן לאָזָן פֿאָרְפּֿרְן — — השמי יתרברך טומ אַיטְלִיכְן באַשְׁעָרָן, וואָס אַים טומ געהערן — — בשעת די חופה-בִּיטְמָעָרִין האט גערעדט האבן די שכנות זיך צוּנוֹיְגָעָרָקְט אַין אַ קְרַעְנְצֵל אָנוֹ פון תענוג געעפנט מoil אָנוֹ אוּיְרָן. יעדע פון זי האט אַי גַּעֲלָנוּגָעָן די ווערטער, אַי גַּעֲבָעָטָן גַּאט דאס אַיר מאן זאל ניט פֿאָרְפּֿרְט ווערן פון אַ וָאָנְדָּעָר-וּוִוִּיב.

— וואָס פֿאָרְלְוִוִּט זיך אלֵין — האט אַיְנָע אַפְּגָעָעָטָעָט.

— אָצְנְדָּעָרְט העט איך גערן מיין מאן בי זיך גע האט — האט אַ צּוּוִיתָע אַ זָּאָג גַּעֲטָאָן אָנוֹ זיך פֿאָרְשָׁעָטָט.

— אַיז עַס ווֹאָר, דאס רְוִיזְלִין, דאס פֿרָאָגָעָר שְׁפִילְוּוִוִּיב —

האט רעלclin ניט דערזאגט און געדרייט די פינגערלעך אויפ
די חענט.

— וואר, וואר — האט א שכנה זיך אונגעrown — די
רויזלן טוט זיך לוסטיק מאכן מיט פרעםdu מאגען.

— זויפט, זינגט און טענצעלט בי מיכלען און הארכבע-
רייך — האט א צוויתע געזאגט.

— און דיין לעמלין אויך דארט — האט א דרייטה
צונגגעבן.

— מײַן לעמלין? — איז דאס בּוֹלֶט-אָוֹן-טִילֶך אַוִּיסְנֶעָ-
לאָפָן פֿוֹן רעלclin'ס לִיכְטִיק פֿנִים אָוֹן אִירָעָ צִיּוֹן האָבָן אָ
פֿינְקָל גַּעֲטָאָן — נוֹן, צִי אֵיך שׂוֹן אֲחֵין! אָוֹן אַוְיכָ אֵיך זַיִ-
אָן טְרוֹנוֹנְקְשָׁטוֹב דְּעַרְוּוִישׁ — האט זַי אַוְיכָהָיוֹבָן אָהָאנְטָן,
וְאָסָה האט גַּעַחַט צַו זָגָן: „וּוְעַל אֵיך הַרְגֵּן אָוֹן רָצְץִין!“
קיינער האט ניט גַּעַנְטְּפָעַרט. רעלclin האט א זוַיְל
געוקט אויף די שכנות, גַּעַזְאַלְתָּן ווִיסָן אוּבָמָעָן טְרִיבְכָּט ניט
פֿוֹן אַיד קִיּוֹן שְׁפָאָס אָוֹן זַיך אוּפָה קְרִיךְ גַּעַנוֹמָעָן שָׁאָרָן אִין
דָּעַר אַפְּעַנְעָר טִיר.

די שְׁוּעוּרָע טִיר אַיז צּוֹגְעַפָּלָן מִיט אַקְלָאָפֶ. ס' האט זַיך
געהערט אַ קְרָעָצִין פֿוֹנָם אַיזְעָרָנָעָם רִינְגָל. די שכנות האָבָן
זַיך אַ שְׁטָעַל גַּעֲטָאָן אוּפָה די גַּעַגְל, זַיך אַבְּעָרָגְעָקָקָט מִיט אַ
מִינְעָ, גַּלְיִיך זַיך וּוּאלְטָן נָאָר וְאָס אַ טְרָעָט גַּעֲטָאָן אוּפָה אַ
לְעַבְּדִיקָעָר זַיך. די זְקָנָה, די חַתּוֹנָה-בִּיטָעָרָן, האט אַ וּוַיְשָׁ-
גַּעֲטָאָן מִיט צְוַיִּי פֿינְגָרָעָר לעַמְלִינְס הַילְצָעָרָנָעָ מַוְזהָ, גַּעַנוֹ-
מָעָן קְלָאָפָן מִיט די שְׁוּעוּרָע קְלָאָצְקָאָרָקָעָם אָוֹן אוּר אַיְינְגָעָ-
פָּאָלָן מַוְיל האט גַּעַפְּרָעָפְּלָט:

— גָוָט, גָוָט, מאָג זַי ווִיסָן, דאס נָאָרִישָׁע ווּוִיבָלִין, דאס
איַר צְדִיק לעַמְלִיָּן באָקָט אוּכָה קִיּוֹנָעָ קִיכְלָעָךְ אָן פִּיעָר —
— אָן פִּיעָר באָקָט מַעַן נִיקָם — — נִיקָם — —

.1.

מיכל פון „גילדענעם הערש“ האט מיט די קלעפֿיקע הענט זיך א שאר געטאנן איבערן פֿאַרְשׂוּוַיזָטָן שטערן, איבער דעם נאָסֶן פֿנִים. ער האט דא און דאָרט איבער געלאָט אָ פֿלְעָק אָן אַפְּגָעוּוַיְשָׁט די פֿינְגָּעָר אָן זַיִן גַּעֲלְבָּלְעָד בערדל, וואֹ אַיִּין שְׁפִּיצָה אָט זיך בֵּי אַים פֿאַרְדִּיסָּן, אַיִּן גַּעַזְוָן אַרְזִיףּ.

ער אַיִּז גַּעַשְׁתָּאָגָעָן הַיְנְטָעָר אָן אַוְיְגָעָוּלְבָּטָעָר טָאגָן-בָּאנְק, האט גַּעַשְׁלָעָפּ שְׁפָונְטָן פֿוֹן פֿעַסְעָר, פֿוֹן טָוְנְדָלָעָר גַּעַצְּצָפּ וּזְוִין, בֵּיר אַיִּן גַּוְסְפָּעָלְעָד, אַיִּן צִינְעָרָנָע אָן עַרְדָּעָנָע קְרוֹנוֹן. אָן אָז די גַּעַטְרָאָנְקָעָן הַאָכָּבָן זיך אָ היְבָּגָעָטָן אַיִּבָּר די רָאָנְדָן, זיך צַוְּבָּלְעָזָלָט, האט מִיכָּל זַיִן קוֹנְצִיךְ אַפְּגָעָה גַּעַשְׁוִימָט מִיטָּן גַּרְאָבָן פֿינְגָּעָר אָן זיך צַעְשְׁרִיעָן אַיִּבָּר דָעָר גַּאנְצָעָר טְרוֹנְקָשְׁטוֹבּ, סְזִוְיָיבּ זַאל דָעָרָהָרָן :

— פֿאַרְטִּיךְ ! פֿעַסְלִין, פֿאַרְטִּיךְ !

פֿוֹן דָעָר גַּרְוִיסָּעָר „מעכְּבָּע“ אַיִּז מִיכָּל גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אָ צַעְטָוְמָלְטָעָר, אָ פֿאַרְחָוְשָׁטָעָר. ער האט נִיט בָּאַמְּעָרְקָט וּוּ אַיִּין זַאְקָה אָט זיך בֵּי אַים אַרְאָפְּגָעָקָלְעָרָט פֿוֹן דָעָר קְנִיחָיוֹן אָן אַפְּגָעָדְעָקָט דָעָר הַאָרִיקָן שִׁינְבָּיָן.

ער האט שְׁוִין לְאָגָן אָזָאָז שְׁפָעָ נִיט גַּעַחָאָט. דָעָר לְעַדְעָר-נָעָר בִּיּוֹטָל, וּוְאָס אַיִּז בֵּי אַים גַּעַהְאָגָעָן אַוְיָף אָ רִימָעָן אַיִּבָּרָן אַקְסָל, אַיִּז אַפְּגָעָשְׁטָאָגָעָן, זיך מַעַר נִיט גַּעַקְעָנָט פֿאַרְמָאָכָן. אָן דָּס לְיִזְעָכָץ, דָּס אַמְּתָעָ “וּשְׁוּבוֹן”, האט זיך אַיִּצְתָּאָרָשָׁת אַגְּגָהוּבָּיָן. דָעָר פְּדִיּוֹן האט אַים אָזָוִי פֿאַרְטָוְמָלָט, אָז מִיכָּל האט אָפְּלָו זיך אַוְיְפָגָעָהָעָרָט צַו עַסְן אָן צַו עַרְגָּעָרָן, וּוְאָס סְזִוְיָיבּ זַיִן טְרִיבָּכָט שְׁפָאָס מִיטָּן צַו עַרְגָּעָרָן, דָעָר בְּלָאָזָן, טְרִיבָּכָט קָאָטָאָוּוּס מִיטָּן די לִיצִים, וּוְאָס זַאְקָסָעָ, דָעָר מַאְנְצָבָילָן, טְרִיבָּכָט זַי טְרִינְקָט לְחַיִּים מִיטָּן רִיכָּן זַיְעָרָעָ רִיד זַעְנָעָן אַיּוֹטָל נְבוּל-פָּה אָן זָנוֹת. מהותנים פֿוֹן האָלָּבָּ בִּיּוֹרָן, וּוְאָס זַעְנָעָן אַגְּגָהָפָּרָן צָום

רעגענסכורגער פרנס אופֿ דער חתונה, זענען געועפן בי
טישן און טישלעך און האבן זיך ממשמה געווען.

דער לְצִים-טִיש איז ניט בלויז געוועז איז גאנצן
באויעט, נאר מען איז נאר געשטאנגען אָרוֹם אלע פיר עקו.
קעפֿ איבער קעט.

דער ריביכער זאקסע, וואָס האָט שווין געהאט אַנְגָּעָטָן
דער טענצערין אַ שניריל קראַלֶּן, פָּעָט געהאלטן אַירָע
הענט איז זיינע, איז געווען אַרְעַנְטָלָעַר בְּגִילָּפִין. זיינע
גּוֹלְנִישׁוּ אָוִיגָּן האָבָּן גּעֲגִילִיט, וֵויַּעֲבָּדְקָעַ קְוִילִין. די —
בָּאָרְד — פָּעָד. אָוּן אָוּן דער גּוּקְרִיאַוְלָטָעַר שׂוֹאַרְצָקִיט —
אַ פָּאָר רְוִיטָעַ, פְּלִיאַשְׁקָעַ לִיפָּן. קִיּוֹן זאָס האָט נִיט גַּעֲפָאַסְט
צּוּם לְעִנְגְּלָעָכָן, דָּאָרָן פְּנִים, וואָס איז גַּעְזָוָן בְּלִיְּךְ, אַפְּגָּעָ-
צָאַפְּט אָוּן אָוּן מְרָאָת.

ער האָט גַּעֲרָעַדְתָּ פָּוּן זיינע נְסִיעָות, פָּוּן זיינע עַשְׂרוֹת,
דָּרְצִיְּלָטָ פָּוּן זְעַנְעַדְיק, פָּוּן מַאֲנָטוֹא, אַיבְּעַרְגָּעַבָּן וּוּגָּן קָוָרָ-
פִּירְשָׁטָ, וואָס זָוְכָּט טֻעַנְצָעַר, מַזְוִיקָּעַר, זַיְּוָן בָּאַרְיִיט
מַאֲבָּן דָּעַם בְּיִיעָרִישׁן הוּאָת. ער, לעמְלִין זאָקסע, איז זַיְּכָּעָר,
אָזְרוּזְלִין וּוּטַע גַּעֲפָעָלֶן, וּוּטַע אָוִיסְגָּעָמָן. זַיְּקָעָן זַיְּפָרָ-
מַעְסָטָן מִיטָּאָלָע הַוִּיפְּ-שִׁיקָּסָעָם אָין „מוֹזִיקָּא“ — — —
מעָן דָּאָרְפָּט נָאָר האָבָּן אַ צּוּטְרִיט — — — אָוּן ער, לעמְלִין,
דָּעַם קוּרְפִּירְשָׁטָס לְיוּעָרָאנְט — — —

— זַיְּקָומ אַיךְ, אַ גַּעַמְיִינָע טַעַנְצָעָרִין, אָז מַאֲנִירִין,
דָּרְצָטוֹ אַ יִדְיָשָׁע, אָז אַ קִּינְגְּלִיכָּן הוּאָפָּה? — האָט זַי שְׂטַיְּלָ אַ
זָּג גַּעַטָּן אָוּן אַוְיְגָנְהָוָבָן סְפָנִים.

דוֹרֶךְ דָּעַם אַפְּגָעָנָעָם פָּעַנְסָטָעַר האָבָּן זַיְּגַעְשָׁפָרָט שְׂטִיְּ-
קָעָר זָוָן, וואָס וּוּרָן רִיףָמִיטָן נַאֲכִימְטָאָג, עַטְעַמְעַן מִיטָּ-
הָאָנִיק. די שְׂטִיקָעָר זָוָן האָבָּן זַיְּגַעְלִיגָּט אַיבְּעָרָ רְזִוְוִינִים
פְּנִים, וואָס איז גַּעְזָוָן שִׁיְּגָן, נָאָר שִׁיְּגָן, אָוּן די הוּאָט אַונְטָעָר
די אוּיגָן האָט זַיְּגַעְרִינְט, האָט זַיְּגַעְלִיבָּט זַיְּגַעְלִיבָּט זַיְּגַעְלִיבָּט
פָּוּן פְּרִישָׁ אַפְּגָעָרִיסָעָן שְׂעַטְפָּאָלָן.

זַיְּהָאָט זַיְּגָן אַי אַיבְּעָרָגָעָנוֹמָעָן, אַי גַּעַקְוָקָט מִיטָּחָדָ

אויף דעם פרעמדו פֿאַרשׂוֹן — אָז שׁוֹאַרְצָעַ גִּרְיוֹס מִיט
רוֹיְטָעַ לֵיפּוֹן, וּוְאַסְּ הַאֲלָט אַירְעַ העַנְטַ, וּוְ אַין אַ קְלָעַם. סְאַיְן
אַיר גַּעֲפָעַלְן, וּוְאַסְּ פֿוַיְשָׁל אַיְזָן גַּגְעַשְׁטוֹיסְן, טְרִינְקֶט אַוְן קְרִיצְט
מִיטַּ דַּי צִין. אַוְן וּוּרְ וּוּיְסַ ? הַאֲטַ זַי, רְזּוֹלְן, גַּעַהַאֲטַ אַ
קָּאַמְּעַרְאַדְּן, אַ שְׁפִּילְוּוֹבַ, וּוְאַסְּ הַאֲטַ זַיְךְ אַרְיִינְגְּעַקְרִינְן צַו
אַ פֿוֹרְשָׁט אַיְן הוֹףַ אַוְן אַיְזָן אוֹפְּגַּעַרְיכְּט גַּעַוְאַרְן.

— צַו וּוְאַסְּ דַּי מַאְלִיקָאַלְעַ גַּעַדְאַקְעַן, רְזּוֹלְן ? — הַאֲבָן
פְּלַעְמָלְעַךְ זַיְךְ צַעְצִינְגָּלְטַ אַיְן לְעַמְּלִינְסַ אַוְיַן — אַוְן אַנְזְעַלְמָאַ
פָּאַמִּים אַיְזָן נִיטַּ גַּעַוְוָן קִיּוֹן לֵאַ, וּוְאַסְּ הַאֲטַ גַּעַזְאַגְּט אַוְן גַּעַ-
זַוְנְגַּעַן אַוְיַךְ שְׁמַחוֹת אַוְן אַוְיַךְ חַתְוָנוֹת ? וּוְ נַאֲךְ מִינְגְּסָטוֹ
קוֹמָטַ עַר אַיְן מַאנְטָעוֹר הַוְּףַ אַרְיַין ? פֿרְעָגַ מַיְיךְ ! וּוּן נִיטַּ
די נַאֲכָעַלְעַ בְּעַנוּעַדְינְגַּ אַבְּרָכְנָאַל, וּוְאַסְּ הַאֲטַ אַיִּם „ רְעַ-
קְ אַמְּ עַנְדְּ יַרְטַ אַוְן וּוְ אַוְיַלְ פְּרַעְזְעַנְ-
טַ יַרְטַ ” וּוְאַלְטַ עַר נַאֲךְ הַיְינְטַ גַּעַבְלִיבָּן אַלְזַן ! אַוְן אַיְדַּ
לְעַמְּלִין, דַעַם קוֹרְפִּירְשָׁטִים לְיוּוּעָרָאַנְט, וּוּלְ דַיְךְ פֿרְעָוּנְ-
טִירָן, קִינְדְּ מִינְמָן — — הַעֲרָסְטַ, רְזּוֹלְן ? הַעֲרָסְטַ ?
שִׁינְעַ מַוְידַ מִינְעַ !

דָּאַסְּ גַּעַנְצָעַ לִיצִים-גַּעַבְנְטָל אַיְזָן מִיטַּ אַמְּאַל אַרְיִינְגְּעַפְּאַלְן
אַיְן דַעַר טְרִונְקְשָׁטוֹבַ. אַוְיַךְ אַ פֿרְיָעַר הַאֲטַ גַּעַשְׁפְּרִיוֹתַ דַעַר
שְׁטָאַלְצְגַּיְעַר מִיטַּ זַיְנָעַ לְאַגְּנָעַ בּוּשְׁלְ-פִּים. נַאֲךְ אַיִּם — דַעַר
פֿוַיְקָלָעַר, דַעַר פֿיְדָלָעַר, דַעַר וּוְאַסְּ הַאֲטַ גַּעַשְׁפְּלִיטַ אַוְיַךְ אַ
יְזָן-הַאֲרָףַ, דַעַר פֿיְיָעַר-שְׁלִינְגָּעַר, דָאַסְּ קָאַרְלִיקָר מִיטַּן וּוְאַ
סְעַרְ-קָאַפַּ, דַעַר לְעַצְמָעַר אַיְזָן גַּעַוְוָן אַ וּוְאַרְזָגָנָעַר. עַר
הַאֲטַ גַּעַהַאֲלָטָן אַ קְלִיְינָעַ אַפְּ אַוְיַךְ אַ קִיְיטָעַלְעַ אַוְן זַיְךְ
גַּעַבְרוֹמָט אַונְטָעַר דַעַר נַאֲךְ :

פּוּמִיַּ, דַי אַפְּעַ, בָּאַצְיָוָן דִּינְעַ זַאֲכָן,
וּוְאַסְּ דַי לִיְמַטְ אַכְּנָן לְאַכְּנָן — —

— פֿוַיְשָׁל, וּוּרְ טְרָאַקְטִירַט ? — הַאֲטַ דַעַר שְׁטָאַלְצָן-
גַּיְעַר אַ שְׁטָעַק גַּעַטְאַן דַיְהַעַטָּן צַוְּ דַיְ שִׁירְיִים, וּוְאַסְּ הַאֲבָן
זַיְךְ גַּעַוְאַלְגָּעַרְט אַוְיַפְּן טִישַׁ.

— ניט איך — האט פישל זיך צעברומט.

די אויסגעהונגערטע ליצים האבן זיך צונכאלפט צום
טיש ווי היישעריקן. אין א רגע האט מען אַפְּגָעַלִּידִיקְטַּדִּי
שריריים, אַרְוָמְגַעֲבִיםַן דָּאַסְטְּפְּלִישְׂשֵׁן דִּי בִּינְגָרֶר, זַי גַּעֲנָגֶט,
געקנאקט, און דִּי גַּאנְצָעַ בְּנֹפְיהָ אַיְוָ אַוְיסְגַּעַנְגַּעַנְגַּעַנְגַּעַן נַאֲךָ אַ
טרונק וויין, נַאֲךָ אַ שְׁלֹוק בִּיר. דִּי צִינְעָרָנָע אַוְן עַדְעַנָּע
קרוגן, זַוָּס וְעַנְעַנָּע גַּעַשְׁטָאַנְעַן אַוְיפָּן טִיש, האבן גַּעַלְאַצְטָמִיט
זַיְעַר לִיְדִיקְיִיט. און אַרוּם, בִּי זַיְטִיקָע טִישְׁלָעָה,
זַעַנְעַן גַּעַזְעַסְטָן בָּאַלְיְיכָטָע גְּבִירִים, האבן גַּעַגְעַסְטָן וְעוֹר אַשְׁטִיקָע
קָאָרָפָה, וְעוֹר אַפְּעַדְטָל גַּעַנְזָעָנָם, נַטְפָּאַרְטְּרָוָנְקָעָן, נַאֲרָפָאָרָ
זַאֲפָן מִיט גַּלְעַזְעַר וויין, אָז דִּי פָּאַנְצָעַן וְעַנְעַנָּע שִׁיעֻר נִטְמָעָן גַּעַי
פְּלָאַגְטָן.

— נון, לייצים, — האט אָן אַנְגְּעַפְּרָעַסְטָעַנָּעָר מְחוֹתָן זַיך אַ
שְׁטָעַל גַּעַטָּאָן, לְזַיְעַר גַּעַמְאַכְטָן דָּעַם גַּאַרְטָל אַרוּם דִּי הַוִּזְוִין
אָן זַיְן פִּירְעַקְיִיךְ חִיטָּל הַאַט זַיך וְאוֹיְלָעַרְיִשְׁ גַּעַרְוקְט אַבְּעָר
אָן אַזְיַעַר — זַוָּס וְוַגְנַט אַיר נִט ?

— דָעַר וְזַס זַוְּפַט מָגָן אַיְוָק זַיְגָעָן ! — האט אַ לְזָן
צְוַרְיקְגַּעַשְׁלִיְּדָעַרְטָמִיט אַ בִּיזְיַעַר.

— דָוָן, גַּעַשְׁוָאַלְעָנָעָר זַיְפָ-בְּרוֹדָעָה, — האט דָעַר מְחוֹתָן
אַשְׁטָעַק גַּעַטָּאָן זַיְן הַאַנְטָן צּוֹם לְזָן — זַוָּס אַיְוָ דָעַר רָוּגָן,
זַוָּס אַיְוָ דָעַר בָּעָם ?

— וְעוֹן זַיְקָס גַּעַשְׁכָּוֶרֶת, בֵּין אַיךְ קַיְיַן זַיְפָ-בְּרוֹדָעָר —
אַיְוָ דָעַר לְזָן וְוַיְכָעָר גַּעַוּוֹאָרָן.

— גַּעַרְעַכְט — האט דָעַר מְחוֹתָן אַיְפָגְעַרְוִימְטָעָר זַיך
אַרְיוֹנְגַּעַשְׁטוֹפְט צְוַיְשָׁן דִּי לְזִיכִים — עַבְרָה גַּוְרָתָה עַבְרָה,
קוּמָט גַּעַזְעָנָגָג, קוּמָט אַיְר, מִיט גַּאַטְסָס הַילָּף, וויין אָן
זַוְּרָפָל !

— פִּישְׁלָן ! פִּישְׁלָן ! — האט רְיוֹזְלִין אַוְיסְגַּעַנְגַּעַנְגַּעַן
דָעַם נַאֲמָעָן אָוָן בְּשַׁעַת-מְעַשָּׂה אַנְגַּעַשְׁטָעַלְט אַוְיפָּטָפָן
אַזָּאָר אַוְינָגָן, אָז עַר האט זַיך גַּעַנוּמָעָן דְּרִיְעָן אַוְיפָּן
גַּעַזְעָם, מַעַר נִטְמָעָן גַּעַקְעָנָט אַיְינְזִיכְן.

— פישל-בן — האט דאט קאָרליינער אין זיינע קורצעע.
זידענע הוויז זיך אַזּוּקְגַּעַשְׁטָעלְט אַוִּיפְּן טִיש אַין נַאֲכָ-
גַּעֲקָרִימֶט דָּעֵר טַעַנְצָעָרְיוֹן — פִּישָׁל, פִּישָׁל-בן, נַעַם זַיךְ נַעַם
אַזְוִי אַיבָּעָר, אַיךְ בֵּין אַוִיךְ גַּעַד יְדִישָׁת!
דָּעֵר עַולְם הַאַט גַּעֲקִיבָּט פָּונְ גַּעַלְעַטָּעָר:
—— גַּוּט! בְּרַאֲזוֹא!

פִּישָׁל האט אַיבָּעָרְגַּעַדְרִיּוֹט אַ לִיְדִיקָּעַ קְרוֹגְ מִיטָּן מוֹיָל
אַרְאָפּ. עַד האט גַּעַנוּמָעַן קְלָאָפּ אַוְן שְׁנָעָלָן אַין דָּעֵם הוֹילָן
צִין אַרְיִין סַ'אַל שְׁטִיל וּוּעָרָן. זַיְנָע אַוִיגָן, טְרוּיעָרְקָע, וּוּאָסָם
הַאַכְּן זַיךְ גַּעַשְׁאָרָט פָּונְ פְּנִים צַוְּנִים, זַעַנְעָן גַּעַבְלִיבָן הַעֲנָגָן
אוּפְּן אַגְּנָעְפְּרָעָסְעָנָעָם מְחוֹתָן, וּוּאָסָם האט גַּיְתְּ אַיְפָגָעָה עַרְתָּן צַוְּנָה
רָעָדָן:

— אַיְדָעָר טָוְמָלָעָן, מְחוֹתָן, אַיְזָעָדָעָר טְרָאָקְטִירָן דֵי
לִיצִים מִיטְ וּוּיָן אַוְן בָּיר!
אַוְן אָזְ עַס אַיְזָעְוָאָרָן שְׁטִיל, האט פִּישָׁל צְוֹנְעָטְוּלְיָעָט
דֵי לִיְדִיקָּעַ קְרוֹגְ צַוְּדָעָר בְּרוּמָט אַוְן זַיְנָע, אַ קְלָאָרָם, אַ
טְיִיפָּם, האט גַּעַשְׁפָרִיּוֹט אַוְמָעָט אַוְן טְרוּיעָר:

מִין גַּוְתָּעָר, אַלְטָעָר שְׁטָאָרְסָעָר וּוּיָן,
וּוָסָעָר וּוֹילְ דִּיְוָן מִיְּנָסְטָעָר זַיְנָע,
סִין גַּעַזְאָנָגְ וּוֹילְ אַיְן מוֹילְ אַרְיִין
פּוֹלְ וּוָסָעָר, פּוֹלְ וּוָסָעָר.

די כְּנוּפִיה לִיצִים הַאַכְּן אָזְ עַפְּן גַּעַטָּאָן די אַיְסָגָעָהָנוֹ-
גָּרְטָעָ, טְרוּקָעָנָעָ מִילְעָר אַוְן אַיְזָעָדָעָר טְרוּנְקָשָׁטוֹב האט
אַפְּגָעָהִילְכָּט:

אַיךְ הַאֲבָקִין וּוּיָן — די אַוִינָן מִין —
אַיךְ הַאֲבָקִין וּוּיָן — די אַוִינָן מִין
רִינְעָן וּוָסָעָר, רִינְעָן וּוָסָעָר.

דָּעֵר עַולְם הַאַט גַּעַגְאָפְט, גַּעַוְאָרָט פִּישָׁל זַאל וּוּוִיטָעָר
זַיְנָגָעָן. עַד אַיְזָעְשָׁטָאָנָעָן אַ צְעֻוּוֹיְטִיקְטָעָר, האט גַּעַזְוָכָט
רוֹזָעָס בְּלִיק. אַוְן אָזְ זַיךְ הַאַט אַיְפָגָעָהָוָן צַוְּאָס די אַוִיגָן,

האט ער ציינגעציגונג די אַקְסְלָעֶן, צוֹנוֹפֿגְעַשְׁאָרֶט פֿוֹן טִישׁ די
ליידיקע קְרוֹגֶן אָוּן אַרְיִינְגְעַוּנְגָּעָן אֵין זַי :

וַיְיַי וַיְיַל דָּאָם בְּרוּוּת אֵין מִיךְ גַּיְוִין,
מִיְּן גַּעֲשְׁפִּיוֹ הָאָט סִיּוֹן גַּעֲשְׁמָאָס מִיְּן (מַעַר)
וַיְיַל דִּי בְּעַכְעָר פָּאָר מִיר שְׂטִיּוֹן,
מִיט וּוּאַסְעָר, מִיט וּוּאַסְעָר.

אייצט האט די גאנצע טְרוֹנְקְשָׁטוֹב אָוְנְטְּעַרְגְּעַכְּאָפְּט, צַי-
גַּעֲקְלָאָפְּט וּוּרְ מִיט אַ קְרוֹגֶן, וּוּרְ מִיט אַ פּוֹס :

אַיךְ הָאָב סִיּוֹן וּוּיְיִן, — דִּי אָוְינְגָּן מִיְּן —
אַיךְ הָאָב סִיּוֹן וּוּיְיִן, — דִּי אָוְינְגָּן מִיְּן
רִינְגָּעָן וּוּאַסְעָר, רִינְגָּעָן וּוּאַסְעָר.

— — — — —

— קִיְּן וּוּאַסְעָר ! וּוּיְיִן, דָּעַם בְּעַמְּטָן וּוּיְיִן ! — האט
דָּעַר צְעַגְאָרְטָעַלְטָעַר מְחוֹתָן גַּעֲזָכְטָן די שְׁעַנְקָעָרִין.
די שְׁעַנְקָעָרִין, אַ צְעַרְוִיטְעַלְטָעַר, אַיְוֹ גַּעֲשְׁמָאָסְעָן מִיט אָן
אָפְּנָ מַוְיל. מַעַן האט שְׁוִין מַעַר נִיט גַּעֲוָנְגָּעָן. זַי אַבְּעָר האט
נַאֲךְ אַלְץָ נְעַהְוִיכָּן צָוָם טָאָקָט די לִיְּדִיקָעָ קְרוֹגֶן, וּוּאָסָז זַי
הָאָט גַּעֲהָאַלְטָן אֵין בִּיְדָעָ העַנְטָה. אַרְעָ אַיְגָן, הוֹנְגָּעָרִיךְעָן,
הָאָכוֹן גַּעֲקוֹקָט, וּוּי לְעַמְּלִין הָאָלָט די טְעַנְצָעָרִין, רַעַדְתָּ אִיר
אֵין אוּיְעָר אַרְיִין אָוּן אַלְיִין האט די שְׁעַנְקָעָרִין נִיט גַּעֲהָעָרט,
וּוּי עַולְמָ שְׁרוּיָּט, פָּאַדְעָרט וּוּיְיִן.

דָּעַר אַוְיְגָּעָרְיוּמְטָעַר מְחוֹתָן האט אַרְוּמְגְּעַכְּאָפְּט די

פָּאָרְ-חַוְשְׁ-טָעַר שְׁעַנְקָעָרִין, זַי אַ שְׁלַעַפְּ גַּעֲטָמָן צַו זַי :

— גַּוְלָנְגְּתָעָ, וּוּיְיִן ! עַולְמָ גַּאְרָט אַיְגָן וּוּיְגִינִּיךְ וּוּיְיִן !
דָּאָס פָּאַרְשָׁעְמָטָע וּוּיְבָלִין האט זַי גַּעֲוָאָלָט אַרְוִיסְ-
דָּרְיִיעָן פֿוֹן זַיְגָעָ העַנְטָה. זַי האט זַי גַּעֲוָעָרט, גַּעֲהָוִיכָּן די
ליְדִיקָעָ קְרוֹגֶן אָוּן די פְּלַאְמָעָן פֿוֹן פְּנִים האָכוֹן זַי צְעַלְיִיגְט
אַיְכָעָרָן הָאָלְדוֹן. עָרָ האט זַי גַּיְטָ אַפְּגָּעָלָאָזָט, זַי גַּעֲבָוִיכָּן
אַיְכָעָרָן אִיר, חַשְׁקָעָה האט אַ קְוָשָׁ צַו טָאָן אָוּן וּיְיִן אַיְגָעָנָע
בָּאָרֶד אֵיז אִים גַּעֲקָרָאָקָן אֵין די אַיְגָן, אֵין מַוְיל אַרְיִין.

דער עולם האט געשאָרט מיט די פִּים, געפֿאַטשְׁט אַין די
הענט, צונגעפּויפֶּט :
— ווי ער פרויכֶּט !

— הָעֵ, הָעֵ, הָעֵ ! וּזְאָם שְׁמַעְקָט עַר ?

— דְּאָם וּוַיְבָּלֵין אַיז קִין הַדָּם !

בשעת דער עולם האט אַנגָּעָקָוָאַלְן, גַּעֲוָאָרֶט דער שענֶן,
קָעָר וְאַל יַעֲדָעַ רַגְּעָ אַנְלְיוֹפָן, האט זַיְךְ דָּעַם רַיְיכְּן לְעַמְּלִינְסָס
וּוַיְבָּ, רַעֲכָלֵין, אַרְיִינְגְּעַשְׁאָרֶט אַין האַרְבָּעָרִיךְ. עַס האט אַיר
גַּעַנְוָמָעַן אַ וּוַיְילַ, בִּזְוַי זַיְהַ אַטְדָּרוּעַן אַיר מָצָן, וּזְאָם אַיז
גַּעַזְעַטְן אַרְומְגַעְנוּמָעַן מִיט דער טַעַנְצָעָרִין. וּוּרְטָעָר האַבָּן
זַיְךְ צַעְבָּלוּלָט אַוִּיפֶּ אַירָעַ פָּאַרְקוּוּעַטְשְׁטָעַ לִיפָּן :

— זַיְין שְׁעה אַיז אוַיְסְגָּלָאָפָּן !

די נִיט גַּעֲוִיקִיסִּיקָעַ רַעֲכָלֵין האט מִיט אֹזֶט אַיְמְפָעַט זַיְךְ
אַלְאָוַי גַּעַטְאַן צָוָם פָּאָרְלַ, אָזְוַיְולֵין האט קִין צִיְּטַ נִיט
גַּעַהַאָט זַיְךְ אַוְיְפְּצִוְשְׁטָעַלְן. זַי אַיז גַּעֲבָלִיכְּן וַיְצַנְּ אַגְּלִימְטָעַ
אוֹן האט גַּעַפְּלַט, וּוְשְׁטַעְכִּיקָעַ פִּינְגָּעַרְדִּיְּסָן די הַאָרַט מִיט
די וּוּאַרְצָלָעַן. פָּאָר די אוּגַּן האַבָּן אַוְיְגְּנַעְפְּלָאָטָט וּוּרְטָעָר :
— חַזְוָה ! פְּרַעְמָדָע מַאנְגָּן הַאַסְטָוָן גַּעַרְן, דו אָומַ-

טְרַעְכְּטָרִין !

אוֹפָּן אַרְטַּ אַיז לְעַמְּלִין אוַיְסְגָּנְעִיכְטָעַרְט גַּעַוּוֹאָרַן. עַר
הַאָט זַיְךְ גַּעַנְוָמָעַן רַוקָּן, גַּעַוְאָלָט וּזְאָם וּוּיְטָעָר זַיְין פָּוָן
וּוַיְבָּ. פִּישְׁלַ אַיז אַשְׁוּוּם אַפְּפָרְגַּעְטָעַן פָּוָן הַיְנָטָעָרָן טִישָׁ.
עַר הַאָט זַיְךְ צַעְשְׁרִיעַן צַו זַיְינַע קַאְמָעַרְאַצְּדָן צָוָם עַרְשָׁתָן אַיז
גַּלְחוֹת — אַיְגְּנָאַרְאָמוֹן ! אַיְדִּיאָטָן ! — אַזְוַי בְּאַלְדַּ
אַרְיְבָעָר אַוִּיפֶּ מַאְמָעַלְשָׁוֹן — אַקְסָן ! כְּהַמּוֹת ! וּזְאָם לְאַזְטָט
אַיר שְׁלָאָגָן ? וּזְאָם לְאַזְטָט אַיר אַונְדוּזָעַר רַוְיְזָעַן מִמְּתִיחָן ?
נַאֲרַ אַיְדָעַר דָּאָם גַּעֲבִינְטָלַ לִיצְיָם האַבָּן זַיְךְ גַּעְכָּאָפְּט,
וּזְאָם דָּא קַוְמָטַ פָּאָר, אַיז די טַעַנְצָעָרִין שְׁווֵין גַּעַשְׁתָּאַנְגָּעַן מִיט אַ
פָּאַרְרִיסְעַנְעַם קָאָפְּ אַזְוַי מִיט בִּיטְוָל גַּעַקְוָקָט וּוְיַיְדָאָם קְלִיְּנָעַ
וּוַיְבָּלֵין שְׁפָרְיוֹזָט צַו דַּעַר טִידָר אַזְוַי אַיר מָצָן, דַּעַר אַיבְּעָרְגָּעַ-
וּוְאַקְסָעַנְדָּר לְעַמְּלִין, שָׁאָרֶט זַיְךְ נַאֲרַ אַיר.

— ווֹאָס אִיז דָּאָס? — האַט פִּישֵּׁל אֲחִיב גַּעֲטָאָן רְוִיזְעַס
הָאַנְטַן, ווֹאוֹ פֿוֹן עַלְנְבּוֹינָן האַט גַּעֲטְרִיפֶּט בְּלוֹט.
— נִיקְסָם, פִּישֵּׁל, נִיקְסָם — האַט רְוִיזָע גַּעֲקּוֹקָט אָוִיפָּט
טוֹנְגָּקָל רְוִיטְשׁ טְרָאָפָּנָס אָוּן דִּי אָוִינָן האַבָּן בֵּי אַיר גַּעַ-
שְׁמִיכְּלָט — דָּאָס צָאַל אַיר אָפָּ פְּאָרָן בִּיְתְּשֵׁל קְרָעָלָן —
— נִיקְסָם קְרִינְגְּט מַעַן בְּחָנָם... נִיקְסָם.
פִּישֵּׁל אִיז אַרְיוֹן מִיטָּ רְוִיזָע אִין פֻּעְדָּעָהָוִוִּי. בֵּי דָעַר
ニִסְפָּסָם האַט עָר אַיר אַרְמוֹנָגְנוֹזָשָׂן דִּי צְעָרָאָצְטָעָה הוֹיט אָוּן
גַּעֲפִילְטָ דָעְרְבִּי, ווֹי מַעַן וּוֹאַלְט אִים צְעָרִיסָן דִּי הוֹיט בֵּי
בְּלוֹט.
וֹוֹ אֲ ווֹינְט האַט רְוִיזָע מִיטָּאָמָל אַרְמוֹנָגְעַכָּאָפָּט פִּישֵּׁ-
לָעַן, אֹז דָעַר פְּאַרְשְׁפִּיצְטָעָר קְאָפְּטָוָר אִיז בֵּי אִים אָרָאָפָּט פֿוֹן
קְאָפָּט. זִי האַט אִים אַוְיְזָגְעָקוֹשָׂת דִּי אַוְיְגָן, סְמוּיל, סְבָּעָרְדָּל,
אָוּן אַיְדָעָר עָר אִיז גַּעֲקִימָעָן צָו זִיךְ, אִיז זִוְּוִין נִיט גַּעֲוָעָן,
בְּלוֹזָו אַיְבָּעָרְגָּעָלָאָזָט אַרְוָם אִים אַיר אָטָעָם, ווֹאָס האַט אַיְינָ-
גַּעַרְזִימָט :
— פִּישֵּׁל, פִּישְׁעַלְעָן, מַיִין פִּישְׁלָכְנָן.

ח.

די יַיְזָן-גָּאָס, ווֹאָס האַט גַּעֲפִירְט צָו בְּעַלְאָסְעָרִים הַוִּיפָּט,
אִיז נִיט גַּעֲוָעָן דָּוְרְכָּזְגִּינִּין. דָּאָס אַיְזָעָרְנָעָן טְוִיעָר בְּרִיטָ-
צְעָפָנָט. פֿוֹן בִּידְעָ זַיְתָּן טְוִיעָר — צְווֹויִ רְיִיטָעָרָם אִיז
קוֹרְצָעָ רְעָקְלָעָה, אִין גַּעֲפָאָלְדָעְוָעָטָעָן קְנִיְ-הַוִּיּוֹן, אִין חִטְלָעָן,
וּוֹי גַּלְעָקָעָר. אַלְזָן פֿוֹן רְוִיטָּן סָאָמָעָט. אַיְבָּעָר דִּי רְעָקְלָעָד —
שְׁוּעָרְדָּן. דָּאָס האַבָּן דִּי רְיִיטָעָרָם — בְּעַלְאָסְעָרִים אַיְבָּעָרְגָּעָ-
טְוָעָנָעָ מְשָׁרְתִּים — קְרִיקְגַּעַה אַלְטָן דָעַם נִיט גַּעֲבָעְטָעָנָעָם
הַמוֹּן, ווֹאָס האַט גַּעֲקְרִיבְלָט, גַּעֲוּוּבָלָט.
די מְוִיָּה, אֲ גַּעַבְּיִ פֿוֹן רְוִיעָ, פִּירְעַקְיִקָּע שְׁטִינְגָּה, מִיטָּ
טוֹרְעַמְלָעָד פֿוֹן אַלְעָ פִּיר זַיְתָּן, אִיז גַּעֲשְׁתָּאָגָנָעָן טִיף אִיז הַוִּיפָּט.
די שְׁטִינְגָּה, בָּאָזָאָקְסָעָנָעָן, אַפְּגָעָשָׂאָסָעָנָעָן, האַבָּן וִיךְ גַּעַ-

האלטן אין קריישלען, ווי די געביידע וואלט געוועך א פלייגל פון אן אלטן פארווארלאזטן שלאמ. דער האמן האט זיך געקליבן פון דער פרי אן. אַרְעָמָעַ לײַיט, ווי היישעריקן, ענגנון באנפאלן די זואָכְשָׁטוּבַּס, סְטָאנְצַהוֹיז, דעם ברונעם. שטאטיטישע געמיינע לייט האבן זיך גע- קליבן פאָרָן טוּיעָר, זואָס' אַיִּזְוָן אַיְּזָעָן אוּסְגָּהָאַטְמָעָרט, ווי לעקעלעע. אָומְעָטָם — מאָנְצְּבִּילָן, ווייבער, קינדער. אָזָאָז הילוך, אָזָאָז אַיְּדְּלְגָּעֶשְׁטִיָּין אָזָאָז עֲשִׂירָות, אַיְּזָעָן רעגענסבורג ניט געווען צו זעען. מוחותנים פון ווּרְסִיּוּעַ, פון פראָנְקְפּוֹרְטַּס-מֵיִינַג, פון זוּוּן אָזָן דער עַיקָּר פון סְטָאנְמָבוֹל.

וואָס אָקָעָר — סְאָמָעַט, זַיְד. זואָס בְּלִיך — מאָנְטָלְעָן געשטיקט מיט גָּאָלָד, מיט זוּלְבָּעָר. בריטיע שפָּגָנִיעַגָּאָרְטַּיּוֹן. שוּוֹאָרְצָעַ, ווַיְסָעַ, רְוִיטָעַ. טִירָן האָכָּן ניט גָּעָרוֹת. ווַיְיִבְּסַ — פָּאָלָק האָט געהאלטן אין אַיְּזָעָן גַּיִּינַג, אַיְּזָעָן קָוָמָעָן — יָוָנְגָּעָן עַלְטָעָרָע, זְקָנוֹת. דִּימָעָנְטָעָגָע אַיְּרָינָג בְּיוֹ אַבְּעָרָדָי גַּעֲפָלִי טְעָרָטָע אַקְסָלְעָן. אַוְּפָ אָז גַּעַפְּטָאָסְטָע אַרְכָּל, אַרְוּם דַּי הַאֲנָטִי גַּעַלְעָנְקָעָן גַּאֲלָדָעָן מַאְנִיעָלָן, בָּאַזְעָצָט מיט פְּרִיזָאָטָן, מיט שְׁמוֹרָאָקָן, מיט רְזְבִּינְגָעָן. פָּעָרָל — פְּלִיעָה הַעֲלֹזָה. קְרָעָלָן בּוֹרְשְׁטִינְגָעָן מיט גַּאֲלָדִין-גַּיְלָדָן דְּרָאָן גַּעַהָאָנְגָּעָן. — פְּעַסְלִין, — האָט אָמִידָל אַרְוּמְגָנְנוּמוּן אַיר חַבְּרַטָּע — ווָאָס אַיְּזָעָן פְּעַסְלִין? ווָאָס אַזְוִי אָזָן מַוְּטִּיק?

— אַיר? — האָט פְּעַסְלִין אַוְּפָגְעָהָיִין אָפָּאָר שְׁוֹאָרְצָעַ, טְרוּוַיְעָרִיקָע אַוְּיִגְּזָן — קַיְיָן קְנָאָה, ווָאָס אַיר קַיְיָן מִמְּוֹן האָבָּב, קַיְיָן דִּימָעָנְטָן הַאָבָּב, קַיְיָן זַיְד, קַיְיָן סְאָמָעַט הַאָבָּב. מִינְגָעָן קְלִיְּדָעָר אַלְטָע לְוִמְּפָן? — האָט זַי אָזָעָן גַּעַטָּאָן מיט דֻּעָר הַאֲנָט אַיְּבָעָר דֻּעָר קְנִי — מַאְגָע אָזְוִיְּטָע דָּאָגוֹת האָכָּן! הַעֲרָסָט, יְעַנְטָל, כְּהָאָב גְּרוּסָה לְוָסָט צו קְרָעָלָן. רְוִיטָע, רִיצָּחָן רְוִיטָע קְרָעָלָן, ווי האָנָאָזָעָרָט טְאָכְטָעָר, פִּינְגְּלִין, טְרָאָגָט. — קְרָעָלָן? — האָכָּן דַּי רְוִיטָע לְיִפְּנָן בַּיִּעְנְטָלָען זַי אָשְׁנִירָל גַּעַטָּאָן מיט בִּיטָול — דָעָרְפָּאָר הַעַט אַיר קַיְיָן דָּאָגוֹת

האָבָן ! אָז קָאָטָאָוּעַם, פָּעֶלְיוֹן ! — בְּמַאֲג נָאָר לְוִסְט הַאָבָן,
וּוְעַט מִיר בְּעַלְאָסְעָרִים מִשְׂרָת שֻׁנְקָעָן !
— וּוּעָר, דָּעֵר שִׁינְגָּר פָּאָרְשָׁוֹן דִּינְגָּר, זְלָמָן ? — הַאָט
פָּעֶלְיוֹן גְּעוּווֹזָן אָוִיפָּא אַיְנָעָם פָּוֹן דִּי רִיְוְטָעָרָם בְּיִים טְוִיעָר —
מְאָגָסֶט דָּעַם מִשְׂרָת דִּי אָוִיגָּן אַוְיסְפִּיקָן !
— דָּעֵר נְכָזָה וּוֹיל רְעַכְתָּ מִיר דִּי צִוְּתָ פָּאָרְטְּרוֹבָן —
הַאָט יְעַנְטָל זִיךְ פָּאָרְשִׁיָּת צְעַלְאָכָט — נִיקָם, נִיקָם ! וּוּעָר
יא אַיְטָל הַאָלָדו בְּרָעָכָן וּוֹיל, מַאֲג מִיטָּאָם, מִיטָּן אַוְיסְגָּעָע
וּוְעַטְעַדְתָּן קָאָפָהָצָן, רָאָמָאנְצִירָן ! נִיטָּאָיךְ, נִיטָּיְעַנְטָל !
ס'אַיז אַנְגָּעָקָומָעַן דָּעֵר רָאָשִׁישִׁיכָה אַנְגָּעָטָן אַיז אָ
שְׁוֹאָרָצָן גְּעַרְיְּפָלָטָן מְאָנְטָל. עַר הַאָט גְּעַפְּרִיט אַיְגָּעָנְמָאָז
אַיז אָ וּוּיְסָג, זְיִידָעָנָעָם בְּגָד בֵּיז צָו דִּי טְרִיט. דָּעֵר גָּאָרְטָל —
וּוּיְסָמָע אָזָן בְּרִוְיט. דָּעֵר אַוְיסְגָּעָבָן דְּעָנָר טְוָרָכָן אָוִיפָּא
קָאָפ — וּוּרְמִיל רְוִיט. דִּי אָוִיגָּן, ס'בָּעָרְדָּל, דִּי פָּאוֹת —
שְׁוֹאָרָץ, פָּעַד שְׁוֹאָרָץ.
ס'אַיז מִיט אַמְּאָל גְּעוּוֹאָרָן שְׁטִיל. דִּי יִידְזְ-גָּאָט הַאָט
אַיְינְגָּעָהָאָלָטָן דָּעַם אָטָעָם, אַנְגָּעָשְׁטָעָלָט אָוִיגָּן אָזָן אַוְיעָרָן —
דָּאָם הַאָט אַנְגָּעָהָאָלָטָן אַקְלִינָעָ אַקְלִינָעָ וּוֹיל. בָּאָלָד הַאָט דָּאָם
הַיְּלוֹן פָּוֹן אַז וּוּגְ-קִינְד אַוְיפָּגְעָטְרִיְּסָלָם דִּי שְׁטִילְקִיט.
— וּוּאָס פָּאָרָע הַיְּלוֹן ? וּוּאָס פָּאָרָע קְרִיְּפָן, וּוּיְ אָ
קִימְפָעְטָאָרָן ? — הַאָט מַעַן פָּוֹן אָלָע וּוּיְטָן גְּהָאָט טָעָנוֹת צָו
דָּעֵר אַיְבָּעָרָגָעָשָׁרָאָקָעָנָר מְוֹטָעָר — אַדְעֵר דָּעַם קִינְד צָו
וּוּגָּגָב, אַדְעֵר חִין וּוּקָּמָרְשִׁיר !
— שָׁא, שָׁא — הַאָט עַמִּיצָעָר זִיךְ אַנְגָּעָרָפָן — ס'קִינְד
הַאָט גְּעַבְּעָר דָּעַם רִיְפְּקוּן.
— נִיטָּט מַעַן צָוָם רְוֶפָּא ! — הַאָט מַעַן גְּהָעָרְטָ פָּוֹן
אָלָע זְיִיטָן — הָאָקָן דָּעַם רִיְפְּקוּבָן מְעַכְתָּ קִיְּזָן
הַיְּזָוק בְּרָעָנָגָעָן !
די מְוֹטָעָר, אָנִידְרִיקָע, אָדָאָרָע, הַאָט אַיז אַיְטָל אַנְגָּסֶט
אַרְיִינְגָּעָשְׁטָעָקָט אַטְרוֹקָעָנָע בְּרוֹסְטָ דָּעַם קִינְד אַיז מְוַיְּל
אָרְיִין. אַיז אַיְרָע אָוִיגָּן — קְלִינָעָ, שְׁוֹאָרָצָע מְיוֹכָעָר —

האָבָן פֿאַרְוּוִירֶט גֿעַקּוֹקֶט אַוִיפֿן פֿרֻעַמְדָן, וּוֹאָס אַיז גֿעַגְאַנְגָּעַן
מייטַן רַאַשׁ-יִשְׁיבָּה.

צַעַנְדְּלִיקָעֶר בְּלִיקָּן האָבָן גֿעַלְוַקְט אַוִיפֿן פֿרֻעַמְדָן :

— וּוֹעֵר מַאֲגַע עַם זַיִן ?

— רַ' יַעֲקָיל, — האָט דַעַר עַולְם אַפְּגַעַשְׁטָעַלְט דַעַם
אלְטַן שַׁמְשׁ אָוָן גֿעוּיוֹז אַוִיפֿן פֿרֻעַמְדָן — וּוֹעֵר מַאֲגַע עַם זַיִן,
רַ' יַעֲקָיל ?

— דַעַר דַאֲזְוִיקָעֶר ? סְאַיְזַן דַאֲךְ רַ' קְלַמְּן ! אַונְדוּעֶר רַ'

קְלַמְּן מְרוּעַגְעַנְסְכָּרָג.

— דַאֲס אַיז עַר ? !

— דַעַר בְּעַלְ-מְקוּבָּל ? וּוֹאָס וּוֹאוֹנֶט תַּוְךְ סְטַאַמְבָּול ?

— אַיז עַר נַאֲךְ גַּאֲרַז וּוּיְעַר יוֹנָג !

— אָוָן אַחֲדָרָת-פְּנִים !

— אָוָן פָּוָן גַּוְטוּן גַּעַשְׁלָעַכְט !

— אָוָן האָט גְּרוּיִים מַמוֹן !

— גְּרוּיִים מַמוֹן ? — האָט רַ' פֿתְחִיה, אַשְׁטִיק אַכְּבָּיָז,
וּוֹאָס אַיז שְׂוִין צְוּוֵי מַאֲלָגְעַוּן אַיז אַרְצִ-יִשְׂרָאֵל, זַיְקַץ
לְאַכְט — דַעַר רַ' קְלַמְּן הָעַט בֵּי קִינְג אַרְטּוֹסָן אַיז חַוִּיפַ אַוִיךְ
פָּאָר אָז עַוְשָׂר גַּעַשְׁמָט !

אַרְוּסָרָם רַ' פֿתְחִיהָן אַיז אַוִיסְגּוּוֹאַקְסָן אַרְעַדְלָן. אַרְוּסָרָם דַעַם
רַעַדְל — אַרְאָד. אַיְינְגַר האָט גַּעַפְּרָעָגָט :

— אַיז עַס וּוֹאָר, רַ' פֿתְחִיהָן, דַאֲס דַעַר רַ' קְלַמְּן פֿוּרָט
פָּוּנָס תּוֹגְרַשְׁן מַלְךְ אַכְתָּב צַו דַי יְהָן פָּוָן גַּאנְץ אַשְׁכָּנוּ ?

— וּוֹאָר, וּוֹאָר !

— אָן אַוחֲבִיְשָׁרָאֵל, דַעַר תּוֹגְרַ !

— האָט יַידְן שְׁטָאַרְקָן גַּעַרְן !

— שַ׀יְקַץ, גַּעַרְן ? — האָט רַ' פֿתְחִיהָן, צְעַרְיָסָן, צְעַשְׁלִימָן,
אַהֲיָב גַּעַטְאָן דַי הַאֲרִיקָעַן העַנְטָן אָוָן דַי טַוְנְקָעַלְעַ אַוִוָּיָן
זַעַנְעַן גַּעַוְאָרָן בְּלִיוֹז עַוְנָג — סְאַיְזַן דַאֲךְ מַשְׁיחָה'ס צִיְטָן ! וּוֹיָל
אַגְּמַיְינָעָר מַאֲזַן אַנְחָלה, וּוֹיָל עַר אַוְמְגַעְשְׁטָעַרְטָט מַשְׁאַ-זְוָמָתָן
טְרִיבָּן, וּוֹיָל אַיְדַן תְּחֻומָ-שְׁבָתָה פָּוָן אַרְצִ-יִשְׂרָאֵל זַיִן, מַאֲגַע

עד בליבין לאון דאס שיינע אשכנו, אוון קיון קאנסטענטיניא-
פאָל ציען!

— ווֹאָס הַאֲבָן מִיר דָעַן חֵי?

— חֵי? — האט ניט בלויו פֿתְחַה'ס אויסגעצערט פֿנִים,
נַאֲר אָוֵיך דַי שְׂטִיקְלָעַד בָּאָרֶד, ווֹאָס זַעַנְעָן גַּעֲוָעָן צֻעוֹאָרְפָּן
אַיְכָעַד דַי בָּאָקָן, אַלְזַי הַאֲט אַפְגַּעַשְׁפָּעַט אוֹן אַפְגַּעַלְאַכְּט —
הֵי? הֵי הַאֲבָן מִיר לַיְבְּ-צָאָל, שְׂוִיצָאָל! מַאֲכָט אַיְדַּי רִיוּוח
— דָאָרְפָּעַד דָעַם זַוְּפָעַר, דָעַם דִּיְתָשׁ, יַעֲדָן דְּרִיטָן פֿעַנִּיק
אוֹוּקְגַּעֲבָן! אוֹן גִּיְמָטוֹ אַיְן „מְקוּם“ טְרִיבִּיכָן מַסְהָר, בִּיזְטוּ
מִיטָּן חַיּוֹת נִיט זַיְכָעָר! אַוְמַעְטָם רְשַׁעַות, בִּיזְעַלְיוּת, רִיקִים
וּפּוֹחוּסִים אוֹן לְוַמְּנַפְּגַּעַזְוֹנָט! אוֹן קַעַנְגַּן נַאֲכָט אַלְסַ מַעַן דָאָס
טוֹעַר גִּיְמָט צְוָמָאָכָן, קוֹקָט וַיַּך יַעֲדָע אַשָּׁה דַי אוֹיגָן אָוִים,
וּוֹילַ אָוֹר מָאָן וּוֹידָעַר בְּשַׁלּוֹם זַעַנְעָן. סְאַיְן דָאָק שָׁאנְד אוֹן
שְׁפָאָט! אוֹן מַעַן רַעַדְט — האט רַ' פֿתְחַהְיָה וַיַּך אַסְוֵד אַיְנָן-
גַּרְוָרִימָט — דָאָס אַלְעַ יַיְזָן פֿוֹן רַעַגְעַנְסְּבוֹרָג, אַיְכָעַר פֿינְגָּ
הַונְּדָרָת הַוְּיַהְאַלְטוֹנָג, וּוּלְלָן הַאֲבָן אַגְּרוֹשׁ.

— גַּאֲטָן, זַיְיַ מִיט אַוְנוֹ! — האט אַיְדָעָן אַפְגַּעַ-
זַיְפָּצָט.

... בַּיְמָם וּזְאַרְטָה „גְּרוֹשׁ“ האט מַעַן פֿאָרְגָּעָסָן, אַז רַעַגְעַנְסָ-
בּוֹרָג אַיְן זַיַּךְ הַיִּנְטָמֵד מִשְׁדָּךְ מִיט וּוּרְמִוּעָ, אַז מַחְוֹתִינִים זַעַנְעָן
זַיַּךְ צְעַנְצָנְדְגַּעַקְוּמָעָן פֿוֹן גַּאנְצָ אַשְׁכָּנוֹ, אַז נִיט בְּלוּיָּה פֿוֹן
זַעַנְעָן אַגְּנַגְפָּאָרָן. דָאָס גַּעַוְוִין אַזְנָן גַּעַשְׁרִיָּה, אוֹן נִיט בְּלוּיָּה פֿוֹן
די נַרְעַנְבָּעָרָג, פֿוֹן דַי שְׁפִּיעָר, נַאֲרָ פֿוֹן דַי צְעַנְדְּלִיקָע שְׁטָעַט
אוֹן שְׁטָעַטְלָעַד אַרְוִיסְגַּעַטְרִיבְעָנָע יַיְזָן, האט מִיט אַמְּאָל אַ
חִילָּךְ גַּעַטָּאָן אַיְן אַלְעַמְּעָנָס אַוְיָרָן. דַי אוֹיגָן אַזְוִי צְעַרְאָקָן
אוֹן אַוְמַבָּאָהָלָפָן, וּוֹי נַאֲרָ בַּיְיָ אַשְׁרָפָה אַיְן מַיטָּן נַאֲכָט.
דאָס האט אַבָּעָר לְאַנְגָּ נִישְׁתָּ אַגְּנַגְהָאָלָטָן. מַעַגְלָעַד דַי פְּרִיד
פֿוֹן דַעַר חַופָּה, פֿוֹן חַתְּנִיכָּה, וּוֹי סְזַיְאל נִיט וַיַּיִן, האט מַעַן
זַיַּךְ אַוְיָפָן אַרְטָה גַּעַנְוָמָעָן טְרִיוּסְטָן. אוֹן אַז מַעַן וּוּעַט טְרִיבִּיכָן
פֿוֹן רַעַגְעַנְסְּבוֹרָג, אַיְזָן דַעַאַ בְּרוּאָ אַיְן הִימָּל, ווֹאָס האט שְׁוִין
ברִיטָה גַּעַעַפְּנָט דַי טְוִוָּרָן פֿוֹן קַאַנְסְטָאַנְטִינִיאַפָּאָל — קִומְטָן,

קומט קינדערלעך און זעט, ווי כ'האָכ דעם ייד דערהויבן.
מחמד דער צוּוויטער האָבָן ליעַבְן זיַוְן טראָן געמאָכט פֿלאָצֶן,
פֿאָר אַלְעָן דריִי גָלוּיבְנָס. רָעַכְתָּם פֿוֹן טְרָאָן — דער מופְטִי,
דער רבּ, לִינְקָם — דער גְּרוּבִּישָׁעֶר פֿאָטְרִיאָרֶך.

ס'איַז אָונְטָעָרְגָּקְוָעָן אַ יִיד אַין אַ לוֹזָן בְּגַד מִיט
וּוַיְסָע אַן שְׂוֹאָרְצָעֶ פָּאָסֶן, עַנְלָעָךְ אָוִיפָּ אַ טְלִית. דער קָאָלֶן
נָעַר פֿוֹן בְּגַד בֵּיז אַיְבָּעָר דַּי אַקְסָלָעָן. דַּי אַרְבָּל — צַיִינְ
שִׁיטָּן. דָּאָס סְוִיכְלָעָן הַיְתָל אַן אַ זְוִיט. בַּיּוֹם שְׂוֹאָרְצָן גַּאֲרָטָל
— זַעַקְלָעָךְ קְרִיְיטִיכָּעֶר, זַעַקְלָעָךְ קְמִיעָות. מִיט דַּי עַלְנְבוּיָּוָנָס,
מִיטָּן שְׁטָעָקָן, הַאָט דֻּעָר פֿאָרְשָׁוִין זַיְד אַרְיִינְגָּעָסְטוֹפֶט צְוִוָּשָׁן
עוֹלָם. עַר הַאָט זַיְד אַ וּוַיְשׁ גַּעַטָּאָן דַּי שְׂוֹאָרְצָעֶ בָּאָרֶד, אַ
בְּרִיְיטָע, אַ לְאָגָנָע, זַיְד בְּאַלְעָקָט מִיט דַּי פְּלִישִׁיקָע לִיפָּן.
די גַּעַשְׁטָרִיְּפָטָע, לְוַיּוֹעַ אַרְבָּל זַעַנָּעָן זַיְד צַעְפְּלוּגָן אַן דִּינָעָן,
וּוַיְסָע הַעַגְתָּה האָבָן אַ פֿלאָטָעָר גַּעַטָּאָן, מִיטְגָּעָרְאָכָט אַ מְבָוָל
זַעַרְטָעָר, וּאָסָה האָבָן גַּעַלְוָנָגָן אַוְיסְטָעָרְלִישָׁ פֿאָרָן אוּוֹעָר
פֿוֹנָם אַשְׁכָּנָן :

— מִצְיָוֹת, פְּרוּמָע וּוַיְכָעָר, מִצְיָוֹת !

— דָּאָס אַיְזָן דַּאָּךְ דֻּעָר בְּאַלְבִּירָעָר !

— נִיְּגָן, ס'איַז דֻּעָר קְרִיְעה-רִיְסָעָר, דֻּעָר רַוְּפָא.

— דֻּעָר פֿאָלָאָק ?

דֻּעָר רַוְּפָא הַאָט אַוְיסְגָּנוּרְוָפָן נִיר אַן צַעְצָוִיגָן :

“ — — קְמִיעָות אַין צְפָת גַּעַבְתִּיבָּה/נָט, אַין יְרוּשָׁלַיִם
גַּעַבְתִּיבָּה/נָט. ס'איַז בְּדוֹק וּמְנוֹסָה. קְרִיְיטִיכָּעֶר פֿוֹן רֵיַּה
שְׁמֻעוֹן-בְּנֵי-יְהָוָה/אִים קָבָר, גּוֹט פֿאָר גַּאֲלַשְׁטִינָנָעָר, פֿאָר גַּעַל-
זָוְכָט, פֿאָר לְאַקְסִירָן. שְׂוֹאָרְצָעֶ קְרָאָמְפִּינְגְּנָעָרְלָעָךְ פֿוֹן הַיְוָרֶשֶׁ
הַאָרֶן, וּאָס טָוט וּוַיְטָעָק אַן בְּרַעְבָּעִישָׁ פֿוֹן קְרִיִּיאָן, פֿוֹן דַּי
גַּעַלְעָנָקָעָן פֿאָטְרִיאָבָן. שְׁטָעָרְנָשִׁים — אַיְזָן ס'קוּלִי בַּיּוֹם רַוְּפָא
גַּעַוְאָרָן אַי וּוַיְיךָ, אַי טִיף — כְּלַעֲרָלִיוֹ קָאָלְרָוָן : הַיְמָלָכְלָיִי,
רַעֲגָנְבוּיָּגָן, רַוְּט וּוַיְכָלָוָט. אַ סְגָּולָה פֿאָר אַ גְּרִינְגָּה האָבָן, אַ
יְדִישָׁע טָאָכְטָעָר זַאְל חַסְ-זָהָלִילָה נִיט מְפִיל זְיוּן. רַוְיָטָן
שְׁטָעָרְנָשִׁים אַיְזָן מִיּוֹן נִיקָם צֹוּעָן. וּוֹעֵן ס'בִּיתָה-הַמְּקָדְשָׁ

אייז איז פלאםען געשטאנגען, האט גאט ברוך-הוא גענומען האגלווען מיט שטערנשיס. דערפֿון, פרומע פרוייען, די רויטֿן קייט. טומט א קימפֿעטֿארן שווער צום קינד גײַן, אייז געונג מען זאל דעם שטערנשיס דער يولדה אופֿן נאָקעטֿן ליבט ליינען אונ דער שטיין געמאָט פונקָן שיסֶן, טומט ליליתֿן מיט אַירֿע טעכטער „בְּאַגְּרִיסְן“, בְּאַגְּרִיסְן אַזְּן דעם קוּיִם עַז ווַיְיִזְזֵן“. קומט, פרומע וויבער, צולויפֿן אונ ניכער קוּפֿן — מציאות!

און איז די וויבער האבן זיך גענומען קליבֿן אַרְוּם דעם רופֿא, האט ער זיך א בויג געטֿאן צו א יונְג וויבֿל מיט א „פֿעַקְלַה“ אונטער דער גאָז אַיר אַיְינְגַּעֲרוּםַט, איז אלע האבן זיך צעשמייכֿלַט:

— נוּן, טרעפט זיך ביַי א כשר וויבֿן אַז אָמְגַּלְיַק, אַ צוּוּיְתַּע געמאָט דָּאָס שְׁלוּמְ-בִּית צָו, אייז דער רוייטער שטערנְ-שִׁים די בעסטע סְגָּוְלָה דעם מאָנְסַהָּה אַרְצַה אָמְצַקְעַרְן. בשעת דער רופֿא, דער פֿאַלְיַאַק האט זיך געוויצְלַט, האבן עטעלכּע וויבֿר עוגעפֿוּרטַה צו אַים די מוטער מיטַּין קראָאנְקָעַן קינד. דער רופֿא האט באָקָוקָט די קְרוּמַע פֿיסְלַעַר, דִּין ווֹי שטעהְקָעַלְעַד, דָּאָס אַוְיפֿגְּנַעַלְעַפְּעַנְעַע בַּיְיכָל אַז אַזְּג געטֿאן צו דער מוטער:

— ווֹאָס שָׂאָט דֻּעַם קִינְד?

— ס'הָאַט דֻּעַם רִיפְּקוּבָן.

— דעם רִיפְּקוּבָן? — האט דער רופֿא אַוְיפֿן אַרטַּאַרְוִיסְגַּעְנְוּמָעַן פֿוֹן הִינְגְּטַעַרְן גַּאֲרַטְלַה אַ פֿלְעַשְׁלַ בְּרָאַנְפָּן, אַ גַּלְעַזְל, אַ לְאַנְצְעַטְל. ער האט אוַיסְגַּעַשְׁטַעַקְטַּעַט צו די וויבֿר אַ האַנט, ווֹאו מְטוּבָותַה האַבָּן זיך גענומען קליבֿן אַז גַּעַ-הַאלְטַן אַז אַיְין פֿאַרְזְּוִיכְעַרְן — חַאַקְוּן דַּעַם רִיְּפַּ-קְוַּן בְּזַן, אַז אַרְפְּאַחְ-שְׁלַמְתָּה! אַ רִפְּאַחְ-שְׁלַמְתָּה!

ニיקם ביזועס!

דער רופֿא האט אַ קְרַאַי געטֿאן מיטַּן לאַנְצְעַטְל אַיבֿרַן קִינְדַּס לעַפְל פֿוֹנָם לְיַנְקָעַן אוּיְעַר. ס'אייז אַרְזִים אַ טְרַאַפְּן

בלוט. דער רופא האט דעם טראפּן בלוט אריינגעלאזט אינט גלועל בראנפּן און עס אויסגעמישט מיט א פינגער. מיטן נאָסן פינגער האט ער א וויש געטָן איבערן קינדֶס ליפֿעַ-לעַ. און אוֹ עד האט מיטן בראנפּן גענומען ריבִּין און שמירן דאס אויַפְּגַעַל אַפְּעַנָּע בַּיּוֹכָל, האט זיך ס'קִינְד אַזְוִי צַעַ-שְׁרִיעַן, זיך אַזְוִי גענומען וואָרְפּן און שלידערן, אוֹ די מוטעדער האט זיך געלאָזט לוֹפּן מיטן עופה/לעַ אהַיִם.

פּוֹן אַלְעַ זַיְתֵּן האט מעַן געלאָזט ווִיסְטַן :

— די לִיצִים! די פְּרָאָגְנָעַר לִיצִים קֻומָּעַן!
וואֹ אַ ווֹינְקָל, ווֹאוֹ אַ באַהֲעַלְטָעַנְיִיש — ס'קִילְינְגְוָאָרג,
וּוַיְ טַרְעַנְדָּעַלְעַן, האָבָן זיך אַ שאָט גַּעַטָּן מִיט גַּעַזָּאָג :

פְּלִוִּיט,
טוֹרָאָמְפִּוִּיט,
שְׁפִּילְוִוִּיבָּר,
ס'קְוָמָעַן, ס'קְוָמָעַן די פְּרָאָגְנָעַר-לִיזְט !

די לִיצִים האָבָן גַּעַטְרִיבָן שְׁפָאָס מִיטָן קִילְינְגְוָאָרג. דער שְׁטָאַלְצָנְגְּנִיּוּר האט מִיט די בּוֹשְׁלַּפִּים גַּעַשְׁפְּרִיוּזָט אַיבָּעַד
די קִינְדָּעַרְסָ קַעְפְּלָעַן, זיך צַעַטְרִיבָן :
— אַיְן שְׁוָלְ-שְׁטוּב, קְלִינְעַ מִיּוֹקָעַפָּ, עַכְבָּרָאַשִּׁים! אַיְן
שְׁוָלְ-שְׁטוּב!
ס'קָּאָרְלִיקָּל האט גַּעַשְׁמִיכָּלָט צָום עַולְם, זיך אַונְטָעַרְגָּע-
זָונְגָּען :

מיינָע הָרָעָן — — אַיך בָּאַצְיָין זָאָבָן,
וּוְאָס מָאָבָן יוֹנָג אַיְן אַלְטַ לְאָכָן.

די פְּרָאָגְנָעַר לִיְיַט זַעַגְעַן פָּאָרְשָׂוֹאָונְדָן אַיְן טְוִיעָר. אַ
חְבָּרָה בְּעַטְלָעָר האָבָן זיך אַ לאָז גַּעַטָּן נַאָך די לִיצִים, גַּעַ-
וּאַלְט אָרִין אַיְן הוּא. מִיט פָּעָרָד אַיְן שְׁוֹעָרָד האָבָן די
צְוּוִי מִשְׁרָתִים קְרִיקְגַּעַה אַלְטָן דַּעַם אַנְלִוִּיפָּ, אַיְם גַּעַטְרִיבָן, זיך
גַּעַרְיוּצָט :
— אַיְן טָאַנְצְשָׁטוּב הַזָּן צִיט, מיינָע גְּרָאָפָן אַיְן שְׁלָעַפָּ-

זעך! אין טאנצשטווב! דארט טוט מען בי א געדעקטן
טיש סַאַרְוּוִין הַינְּעֵר אָן פִּישׁ!
— הַינְּעֵר אָן פִּישׁ! — האט א געלער בעטלער, לוייט'ז
הילך א פַּאֲלִיאָק, אַיבָּעָגָעָקָרִימָט דעם מְשֻׁרֶת אָן אַרוֹיְסָנְעָ
וואָרְפָּן צו אִים אָ לִידְיקָן אַרְבָּל — גִּיט אָנוֹן, אָוָרְחִים,
עַצּוֹת, אָ שְׂטָעַכְּבָנִישׁ אִים אַיִן דִּי פְּלִיאִיצָם!
— אָ גְּרִימְעַנְּישׁ אַיִן דִּי גַּעֲדָרִים! — האט זיך א
צְוֹוִיְטָעָר אַרוֹיְסָנְעָרָוקְט.

— עַסְן זָאַלְן אִים וּוּרִים! — האט אָ דְּרִיטָעָר אָ זָאַג
געטָאָן.

דער מְשֻׁרֶת האט אָ שְׁפָאָרָע גַּעֲטָאָן סְפָעָרָד. דער שיַמְלָא
הַאַט זיך אַוְפָּגָעָשְׁטָעָלָט אוּיף דִּי הַגְּטָעָרְשָׁטָע פִּים, זיך גַּעַ-
טָאָגָן אוּיף דִּי בעטלער, וּזְאָם הַאָבָן אַפְּגָעָצָוֹגָן. דער מְשֻׁרֶת
הַאַט זיך צְעָבְרוּמָט:

— גַּעֲגָאָגָעָן, שְׁלַעְפָּזָעָק! גַּעֲגָאָגָעָן, הַיְמָט! קִיּוֹן
שְׁלַעְלָטָן! קִיּוֹן צְעַנְקָעָן אָן רִיּוֹסָן!

אָנוֹן אָז דער אַנְלִיוֹף אִיז אַרְבָּעָר אוּיף דער צְוֹוִיְטָעָר
זַיְמָט נָאָם, האט דער גַּעַלְעָר בעטלער זיך צְעוֹוִינְטָלָט מִיטָּן
ליַדְיקָן אַרְבָּל. עַר האט גַּעֲפָנָט אָ מוֹיָל מִיט שִׁיטָּעָר עַזְיָן
אָנוֹן גַּעֲנוּמָעָן אַבְּעָדְקָרִימָעָן דעם מְשֻׁרֶת:

— קִיּוֹן צְעַנְקָעָן, קִיּוֹן רִיּוֹסָן — — — מִיר, הַיְמָט, וּוּלְאַן
אוּיף דִּיְיָן קָבָר שִׁיּוֹסָן!

די פְּרָאָגָעָרְלִיְיט הַאָבָן זיך גַּעֲשָׁאָרָט אַיבָּעָר לְאָגָעָן,
גַּעֲזָעָלְבָטָע קָאָרְדוֹאָן, זיך גַּעֲהָוִיכָן אַיבָּעָר פְּנִיסְטָעָרָע
שְׁוּוֹנִינְדָּל-טָרָעָפ, גַּעֲפָנָט דָא אָ טִיר, דָאָרָט אָ טִיר, בִּזְקָל זַיִ-
זַעַנְעָן אַרְיָין צָוָם רִיּוֹכָן בָּעָלָאָסָעָר. צִימָעָר — בְּרִוְיָטָע, לִיבָּ-
טִיקָּע. אַנְדָּעָדָע אַזְוִי בְּרִוְיָט אָזָן לְאָגָג, אָזָן וּוּלְאַט גַּעֲקָעָנָט
אוּיסְדָּרִיָּעָן מִיט אָ פְּוַרְעָדְקָיָגָעָטָן. הוֹיָסָן, וּוּאָז דִּי גַּעַ-
בִּידָע האט אַוְסָגָעָזָן שְׁמָאָל, וּוּלְאַט קִיּוֹנָעָם נִיט אַיְגָגָעָפָאָלָן
או אַיְגָעָוְוִינִיק אִיז אַזָּא גַּעֲרָאָמְקִיּוֹט, אַזָּא רְחַבָּת.

איין איין זאל האבן זיך געלליין מאנצביבן, איין א צוויטן — וויבער אוון מיזעלעך. אינס אלקער, לעבען וויבערשן זאל, האבן די פראנגר ליצים אויסגעפראוט זיעירע שפיל-כלים, איבערגעזאגט אוון איבערגעזונגגען זיעירע- „שטייך“, זיך געגרייט איבערצושטיגן די ארטיקע רעגענס- בורגער, קאמעראָן. די רעגענסכוברגער „כוחות“ האבן זיך געלליין אינס אלקער לעבען די מאנצביבן. לייב מיט זינע אַרוּיסַהָעַלְפֵּעָר, האבן אַנְגַּעַשְׁטַעַלְטָדִי הָעַלְדוֹזָר, גַּעַזְגַּטְשְׂתִּי- קער פון „শמוֹאַל-בּוֹן“ מיט א זינגענדיקער שטימ.

דעָר לְיַכְטִיקָעֶר פָּאָרָנָאָכֶט אַיִן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַיִן די שְׁמָאָזָלָעָ, אֲפָעָנָעָ פָּעָנְצָטָעָר. מְעַנְשָׁתָשׁ, מְעַבָּל, שְׁטִיקָעָרִיעָן — אַלְיאָזָהָט גַּעַשְׁטוֹרָאָלָט מִיט יְעַנְעָר וּוְאַקְסָעָנָר וּוְאַרְעָמָקִיט, וּוְעַזָּן די זָוָן הָאָלָט זיך אַיִן וּזָעָן. אַוּפָה וּוְינְקָלָ-טִישְׁלָעָדָה האבן שְׁוִין זיך גַּעַשְׁפִּינְגָּלָט אַיִן די זְוַילְבָּרָעָנָעָ רְעָרָעָ.

מוֹוִישָׁל קְרָאָקָעֶר אַיִן גַּעַלְאָפָן פָּוֹן אַיִן קָאָמָעָר אַיִן דָעָר צוּוִיטָעָר. סְאַיִוָּאַיִם גַּעַגְּנָגָעָן אַיִן לעַבָּן צְוּנוֹיְפְּצָופִּירָן לְיַיְכָן מִיט פִּישְׁלָעָן. בַּיַּדְעָה האבן זיך גַּעַקְוּוֹעַנְקָעָלָט. לייב האָט קִיּוֹן אַנְדָעָר נָאָמָעָן פָּאָר די פָרָאָנָר לְיַיְטָן נִיט גַּעַהָאָט, וּוּי-

„דָּאָס גַּעַבְּינְטָל לְיַצִּים“, די פָרָאָנָר רְוִיקִים“. פִּישְׁלָוֹוְידָעָר, וּוָאָס האָט זיך שְׁטָעַנְדִּיק גַּעַמְאָכֶט פָּאָר- גַּעַסְּן לְיַיְבָּסְ נָאָמָעָן, אַיִם גַּעַרְוּפָן: „דָעָר גַּאוּתָן, וּוָאָס שְׁרִיְבָּטָ פָּאָר אַלְטָעָ וּוְיַיְבָּר אוֹן רְכִלוֹת טְרִיבְּכָעָר“, — עָרָ, פִּישְׁלָה, האָט אַיִן תָּוָךְ זיך שְׁטָאָרָק גַּעַוּאָלָט בַּאֲקָעָנָעָן מִיט לְיַיְבָּזָן.

מוֹוִישָׁל האָט אַנְעָם גַּעַטָּאָן וּוּיָן אַמְּאָלִיקָן חֶבֶר, זיך גַּעַלְאָזָט מִיט אַיִם גַּעַעַרְעָמָט. פִּישְׁלָה האָט גַּעַמְאָכֶט אַמְּנִינָעָן: וּוּי עָר זְוָאָלָט נִיט גַּעַוּוֹאָסָט, וּוְאַהֲיָן מוֹוִישָׁל פִּירְטָ אַיִם. זְיִי זְעַנְעָן נִיט דַעְרָגָאָנָגָעָן צָוָן צוּוִיטָן אלְקָעָר אוֹן מוֹוִישָׁל האָט אַרְוֹף גַּעַטָּאָן:

— ר' לוייב!

לייב, מיטן אַנְבָּלִיק פֿוֹן אַ רָּאַשְׁ-יִשְׂכָּה, אֵיז אַרְזִים פֿוֹן
אלְקָעֶר. דַּעַר שְׂוֹאַרְצָעֶר רָאַק מִיט פֿאַלְדָּן אָוּן פֿעלְדָּלֶעֶר,
וּוְאָם הָאָט דַּעֲרָגְרִיכְט בַּיּוֹ צַו דַּי קְנִיחְוִיּוֹן, הָאָט זַיְךְ פָּאָרִ
שְׁפִילְעַט אַרְזָם הָאַלְדָּז מִיט אַ בִּינְעַרְנָעָם קְנָאָפֶ, גְּרוּסָם וּוּי
אַ רִיכְסְּטָאַלְעֶר. סְפָנִים, וּוְיִם אָוּן דַּוְרְכּוּכְטִיק, אֵיז גַּעֲוֹעָן
איַינְגַּעַרְעַמְתָּ אִין אַ שְׂוֹאַרְץ זַיְדָן בְּעַרְדָּל, וּוּאוּ יַעַד חָאָר
הָאָט בַּיּוֹם קְלֻעַּנְסָטָן בְּלָאָזְוּ גַּעֲוֹיְגְּטָלֶט.

— סְאָיוּ פִּישְׁלָן זַגְגָּעָרְפּוֹן דַּי פְּרָאַגְּנָעָרְלִיט — הָאָט
מוּוִישָׁל פְּאַרְגְּנָעַשְׁטָעַלְט פִּישְׁלָעָן אָוּן זַיְךְ גַּעֲשָׁרָאָקָנוּ מְעוֹן זַאָל
זַיְךְ אַוְיָפָן אַרְטָן נִימָט צְעֻוְוָרְטָלָעַן.

— גַּעֲהָעָרֶט, גַּעֲהָעָרֶט — הָאָט לַיְיב אַרְיִינְגְּנָעַשְׁטָעַקְט
פִּישְׁלָעָן, אָזְוִי, כְּלָאַחֲרִיךְ, דַּי שְׁפִיְּצָן-פִּינְגָּעָר — וּוְאָם טָוָט
אַיר בְּרָעָנְגָּעָ, פְּרָאַגְּנָעָרְלִיט? פְּרִישְׁ גַּעֲבָעָקָם?

— קְיַיְין גַּעֲבָעָקָם — הָאָט דַּעַר נִימָט הוּאַכְעָר פִּישְׁלָן זַיְךְ אַ
בְּלָאָזְוּ גַּעֲטָאָן, זַיְךְ אַצְּיַי גַּעֲטָאָן, אֵיז גַּעֲוָאָרָן אִיְזָן חַיְיךְ מִיט
לַיְיכָן — קְיַיְין גַּעֲבָעָקָם, ר' לַיְיב. אַלְטָן וּוַיְוָן מִיר פְּרִירָן —
דָּעַם גּוֹטָן, אַלְטָן הַיְלָדָעָרָאָנָט, דָּעַם גּוֹטָן אַלְטָן דִּיטְרִיךְ.

— הַיְלָדָעָרָאָנָט, דִּיטְרִיךְ — — אַלְטָעָר וּוַיְוָן?
הָאָט לַיְיב זַיְךְ אַ קְרִים גַּעֲטָאָן — אַלְטָעָה הַעֲנָרָה, דַּי גַּעֲבָן
וּוְעַדְעָר פְּלִיאַישְׁ נַאֲךְ שְׁמַאְלָץ!

די מְרָאָה אֵין פִּישְׁלָיְם פֿוֹנִים הָאָט זַיְךְ גַּעֲבָיְטָן. עַד הָאָט
זַיְךְ פְּאַרְלוֹיְרָן פָּאָר דַּי קָאַמְעָרָאָדָן, וּוְאָם הָאָכָּן זַיְךְ גַּעֲהָאַלְטָן
אֵיז קְלִיְיכָן אַרְזָם אִים. אַט אָזְוִי רְוּוִין, אַט דַּעַר שְׁטָאַלְצָנִי-
גַּיְעָר אָוּן אַט דָּאָס רְוִיטָעָ בְּחוֹרְלִיל, זְלָמָן, וּוְאָם הָאָט אַגְּנָעָ-
שְׁרִיבָן „אַמְנוֹן אָוּן תָּמָר“. וּוְאָם פָּאַרְדִּיסְטָט עַר אָזְוִי דַּי נָאָזָן,
דַּעַר גְּרוּסְעָר לַיְיב? אָוּן אוּ עַר אָזְוִי מִיט אַקְאָפֶ הַעֲכָעָר
אֵיז וּוְאָם? עַר פִּישְׁלָן וּוַיְעַט זַיְךְ שְׁטָעַנְדִּיק מִיט אִים אַוְיסְ-
גְּלִיכָּן! מִיט דַּי צִיְּן הָאָט פִּישְׁלָן גַּעֲהָאַלְטָן דַּי בִּיסְיָקָע,
הַאָרְכָּע וּוְעַרְטָעָה, וּוְאָם לַעֲנָגָר לַיְיב הָאָט גַּעֲלָגָן אַוְיפְּ דַּעַר
שְׁפִיְּצָן צָוָג. אָוּן וּוְאָם לַעֲנָגָר לַיְיב הָאָט גַּעֲרָעָדָט וּוְעָגָן

קיניג דוד, וועגן יהודה המכבי, וועגן בר-כוכבא, אלץ אוסט-געוועטען זענער זענערן די איגענע הארבע ריד און ער-פישל, איז ווי דורך א כישוף, אריינגעצעיגן געווארן אין דעם שטומע, האט זיך צונעהערט מיט אפערען אויערטן.

לייב האט געוואטלט א קליניקיט — פישל זאל צונעבן, איז קיניג דוד, איז יהודה המכבי, וועגן געוווען איזונע שטאל-צע ווייניג אנטן, ווי די דיטויטישע קיניגן און פירשטן. און בת-שבע? אין פֿאָרגֿלִיךְ מיט בַּת-שְׁבָעֵן, וואס פֿאָרָע פְּנִים האבן שווין געקענט האבן די שיינע קריםיהילד, די נאך שענע-רע ברינהילד? ווי זאנט קיניג דוד בי ליבען אין "شمואל-בּוֹך": "בת-שבע? איך האב בי מײַנְעַן צײַטַן קיון שענער מענטש געוזען!"

— און פישל זאנט דאס איך, רויולין, בין די שענטע!
— האבן רויולינס אוניגן א פינקל געטאן.

— די שענטע, די שענטע! — האט ס'קארליך אונטערגעבעאט און די בְּנוּפִיה האט זיך צעלאכט.

פישל האט ניט געענטפערט. די שטענדיקע חוותה איז ערגעץ וואו אָפְּגַּעֲרוֹנָן און ער האט זיך מיט אָז אָמת דערפֿילט קָלְעָנָה, איזו געשטאנען פֿאָר לִיבְּעֵן, ווי א געוזלאן פֿאָר א מײַנְעַטַּעַר. און לִיבְּעֵן, וואס האט ניט אָוִיפֿגַּעַהְעַרְתַּעַ רעדן, שווין געהאט אופֿז זיין זויט אָלָע קָמְעָרָאָזָן, האט פֿאָרָעָנְדִּיקְטַּמִּיט אַכְּיּוּעַר:

— אָוִיב אָזֶוִי, אָוִיב מִיר, קָמְעָרָאָזָן, האבן יָא אָזֶאָז עִשְׂרוֹת, וואס דָּאָרְפָּן מִיר יִידְיַשׁ אַ הַילְּדָעְרָאָזָן, אַ דִּיטְרִיךְ, ווען מִיר האבן אָז אִיגַּעַנְעַם דָוד, אַ יהָדָה המכבי, אַ בר-כוכבא?

— גערעכט!

— ר' לִיב אָזֶוִי גַּעֲרַעַכְט!

— וויוואט, ר' לִיב! — האט רויולין אַ נָּעַם גַּעַטָּאָז
דעם מײַנְעַטַּעַר אָונְטָעָרָן אָרָעָם.

בערל שם האט אויסגערטן :

— ר' יוסילמאן רָאוּהִים, אונדזער פֿרְנֵס ומנהיג קומט!
 אינס זאל, וואו די מאנצ'ילן זענען געוזסן, איז געוווארן
 א טומל. די רבנים, דער ראש-ישיבת, דער מוחותן פון
 סטאָמְבּוֹל, דער חתן מיט די בחורים, די אַגְּנָזְעִינְעָן מוחותנים
 און באַלְעַבָּטִים, — אלע האבן זיך אַיְנְצִיקְוִוִוֶן געומען
 אַוְיפְּשַׁטְּעָן. פון צוויתן זאל האבן זיך אַשְׁטַט געטָן
 יונגע מיידלעך. זיך האבן זיך געטראנן אין די קָאַלְּרְטָעַ,
 זוּידָעָן קְלִיְידָעַ, ווי פִּיגָּל. דער הויפְּט מוחותן, בעלאָסְעָר,
 האט אַהיַב געטָן פון טיש אַברעַנְדָּעַנְדִּיקָּעַ קָאַנְדְּעַלְּיָאַכְּרָע
 און זיך געלאָזֶט צום אַרְיְנְגָּאנְגָּן מְקָבְּלָ-פְּנִים זיין דעם
 חַשּׁוּבָּן גָּאָסְטָן. לעבען אַים איז אַוְיסְגָּעָוָאַקְסָן סְ'וּוִוִּיבָּ, שְׁפְּרִינְצָן
 לִין, אַ גַּעַשְׁטָעַל פון זוּיסְן זיך, פון נַאֲך זוּוִיסְעָרָן אַטְלָעָם,
 וואו פָּאַלְּד אָן פָּעַלְדָּל האָבָּן גַּעַרְיוֹשָׁט, האָבָּן גַּעַפְּנִיקְלָט, טִיְּ
 פָּעַר גַּעַמְאָכָּט די שְׁוֹוָאַרְצָע אַוְינָן, וואָסָם האָבָּן דָּעַרְמָאָנָט זוּוִיָּ
 טָע לְעַנְדָּעָר. אַוְיפָּן אַוְיסְגָּעָלָאַרטָּן הַאַלְּדוֹן, וויָם, וויָ אַוְיפָּ
 גַּעַוּעַלְטָעַ מַילְּךָ, שְׁנִירְלָעַךְ פָּעַרְלָעַךְ. פָּעַרְלָעַךְ, וויָ מַאְן, פָּעַרְעָיָ
 לְעָךְ, וויָ טְרָעָרָן, פָּעַרְלָעַךְ, וויָ טְרוּבָּן, וואָו ווּוִסְ-בְּלוּיָּהָאָט אַוְיפָּ
 גַּעַפְּלָעַמְלָט, גַּעַטְרִיפְּט מִיט טְרָאָפְּנָס רַעַנְגְּבוֹיָן. מַאְן-זְוִוִּיבָּ
 האָבָּן זיך אַיבְּעַרְגְּעַקְוּטָן. בְּעַלְאָסְעָרָס אַוְינָן, זיין דִּינְעָן,
 גַּרְוַיְלָעַכְּעַ בְּאַרְדָּ, אַלְּץ האָט אַוְיפְּגַּעַלְוִיכְטָן. אַוְיפָּ אַזְּאָג גַּעַהְוִיָּ
 בענָעָם גַּאַסְטָהָאָט עָר זיך נִשְׁתַּחַט גַּעַרְעָכָט. בְּעַלְאָסְעָרָהָאָט
 העכְּעָר אַהיַב געטָן די קָאַנְדְּעַלְּיָאַכְּרָע אָן גַּעַדְאָנְקָט גָּאָט,
 וואָסָם האָט אַים צְוֹגַעַטְיוֹלָט דָּעַם גְּרוּוֹסָן כְּבָוד אַוְיפְּצָוֹנָעָמָעָן בַּיִּ
 זיך אַין הוּוּ ר' יוסילמאן רָאוּהִים, דָּעַם יְדִישָׁן "מְנַהָּג
 וְפָרָנָס", וואָסָטְהִיטָּה פָּאָרָןְלִיכָּם, פָּאָרָןְקִיסְּפָּרִים.

יְסִילְמָאָנִים לְיִיב-מַעַנְטָשָׁ, אַ גַּעַוְיִקְסִּיקָּר פָּאָרְשָׁוִוִּין, אַיז
 גַּעַוְוָעָן גְּרִוִּיט אַרְאָפְּצָוֹנָעָמָעָן פָּוָנָס בְּאַלְעַבָּטָם' אַקְסְּלָעָן דָּעַם
 לְיוֹזָן וְעוֹג-מַאְנָטָל. יְסִילְמָאָן אַבְּעָר אַיז גַּעַבְּלִיכָּן שְׁטִינוֹ אַיִּסְ
 מַאְנָטָל, וואָו סְ'גָּלָעָ רְעַדָּל — דֻּעַר יְדִישָׁר צִיכְּן — אַיז
 נִיט גַּעַוְוָעָן צְוָעָן. די שְׁוֹוָאַרְצָע קְרִיוֹוֹלָעָךְ אַרְוָם די בָּאַקְוָן

האָבן צוֹגַעַנְעָבָן חַשִּׁיבָות דַעַם יוֹנְגַעַן פְּנִים, זֹאוֹ דֵי גְּרוּיעָן,
אוּינְגָן, וּזֹאת הָאָבן גֻּבְּלִיקָט מִיטָּעָקְשָׁנוֹת אָונָן אוּיסְדוּעָר,
הָאָבן גַּעֲהָאָט צֹו זָאנֶן:

— צֹו וּזֹאת אָזָּאָט כְּבוֹד?

אוֹן אָזָּאָט דַעַר מִשְׂרַת הָאָטָט צוֹגַעַנְעָמָעָן דֵי קָאנְדָעְלִיאָכְרָעָן,
הָאָטָט יוֹסִילְמָאן גַּעַלְאָזָּות וּוַיְסָן, אָזָּאָט אַיְלִיט וִיךְ, אָזָּאָט עַר הָאָטָט
קִיּוֹן צִיְּמָת נִוְטָן, אָזָּאָט בְּלִיבְכָּט אַיְן רַעֲגַעַנְסְּכָרָג אַ שְׁעהָ,
הַעֲכַסְטָנָם אַנְדָעְרָהָאָלְבָן, אָזָּאָט פָּאָרָט מִיטָּן יוֹנְגַעַן קוּרְפִּירְשָׁט
קִיּוֹן בִּיְיָעָן. עַר, יוֹסִילְמָאן, הָאָטָט קְוִים גַּעַפְּעוּלָט בְּיַיְם קוּרְ-
פִּירְשָׁט דִּיזָּאָל וִיךְ אַפְּשָׁטְמָעָלָן אַיְן רַעֲגַעַנְסְּכָרָג. בְּעַלְאָסָעָד
דָּאָרָף פָּאָרְשָׁטְיָין, אָזָּאָט חַוְּהָ אַיְזָּוְבָּלוּזָּאָן אוּסְרָיוִיד. מַעַן
רַעַדְתָּ שְׁטָאָרָק וּוּעָנָן אַגְּרוֹשָׁ פָּוָן רַעֲגַעַנְסְּכָרָג. סְאָרְכָּעָטָן
פִּינְצָטָעָרָעָ כְּחָוָות — דֵי פִּירְשָׁטָין קָוְנִינְגָּוְדָעָן, גְּלָחִים, מִשְׁוּמְדִים
אוֹן סְתָּם שְׁוֹנָאִישְׁוֹרָאָל. דָּאָרָף רַעֲגַעַנְסְּכָרָג הָאָבָָן אַ צָּהָב, אָזָּאָט,
אַיְגַעַנְעָם צָדָה. אוֹן קוּרְפִּירְשָׁט קָאָרְלָ קָעָן הַיְיָנָט, מָאָרְגָּן וּוּעָרָן
קִיְּנָגָן. דָּעְרִיבָּעָר דָּאָרָף בְּעַלְאָסָעָד הַיְיָמָן גְּרִיְיָטָן אַ טִּישָׁ, וּוּיְ
פָּאָר אַ מְלָךְ. דֵי בְּעַטְמָעָ פָּרָעָמְדָע וּוַיְיָנָעָן, דֵי רַאְסָטָע
פְּרוֹכָּטָן. אוֹן דַעַר עִיקָּר — צוֹגְרִיָּטָן אַ טּוֹיטָן-טָאָנָן. דַעַר
קוּרְפִּירְשָׁט הָאָטָט לִיבָּ צֹו זָעָן, וּוּיְיָזָן טָאָנָצָן דַעַם טּוֹיטָן-
טָאָנָצָן.

סְאָזָן גַּעַוּוָאָרָן אַ טּוֹמָל. מַעַן הָאָטָט פָּאָרְגָּעָסָן אַן דַעַם
חַתָּן, אָזָּאָט בְּלָה, וּזֹאת זָעָנָעָן פָּאָרְלוּוּרָעָנָעָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן צְוּוִישָׁן
דַעַם אוּיפְּגַעַה יְוִיטָעָרָטָן וּלְוָלָם. דֵי בְּלָה — אוּינְגָן שְׁוֹוָאָרְצָעָן, הָאָרָ
שְׁוֹוָאָרְצָעָן — אַיְן וּוַיְיָסָן אַטְלָעָם. דַעַר חַתָּן — אוּינְגָן בְּלָוָעָן,
הָאָר לִיכְטִיקָע — אַיְן שְׁוֹוָאָרְצָן סָאמָעָט. זַי — דִּין, גָּאָר דִּין
— אַ צְעַבְּלִיטָן צְוּוִיגָל, הָאָטָט זִיךְרָאָט בִּיגָגְעָטָן צָום חַתָּן, עַפְעָם
איְינְגַעַרְיוּמָט אָונָן אִים גַעַגְעָבָן אַ קְנִיפָל וְאַלְעָן, אַ סְגּוֹלָה פָּאָר
נִיטָגָוָטָע. זַיְינָע גַּלְאָטִיקָע בָּאָקָן הָאָבָן וִיךְ יִינְגְּלִישָׁ גַּעַי
רוּוּטָלָט.

פָּוָן דֵי אוּילְלָאָטָפָן, פָּוָן דֵי קָאנְדָעְלִיאָכְרָעָם, הָאָטָט גַּעַ-
פְּלִיְיצָט לִיכְטָט. דָאָס לִיכְטָט הָאָטָט זִיךְרָאָט גַעַשְׁפִּינְגָלָט אַיְן דֵי וּעָנָט,

וואס זענען געווען באשלאגנ מיט געלימלט לעדרה, טונקל-רויטס. איבערן לעדר — לאנגע, שמאלע גאנבלענען. ס'האט זיך גיעזען, זוי משה, א באַרוּוִיסָּעֶר, א געבעיגענער, שטייט פאָרְן פֿאַקְעָדְדִּיקָּן סָנָה, זוי רות פֿאָלְט בּוּזָן צו די פִּים.

קיינער האט ניט באַטערקט, זוי בערל שם השם האט אַריינ-געבראָכט די חופה, זוי ער האט אַריינגעבראָכט די קהיל'שע שער אויפֿאַשְׁנוֹיְדַּן די פֿאַרְזְּגָּלְטָּע בּוּטְּלָעָן, זואו די נְדָנִים פֿוֹן חֲתָנִים צָד, פֿוֹן דָּעָר כְּלָהִים צָד, זענען געלעגן. קיינער האט ניט געפֿרְעַגְּטָּפֿאַרְוָאָס דָּעָר רְבָּשְׂרִיבְּכָּט נִיט די כְּתֻובָה. אלעמענים בליכן זענען געווענד צום אַריינגענג, זואו א יונגער רְיַטְּעָר, בּוֹנִיק זוי אַשְׁלָאָגָן, האט זיך אַריינ-געשאָרט אֵין זָל. זַיְן זַיְלְבָּרְגָּעָר שׁוֹפְּנָאַגְּנָצָּעָר האט גַּע-בְּלָעְנְדָט, האט געפֿינְקָלָט אָוֹן די שׁוּעוּרְדָּה האט גַּע-לְיַוְּנָהָט, נְאָך גַּאֲרָאַר אַזְוִיְּטָהָר, אַדְרִיטָהָר, אַפְּרָטָהָר. נְאָך אִים — אַזְוִיְּטָהָר, אַדְרִיטָהָר, אַפְּרָטָהָר. דָּעַם קוֹרְ-פִּירְשָׁת, נְאָך גַּאֲרָאַר אַזְוִיְּטָהָר, אַז אַבְּעָרְגָּוָעָה קְסָמָעָן, מִיט אַלְעָגְלָעָךְ פְּנִים, זוי בְּיֵי אַפְּרָטָהָר פֿוֹן אַיְזָעָלָן גַּע-שְׁלָעָכָט. נְאָך קוֹרְפִּירְשָׁת — די שְׁרָדִים פֿוֹן רַעֲגַעְנְסָבָוָר. נְאָך די שְׁרָדִים — די יְדִישָׁע פְּנִי — דָּעָר שְׁתָדְלָן יוֹסִילְמָאָן, בּוּלָאָסָעָר מִיטָּן ווֹיְבָ, חֲתָנִ-כְּלָה, די רְבָּנִים, דָּעָר מְחוֹתָן פֿוֹן סְטָאָמְכָּול.

לעמלין זאָקְסָע, וואס האט גע'מִסְחָרְט מִיט „יּוּבְּלָאַטָּאַץ-צִיעָּ“, האט דָּעָר עַרְשְׁטָהָר אַרְאַפְּגָעָנוּמוּן דָּעַם הָוָם. אלען, אַחוֹז די רְבָּנִים, זענען געלְלִיכָּן שְׁטִיְּן אֵין די בְּלוּזָע קָעָפָ אָוֹן דָּעָר רְוִיטָהָר זָל האט אויפֿגְּעַצְּמָעָרט פֿוֹן די ווּוּזָט גַּעַשְׁרִיּוּן :

— האָר ! האָר !

אויבָּן אָז — דָּעָר קוֹרְפִּירְשָׁת. פֿוֹן בִּידָע זַיְתָּן — די לְיוֹבָ-וּאָך. די פֿינְקְלִידָקָע שׁוּעוּרְדָּן, זוי אַגְּבָּלְדָּאָך. חֲתָנִ-כְּלָה זענען גענְאַנְגָּעָן אָוְנְטָעָר די שׁוּעוּרְדָּן, גענְאַנְגָּעָן אָוְנְטָעָר

קלימפער פון די געשפֿאָרְעַטַּע שטיוֹלַ, זיך פֿאָרְנִיגַּט פֿאָרְן
קורפרישט :

— האָך ! האָך !

אלֶין האָט אויפֿגְּצִיטְעַרט — שׂוּעָרְדַּן, קָאנְדְּעַלְּיָאָכְּרָעָם,
זַוְּלְבָּעָרְדוֹאָרְגַּ, גָּלְאָזְוֹאָרְגַּ. הַעֲטַמַּת, אָז וּוּרְטָעָרַ, הַאָכְּבָן זַיךְ
גַּעֲדָרְיקְטַמַּת, אָוִינְגַּ — גַּעֲלוּיכְטַן. וּוּיְיַיְן האָט זַיךְ גַּעֲגָסְטַן אַיְבָּעָרַ
זַוְּלְבָּעָרְנַעַ בְּעַכְעָרָם, אַיְבָּעַר גַּעֲשִׁילְפְּעַנַּע גָּלְעָוָהַ, וּוּאָס מַעַן
הַאָט גַּעַהְוִיבָן פָּאָרְחַתְּ-כָּלהַ, פְּלִיטַהַטַּ הַאָט גַּעַשְׁפִּילַטַּ. פִּישַׁל
הַאָט אָונְטָעְרְגָּעְכָּאָפְּטַ :

אַיךְ עָפַן מֵיָּוָן מוֹנְדַמַּט זַיסְמַ גַּעַזְאָגַגַּ,
דַעַם חַתְנַן צַוְעָרַ, דַעַר כָּלהַ צַוְדָאנְקַ,
הַאִיהָאָךְ ! הַאִיהָאָךְ !

אוֹוִים מַאנְצְבִּילְשָׁעַר זַאלַ, אוֹוִים וּוּיְבָעְרְשָׁעַר זַאלַ. רִיטָעָר,
שְׁרָרִים, בְּחוּרִים, בְּחוּרוֹת — אַלְעַ הַאָכְּבָן זַיךְ גַּעַטְרָאָגַן פָּוּן
טִישַׁ צַוְטִישַׁ, גַּעַטְרָוְנוֹנְקַעַן, גַּעַגְעַסַּן, גַּעַשְׁפָאָסַט אָזַן גַּעַלְאָצַט
אַיְן אַלְעַרְלָוְסְטִיקִיְיִטַּ, אַיְן אַלְעַרְלָוְסְטִיקִיְיִטַּ .

מַעַן הַאָט כְּמַעַט נִיט בְּאַמְּעַרְקַט, וּוּי דַעַר שְׁמַשׁ הַאָט
אוּוּקְגַּעַשְׁטָעַלְטַ דִי חַופָּה, וּוּי דַעַר הַאָט אַיְנְגָעוּוּיקְלַט אַ
„גַּוְטְעַרְאַלְפַּ“ — אַגְּלָוְלַ מִיטַּ אַשְׁמָאָל הַעַלְדוֹלַ, גַּאָר אַ
שְׁמָאָלָם — אַיְן אַז וּוּיַם שְׁטִיקָל לַיְיֻוָּעַט. קִינְיָעַר הַאָט זַיךְ
כְּמַעַט נִיט צַוְגָּעַהָעַרט וּוּי דַעַר שְׁמַשׁ הַאָט אַוְסְגָּעַרְוָפַן :

— מַחְותָנִים פָּוּן דַעַר כָּלהַס צָהַ, מַחְותָנִים פָּוּן חַתְנָס
צָה, אַיר מַאְגַט גַּעַרְזַן דַעַם נַדְן צִיְילַן !

דַעַר מַחְותָן פָּוּן רַעְגָּעָנְסְכָּוָרְגַּ, דַעַר מַחְותָן פָּוּן וּוּרְמִיוּעַ,
בִּיְדַעַ הַאָכְּבָן זַיךְ שְׁטוּמַ אַיְבָּעְרְגָּעְקָוָקָט אָזַן בְּאַשְׁלָאָסַן, אָז מַעַן
דָּאָרָפַ אַיְצַט נִיט צִיְילַן דִי נַדְנָס, אָז אַיְנָעָר גַּעַטְרְוִוִּיט דַעַם
צַוְוַיְוִיטַן.

הַכְּדָלוֹת, גַּעַפְלָאָכְטַן פָּוּן וּוּאָקָם הַאָכְּבָן אוּפְגַּעְפְּלָאָכְעַרטַ :

— צַוְדָעַר חַופָּה ! צַוְדָעַר חַופָּה !

אויף אַפְּרִיעֵר — פִּידֶל, פְּלִוִיט, יִידְזְ-הַאֲרָף. דָּעַרְנָאָךְ דַּי
מְחוֹתָנִים מִיטָּן פָּאַרְשָׁלִוְיעָרְטָן חַתָּן, דָּעַרְנָאָךְ דַּי מְחוֹתָנָת' טָעַם
מִיטָּן דָּעַר בָּאַדְעַקְטָעַר כְּלָה. דָּעַרְנָאָךְ סְפִּיְיקָל — אַ קְלָאָפְּ אָוֹן
אַ הַיְפָעָר, אַ קְלָאָפְּ אָוֹן אַ הַיְפָעָר. וַיַּוְינְטָן דַּי פִּידֶל, וַיַּוְינְטָן דַּי
פְּלִוִיט, וַיַּוְינְטָן דַּי יִידְזְ-הַאֲרָף, פָּאַרְטְּרִיבָן דַּי רָוּחוֹת, דַּי שָׂדִים,
דַּי מְזֻוקִים, וַיַּאַסְטָן טְרָאָגָן זַיְדָן צָפָן. צִעְנָן רִיטָעָר דַּי
שְׁוּעוּדָן מִיטָּן אַ קְלִימְפָעָר. פְּרִיאַת זַיְדָן אַ בָּעֵל-מְקוּבָּל: „מְקַשְּׁיָּין
בָּפְרוֹלָאָךְ“, פְּרִיאַת זַיְדָן אַ צְוֹוִיטָעָר בָּעֵל-מְקוּבָּל: „לְהָנוּ מַן
הַשְׁדִּים מְקַיְּפִין בָּכְרָזָל — — —“. צְעַוְוִינְגָט זַיְדָן דָּעַר רְכָבִיט
אַ בְּרָכָה — פְּנִיקְלָט, צִיטָעָרְטָן סְגִּינְמָגָלְדָעָנָעָ קִירְוָשְׁוִין-פִּינְ
גָּרְלָעָ. וַיַּוְיַּן גִּיסְטָן זַיְדָן. פְּרִיאַת זַיְדָן אַ בָּעֵל-מְקוּבָּל: „מְמַשְּׁיכִין
יַיְן — — — לְפָנֵי חַתָּן וְכָלָה“. בִּינְגָט דָּעַר חַתָּן סְבִּילְיָכָע
פְּנִים צַוְּצָפָן, צָעַבְרָעַבְטָן אַן דָּעַר וּוֹאַנטָּסְגָּלְעָל מִיטָּן שְׁאָלָן
הַעַלְדוֹל — מַזְלָ-טוֹב, מַזְלָ-טוֹב — אָוֹן אַיְבָרָעָן קָאָפְּ, אַיְבָרָעָן
פְּנִים, נַעַמְתָּ הַאֲגָלָעָן מִיטָּן גַּעֲבָרָעָנָטָן וַיַּיְעַזְּ — לְאַכְטָן דַּי פִּידֶל.
לְאַכְטָן דַּי פְּלִוִיט, לְאַכְטָן דַּי יִידְזְ-הַאֲרָף:
— מַזְלָ-טוֹב! מַזְלָ-טוֹב!

מען האַט אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן דַּי טִישָׁן, דַּי דִּילְ-טַעַפְּבִיכָּעָר.
דָּעַר רִוְּטָעָר זַיְל אַיְזָן צְוֹוִי מַאל אַזְוִי לְאָנָג, צְוֹוִי מַאל אַזְוִי
בְּרִיאַת גְּעוּוֹאָרָן. אַרְוּם דַּי וּוּעַנְט, וּוּאֹו סְטָוְנְקָל-דָּרוּוֹטָעָ לְעַדְעָד
אַיְזָן גְּעוּוֹעָן גַּעֲבָלְמָלָט, אַיְזָן גְּעוּוֹעָן גַּעֲלִישָׁתָן מִיטָּן גַּילְעָנָעָ
פְּעָדִים, זַעֲגָעָן גַּעֲזָעָסְן דַּי גַּעַסְט. מען האַט פָּאַרְגָּעָסְן אַיְזָן
סְ'אַיְזָן אַחֲתָנוֹה, אַיְזָן נָאָר וּוּאַסְטָן נָאָר דָּעַר חַוְּפָה. בָּעֵל-
סָעָר, סְ'זָוִיבָן, דַּי גַּאנְצָעָן דַּי גַּעֲנְסְבָּוְגָעָר פְּנִי, אַלְעָאָהָבָן זַיְדָן
אַיְבָרָעָגָעָנוּמָעָן, וַיַּאַסְטָן דָּעַר קָוְרְפִּירְשָׁטָן לְאַזְוֹת נִיטָּן אַפְּ יוֹסִיל-
מָאָנָעָן, פָּרָעָגָט אַיְם דָּעַם בָּאַדְיוֹתָן פָּוּן יִעְדָּן יִדְיָשָׁן מְנָהָג.
לְעַמְלָיָן זַאֲקָסָעָן האַט גַּעֲכָאָפְּטָן דָּעַם הוּוּפְט-מְחוֹתָן אַיְזָן
וַיַּוְינְקָל. עָרָה האַט אַשְׁטָעָק גַּעַטָּאָן בָּעֵל-אַסְמָעָרָן אַיְזָן דָּעַר הַאֲגָט
אַרְיָין אַ קְלִיָּן גַּאֲלָדָן זַיְגָעָרָל בָּאַזְוָצָט מִיטָּן דִּימְעָנָט:
— בָּלוּזָן טַוְיָעָנָט רִיכְסְטָאַלָּעָר.

— צו טיעער, צופיל ממון — האט בעלאסער באקוקט ס'זיגערל.

— צופיל ממון? — זענען זאקסעט גולניישע אויגן פאר-קערט געוווארן אין לערמעלעך — איז געשאנק וועט דער קורפיפרשת אין אייביקיות ניט פארגעסן. זאלכע פירשטן פארגעסן זאלכע זאכן ניט.

בעלאסער האט זיך געקווענקעלט — זאל ער שענ侃ען דעם קורפיפרשת ס'זיגערל, אדער ניט שענ侃ען? ער האט אין געהיל א זאג געטאן:

— כ'העט גערן מיט דיר אויפט נאמנות גע'מטה'ט — ת"ת ריבסטעטלער וועט גענוג זיין?
לעמלינ'ס „נאמנות“ האט אים ארײַנגעבראָכט צוויי הונדערט טאָלער רוח. ער איז געווין צופרידן מיט בעלא-סער'ס אַנְבָּאָט. דער סוחר אין אים האט אים אַכְּבָּר געטריבן און ער האט א זאג געטאן:

— ת"ת ריבסטעטלער? נאך איז מאה, ר' שלמה, בא-טרעט נאך איז מאה, כ'העט גערן פונם משא ומתן דעם קרן אויסישלאָגן!

בעלאסער האט צונגנוומען ס'זיגערל. לעמלין האט פוז גרוים פרײַד ניט געוואווט וואו פרײַר זו לויפן. דא האט ער עפעס אַינְגָּעָרִוִּיט דעם קורפיפרשת, דא בעלאסערן און דא איז ער שוין געשטאנען מיטן שפֿלוּוּיב. ער האט איר פאֶרְזִוְּכָּעָרט, או זיך וועט געפֿעלָן, או דער קורפיפרשת וועט זיך מיטנעמען אין קיניגליך הויַּך אַרְיוֹן. די פֿרְאַנְגָּעָרְלִיָּיט האט דאס ניט געשמיינט. און פֿישָׁל, וואס האט זיך געקליבן שפֿילָן אַינְס „טוּוִיטָן-טָאָנֵץ“ דעם פרָנָם, דעם לְאֵץ, דעם משומד, דעם נְבִיא — פֿישָׁל האט אויסגעמיטן רויַּעַן, געהאלטן אין איז איבערקליבן די שפֿיל-בְּגָדִים. ס'אַיז אַים ניט אַינְגָּעָן-גָּעָן, וואס מען האט פֿאָרְגָּעָסָן אָן די היַמִּישָׁען, רעגענסבור-גָּעָר, כּוֹחָות אָן ער, פֿישָׁל, ניט לְיִיב, פֿאָרְגָּעָמָט דעם אויכָן אָן. ער וואָלָט זיך אַיצְטָאַלְזָ מוחל געווין — ס'גֿעַלְט, דעם

כבוד. בלויז רוייזעס אַ וואָרט, בלויז רוייזעס אַ בליך, אַ זי בלייבט מיט אַים, אַונְ ער וואָלט גערן אַיבערגעלאָזֶט די חתונה מיטן קורפֿירשֶט, אַיבערגעלאָזֶט רעגענסכּוֹרג. ער האָט פָּונְ דָּעֵר זִיְתְּ גַּעֲקֹבְטְּ זַיְהָ רַויְזְ "שְׁטַרָאַצְלַטְּ" זַיְהָ. אַט טְרוּמַט זַיְהָ שְׁוֹאַרְצַעְ פְּלַעַכְטַּן, אַט צְעַלְיִינְטְּ זַיְהָ אַיבָּרְן קְלִיְינְעַם, שְׁיוּנְעַם קָאָפְּ. אַט וּאְרָפְּטַזְּ זַיְהָ אַיבָּרְן אַהֲלָב טְוִין קְלִיְידַעְרְ אַונְ אַט שְׁטִיְיטְ זַיְהָ לְעַבְנְ אַים אַין סָאמְעַט, רְוֻפְּטַ אַים — פִּישְׁלַעַ, פִּישְׁלַעַ, פִּישְׁלַעַ — פְּרַעְנְגַּט בֵּי אַים אַין וּזְאָם זַיְהָ זַאָל זַיְהָ "פְּרַעְנְגַּטְוִיןְ": אַין סָאמְעַט אַדְעַר גַּאֲרָ אַין זַיְהָ? סִ'וֹאַילְ לְעַבְנְ אַיזְ רְוִיְעַן אַלְעַ אַירְעַ טְעַג נְאַכְגַּעַנְגַּעַן. זַיְהָ זַוְילְ גַּעַפְעַלְן דָּעַם קְוּרְפִּירְשֶטְ, זַיְהָ זַוְילְ גַּעַפְעַלְן דִּי "גְּעוּוֹאַלְ" דִּיקְעַ" רִיטְעַרְם. ער, פִּישְׁלַעַ, דָּאָרְפְּ אַוְיפְּ אַיר נִיטְ קְוּקְן מִיטְ אַ פָּאָר אַוְינְגְּן, זַיְהָ דִּי וּוּלְטַ וּאָלְטַ גַּעַהְאַלְטַן בֵּיְמַן עַקְן, אַונְ אַוְיבְּ זַיְהָ, רְוִיְעַ, וּוּטְ שְׁפִילְן אַין קִינְיְגְלִיכְן הַוּפְּ, וּוּטְ זַיְהָ אַים, פִּישְׁלַעַן, נִיטְ פָּאַרְגַּעַסְן. אַונְ אַצְינְדְעַרְטַ, אַיְידַעְרַ מַעַן וּוּטְ שְׁטַעַלְן דָּעַם "טוֹטְן-טָאנְץ", דָּאָרְפְּ זַיְהָ "פְּרַעְנְגַּטְוִיןְ" פָּאָר דִּי פֻּרְשַׁטְן אַונְ גַּרְאָפְּןְ". אַיזְ וּזְאָם זַאגְטַ ער, פִּישְׁלַעַ? ער שְׁוֹוִינְגְטְ?

די פִּידְלַ האָט זַיְהָ צְעַשְׁפִּילְט. דָעַרְנָאַךְ די יִדְזְן-הַאָרְפַּת. רְוִיְעַ אַיזְ אַנְגְּעַלְאָפְּן זַיְהָ אַ וּוּינְט אַין אַין מִיטְן לוֹפְּנַן אַיזְ זַיְהָ גַּעַבְלִיבְן שְׁטִוְינְ פָּאָרְן קְוּרְפִּירְשֶט אַוְיפְּ דִּי שְׁפִילְ פִּינְגְּעַר. דָעַר קְלִיְינְעַר, קְלִיְינְעַר קָאָפְּ פָאָרְיסַן, די נַאֲדַ קְלִעְנְעַרְעַ בְּרוּסְטַן הַאֲכְנַן אַרְוִיְגְּנְעַטְעַרְקַלְט פָּוּ הַיְנְטְרַעְן גַּעַ- פָּאַסְטַן סָאמְעַטְעַנְגַּעַם קְלִיְידַ, וּזְאָם אַיזְ גַּעַוְוַעַן בְּרִיְתַ אַונְ בְּרִיְתַעְרַ אַרְוָם די לְעַנְדַן. לְוַפְטִיקַעַר אַונְ צְעַפְאַלְדְּוּוּטַעְרַ אַרְוָם דָעַם טְרָאַטְ. אַונְ אַין די פִים, וּזְאָם זַעְוַעַן אַיְ גַּעַשְׁתָאַ גַּעַן, אַיְ נִיטְ גַּעַשְׁתָאַגְּעַן, אַיזְ גַּעַוְוַעַן אַזְ אַומְרוֹ אַונְ אַזְזַעְן רְיוּעַן, אַזְ אַזְ בֵּיְמַן עַולְמַן האָט פָּאַרְפַּעַלְטַ אַטְעַם.

רוּיְזַעְ האָט אַיְינְעַ אַלְיְוַן גַּעַטְאַנְצַט דָעַם יִדְזְן-טָאנְץ. קִיְיַן שְׁפְרִינְגְּעַן, קִיְיַן פָּאַטְשַׁן מִיטְ די הַעַנְטַ אַיבָּרְן די לְעַנְדַן, קִיְיַן קְנַאַקְן פָּוּ צִיְגְ-פִּינְגְּעַר אַונְ דּוּמְעַן. אַזְזַיְיַה האָט מַעַן דָעַם

ויזן-טאַנְצַ אַיָּן אֲשֶׁרְנוּ נִיט גַּעֲטָאנְצַט. רֹויַזַּע האַט זיך גַּעֲשָׂאָרט אַיבָּעָן רֹויַטְן דֵּיל, זיך גַּעֲוָוִיגַּט. אַ טְּרָאָט אַחָעָר, אַ טְּרָאָט אַהָיַן. אַיָּן יַעֲדָן קָעָר, אַיָּן יַעֲדָן בּוֹיג — פְּרִידְ אַוְן טְרוּוּעָר. די אוֹיגַן האַבְּן אוּפְּגָעַלְוִיכְטַן אַוְן סְמוּיל האַט זיך קוּים גַּעֲפַנְט:

הוֵיך עַדְעַלְעַר קוּרְפִּירְשַׁט, וּוְאלְט אַיר נִיכְט
מיְט מִיר אַיָּן טְעַנְצְּלִיּוֹן טָאָן?

דָּעַר יוֹנְגָּעָר קוּרְפִּירְשַׁט האַט זיך פָּאָרְרוּוִיטַלְט. אַוְן אַיִּי-
דָּעַר עַר האַט צִימַּט גַּעֲהָאָט עַפְּפָעַם צַו עַנְטְּפָעָר, האַט רֹויַזַּע
זיך שְׁוִין גַּעֲטָרָאָגָן צַו די רִיטְעָרָם:

גַּעֲנָדְרִינְגְּלִיכְעַר רִיטְעָרָם, וּוְאלְט אַיר נִיכְט
מיְט מִיר אַיָּן טְעַנְצְּלִיּוֹן טָאָן?

שְׁוּעוּרָד אַוְן הַאֲרְנִישַׁ האַבְּן זיך צַעְקָלִימְפָּעָרָט. די רִי-
טָעָרָם — אַ גַּעֲפָאַנְצְּעָרְטָעַ וּוְאנְט — זְעַנְעַן גַּעֲוָוָעַן גַּרְיִיט צֻום
טָאָנְצַ אַזְעַט גַּעֲשָׂטְעַלְט טְרִיטַ, זיך דָּעַרְוּוִיטְעָרָט, זיך
גַּרְיִיצַט — כָּאָפְטַ מִיךְ, כָּאָפְטַ מִיךְ — אַוְן אַיִּזְ פָּאָרְשָׁוֹאָונְדָן
אַיָּן אַלְקָעָר.

דָּעַר זָאָל האַט אוּפְּגָעַצְיְּטָעָרָט:
— רֹויַזְלִין! וּוְיוֹאָטַ רֹויַזְלִין!
— וּוְיוֹאָטַ!

אַיָּן דָּעַם שְׁאָלָן, אַיָּן דָּעַם טּוּמָל, האַט זיך גַּעֲוִיקְלָט אַ
שְׁטִיל גַּעֲזְוִיְין, אַ וּוְיִיט גַּעֲוִיְין. דָּאָס האַט די וִיזְנְ-תָּאָרְפַּ אַיָּן אַ
וּוְיִיטְיק צִימְעַר אַיְסְגָּעַטְרוּוִיטַ דָּעַם „אַיְכָה“ נִינְגַּן, צְוָנְגָּרִיְיט
דָּעַם צֻום „טוֹיטָן-טָאָנְצַ“. פָּוְנָם נִיגְוָן האַט אַנְגָּעָהוִיכְן צֻום
וּוְעָרָן אַומְהַיְּמָלָעַ. אַלְעַמְעַנְסַ בְּלִיקְן זְעַנְעַן גַּעֲוָעַן גַּעֲוָעַנְדָט
צֻום פָּאָרְמָאָכְטַן אַלְקָעָר, וּוְאוֹ פִּישְׁלַ, אַיְבָּעָרְגָּעְטַן וּוְיַי אַ פְּלָאַשְׁ.
אַיִּז גַּעֲוָעָסְן אַיָּן אַ וּוְינְקַל אַוְן האַט גַּעֲזָאָפְן וּוְיַי פָּוְן אַ פְּלָאַשְׁ.
עַר האַט גַּעֲוָוָאָסְט, אַז בָּאָלְדַ נִאָכְן „טוֹיטָן-טָאָנְצַ“ פָּאָרְלָאָזְט
אַיִּם רֹויַזַּע. זַי אַיִּז דָּעַרְהַיְיכְן גַּעֲוָאָרָן, האַט זיך אַרְיִינְגְּעַ-

קראנן אין אַ קִינִיגְלִיכֵן הוֹפֵט. אָוֹן ער, פִּישֶׁלֶץ דער קִינִיגְלִיכֵר הַוִּיפֵּט אַיְוָם נִיט אַנְגַּעַגְנָגְנָגְן. וּזְאָם אַיְם קְוּרְפִּירְשֶׁט, וּזְאָם אַיְם רִיטְעֶר, וּזְעַן אַ טְרוּוּעֶר, אַ טִּיפְּעֶר טְרוּוּעֶר, הַאֲטֵּט אַיְם גַּעֲבָלְעָזְלָט, הַאֲטֵּט אַיְם גַּעֲבָרְעָנְט, וּזְויִדְגָּעַ, גַּאֲרַ דִּגְנַע פְּלִיְּטִיכְבָּר? פִּישֶׁל הַאֲטֵּט גַּעֲלִיטְן, וּזְאָם רְוִיוּעַ גַּיְיט אַזְוּעַק. דָּעֶר וּוּין, וּזְאָם הַאֲטֵּט צַעֲבָלָזְן דָּעֶם טְרוּוּעֶר, הַאֲטֵּט אַיְיךְ גַּעֲנוּמָעַן וּוּקָעַן פָּאַרְשָׁלָאַפְּעָנָע בְּחוֹת, וּזְאָם הַאֲכָנָן זִיךְ צַעֲגָסָן אַיְן אַיְם, וּזְויִדְגָּעַ, מִיטְגָּעָרִיסְן יְעֻדָּע מְחִיצָה. פִּישֶׁל הַאֲטֵּט גַּעֲטְרוֹנְקָעַן אָוֹן גַּעֲזָאָרֶט, גַּעֲוָאָרֶט אַוִּיפֵּט אַנְמָ. אַטְרוּעַ, זִיךְ גַּעֲבָעָטָן בְּיִי אַיְם. דָּעֶר שְׂטָאַלְצָנְגִּיעָר מִיטָּן פִּיקְלָעֶר הַאֲכָנָן זִיךְ גַּעֲבָעָטָן בְּיִי אַיְם, גַּעֲטָעָנָהָט, אָזְנוֹאָד אַ שְׁלֹוק אָוֹן ער, פִּישֶׁל, וּוּעַט פָּאַלְזָן פָּוּן דִּי פִּים, וּוּעַט דִּי פְּרָאָגָנָר לְצִים פָּאַרְשָׁעָמָעָן אָוֹן אַוִּמיָּנָה גַּלְיְקָלָעָר מַאֲכָנָן. אַוִּיב אַזְוֵּי, אַוִּיב מַעַן בָּעֵט זִיךְ בְּיִי אַיְם, וּוּעַט פִּישֶׁל זִיךְ אַנְטָקָעָן שְׁטָעָלָן, וּוּעַט פָּאַדָּעָן, אָזְרוּעַ — — וּזְאָם וּזְעַט עַר פָּאַדָּעָן? דִּי וּוּעַרטָּעָר, וּזְאָם הַאֲכָנָן זִיךְ גַּהְהָבוֹן אַיְן הַאַלְדוֹן אַרְיָוָן, זַעַגְעַן אַוִּיפֵּן וּוּגְן אַוִּיסָּן-גַּלְאָפָן. אַט נַעַמְתָּ אַיְם רְוִיוּעַ פָּאָר אַיְין הַאַנְטָן, פָּאָר דָּעֶר צְוּוּיְטָעָר — „פִּישְׁעַלְעַ פִּישְׁעַלְכָן, מִין פְּרָנָם, מִין לְאֵ, מִין נְבִיאָ, קְוֵם, מַעַן וּוּאָרָט אַוִּיפֵּט אַוְנָדָן“. הַעֲרָסָט דָּעֶם מַתִּים-תָּאָנָן נִיגָּן?“ עַר הַאֲטֵּט זִיךְ אַוִּיפְגָּעָשְׁטָעָלָט, זִיךְ צְעוֹזָקָלָט. דָּאָס הַאֲטֵּט אַנְגַּעַהַאַלְטָן אַזְוּילָ. בָּאַלְד הַאֲכָנָן פִּישְׁלָיָס מַוִּילָ-וּוּנְקָלָעָן זִיךְ אַוִּמְבָאַהָאַלְפָן צְעַשְׁמִיכָלָט אָוֹן פָּוּן הַיְנְטָעָר דִּי וּוּיְסָעָר קְרִימְלָעֶכָּע צִיְּן הַאֲטֵּט זִיךְ גַּעֲקִיְּקָלָט אַ שְׁטִילָעָר טְרוּוּעָר :

אַיְךְ סָעַן נִיט טָאָנָצָן, אַיְךְ בֵּין קִיְּן לֵאֵ,
אַיְן מַזְרָח, רְוִיוּעַ, נִיט אַוִּיפֵּט דָּעֶר קִיְּ,
וּוְשָׁ פָּוּן מִיר, דַּו אַשָּׁה, אַוְמָרָיִן לִיבָּ,
הַאֲבָ נִיקָּס צַוְּ טָאָן מִיט וְאַיְין וּוּיבָ.

רְוִיוּעַ הַאֲטֵּט אַיְם אַרְוּמְגָעָכָפָט. זִיךְ אַיְזָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן
מִיט אַיְם הַאֲרִיז צַוְּ הַאֲרִיז אָוֹן אַיְם גַּעַלְאָכָט אַיְן פְּנִים אַרְיָוָן :

מייט זא א וויב האט ניקם צו טאן?
 בית קיין נבייא — בית איין האן.
 דו ווילסט פיל שיינע וויבער פריגן,
 אוון מייט אלע, פאלשער, ווילסטו ליגן,
 דרום טאנץ מיט מיר, דו לאנגע בארד — — —

רויזע האט אים א צי געטאן צו דער טיד. ער האט
 קיין וווארט ניט אויסגערעדט און אויז נאכגעגעגען. בלויו
 די אויגן, פישל'ס אויגן האבן געקוקט אוזו, או איבער
 רויזעס לוייב האבן זיך גענומען טראגן קאלטעהו ווינטעלען.
 דער אלקער האט זיך געעפנט.

איין וויסע, וידענע סיוועס אויז רויזע געבליבן שטיען
 אויף דער שועל. אלע האבן פארגעסן, או די יידז-הארפ
 ווינט, געמיינט, או דאס שפינט דער טויט זיין קלאנ-הילד.
 רויזע האט פאמעלעך גענומען הייבן די הענט און פון די
 לוייעס סיוועס זענען געוואָרן פֿלִיגֶל, פֿאַרְשְׁפֿיצְטָעָה פֿלִיגֶל.
 זי האט זיך געטראגן איבערן זאל, ווי א פֿלְעַדְעַרְמּוֹיז. אוון
 איינס אויסגעצ'ויגענען פֿנִים, אָן מְרָאתָה, האבן די אויגן,
 שוואָרְצָע, אויסגעלאַשְׁעָנָע קוילן, געזוכט, גענישטערט. ער
 פרנס האט זיך בָּאוּוִין. דער טויט, אָ פֿלִיגֶל אַרְוּפָה, אָ פֿלִיגֶל
 אַרְאָפָה, האט זיך אלאָז געטאן נאָכָן פרנס, אוון אָין זאל אויז
 געוואָרְן ווינטיק. רויזע אויז ניט געיזען זיכער אויב זיך יאנט
 זיך נאָך פֿישְׁלָעָן. סְבָּעָרְדָּל שוֹאָרְץ, פֿעַד שוֹאָרְץ. די
 אויגן, ווי בי א גוּלָן. די לִיפָּן רְוִוִּיט. אוון אָין גָּאנָצָן אַזָּאָ
 שוֹאָרְץ גְּרִיִּים, אָזָּאָשׁוֹאָרְץ בָּאַשְׁרְוָגְעָנִישׁ". נֵיִינָן, סְאַיִינָן
 ניט פֿישְׁלָל. סְאַיִינָן לְעַמְּלִין, לְעַמְּלִין זַקְסָעָן. ער קְוָרְפִּירְשָׁט
 האט אָ קְוָק געטאן אויף זַקְסָעָן, דָּעַרְנָאָך אוּפָּן לְעַז, אוון
 ער האט זיך צַעְלָאָכָט. דער גָּאנָצָע זאל האט מִיטְגָּעַלְאָכָט,
 אַנְגָּעָקוֹאָלָן, ווֹאָס לְעַמְּלִין צִיטָעָרָת מַעַר אַיבָּעָר די אַנְגָּעָ
 שְׂטָאָפְּטָע טָאָשָׁן "יְוָבָּלָאָטָאָצִיעָ", ווי אַיבָּעָר זִין אוֹיגָן לְעַבָּן,
 דְּרִוִּיט זיך מִיט אָ צִיטָעָר אָין אלָע גְּלִידָעָר, מִידָּט קוֹנוֹצִיק
 אוֹיס טָעָם טְוִוִּיט. די גּוֹלְנִיְּשָׁע אוֹיגָן האָבָן זיך גַּעֲפָלָעָמְלָט,

געשפריצט פונקען. אט, אט און די פֿלְעַמְלָעַךְ וועלן
 אַ פֿוֹעַנְגַּעַן בַּיּוּם טוּוִיט די פֿלְיָגֵל.
 — בראואָז! — האט זיך אַ רִיטָּעֶר צַעֲשָׂרִיעַן.
 — בראואָז, ווֹאנְגַּאנְט!

דער טוּיט מיט צעשפֿרִיטַע פֿלְיָגֵל, האט אַרְיוֹינְגַּעַשְׁטוּפַט
 דעם פֿרְנָס אַין אַ ווַינְקָל. דער פֿרְנָס, וואָס האט זיך גַּעֲדרִיּוּט
 אַיְנָם ווַינְקָל, ווי אַין אַ שְׁטִיגַג, זיך גַּעֲוָאַלְטַב אַפְּרִיעַן, האט
 זיך צַעֲבִיּוּעַרטַ:

וואָס זאל מיר טַאנְצַ אַין דְּיוּעַר צַיּוּט.
 אַיך בַּין צֻום טַאנְצַ נִיט באָרִיטַ.
 דער מסחר שְׁטִיגַט מיר פֿאָר די טִירָן,
 אַיך מוֹזַעַן פֿירְשַׁט דעם לַיְבַּ-צָאָל פֿירָן,
 אַיך מוֹזַעַן מִיךְ פֿאָר דעם קָהָל מִיעָן.
 לאֹ אַפְּ — אַיך מוֹזַעַן פֿוֹן דָּאנְצַן צַיּוּן.

דער טוּיט, וואָס האט גַּעֲהַוִּין אַיְנָ פֿלְיָגֵל, גַּעֲהַוִּין אַ
 צַוְּיִיטַן, זיך גַּעֲנְגִּירִיט צֻום טַאנְצַ, האט גַּעֲנוּמוּן דעם פֿרְנָס
 אַונְטַעַרְן אַרְעַם אַון זיך צַעֲזַנְגַּעַן:

קָוָם, פֿרְנָס, קָוָם צֻום טַאנְצַ גַּעֲשְׁוִינְד,
 זיך דְּרוּיַעַן ווי אַ ווַירְבְּלוֹוִוָּנְט.
 דוּ בַּיּוּט אַין דְּרוּיַעַן גַּאנְצַ דְּעַרְפַּאְרָן
 גַּעֲטַאַן דעם קָהָל גָּוָט בעַוּאָרָן,
 אַון זיך גְּרוּוּסַמְמָוָן אַיְ� טַאַש גַּעֲדרִיּוּט.
 דָּרוּס טַאנְצַן מיר אַצִּינְד באַצְזּוּוּיט.
 דוּ מוֹזַעַן מיט אַלְעַמְמָד זיך צַעֲשִׁידַן —
 וועַדְעַר דִּירַק נַאֲך אַרְעַם — מִיךְ קָעַן קִינְגַּר מִידָּן.

דער טוּיט האט זיך גַּעֲדִירִיט מִיטַּן פֿרְנָס, פֿאַרְדוּוּשַׁט
 די טִירִיט מיט די פֿלְיָגֵל. די יַיְדְּזַ-הַאָרָף האט באָנְגְּלִיּוּט, די
 פֿידַל האט אַונְטַעַרְגַּעַכָּאָפַט, אַון קִיּוֹן קְלֹעַזְמָעַר אַיְזַן נִיט
 גַּעֲוָוָעַן צַוְּזַעַן. בְּלוּוּיַבְּרָד, הענט אַון פֿינְגַּר. אַ גַּעַ-
 הענְגָּל פֿינְגַּר האט גַּעֲצִימְעַרְט אַיבָּעַר די זַאיַּתְן, זיך גַּעַ-
 טַרְאַגְּן מִיט אַזְּאָשְׁנַעַלְקִיּוּט, מִיט אַזְּאָשְׁאַמְפַעַט, אַזְּ טַעַן

האט שוין קיון פינגער אויך ניט גיעזען. די דינסטע ז א יט
האט אויסגעהויכט דעם אטעם, זיך געעקט. דער טוית האט
זיך געטראנן אליען, א פלייגל אroiף, א פלייגל אראט, געשפוי
גען זיין קלאנ-לייד און זיך פארנוייגט פאָרן קורפֿירשט:

א ליבער קורפֿירשט, מעכטיקער האָר,
דיין שטערק איז אלבאָקאנט — פִּירְוֹוָאָר.
דאָך קומ מיט טיר און האָב קיון שרעַע,
איך ביז דעם לְעֵבֶנֶס לְעַצְמָעָר עַך.
איך ביז דעם אלערעהַעַטְסָטְסָם הָעֲרָשָׂעָרָם סְנַעַכְתָּם,
וּוְאָס עָר בָּאָפְּעָלָט אַיז אַוְיך פָּאָר פִּירְשְׁטָן רָעַכְתָּ!

דער קורפֿירשט האט זיך אויגגעשטעלט. נאָך אַים
וּסְיַלְמָאָן, נאָך אַים — די לְיִבְּ-זַוָּאָך. דער זאָל האט אַוְיף-
געַצְימָעַרט פָּוּן האַנטְגַּעַשְׁלָאָג, פָּוּן שׁוּעוּרָדָן אַון שְׁפָאָרָן גַּע-
קְלִימְפָּעָר, פָּוּן רֹופָּן אַון שְׁאָלָן:
— ברָאָוָא, רְיוּזָלָן!
— ברָאָוָא, שְׁפִילּוּוּבָּ!
— ברָאָוָא!

פִּישְׁלָ, וּוְאָס האט זיך קְוִים גַּעַהְעַלְתָּן אַוְיף די פִּים, האט
זיך פָּוּן די גַּעַשְׁרִיּוּן אַיְנָגָנָצָן אוּסְגַּעַנְכְּטָעַרט. עָר האט זיך
גַּעַרְוקָט טִיפְּעָר אַיז אלְקָעָר אַרְיָוָן, גַּעַזְוָכָט אַיז אַרְוִיסְגָּאָגָן,
גַּעַוְאָלָט אַוּוּקָפָן בָּעַלְאָסְעָרָם הָווָיָן. עָר האט אַיז עַפְּנָ-
גַּעַטָּאָן אַ זִּוְּתִּיקָע טִיר אַון דער הוַיְכָעֵד לְיִבְּ אַיז אַים אַנְטָ-
קְעָגָן גַּעַקְוּמָעָן:

— וּוְאָהָיָן, פִּישְׁלָ? וּוְאָהָיָן?
פִּישְׁלָ האט נִיט גַּעַנְטְּפָעַרט.

בִּידְעַ האָבָן זיך אַנְגָּעָקוּקָט, זיך אַיְנָגָהָעָרט, וּוּי
אַיְבָּעָר דַּעַר טִיר צִיטָעָן פָּוּן די גַּעַשְׁרִיּוּן די וּוּנְט, צִיטָעָן
די פָּעַנְצָטָעָר. בִּידְעַ האָבָן טְרוּעָרִיךְ גַּעַשְׁמִיכְלָט, זיך
פָּאָרְשָׁטָאָגָן, אַיז דָּאָס אַלְיָי אַיז שְׁוּם, וּוְאָס קוּמָט אַיז פָּאָר-
שְׁוּינְגָּט. סְלַעַבָּן אַיז נִיט פָּאָרְשָׁוּוּנְדָעָרִישׁ. גַּיְתָּ עַם אַיְנָעָם
דִּי וּוּלְטָ, גַּיְתָּ עַם נִיט יַעַגְעַ-וּוּלָט. די אַיְבָּקִיָּת אַכְבָּר

אייז זיעערם — ליב'ם, פישל'ם.

לייב האט אַרְוִוְנְגָעְלִיגְט אוֹיפֿ פִּישְׁלֵעַן אֶחָאנְט:

— בלוייב מיט מיר, פישל.

— זוואו? هي אין רעגענסבורג? אין אשכנו?

לייב אייז אַפְּגָעָנְגָעָן מיט פִּישְׁלֵעַן עַטְלָעָכָע טַרְדָּט. ער אייז גַּבְּלִיבָן שְׁטִיוֹן בַּי דַעַר טַרְעָפָע אָזֶן האט זיך צַעֲרָעָדָט, אוֹ ער טַרְאָכָט גַּאֲרָנִיט צַו בְּלִיבָן אין רעגענסבורג. פָּאָר לִיבָּן אייז „אַשְׁכָּנוּ“ פִּילְמָעָר, וַיְיַיְשְׁ דִּשְׁתְּעַט אַרְוָם בַּיְדָע זַיְתָן דִּיְין. פָּאָר אִים אייז אשכנו — וּוּלְשָׁן-לְאָנָד, צְרָפָת, אָפְּלוֹ סְטָמָכָול — אָוּמָעָטָום וַוָּאוֹ מַעַן רַעַדְתָ „אָונְדוּזָעָר-לְשׁוֹן“, וַוָּאוֹ מַעַן רַעַדְתָ יִדְישָׁ. ער, לייב, האט דֻעַם „שְׁמוֹאָל-בּוֹך“, האט אֶ „בְּרִ-כּוּכָּבָ-שְׁפִּילָ“, הַאַלְטָט בַּיּוֹם פָּאָרָעָנְדִּיקָן „אֶגְּרוֹשָׁ-שְׁפָאָנִיעָ-שְׁפִּילָ“. וַיְיַיְשְׁ פִּישְׁלֵעַ זַעַט, לְאֹזֶט זיך לייב אין גַּוְרָוּשָׁ-שְׁפָאָנִיעָ-שְׁפִּילָ. וַיְיַיְשְׁ פִּישְׁלֵעַ זַעַט אָוּבָמַעַן וּוּטָעַט דָאָרָפָן אֶשְׁפִּילְוּוּבָ — אייז דָא וּוּנְעָנְדִּיק, אייז דָא מַאֲנְטוֹא, אייז דָא רְוִים. וּוָסָם אייז רְוִוְלִין אין פָּאָרְגְּלִיךְ מִיט אֶוּלְשָׁעָר שְׁפִּילְוּוּבָ?

וַיְיַיְשְׁ פִּישְׁלֵעַ האט דַעַרְהַעַדְתָ רְוִיזְעָם נַאֲמָעַן האט זַיְן שְׁמַאְלָעָר גַּוְף אַוְיְגָעְצִיטָעָרט. סְפִּנְיָם האט זיך פִּינְיָלָעָד אֶקְּרוּם גַּעַטָּן. לייב האט עַם נִיט בַּאֲמָעָרְקָט. ער האט וּוּיְתָעַר גַּעַרְעָדָט, פָּאָרָלָאָנְגָט פָּוֹן פִּישְׁלֵעַן אַיְן תָּנָאִ. מִיט אִים, מִיט לִיבָּן, וּוּעַט מַעַן קִיְּזָן וּוּלְשָׁעַן, קִיְּזָן טִיְּתָשָׁע מְעוֹשָׁת, שְׁלָעָכֶת גַּעֲרָאָכֶת אַיְן יִדְישָׁ, מַעַר נִיט זַיְגָעָן, מַעַר נִיט זָגָן — אָוּבָמַעַן אַיְן מַסְכִּים, לְאֹזֶן זַיְךְ, מַאֲרָגָן, אַבְּעָרָמָאָרָגָן אַיְן וּוּגָ אָרְיוֹן.

פִּישְׁלֵעַ האט נִיט גַּעַנְטַפְּעָרט. די פְּרִיְּדְ-גַּעַשְׁרִיְּעָן האָכָּן אִים נִיט גַּעַלְאָוֹת אַיְינְשָׁטִיְּן. ער האט זיך גַּעַנוּמָעַן טְרָאָגָן מִיט די טַרְעָפָן. לייב נָגָר אִים. אָזֶן אָזֶן זַיְיָ זַעַנְעָן אַרְוָים פָּוֹן הוּיָפָ, קְוִים זיך גַּעַהָאָט דַוְרְכָגַעְשְׁטוּפָט צַוְוִישָׁן הַמוֹן, האט

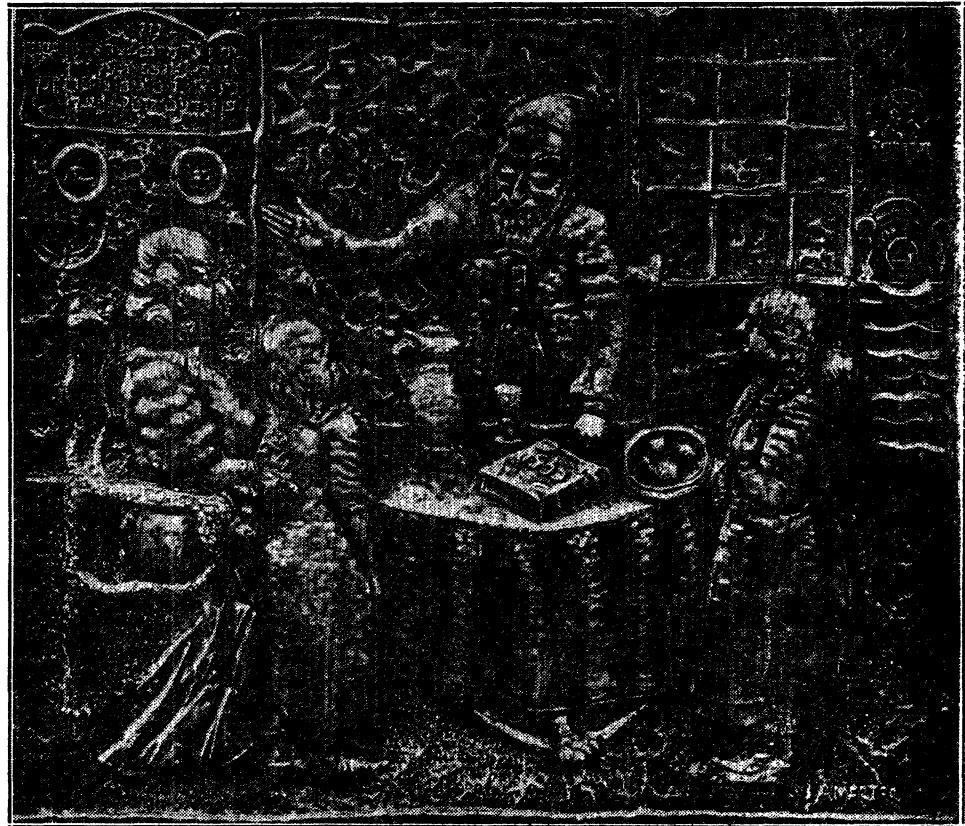
פִּישְׁלֵעַ זיך אֶדְרְיוֹ אִוְסָם גַּעַטָּן צַו לִיבָּן:

— מִיר פָּאָרָן, מִיר פָּאָרָן, אָפְּלוֹ שְׁוִין!

אַלְיָהוּ בְּחֹור

(1469 - 1549)

דָּרִיִּי בִּילְדָּעָר

דער מײַנטער גײַט
פֿאַרְקּוֹיֶּן אָ בוֹך

א. מְעֻרְזֵעֶר
קוֹפַּעַרְ-בְּלָעֶד

א פֿאַשְׁקוֹווֹל

דער פרימאָרְגָּן האָט זיך אַרְוִיסְגָּעָהוּבִּין פֿון די דְּרָעֵמְלֶי
דיַקְעַ קָאנְגָּלֶן, אַפְּגָעְדָּקְטַּמְּ אַשְׁפִּיצְיַּן פֿון אַקְלוּיסְטָעֶר, אַכְאַ-
גִּילְצָן קָאָפְּלָן פֿון אַקְאָטְעָדְרָאָל, אַפְּגָעְדָּקְטַּמְּ דְּזָשָׂרְדוֹשָׂאָ-
נָעַם אִידְיְלִיעַ, וּוֹאוֹ צְוִוִּישַׁן וּוֹוִיסַּעַ שֻׁעְפָּעַלְעַךְ נָעַמְתָּ יַעֲקֹב אַרְוֹם
רְחַלְּיָן.

ווענדיך אַיְזָן נָאָךְ גַּעַשְׁלָאָפְּן. צְעהָיוִיקָּעָרְטַּע שְׁטִיבְלָעָה,
מִרְמְלְשִׁיטְיְ�נוּנְרָעַנְעַ פְּאָלָאָצְן, לְאָנְגָּעָן, שְׁמָאָלָעַ גָּאנְדָּאָלָעָם, הָאָבָן
זיך גַּעַשְׁפִּינְגָּלְטַּ אַיְזָן דָּעָר טִיפְעָר בְּלוּיְקִיטַּ פֿון די דְּרוּכְוִיכְטִיקַּע
וּוָאָסְעָן, אַיְזָן דָּעָר נָאָךְ קָלְאָרְעָרְעָרְ לְופְטַּ.

אַ בָּאָרוּום, הָאַלְבָּ-גָּאָקְעַטְּ מִידְלָ, מִיטָּן שְׁלָאָפְּ אַיְזָן די
אוּינְגָּן, אַיְזָן די הָאָרָ, אַיְזָן די גְּלִידְעָרָ, אַיְזָן אַרְאָפְּ פֿון די שְׁטוּבָּ-
טְרָעְפָּלְעַךְ מִיטְ אַיְזָן אוּסְגָּלְיְ�זְעַטְּרָ קְרוֹגָן. זיך האָט אַגְּנָעָ-
שְׁעַפְטַּ וּוָאָסְעָר בְּיוֹ צְוָם רָאָנְדָן אַיְזָן דיַעָר פְּרִימְאָרְגָּן-גְּשִׁיטְיָ-
קִיטַּה האָט זיך גַּעַהְעָרְטַּ, וּוֹיְ דָּאָם מִידְלָ שְׁפִּילְטַּ זיך, גִּיסְטַּ
צְוָרִיק אַיְסָם דְּרוֹךְ דָּעָר שְׁנוֹיַץ שְׁנִירְלָעָךְ וּוָאָסְעָר אַיְזָן קָאנְגָּלָ-
אָרְיָן.

אַ קְלוּיסְטָעַ-גָּלָאָק האָט זיך צְעַקְלְוִינְגְּעַן דיַן אַוְן טְרוּיָעַ-
רִיךְ.

אַ גַּעַבְּגִינְטָל בְּעַטְלָעָר אַיְזָן קָאָלְוִרְטַּע שְׁמָאָטְעַם הָאָבָן זיך
אַרְיְינְגְּגָעְשִׁיפְטַּ אַיְזָן יְדִידָשָׁן קוּוָּאָרְטָאָל, גַּעַשְׁנִיתָן צְוָן די אַיְזָן-
גִּיסְעָרִיָּעָן. זיך הָאָבָן זיך גַּעַשְׁלָעַפְטַּ מִיטְ הִינְטָ, מִיטְ אָפְּן,
מִיטְ פְּלִוְיָטָן אַוְן גְּלָעְקָלְעָךְ. אַוְן סְחָאָטָ אַוְיְגָעְזָעָן, וּוֹיְ דיַ
אַלְטָעַ רְוִימְיָשַׁע גַּעַטְעָר וּוְאָלְטָן נָאָר שְׁלִיטָה גַּעַהְאָט בְּיִנְגְּכָט
אַוְן מִיטָּן בְּאָגְיָנְגָּעָן, וּוֹעַן דיַעָר מָאָנָאָךְ האָט מִיטָּן קְלִינְגְּעַן
גַּעַדְרָפָן אַיְזָן קְלוּיסְטָעַ אָרְיָן, הָאָבָן דיַגְּעַטְעָר זיך אַיְסָם-
גַּעַבְּאָהָאָלְטָן, זיך גַּעַנוּמוּן שָׁאוֹרָן הִינְטָעָר דיַשְׁמָאָט-מוּיעָן.

ס'געכינטַל האט זיך צעהסטָן איבער די וועגן, געבעטלט,
געלאכט פון כשוּפַט, פון קונצְעַנְמָכְבּוּרִי.
— גוט מאָרגַן, פרײַע פִּיגֶל, — האט יְצָחָק, אַ צְוֹאַנְצִיךְ
יאָריַקְעַר שׁוֹל-קְלָאַפְּעַר, וואָס אַיז אַוְיךְ גַּעוּוֹן אַ סּוֹפֵר אָוּן
אַ קָּאָרְטָן-מָאַלְעָר, באָגְרִיסְטַּט די בעטְלָעָר.
מען האט אַים גַּעֲנַטְפְּעַרְטַּט מִיט אַ קְרִיעַרְיִי, מִיט אַ
בִּילְעַרְיִי, מִיט אַ טְּעַרְקְּלַעְרִי. אַ יְוִינְגַּע בעטְלָעָרִין האט אַ
קלָאַפְּ גַּעֲטָן אַין אַ צִימְבָּעָלָע, זיך צְעֻזְעַנְגַּן:
— קָוָם, שְׁפִילְפּוֹיגָל, קָוָם...

דעָר שׁוֹל-קְלָאַפְּעַר אַיז גַּעוּוֹאָרַן לעַבְדִּיקָעָר. עָר האט
אַפְּגַעַטְרִירִיסְלַט פָּוּן זיך די שְׁטִיקְלָעָר שְׁלָאָפַט, וואָס גַּעַנְעַן פָּאָרָה-
בְּלִיכְנָן אַין זְיַינְגַּע צְנוּוֹיְפְּגַעְצְּוִיגְעַנְעַ אַקְסְּמָלְעָן, אַין די קְלִינְגַּע
אוּיגַן. עָר האט נַאֲכַגְּקָוּקָט דָּעָר בעטְלָעָרִין מִיטָּן צִימְבָּעָלָע
אַין פָּאָרְגָּעָסָן, אַז עָר דָּאָרָףַ די אַשְׁבָּנוּעָר בעלִי-בְּתִים אוּיפַט-
זְוַעְקָן צַו די ערְשָׁטוּ סְלִיחָותַ.

אַין דָּעַם אַרְיִינְגָּאנְגַּ פָּוּן אַ הוּוּן, וואָס האט אוּיסְגָּעוּן,
וֹוִי אַ חְוָרְבָּה פָּוּן צְנוּוֹיְפְּגַעְצְּוִיגְעַנְעַ שְׁטִינְגְּעָר, אַיז גַּעַשְׁטָאנְגַּעַן
אלְיָהוּ בָּחוֹר — נִישְׁטָקִין הוּאָכָעָר, מִיט אַ סְּאָקְרָאַטָּעָם פְּנִים.
עָר האט גַּעַטְרָאָגָן אַ לְוִיזְן שׁוֹאָרָצָן מַאְנְטָל, וואָס האט זיך
גַּעַדְרִיוֹולְט אַין די עַלְנְבָּוִיגְנָס, אַיז גַּעַוּוֹן אוּיסְגָּעָרְבִּין אַין גַּעַ-
זְעַם. דָּעָר קָאַפְּטָרוֹ אַוְיפַּן קָאָפַט, אַ גַּעַלְעָר, אַ פָּאָרְשָׁפִיצְטָר,
הָאָט מַעַר גַּעַפְּאָסָט פָּאָר אַלְץ, וֹוִי פָּאָר דָּעַם פָּאָרְשָׁטְמִינְגְּרָטָן
פְּנִים מִיט די גְּרוּעָאָוּיגַן, וואָס האַבָּן זיך גַּעַשְׁאָרָט פָּוּן אַיִּין
קָאָנָל אַין צְוַיְּוִיטַן.

אלְיָהוּ בָּחוֹר האט גַּעַזְבָּט זְיַינְגַּע פִּינְגַּ-אַוְן-פֿערְצִיךְ יָאָר,
וואָס עָר האט גַּעַהָאָט צְעַטְרָעַנְצָלָט אַין אִיפְּשָׁהִים, אַין
ニִשְׁטָאָט, אַין נִירְעַנְבָּרָגָן, אַין פָּאָדוֹאָ, אַין גַּעַנְעַדְיקָן. עָר
אַיז גַּעַבְּוִירָן גַּעַוְוָאָרָן בֵּי מַאְטָעָ-מַאְמָעָ אַין די הוּאָכָע פָּעָרָה-
צִיקָּעָר. די מַוְטָּעָר, אַ קָּאַטְאָוּעָ-טְּרִיוּבְּרָעָן, אַיז אַיבָּעָר
אִים, אַיבָּעָר אלְיָהוּן, גַּעַוְוָאָרָן אוֹיפַט דָּעָר עַלְטָעָר מַרְהַ-שְׁוֹרָה.
עָר הָעָרָת נַאֲך אַיְצָט דָּעָר מַוְטָּעָרָס גַּעַוְוִיָּין, וֹוִי וֹי בָּאַקְלָאָגָן

זיין פינצטער מול, וואס דוקא אויפ זיין גורל האט זיך אויס-גענאמן אוזט ביטערער גור. דער נישטאטער שטאט-רטט האט גור געוווען, ער, אליהו, זאל קיינמאַל נישט החונה האבן, זאל בליבן פריליאידיק, אָן אייכיקער בחור. די מוטער האט געבראָן די נזרה. זי איז אווי דעראגנונג דעם פאטער די יאָרֶן, בי ער איז אנטלאָפֿן מיט אליהוּן קיין פֿאָדוֹא, וואו ער האט שפעטער החונה געהאט. אליהוּן איז אָכְבָּר גּעֲבִילְבָּן בְּיִם נְאָמָּעָן „בחור“. וואס האט ער שוין נישט אַפְּגָעָטָן אויפ זיין לאָבעָן? זויפיל „עֲבוֹדָה זָרָה“ האט ער שוין נישט געדינט? געוווען אַדרקִים-מלמד, האט זיך אַרְמוֹגָעָלָעָט מיט קליזמרם, מיט זינגערם. ער האט אַיבְּקָעָר בֵּי רַיְיכָע, „בְּבָאָ-בָּךְ“ אָן אַליָּין „גּוֹזָאנְט“ פֿוֹן אִים שטיקער בֵּי רַיְיכָע כתבייד, אָן אִים אַרוֹסְגָּעָבָן אויפֿן פֿרְעָמְדָּןִים נְאָמָּעָן. ער האט געשריבן פֿאַשְׁקוּוֹילְן. אָן, או ער, אליהוּן, איז דער חשובער לְמִדְן, דער גְּרוֹסְעָר בְּעַלְ-דְּקָדוֹק, דער אַיְינְצִיקָּעָר העברײַער אַין וועגענְדִּיק, איז וואס? זוער דְּאָרָף זיין חַמְתָּה, זיין לומדָות? אַרטָּט עַמְּאִימָּצָן, וואס הַלְּלָה, דער עַמְּ-הַאָרָץ, האט מיטן כוח פֿוֹן זַיְנָעַן רַיְיכָע קְרוּבִּים זיך אַנְגָּעוּצָט אויפֿ אִים, צוֹנְגָּנוּמָּעָן בֵּי אִים די רַיְיכְּסָטָן פֿוֹן שְׂטָאָט? אָן אִיצְט אַרְבָּעַט מַעַן מַעַשִּׁים, מַעַן ווֹילְיַחְקָה פֿוֹן בִּימָעָן זאל ווערְן הַלְּלִים אִידְעָם, ניט אליהוּ בחורְסָ? הַיְינְט האט ער אַיבְּכָר זיך די דִּינְיָים, דעם רבְּ? סְאיָן גּוֹעָוָן פֿוֹן אִים אַשְׁוֹגָעָת צוֹ אַגְּנָן בְּפִנִּי כָּל עַם וְעַדְהָה, או דער „נְקוֹד“ אַיז נישט פֿוֹן באָרגְ-סְּינִי, אַיז אָפְּלִוְיָה נישט פֿוֹן עַזְרָאָן. דעם „נְקוֹד“ האט מַעַן אַיְינְגָּעָפֿרְט נְאָכְדָּעָם, ווֹי מַעַן האט גַּעַלְאָסָן דעם תלמוד. זויפיל האט גַּעַפְּלָט מַעַן זאל אִים לייגְן דערפְּאָר אַין חָרָם אַרְיוֹן? אָן ער אַיז נָאָך נישט פְּטוֹר! אליהוּ בחור אַיז אַראָפְּ פֿוֹן די טְרָעָפְּלָעָד. זַיְנָעַ גְּרוֹיָע אַוְיגְּן, פָּאַרְזְּוּיְתִּיקְטָע, האָבָן אַוְיגְּנָעְלִיזְמָטָן, זיך אַיבְּעָגָע

נומען, וואס ער, א געמיינער מלמד, שטעלט זיך אנטקעגן אַז וועלט מיט מענטשן. און הילען, דעם נבזה, וועט ער פאר-טרוייבן פון ווענדיק. קאו דורך אליהו בחור אפיילו אין שלאָז זיך פֿאָרגֿלִיּוֹן מיטן נאָרִישׂן היל, מיטן נאָרִישׂן „טראָפּ“. —

— אַגְּטוֹן אַוְיפְּשִׂיטְיָן, מְחוֹתָן — אַיז יְצַחֵק דָּעַר שָׁוָּלְכָּפָּעָר אָונְטָעָרְגָּעְקָוְמָעָן — דִּי מְחוֹתָנָתְּטָעַשׂ שְׁלָאָפָּט נָאָד ? — זַי טּוֹט זַיך שְׂוִין אָן — האָט חַנָּה אַרוֹיסְגַּעַשׂ טַעַקְטַּט דָוָרָךְ אַפְּעַנְצְּטָעָרְלָאָלָאָכְּדִּיק פְּנִים מִיטָּא לְיכְטִיקָּן שְׁטָעָרָן, וּאוֹ שְׂוֹאָרְצָעָ קְרֻעְנִיעָ-צָעָפּ הַאֲבָן טִיפְּעָר גַּעַמְאָכָט דִּי וּוִיסְטָקְיוּט.

— וואס האָסְטו זַיך אַזְוִי פְּרִי אַוְיפְּגַּעַכְאָפָט, טַאָכְטָעָר ? גַּיְיִ צְרוּקִיךְ אַיז בְּעֵט אַרְיָין ! — האָט דָעַר פְּאָטָעָר אַגְּטוֹן גַּעַטְאָן דָעַם חַתּוֹן פָּאָר אַחֲנָט — קּוֹם, יְצַחֵק, ס'וּוּרְעָט שְׁפָעָט !

— וּוּן וּוּלְאַיךְ דִּיךְ זְעַעַן ? — הַאֲבָן חַנָּהֶס וּוִיסְטָעָ צִיּוֹן זַיך גַּעַשְׁוִימָט צְווֹישׂן דִּי פִּיכְטָעָ, רְוִיטָעָ לִיפָּן אַונְדִּי בְּרוּנְיָן אַוְינָן הַאֲבָן פְּאָרְשִׁיטָעָ גַּעַקְוּט.

— נַאֲכָן דְּצָוָנוּן — האָט דָעַר צְוָאנְצִיךְ יְאָרִיקָעָר שָׁוָּלְכָּפָּעָר אַזְוֹש אָונְטָעָרְגָּעְטָאָנְצָט פָּוּן פְּרִיּוֹד. זַיְיִ הַאֲבָן זַיך אַיְינְגְּעָדְרִיּוֹט. דָעַר וּוִיסְטָעָ מִירְמַלְשִׁיטְיָן פָּוּן הַיְּלִיקָן מַאְרָקִים קִירְךָ, הַאָט גַּעַבְלָעְנְדָט אַונְדִּי אַוְיפְּגַּעַלְוִיכְטָן מִיטָּפְּרוּעָן לִיבָּ. אַונְדִּעְרָפְּאָרְשִׁיטָעָרְלָאָלָאָכְּדִּיק צְלָם, אַגְּלָדְעָנָעָר, אַיז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַיבָּעָר דָעַר שְׁלָאָפְּעָדְיקָעָר שְׁטָאָט, וּוֹ אָן אַוְיפְּגַּעַשְׁטָעַלְטָעָר פִּינְגָּעָר.

אליהו בחור האָט אַרוֹיסְגַּעַנְומָעָן פָּוּן דָעַר קַעְשָׁעָנָעָ אַפְּרוּיְקָלָט שְׁטִיקָה פְּאָפִיר, גַּעַטְיוֹתָלָט דָעָרְוִיפּ : — הַיְּינָט, יְצַחֵק, אַיז זַיְן לְעַצְטָמָן ! אַוְיבָּ דָעַר נְבָזה וּוְעַט פָּוּן חַרְפָּה זַיך נִישְׁטָאָפְּטָרָאָגָן פָּוּן וּוְעַנְדִּיק, שְׁרִיבָּ אַיךְ אָן אַצְוֹוִיטָן פָּשָׁקוֹויל אַיז לְשׁוֹן-קוֹדֶשֶׁ ! וּוֹאוֹ אַיז דָּאָס גַּעַהְעָרט גַּעַוּוֹאָרָן אֹזֶא חַזְפָּה ? דִּי רְיוִיכְסְּטָעָ קִינְדָּעָר האָט עַד בַּיִּ מִירְ צְוָעָנְוּמָעָן. וּוֹאוֹ אַסְדוֹר, וּוֹאוֹ אַמְּזוֹר, וּוֹאוֹ אַחְמוֹש

אַבְּעַרְצֹשְׁרִיבָן אֵין עֲבָרִי-טִוִּיטֵשׁ, עֶרֶת הָאַטְלֵץ פַּאֲרְכָּאַפְּטָן!
— עֶרֶת הָאַטְטָמֵךְ מֵיכְ נַעֲכָתְן גַּעֲבָעָתְן בְּזַעַל אִים אַיְלּוֹמִינִידָן
אַ כְּתוּבָה-פַּאֲרָמָעַט — הָאַט יִצְחָק וַיְךְ אַנְגָּרוֹפָן.
— נָוָ?

— מְכוֹתָן! מַעַן וּוַיְסָט וּוֹאוֹ יִצְחָק וּוֹאוֹינְט, הָאַב אֵיךְ
אִים גַּעֲנַטְפָּעַדְתָּ.

— כְּהָאַב אִים שְׁוִין צְוַיְוִי מָאֵל גַּעֲרוֹפָן צָו בִּיתְ-דִּין —
הָאַט אַלְיוֹהוּ וּוַיְיִטְעַר גַּעֲרָעַדְתָּ — גַּעֲוֹאַלְתָּ וּוַיְיִזְנָן בְּפִנֵּי כָּל עַם
וְעַדְתָּ, אֹז הַלְּ קָאָן נִישְׁתָּ בְּלוֹזָן קִיּוֹן פְּרָשָׁה חֹמָשׁ, עֶרֶת קָאָן
אַפְּיָלוֹ נִיטָּ אַבְּעַרְצֹרִיבָן קִיּוֹן סִידָוָן אָן גַּרְיוֹזָן! אֹז אֹז
נוֹאָפְּ נִיְּטָ אַבְּעַרְצֹרִיבָן פַּאֲשָׁקוֹוִילְן אוֹיְפָ מִירְ, פַּאֲרְמָסְרָטָן
מֵיכְ, אֹז בַּיְ מִירְ שְׁפִילְתָּ מַעַן גַּנְצָע טָעָג אָוֹן קָאָרטָן, אֹז
חַנָּה טַאנְצָט מִיטָּ שְׁגָנְצִים אָוֹן קְנָاطָפָן וּוְאָסָ אֵיךְ אַלְיוֹן, אַלְיוֹהוּ
בָּחוֹר, חָבָר זַיְךְ מִוְתָּ גְּלָחִים, לָעָרָן וַיְיִלְשָׁוֹן-קָדוֹשׁ, בֵּין אֵיךְ
נָאָךְ פָּוֹן דַּי פּוֹשָׁעִים-לִיצְנִים, וּוְאָסָמָאָכָן לִיְדָעָר, מָאָכָן גַּרְאָמָעָנוּ
אוֹן רָעָדָן חֻזְּפָה אָוֹן נְבוֹלָפָה!

— אֹז אַשְׁאָלָנְט-טָאָפְּ! — הָאַט יִצְחָק אַ הַיְבָ גַּעֲטָאָן
אַ פּוֹיְסָט — הָאַט אֵיךְ אִים כָּאַטְשָׁ גָּוָט גַּעֲדָעָקָט, מְחוֹתָן?

— כְּהָאַב אִים שְׁוִין מַקְיָּוִם-פְּסָק-גַּעֲוּוֹן!
זַיְיָ הָאָבָן זַיְךְ גַּעֲשָׁאָרָט אָרוֹם דַּי אַיְנָגָהוַיְקָעָרְטָע שְׂטִי-
בָּעָר, וּוֹאוֹ סְ'וֹאָסָעָר פָּוֹן דַּי קָאָנָאָלְן הָאַט אַנְגָּרִידָרָט דַּי
שְׂטִיְנְגָרָנָע טְרָעָפְלָעָן. מַעַן הָאַט נִישְׁתָּ אַרְוִיסָגָעָזָעָן קִיּוֹן
פָּעָנְצָטָעָר, קִיּוֹן טְרוֹן. שְׁוֹעָרָעָ לְאַדְנָם הָאָבָן אַלְץ צְוָנָעָדָקָט.
דַּי לְוַפְטָ הָאַט זַיְךְ אַיְנָגָעָזָפָט אֵין דַּי לְוַנְגָעָן וַיְיִאָקְלָעוּה,
פְּרִוְשָׁעָר גַּעֲטָרָאָנָק. דַּי אַלְטָע שָׁוֹל מִוְתָּ דַּי מִירְמָלְשָׁטִיְנְגָרָנָע
אַקְלָאָנָעָם, מִיטָּ פַּאֲרָשְׁפִּיצָטָע אָוֹן גַּעֲוָעָלְבָטָע דַּעֲכָעָר, אַ
גַּעַמְיָשׁ פָּוֹן סְטִילָן אָוֹן דַּעֲקָאָרָאָצָיעָם, אֵין שְׁוִין גַּעֲוּוֹן אָפָן.
יִצְחָק הָאַט גַּעֲשִׁיקָט צְוָנָעָקְלָעָפָט דַּעַם פַּאֲשָׁקוֹוִיל אוֹיְפָ דַּעַר
וּוְאָנָט בִּיּוֹם הַאַנְטָפָטָם.
עַם אֵינוֹ אַרְיָגָעָקָוּמָעָן שְׁמוֹאֵל „וַיְגָנָעָר“, אַ לְוָסְטִיק

מענטשל, וואם האט “געואנט” אויפֿ התוננות, אויפֿ שמחות.
עד איז געועען און ארייניגער בי אליהו בחור.

— האטטו באטש גוט אריינגענאות, אליהו? — האט
שמעאל זינגער פארקועעתשט און אויג און מיטן צוויתן
געוקט אויפֿ פאשקויל, וואם האט זיך אנגעההויבן מיט
גע'כטוב'גטע אותיות — המכדייל בין קודש לחול...
— מען האט געדארפֿט אריינשריבן זיך דער נאף היל
טוט שיקסעם ארוםטריבן — האט זיך א צוויטער אングע-
רופּן.

— מען שמיעט, און אונזעד פרנס, הילס קרוב, ר'
יולד, איז אויפֿ גרויסע צרות — האט שמעאל זינגער אריינגע-
רעדט אין אליהו בחור, וואם האט זיך במעט נישט צוגע-
הערט, געועען אומגעולדיך, געוואלט ליבערשט וויסן צי
זיין פאשקויל געפעלט — אונדזעד פרנס האט שוין לאנג
געווארטן און אויג אויפֿ שררה/ס גויה, אויפֿ דער רוייטער
און „ער איז געקומען אוייר“. און איזט האט ער די אמת'ע חתונה! ער שטעהט שוין
צוווי אלףים און דער שררה וויל נישט וויניקער פון פיר
אלפיים, הא, הא, הא!

— א קלאג אויפֿ אים, אויפֿ חשבבן פרנס, וואם מאכט
אוז יקרות אויפֿ דער מץ וּה — האט אליהו בחור
קויום א שמייכל געטאן — וואם וועלן מיר טאן, געמיינע
לייט, וואם קאנען קיין טאלער אויך נישט געבען?

— טאכע, טאכע, מײינטער אליהו — האט שמעאל זיך
צעלאכט און גענעמען לייענען דעם פאשקויל — ס'אייז דאך
גוט, מיט און אמת גוט! זוי זאנסטו דעם „המכדייל“ דינעם?
— מען קאן אים זאגן מיט א “וועלשען” געואנג — האט
אליהו בחור אנטקוקואלן וואם ס'געפעלט — און מען קאן
עם אויך זאגן מיט א זמירות-נייגן.

— וועל איך עם זינגען מיטן ניגון פון „צור משלו
אכלנו“ — האט שלמה זינגער פארקועעתשט ס'ליינקע אויג.

- עלום האט זיך גענומען קלוייבן ארום אים, אַנְגַּעַקְוָאַלְן :
- ווערד האט עם געמאכט ?
 - אליהו בחור ?
 - ווענן הילען דעם דודקי-IMALMD ?
 - מען זאגט טאָקע, אָז ער דאָזונט אָפִילו נישט ביז
„ברון שאָמֶר“.
 - אַיזָּא גֹּוי גָּמוֹר !
 - ער האט דאָך שווין ס'פערטע וויב !
 - לאָזֶט, חברה, שטערט נישט !
 - זאג, שלמה, זאג !
 - שלמה זינגער האט צענומען די הענט, געמאכט אָ ואָראָע
 - ארום זיך אָז אַנְגַּעַהוֵּיבָן מיט אָ סְלִיחָות-ニיגַן :
 - „דעַרְנָאָך דָּא נְעַמֵּט עָר ווַיְדָעָר אַיוֹנָעָן,
איַין פֿרוּמָע „פֿוֹלְצִיל“, גָּאָר אָ רִיְנָעָן,
זַי האט אֲבָעָר בֵּי אַיִם אַיִן פֿרִיד אָ קְלִינָעָן,
נִיט קִיּוֹן גּוֹטָן יוֹם אוֹוָך קִיּוֹן גּוֹטָע לִילָּה !“
 - אַיזָּא טְשָׁאָלָעָנָט-טְאָפָּ !
 - אַיזָּא טְמָטוֹמָ !
 - לאָזֶט, חברה !
 - לאָזֶט !
 - „זַי האָב אַיך אָזֶוִי גָּאָר אָ שְׁלַעַכְתָּן מָאָן,
אָ גַּאנְצָע נְאָכְט רִירְטָע ער מִיד נִיט אָן,
רוֹס אַיך מִיד שְׂוִין צַו אַיִם, רַוקְטָע ער זיך הָיָן
וְלֹא קָרְב זַה אַל זַה כָּל הַלִּילָה !“
 - אַי, גּוֹט ! גּוֹט !
 - אָ שְׁוֹוָאָרְצָע גְּבוֹרָה דָּאָם האט !
 - אָט קְוָמָט הַלְּל !
 - מִיט זְיַינָע מְקוּרְבִּים !
 - ס'זְוּעָט בָּאָלְד זְיַין ס'אַמְתָּע גַּעַשְׁלָעָג !
 - וּוֹאו אַיְזָאָלְיָהוּ בחור ?

— אט איז ער!
 — אויב עפעם, בין איך מיט אליהוּן!
 — איך אויך!
 — איך אויך!

אויפן באלעמער איז געשטאנען דער שמש אין וויסן
 קיטל, געללאפט מיט א הילצערנען האמער און שטענדער
 אריין:

— שא, שא, מיר שטעלן זיך זאגן סלייחות!
 דער עולם האט זיך ציעשטעלט. דער שמש האט ארויס-
 געליענט מיט א „מאראלייש“ קול פון א געשראיבגענער
 סלייחה און דער עולם האט נאכגעזנט. אליהו בחור איז
 געשטאנען מיט זיינע אנהענגר, זיך געוויצלט, איז דער
 מחבר פון די סלייחות האט נישט געקענט קיין דקדוק.
 אליהו האט געוזנט א קאטטאועס און די אנהענגר האבן
 אנגעקוואלז, געווען גרייט זיך מוסר-נפש צו זיין פאר זיינער
 „מיינסטען“.

דער מיינסטען גייט פארכויפן א בוך

צווישן צוויי שמאלע קאנאלז איז געשטאנען נאך א
 שמעלער שטיינערן הויז. די שטיינער, רוייע, זענען געווען
 באדרעקט פון אלטקייט מיט געוויקסונג, מיט שוואמען. די
 קליענע פענצטער און פענצטערלעך דורכגענומען מיט אייד-
 זערנע שטאכעטן. און דאס דריינ-גארנדיקע הויז איז געווען
 איז אפגעלאט, גלייך קינגר וואלט דארט שיין פון יארן
 ניט געוואוינט. און דערפאר, וואס ס'הויז איז געשטאנען
 אין שכנות מיט דער קויך פונם הייליקן מארך, האט עם
 אויסגעזען נאך פאראוואוילאוטער, אן אמת'ע חורבה.

די נאכמיטאנדיקע זוֹן אוֹז געפֿאַלַּן אוֹיפָּט די גָּלְדָּעָנָּע
קָוְפָּאַלַּן פָּוֹן דָּעֵר קִירֶה, אוֹיפָּט די קָאַלְיָרְטָעָה מִירְמָלְשְׁטִיְינָעָרְגָּעָנָּע,
קָאַלְאָנָּעָם, אוֹיפָּט די פָּאַסְאַדְּן-מָאַזְאַקְּ, וּוֹאַסְּ הָאָבָּן גַּעֲלִיכְתָּן,
גַּעֲשִׂים עָרָט, דָּעַרְצִילָּט מַעַר וּוֹעֲגָן קָאַנְסְּטָאַנְטִינָּאַפָּאָל, זֹוִי
וּוֹעֲגָן וּוֹעֲנָעָדִיק.

אלְיָהוּ בָּחוֹר, אַיִן זֹוִין שְׁוֹוָאַרְצָן אַוִּיסְגָּעָרְבָּעָנָּעָם מַאַנְטָל,
אַיִן דָּעֵם גָּעָלָן פֿאָרְשְׁפִּיצְטָן קָאַפְּטוֹרָה, אַיִן אַרְיָין אַיִן פֿעַדְעָרָה-
הָוּוֹיָה פָּוֹן דָּעֵר דָּרְיוִיְּגָאַרְנְדִּיקָּעָר גַּעֲבִיכְיָדָע. דָּעֵר קִילָּעָר, טָוָנָּיָה-
קָעְלָעָר קָאַרְיָידָאָר אַיִן גַּעֲוָעָן פֿינְגְּטָעָר אָוֹן סְחָאָט גַּעֲנוֹמָעָן
אַז וּוֹיָל בְּיוֹ אַלְיָהוּ הָאָטָט מַעַר מִיטָּהָאָטָט, וּוֹיָ מִיטָּהָאָט
אוֹיָגָן, אַוִּיפְּגָנוּוֹכָטָן דִּי הַיְּלָצְעָנָּעָשָׂוְוִינְדָּל-טְרָעָפָּה.

עַר אַיִן גַּעֲגָנָּעָנָּעָם צָוָם רַיְיכָן מַעַנְדָּל וּוֹיְרָמְיוֹעָר, וּוּעַמְעָם
שִׁיפָּן הָאָבָּן וִיךְ גַּעֲטָרָגָן אַיְבָּעָרָן מִיטְלָעְנְדִּישָׁן יִם, גַּעֲפִירָט
סְחָוָרוֹת פָּוֹן צְוִיעָ קִיְּן אַיְירָאָפָּעָ. דָּאָס הָאָטָט מַעַנְדָּלִים וּוֹיָבָּה,
דִּי גַּוְתָּה עַרְצִיקָּעָט פָּעָמְלִין, נָאָךְ אָוֹם גַּעֲשִׁוָּקָט. זֹוִי מַאְכָטָה חָתוֹנָה
דִּי עַלְטָסְטָעָט טָאָכְטָעָר, וּוֹיָל מַן הַסְּתָמָם בָּאַשְׁטָעָלָן וּוֹיְבָעָרָשָׁע
סְפָּרִים אַוִּיפָּעָט עַבְּרִי-טִוְּתִיאָטָש. אָוֹן אַלְיָהוּ בָּחוֹר הָאָטָט זִיךְ דָּעֵם
גָּאָנָּצָן וּוֹעַג גַּעֲיִשְׁוָבָּט וּוֹיְפִילָּא זִוְּגָן צָוָטָן, וּוֹיְפִילָּא צָוָבָעָן
בֵּי אַזָּא גַּבְּרָאָטָע. עַר הָאָטָט גַּעֲוָוָאָסָט, אָזָן אַשְׁבָּנוֹעָר
סּוֹפֶר וּוֹעַט עַס אַיְבָּעָרְשָׁרִיבָּן פֿאָרָ פֿינְגְּ-זָעָקָם רַיְיכָסְטָאָלָעָר.
עַר, אַלְיָהוּ בָּחוֹר, וּוֹעַט צְנוֹנוֹפְּשָׁטָעָלָן אָזָן אַיְגָעָנָּעָם וּוֹיְבָעָרָשָׁע
„כָּלְבָּזָן“, וּוֹעַט צְוָקְלִיבָּן פָּאַסְיָיקָעָט תְּפִילָות אָזָן „קוֹרְצָזְוּיְילִיקָּעָן“
גַּעֲשִׁיכְטָעָם. סְזָוָעָט זֹוִין „מָקוֹדֶשׁ וּמָחוֹל“ אָוֹן אַיְבָּעָרְשָׁרִיבָּן
וּוֹעַט עַס דָּעֵר חָתָן זִוְּנָעָר, מִיטָּהָאָטָט, גַּעֲלָדָעָנָּעָם כְּתָבָה. פֿאָרָ
אַזָּא אַרְכָּבָעָט דָּצָרָפָט מַעַן בָּעָטָן בֵּי אַזָּא גַּנְדָּתָטָעָט צָוָם וּוֹיָיָ
נִיקְסָטָן אַפְּוֹפְּצָן דּוֹקָאָטָן.

עַר הָאָטָט זִיךְ גַּעֲנוֹמָעָן הַיְּבָּן אַיְבָּעָר דִּי טְרָעָפָּן. דִּי הַיְּלָ-
צְעָרָנָּעָשָׂוְוִינְדָּל-טְרָעָפָּה הָאָטָט אַונְטָעְרָגָעָהוֹסָט, גַּעֲקָרְעָכָט, וּוֹיָ
וּוֹאָלָט זִיךְ גַּעֲהָאָלָטָן בְּיִם פָּאַנְגָּנְדָּעְרָשִׁיטָן. עַר הָאָטָט אַנְ-
גַּעֲקָלָאָפָּט אַזָּא מָאַסְיָוָעָר, גַּעֲשְׁמִידָטָעָר שִׁיר, וּוֹאָזָן גַּעֲ-
שְׁנִיצְטָמָעָה הַיְּלָצְעָרָנָּעָשָׂוְוִהָאָט גַּעֲהָאָנָּגָעָן.

דרוי מײַדליך, אײַנע שענער פֿאָר דער צוּוויטער, זענען
געשטענען אַין דער אָפּענער טיר. די עַלְתְּסַטָּע, מיט אוֹגָן
וואַיְיבָּר שׂוֹאָרְצָעָר סַאמְעָט, האָט זִיךְ אַרוֹיסְגָּעוּקָט:

— אַיר האָט עַפְּעָם גַּעֲזָלָט, סִינְאָר?
אלֵיהו בחור האָט גַּעֲשְׁמִיכָּלָט אָונְ זַיְּן פְּנִים, זֹאת האָט
אוֹיסְגָּעוּן וּוְסַאְקָרָאָטָעָם עַמְּסָקָע, האָט אוֹיפְּגָעַלְוִיכְּטָן,
בַּאַהֲלָלָטָן צַוְּישָׁן די קְנוּיַּתְשָׁן די שְׁתְּעַנְּדִיקָע זָאָרג. דער
בלְּיוּעָר אַנְכְּלִיק פּוֹן די מִידְלָעָךְ האָט אַים יַיְגַּעַר גַּעַמְאָכָט,
אוֹיפְּגָעַלְוִוקָּט אַין אַים דָּעַם „וַיְגַּעַר“ אָונְ ער האָט וּאוֹילְעָרִיש
אַ זָּאג גַּעַטְאָן:

— זָאג דער מַאְמָעָן, אָז סְאַיז גַּעַקְוּמָעָן אלֵיהו בחור
דער „שְׁרִיְּבָּר“, דער דִּינְעָר פּוֹן שִׁינְעָן „בְּחַרְוֹת“ אָונְ פְּרוּמָע
וּוַיְיבָּר.

— אַ, אַיר זַיְּטָעַם, סִינְאָר? — האָבען אַלְעָ דָּרְיוִי אַ הַיְּבָּש
געַטְאָן די אָפּגָעַדְעַקְטָעָה העַנְטָא אָונְ מִיט אַ קְלָאָפְּרִירִי, לְאַכְבָּרִי
וְיךְ גַּעַטְרָאָגָן צָוָם אַרוֹיסְגָּאנְג, אַיבְּעַרְגָּלָאָזָט נַאֲדָר וְיךְ אַ
מִּיעַנְטָעַ-דִּיחָה, זֹאת האָט גַּעַקְלָט אָונְ אַין צַוְּיִיטָן צִימָעָר אַנְ-
גַּעַזְאָגָט דער מַוְתָּעָר — עַד אַיז דָּאָן, ער אַיז דָּאָן! כְּהַאֲבָב
טָאָקָע גַּעַמְיִינָט, ער אַיז אַ בחור, סְאַיז דָּאָן נַאֲר אַ יַּיְזָד
אַין די יַאֲרָן! האָ, האָ, האָ!

אלֵיהו בחור האָט מִיטַּגְּעַלְאָכָט אָונְ סְפָנִים מִיט די
גְּרוּיעָ אַוְיָן אַיז שענער גַּעֲזָרָן. ער האָט זִיךְ אַרוֹמְגָעַקָּט,
נִיט גַּעַלְוִיכְּט וַיְיַיְנָע אַוְיָן וּזְאוּ ער גַּעַפְּינְט זִיךְ.
פּוֹן דער אַלְטָעָר אָפּגָעַרְכָּבָעָנָעָר גַּעַבְּיִידָע, זֹאת אַיז דָּרְיוֹסָן, אַיז דָּאָן
אַינְגָוַיְינִיק קַיְיָן זְכָר נִיט גַּעַזְוּעָן. די זַעַנְטָה הַילְצָעָרָע, מִיט
אוֹיסְגָּעוּמְלָטָעָ פִּיגְלָאָן בְּלוּמָעָן, זַעַנְעָן פּוֹל גַּעַוְעָן מִיט
שְׁטִיקָעָד בְּרָאָקָאָט מִיט בְּאַגְּיַלְדָטָע שְׂוּעָרָדָן. אַין מַזְרָח
הַאָט גַּעַהְאָנְגָּעָן אַ גַּאֲבָעָלָעָן, גַּעַוְיָזָן וּוְיַתְּחַסְּ טַאֲכְטָעָר
בְּאַגְּעָנָט דָּעַם פָּאָטָעָר. אַוְיָף דָּעַם וּוְיִסְ-גַּעַוְאָשְׁעָגָעָם דְּלִיל
אַיז גַּעַלְעָגָן אַ פֻּרְמִישָׁעָר טַעַפְּיךְ, אַ רְוִיטָעָר, אַ טּוֹנְקָל-בְּלוּיָעָר.
אַ קְיַיְלָעְכְּדִיקָעָר טִיש מִיט גַּעַגְיַלְדָטָע פִּים, זֹאת אַיז גַּעַ-

שטעגען אינגייטן צימער, איז געוווען צונגעדעקט מיט א פלאס-רויט טישטער. און איבערן טיש, אויף א פאלירטהעד קoit, האט אן אדלער געהאלטן א געשניצטן זיבערעריקן הענגלייכטער, וואס האט געפינקלט און געלענדט זוי א שפיגל אויף דער זון. שטולן הוייכע, אויסגעבעט מיט גע-שורענען סאמעט, האבן געטראגן זיעדר באגילדטע קאָפֿ-שטיiker, זוי קריינגען. איז א וואנט-ニישע איז געתטאָגען א מסיסווער זילבערנער האנטפֿאָם, געהאמערט ווי אן אלטער רויימישע אָרְנוֹן. דער האנטפֿאָם איז געוווען צונגעדעקט מיט א גאלדענען צודעך. אן אָרְיעָנְטָאָלִישׁ אַטָּאַמָּאָנָּע מיט קישנס און קישלער האט זיך געבעטן מען זאל זיך אַרְיִינְ-וואָרְפֿן צוישן זוי. א זילבערן שויבּן-שענקל איז געוווען אַנְ-געפֿאָקט מיט אַיְידְלַעַתְיִין, מיט פערל און בּוֹרְשְׁטִינְגְּן, מיט גאלדענע קייטן, בראשן און שנאלן מיט אויסגעקְרִיצְטָע טאָצֵן און בלען. און איז דער זײַט, אויף א פֿוֹן רְוִיְּטָן האָלָּז, באָפֿוֹצְטָמָּאָל אַרְאַפְּגַּעֲנוּמָּאָן זִין גַּעַטְאָגעַן ווַיְגַּרְוִיכּוּן, פִּיגּוֹן, מאַנדְלָעַן. א ווַיְזַרְגּוֹגְהָאָט געפֿינקלט צוישן בעכערם.

פֿוֹן אֶזְאָז עַשְׂרָה איז אליהו בחור בי זיך שטארק גע-פֿאָלָן. ער האט זיך גענומען רוקן אויף קרייך, געלביבן שטיען בּוּיְם אַרְיִינְגְּגָנְג און אַלְיִוְן נִישְׁתְּ גַּעַוְאָסְטָמָּאָל פֿאָרוֹזָם ער האט מיטאָמָּאָל אַרְאַפְּגַּעֲנוּמָּאָן זִין גַּעַלְן הוּט. די דאנָה זעַן אַרְיִוְסָם פֿוֹן די קְנִיְּשָׁן און סְאַקְרָאַטְעָם'עָם מַאְסָקָע איז געלביבן שטיען אין דער טיר, זוי אַן אויסגעגעטְעָן. דער רוֹישׁ פֿוֹן זַיְדְּנָס האט אַגְּנָעָזָאנְט, אַז פֿעְמְלִין קומט. אַ שְׁוֹאָרְזִין שִׁיטְלָן, שְׁוֹאָרְצָעָן, דִּיקְעָעָעָפֿ. אַ שְׁוֹאָרְזִין זַיְדִּין קְלִיְּד, גַּעַפְּאָסְט אַזְּנָסְטָן, מִיט אַרְעַמְבָּעַנְדָּעָר אַרְוָם די אַרְבָּל, מִיט שְׁטִיקְעָרְיוּנָן אַרְוָם האַלְדוֹן אַזְּנָסְטָן פֿאָלְדוֹן אַזְּנָסְטָן זיך בּוֹרִיט אַזְּנָסְטָן, זַיְדְּנָעָן פֿאָלְעָם, וואס שׁוֹוִיְּלָן, צעַבלָּאָזָן זיך בּוֹרִיט אַזְּנָסְטָן, אַגְּנָעָזָאנְט, גַּעַשְׁטָעָל, וואס רְעַדְטָן, רְוִישָׁתָן, צִישָׁתָן בּוֹי יְהֻדָּה רִירָה, בּוֹי יְהֻדָּה קָעָה. סְפָנִים

מאט, די אויגן גרויסע, טונקעלע. דער גאנגע א לוייבטען, א בזינקיינער און דער שמייכל ארום די ליפן, אָרּוֹם די אויגן א באשיזידענער.

— וואם שטויות איר בי דער טיר, מיינסטער? — אויז
זוי אונטערגענגאנגען צום רויטן טיש מיט כיבוד — זויצט!

— 8 דאנק, פאטראנגעט — האט אליהו בחור זיך
פארניגט.

— זינט איך האב געהערט אידייער לעצט ליאד, מײַינסטער,
ווײַוילט זיך מיר זיין גוט צו איך — האט זי זיך אָזעָקְגָּעוּעָצֶט
אוֹן די זײַדְעָנָע פֿאַלְעָם האָכוֹן זיך צַעַפְאַלְעָוּוּשׁ אָונְטָעָר אִיד
מייטָן גַּעֲרוּישׁ פֿוֹן טְרוֹקָעָנָע בְּלָעָטָעָר — איך, ווֹאָס כְּבִין אֵין
וּוּרְמִיזָע גַּעֲבוּרָה, וּוֹאָזָן אוּיד אֵין וּוּנְעָדִיק.

— וועגן ווואם פאר א ליאד מויינס רעדט איר, פאטראָץ
געזען? — האט אליהו בחור זיך צונגעעצעט מיט א האלבן
געזען.

— כ'חאכ איזיך געהערט זינגען דאס ליד ווענן אונדזערע
ברידער פון ווענעדיק, אzo זיי זענען ניט גאטספֿרײַנטלעָך —
האט זיי אַנגענְגָּסְטָן אַ בעכֶּר ווֹיִז — אzo זיי דָּאָרְפָּן זיך
אַראָפְּגָּעָמָּעָן אַ בִּישְׁפֵּילָ פָּוּן דַּי יִדְּזָן אַיְזָן מַעֲנְטוֹאָ, פֻּרְאָרָאָ,
פָּאָדוֹאָ — טְרִינְקָט, מִיְּנְסְּטָעָר — לְחַיִּים, לְחַיִּים! אָוּן בְּמוֹן
צָוְגָּעָבָן, אָוּר זָעָמָן גַּרְעָכֶט! דָּעַם פְּרִיטִיכְ-צָוְגָּעָבָן
גַּעֲבְּלִיבָן אַיְזָן דָּעַר אַשְׁכְּנוּעָר שָׁוֹל פִּינְפִּינְגָּ אַבְּיָוּנִים אָוּן, מַאְלָת
אַירָּק, אָוּ קִינְעָרָהָט זַיִן נִיט מִיטְגָּעָנוּמָעָן אַהֲיִים. וְעוּן נִיט
אַיך וּוְאַלְמָן זַיִן גַּעֲנָגָנָעָן שְׁלָאָפָּן אָוּמְגָעָטָן. בְּרָעַד שְׂוִין
נִיט וְעוּן פָּאָדוֹאָ, דָּאס וְוְאַלְטָ אַפְּלָוּ אַיְזָן רְוִים אַיך נִיט
פָּאָסִירָט, טָא מִיט וְוָאָס אַיְזָן וְעוּנְדִּיק בְּעַסְעָרָ פָּאָר סְדוּמָ?

— פָּדוּעַר אִידֵּן הַכְּבֵן דָּאֵךְ אֶשׁ — הַאֲטֵּן אַלְיָהוּ בָּחָור
אָן אַרְגְּנָטְלָעָן יוֹטְגָּעָטָן אָוָן אִיזְּ גַּעֲוָאָרָן אַוְיְפְּגָעָרוּמְטָעָר —
פָּארָאָן אַ גְּלִיכְוּעָרְטָל: אָ פָּדוּעַר גָּבָּ, וָוָסְטָן זַיְוָן נַאֲמָעָן
הַיְּבִיטָן זַיְדָן מִיטָּן אַגְּמִילָן לְוִיכְבָּט אַוְיְיךְ גַּאֲטָן אַיְמָלָן.

— אַ שְׁפָאָם אָן אַ זִּוִּיט — הַאֲטַ פֻּסְלֵין זִיךְ צַעַלְאַכְט —
אַפְּלוּ מִין אִסְרָלִין — — —
— עַד לְעַרְנָת דָּאָךְ אַין פָּאַדוֹאָץ אָוֶיפְּ דָּאַקְטָעָר — — —
— עַד קָעָן זִיךְ אַוִּיךְ נִיט וְצָט אַפְּלוֹיכְן דִּי דָּאַרְטִיקָע
יִדְן. וּוּעָר וּוֹאוּינָט דָעַן אַין וּוּעַנְעַדְיקָ ? דָאָם פְּעוּוֹל פָּוּן דָעַר
גַּאנְצָעָר וּוּעַלְט !

— עַד דָּאָרָף שָׁוֵין עַנְדִּיקָן, אַיְיעַר אִסְרָלִין ?
— אָם יַרְצָחַ הַשֵּׁם אַיְכָעַר אַיָּאָר. פָּוּנָם בְּנִיחִיד מִינְעָם,
זַעַט אַיָּאָר, הַאָב אַיָּאָר גְּרוּוּם נַחַת, וּוּי מַעַן זַעַגְט — צָו גַּאַט
אַיָּוֹן צָו לִיְיָת. דָעַר רַאַשְׁ-יִשְׂבָּה, רַ' מַנְחָם דִּילְמָעְדִּינָג, וּוּאָסָם
אַיָּוֹן אַיָּיךְ אַ לְעַרְעָר אַיָּנָם אָנוֹנוּוּעָרְזִיטָעָט, שְׁפִינְגָּלָט זִיךְ אַיָּוֹן
אַיָּוֹן. אַיְצָט אַיָּוֹן אִסְרָלִין אַיָּוֹן רַוִּים בַּיִּמְיָּוֹן בְּרוּדָעָר, גַּעֲפָרָוָן
זַיְךְ אַכְּסָמָל אַפְּרוּעָן. עַד שְׁרַיְבָּכְט מַרְיָ, אֹז מַעַן הַאֲט דָאַרְט
אַוִּיסְגָּעָה אַקְטָמָשָׁה רַבְּנָיוֹן אַיָּוֹן מִירְמָלְשָׁטִין, אַיָּוֹן דָאַ וְצָאָס צָו
זַעַעַן. סִיְיָ יִדְן, סִיְיָ גּוּוֹם גַּיְיָעָן קוּקָן. צָוָאָז שִׁינְקִיָּת אַיָּוֹן
הַדְּרָרָת-פָּנִים, שְׁרַיְבָּכְט עַר, אַיָּוֹן נַאֲךְ נִיט גַּעַוּוֹן. כִּיְהָבָגְרָאָד
פָּאַרְגָּעָסָן דָעַם מִינְסְטָעָרָם נַאֲמָעָן — הַאֲטַ פֻּסְלֵין פָּוּן צְוִישָׁן
דיְ קַלְיִיד-פָּאַלְדָּן אַרְוִיסְגָּעָנוֹמָעָן אַ טִּיכָּל גַּעַנְיָפָלָט פָּוּן שְׁפִיצָן.
וַיְהָאָט עַם גַּעַזְוָפָט מִוְתְּ דִיְ קַלְיִינָעָ פִּינְגָּעָר, וְוָאוֹסְ'חָוָפָה
קִידָּשָׁן פִּינְגָּרְלָאָר בְּרוּיטָם, אַ גִּינְגָּאָלְדָּנָס הַאֲט זִיךְ גַּעַרְקָט
אַוְן, אֹז דָעַם מִינְסְטָעָרָם נַאֲמָעָן אַיָּוֹן אַלְזָן נִיט גַּעַקְוָמָעָן, הַאֲט
זַיְגַּעַנוֹמָעָן וּוּפָן דִיְ עַלְטָסָטָעָ טָאַכְטָעָר — רַאַלְיָן, רַאַלְיָן,
וַיְהָיָסָט דָעַר מִינְסְטָעָר, וְצָאָס הַאֲט אַוִּיסְגָּעָקָרִיצָט מִשְׁהָ-
רַבְּנָיוֹן ?

— דָעַר סְקוּלְפְּטָאָר ? — אַיָּוֹן רַאַלְיָן אַגְּנָעָלָאָפָן מוּטָה
צְוַויִּי יַיְנְגָעָרָעָ שְׁוּעַסְטָעָר — רַ' הַיִּסְט — רַ' הַיִּסְט — הַאֲט
זַיְ אַכְּפָט גַּעַטָּאָן אַ קַּלְיִינָם דָוְרְכוֹיכְטִיקָן פִּינְגָעָר צְוִישָׁן
דיְ רַוְטָעָ לִיְפָן אַיָּוֹן אַ שְׂוֹאָרָץ לְעַקְעָלָעָ הַאֲט זִיךְ אַיָּר אַוְעָקָ-
גַּעַשְׁטָעָלָט אַוִּיפָן שְׁטָעָרָן, וּוּי אַ פְּרַאַגְעָ-צִיְּכָן — רַ' הַיִּסְט —
כִּגְעַדְעָנָק נִיט, מַעַן דָאָרָף אַרְיִינְקָוָן אַיָּוֹן בְּרוּוֹן. זַאל אַיָּאָר,
מוֹטָעָר-לִיב ?

— מֶדְאָרָף נִיט, טָאָכְטָעָר — אָוֹן דֵי מְוֹטָעָר הַאֲטָז וֵיד
אַ קָּעָר גַּעֲטָאָן צָו אַלְיהָו בָּחָור — דָּאָס אַיּוֹ מִין עַלְטָסְטָע
טָאָכְטָעָר, זָאָל לְעָבָן, נָאָר קִיּוֹן פּוֹפְּצָן יָאָר נִיט אַלְט — וֵי
אַיּוֹ “אַנְטְּשָׁפְּיוֹזֶט” פָּאָר מִינָּס אַ קָּרוֹב, וּוּאָס וּוּאוּינָט אַיּוֹ
סְטָמָכְבּוֹל.

— אָוֹן דֵי חַתּוֹנָה וּוּעָן וּוּעָט, אָס יַרְצָחָה הַשֵּׁם, זַיְק ?
— אַיְזָן צְוַיִּי חַדְשִׁים אַרְוּם. מִין מַאַן אַיּוֹ אַיְצָט אַיּוֹ
סְטָמָכְבּוֹל. עָר וּוּעָט קָוּמָעָן מִיטָּדֵי מְחוֹתָנִים. אַלְצָן אַיּוֹ
שְׂוִין מִיטָּגָטָס הַילָּפָגָרִיטָז צָו דָעָר הַתּוֹנָה — דָּאָס אַיּוֹסְ-
שְׁטִיעָר, אַיְינְגָעָמָאָכְצָן, גַּעֲקָאָכְטָע וּוּיְוִינָעָן, אַלְאָ, אַפְּיָלוֹ אַיּוֹנָ-
גַּעַמָּאָכְץ פּוֹן צִיטְרִינָעָן !

— דָאָרָף מַעַן זַיְק טָאָקָע אַ גַּעַם טָוָן פֿאָרָן בִּיסְלָסְפּוּרִים
אוֹיפּ עַבְּרִיתִיִּתְשָׁ — הַאֲטָז אַלְיהָו בָּחָור אַ צָּי גַּעֲטָאָן אַ
הַאֲלָכָן בְּעַכְעָר אָוֹן פֿאָרְכִּיבָּן מִיטָּמָאָנְדָלָעָן.
דָעַרְצָוּ טָאָקָע הַאֲבָבָא אַיְיךְ נָאָר אַיְיךְ גַּעַשְׁקִיטָט — הַאֲטָז
פָּעַסְלָיָן אַזְוּקָעְגַּעְעָצָט לְעָבָן זַיְק דֵי כְּלָה — בְּיַוְיָל אַבְּעָר אַיְיךְ
זָאָלָט אַרְיִינְשָׁטָעָלָן הַיְוִינְטִיקָע זָאָכָן אַיְיךְ.

— וּוּאָס אַיְיעָר הַאֲרָצָה וּוּעָט נָאָר גַּלוּסָטָן, פֿאָטְרָאָנָעָסָע.
— אַיְזָן סִידָּוָר, אַיְזָן מְהֻזָּוָר — הַאֲטָז זַיְק פָּעַסְלָיָן צְרוּעָדָט
מִיטָּא פְּרוּמָעָר מִינָּעָן — אָוֹן דָעָר עַיְקָר בֵּי דֵי יִמִּים נְרוֹאִים
תְּפִילּוֹת זָאָלָט אַיְר אַנְצִיכְעָנָעָן וּוּאָוָוָן מַעַן דָאָרָף זַיְק שְׁטָעָלָן,
וּוּאָוָוָן מַעַן דָאָרָף אַוִּישְׁפְּיָעָן, וּוּאָוָוָן טָאָר נִיט אַוִּיסְרָעָדָן,
וּוּאָס חַזָּן זָאָגָט אָוֹן וּוּאָס קָהָל. הַיְוִינְטִיקָע בְּתוֹלּוֹת זְעָנָעָן נִיט
דָּאָס וּוּאָס אַמְּאָל. אַיְיךְ צָוָעָן יָאָר הַאֲבָבָא שְׁוִין יְעָדוֹ טָאגָן
גַּעַדְאָוָונָט, בֵּין גַּעַגְגָנָעָן פּוֹן דָרְרִי יָאָר אָן אַיְן חָדָר אַרְיָין ...
אַגְּנָדָעָע אַיְבָּרְשָׁרְיָבָּר גִּיבָּן נָאָר “חַלָּה” אָוֹן לִיכְטָ-בּעָנָטָשָׁן.
אַיְיךְ וּוּיָל אַיְר זָאָלָט אַיְבָּרְשָׁרְיָבָּר אַלְעָ דָרְרִי מַצּוֹת אָוֹן נִיט
אוֹיפּ פֿאָפִיר. פֿאָפִיר קְנוּיְתָשָׁט זַיְק, רִיְסָט זַיְק אָוֹן וּוּאָס
אַמְּתָדָאָוָונָט זַיְק גָּאָר בְּעַסְעָדָר פּוֹן פֿאָרְמָעָט. אַיּוֹ וּוּאָס ?
יאָ, סִזְוּעָט זַיְק אַנְהָוִיכָן מִיטָּדֵי “מְנַחָּגִים”, דָעַרְנָאָךְ “חוּמָש”,
“שִׁירְהַשִּׁירִים”, כְּמִין אַלְעָ “מְגִילָּות” — אָוֹן וּוּאָס, מִינָּ-

סטער, וואלט איר געה הייסן אריינשטיעלן פון וועלט-זאכן?
— מיר געפערט „דייטריד פון בערן“ — האט רazelין
זיך אונגעראופן.

— און מיר „דאם שיינע גליק“ — האבן זיך כי דער
וונגסטער, כי טולציאן, די ביר-אויגן צעושומט.

— און מיר, „מייננסטער הילדערבראנט“? — האט די
מייטלסטער, גראציע, א זאג געטמאן און אייז רויט געווארן.

— גיב זיך נאר „ראטמאנצן“ — האט די מוטעד געשעפט
נחת פון די טעכטער, וואס זענען אויז באהאייזנט — שטעלט
אייך אריין רעטענישן. ס'קומען געטט, דארף א יונגע
באלעבאסטער ווילען דעם עולם, זענען זיך זאלן זיך נישט לאנגן-
וויליקן.

— גערעכט, פאטראגנעס — און אליהו בחור האט זיך
געועענדט צו די מיידלעך — כ'האב בעסערע סחרה. וואס
מיר „הילדערבראנט“, וואס מיר „דייטריד פון בערן“, און אייז
זועל אייך געבן שענערע הערן. קענט איר די געשיכטע
פון באָן?

— א — האט רazelין אים איבערגעהאקט די רייד —
זענען איר וואלט מיר איבערגעשריבן עפעט פון באָקאטשייאָן?

— ווער אייז דאס? — האט פעלין געפרענט.

— א זינגער זוי אייך — האט אליהו בחור אריינגעקוקט
איינט ליידיקן קרוג און די ברעמען האבן זיך כי אים א צי
געטמאן. זוי כי א לאץ — זענען נית באָקאטשייאָן וואלט דער
נבהזה פראנציגיסקאָן סטראָפֿאָרְאַלָּא קינמאָל נית געשריבן
זינגע „שמעוותה.“

— דער סטראָפֿאָרְאַלָּא אַיִיעַרַע איז דאָך בלויז נבלו-
פה, פע — האט פעלין זיך פאָרְקְרִימֶט — ער האט געונגגען
בי טרעוענסן, איז געוווען שאנד און שפֿאָט צו הערן, ערנער
זוי אַיִיעַר לֵיד „המְבָדֵיל“. זוי שעטט איר זיך נית, מיינ-
סטער, צו ברענגען גאר אַזְעַלְכָּעַ רייד אַיִיעַר די לייפּן?
— און דער עולם, זעט איר, פאטראגנעס, האט עס ליב

— האט אליהו בחור אָן אויפֿגעַרְוִימְטָעֵר זיך אויפֿגעַהוּבוּן
 — יעַנְטִיל שפֿער האט דוקא גַּעוֹאַלְטַ בְּזִיאַל אַרְיִינְשְׁטַעַן
 אַין אַירְעַ „מְנַהֲגִים“ מִיּוֹן „חַמְבְּדִיל“. .
 — זאגַט עַם, מײַנטָעֵר — האט טַולְצִילָעֵז זיך גַּעֲבעַטָּן.
 — סְלִידַע? — אַיזַּוּ אליהו בחור גַּעַזְוָאַרְן יַיְנְגָעַר.
 — גַּאטַ בָּאַחַיט! — האט פַּעַמְלִין זיך אַ שְׂטָעֵל גַּעַטָּאַן
 אָוֹן סְקִילִיד אִירְסַם, וּוי אַ פַּעַסְטוֹנְג, האט פֿאַרְשְׁטָעַלְטַ דִּי
 טַעַכְטָעַר.
 — לְאֹזֶן עַר זָאגַן, מַוְתָּעָר-לִיב — האט דִי עַלְטַסְטָעַ גַּעַע
 מַאַכְטַע אַ שְׂנַעַבְעַלְעַע, וּוי זַוְאַלְטַ גַּעַזְאַגְטַע: אַיך מַעַג הָעָרָן,
 כִּבְין דָּאַךְ שְׂוִין אַ כְּלָהָה.
 — נִיּוֹן, נִיּוֹן — האט פַּעַמְלִין פֿאַרְשְׁטָעַלְטַ מִיטַּ דָעַר
 קְלִיְינְגָעַר הָעַנְטַן דִי מַיְילָעַר פָּוֹן אַירְעַ טַעַכְטָעַר — נִיּוֹט דָאַס!
 — אָוֹן אָזֶן אַנְדָעַר גַּעַשְׁיכְטָעַ? — האט רַאַזְלַין זיך גַּעַע
 בַּעַטָּן, אָוֹן סְפִנִים, דִי אַוְינְגַן, אַלְצַן אַין אִירְ האט גַּעַבְלִיטַן.
 — כְּהַאָבָע אַ גַּעַשְׁיכְטָעַ וּוֹעֲנַן דָעַר פְּרִינְצְעַסְטַן וּוֹעֲנַע
 אָוֹן דָעַם רִיטָעַר פֿאַרְיזַן — האט סְקֻולַּ בֵּי אַלְיהָוָה בחור גַּעַע
 צִיטְעַרְטַן, שְׁטָאַרְקַן גַּעוֹאַלְטַע עַס זָאגַן פָּאַרְ דִי מַיְידְלָעַר.
 — אַכְבָּעַר אָזֶן נְבּוֹלְ-פָתָה, מײַנטָעֵר? — האט פַּעַמְלִין זיך
 צְוַרְיקְגַּעְזְעַצְטַן.
 — רִיּוֹן, פֿאַטְרָאנְגַּעַסְטַן מִיּוֹנָע, וּוי אַ „פּוֹלְצִילַע“ — האט
 עַר קִיּוֹן שְׁמִיְיכָל נִיּוֹט גַּעַטָּאַן, וּוֹעֲנַן דִי מַיְידְלָעַר הָאַבָּן אָזֶן זיך
 גַּעַשְׁטִיקְטַסְטְּגַעְלְעַכְטָעַר.
 — אִירְ בְּלִיְיבַּט אַלְצַן אַ לְזַע! — האט פַּעַמְלִין זיך צְעַזְעַזְעַז
 לְאַכְטַ אַוְיפָּן קְוָל.
 אליהו בחור האט אַרוּסְגַּעַרְקַט אַ שְׁטוֹלַ, זיך אַזְוַעַקְ
 גַּעַזְעַצְטַ אָוֹן, אָזֶן דִי מַאַטְמַעְמַע מִיטַּ דִי טַעַכְטָעַר הָאַבָּן אַגְּנַעַן
 שַׂטְעַלְטַ דִי אַוְיעַרְן, גַּעַזְוַעַן גְּרִוְיתַ צַוְּעַן, האט דָעַר
 מײַנטָעֵר גַּעוֹיוֹזַן אוּפְּטַעַר דָעַר לִיְדִיקְעַר קְרוֹגַן אָוֹן וּוֹאוֹלְעִירִישַׁ
 אַ זָּאגַן גַּעַטָּאַן:

„נוּ מוֹ דָעַר מײַנטָעֵר, אליהו בחור, אַזְוַיְ לְאַנְגַּן

געפאנגען זיין.

בי איד ניט אים צו טרינקען פון דעם גוטן וויאו".

— רָאֹלִין, גְּרָאַצְיָא — האט די מוטער אַ שְׂטַעַק גַּעֲטָאָן

די לַיְדֵיכָע קְרוֹג — ווֹיַין!

אליהו בחור האט זיך אַפְּגַעַנְגַעַט דִּי ווֹאַנְצָן, דִּי בָּאָרֶץ,

וַיַּוְיַּטְעַר אַוּוּקָגְעַדְוָקָת דִּי שְׁטוֹל אָונֵן אַנְגַּעַהְיוֹבָן:

— נָזֵן הָעָרֶט, לִיבָּע פְּרִינְגְּט: פָּוֹן דָּעַר דָּזְוִיקָּעַר שְׁטוֹל

וּוְעַל אַיך אַיְיך וּוְאַנְדָּעַר זָגָן, כְּזָעוּל זָגָן, בָּיוּ

סְיֻוּעַט אַנְהַיְיבָן טָגָן! גַּעֲלַעַטְתָּ האָט אַמְּגָל אַ קִּינְגָּג דָּלְפִּין.

גַּעֲהָאָט האָט עָר אַ וּוְאַנְדָּעַרְשִׁיְּגָע טָכְטָעָר, וַיַּוְיַּעַנְעַזְזָעָה האָט

זַי גַּעַהְיִיסָן. אָונֵן וַיַּוְיַּעַנְעַזְזָעָה האָט זַיְךְ פָּאָרְלִיבָּט דָּעַר יְוָנְגָעָר

רִיטְעָרְפָּאָרְיוֹן, וּוְאָסָם האָט גַּעַדְיִינְט בַּיּוֹם קִינְגָּג. שִׁיןְיָן אַיְזָע גַּעַוּעַן

פָּאָרְיוֹן, שְׁטָאָרָק אַיְזָע עָר גַּעַוּעַן. גַּאֲךְ זַיְינְן שְׁוּוֹעָרְדָה האָבָן זַיְךְ

גַּעַזְוִינְן מְחַנּוֹתָה קְרָאָעָן. עָר האָט גַּעַלְאָכָט פָּוֹן וּוְינְט, גַּעַלְאָכָט

פָּוֹן שְׁטוֹרָם. דָּעַר קִינְגָּג האָט נִיטָּגָעָטָה הָעָרָן פָּוֹן דָּעַם

אַרְיִמְעָן רִיטְעָרְפָּאָרְט, גַּעַשְׁרָאָכָט זַיְךְ מִיטָּן קִינְגָּג פָּוֹן

עַגְלָאָנד, מִיטָּן הָעָרְצָאָג פָּוֹן בּוּרְגְּנְדָּאָנד.

— אָונֵן וַיַּוְיַּעַנְעַזְזָעָה האָט דָּעַם רִיטְעָרְפָּאָרְט? — האָט

גְּרָאַצְיָא אַיְבָּעָרְגָּרְיסָן.

— שְׁטָאָרָק גַּעַלְיִיבָּט. אָונֵן אוּ פָּאָרְיוֹן אַיְזָע פָּוֹן צְרוֹת אַוּוּקָ

פָּוֹן קִינְגָּגְמָה הוּוֹפָּה, אַיְזָע זַיְךְ קְרָאָנְק גַּעַוּוֹאָרְן פָּוֹן לִיבָּע. דָּעַרְוּוַיְלָ

אַיְזָע אַנְגַּעַפְּאָרָן דָּעַר הָעָרְצָאָג פָּוֹן בּוּרְגְּנְדָּאָנד, גַּעַוּאָלָט וַיַּוְיַּעַנְעַזְזָעָה

פָּאָרָק אַ וְוִיבָּה. דָּעַר קִינְגָּג בַּעַט זַיְךְ בַּיְיָ דָּעַר טָכְטָעָר, זַי זָאָל

בְּאַגְּעַגְעַנְעַז דָּעַם הָעָרְצָאָג. וַיַּוְיַּעַנְעַז וְוִיל נִישְׁתָּהָרָן, אַיְזָע

אַיְינְגַּעַשְׁפָּאָרָט, טָעַנְהָתָן נִיְּינְן נִיְּינְן! דָּעַר קִינְגָּג צָאָרָנְט,

פָּאָרְשָׁפָּאָרָט דִּי טָכְטָעָר אַיְן תְּפִיסָה אָונֵן אַזְוִי וַיַּוְיַּטְעָר, אָונֵן

אַזְוִי וַיַּוְיַּטְעָר, אָונֵן אַזְוִי וַיַּוְיַּטְעָר.

— אָונֵן פָּאָרְיוֹן? — האָט עַמְּצָעָר גַּעַפְּרָעָנְט.

דָּעַר מִינְסְטָעָר האָט גַּעַוְוְגָעָן אָונֵן גְּרָאַטְמָעָן, זַיְךְ פָּאָרְיוֹן

אַיְזָע צְוִירִקְעַקְוּמָעָן אַ שְׁפָּרְשָׁטְעַלְטָעָר, גַּעַהְעָרָט וְזַיְךְ דָּעַר קִינְגָּג

הָאָט גַּעַמְאָכָט בָּאָקָאָנְט, אָונֵן וְעָרְסָעָט סְיֻוּעָט אַוִּיסְהָיִילְן זַיְךְ

טָאכְטָעָר, דָּעָר וּוּעָט זֵי קְרִינְגְּ פָּאָר אַ וּוּיְבָ אָוָן וּוּעָט אָוָיך
יְרְשֵׁעָנְעָן דָּעָם טְרָאָן. עָר זִינְגְּטָ וּוּיְטָעָר וּזֵי פָּאָרְזָ נְעַמְתָּ
זֵיְךְ אָונְטָעָר זֵי אַוִּיסְצָהְיְילְן, וּזֵי וּוּיְעָנָעָ דָּעָרְקָעָנָט אִים, אָוָן
אַז עָר אִיז גַּעֲקוּמָעָן צָוָם פְּלָאָץ, וּזֵי נָאָרְיוּשָׁ עַם אִיז צַוְּ פָּאָרָ
קְוִיפָּן אַ טָּאכְטָעָר פָּאָר גַּעֲלָט, צּוּלִיבְ יְחֻומָ, הָאָט עָר טִיפָּעָר
זֵיְךְ צְוּזָנְגָעָן:

— — — וּוְיָל אַיְינְגָעָר זֵיְן טָאכְטָעָר גַּעֲבָן אַ מָּאוֹן,
אַדְעָר וּיְנָעָזָן גַּעֲבָן וּוּיְבָעָר,
מְעָן פְּרָעָנָט נִיט אָוִיב עָר אַמְּלָאָכָה קָאָן,
אָוִיב עָר אִיז אַלְעָרָעָר אַדְעָר שְׂרוּבָעָר,
נָאָר אַוְיָף דָּעָם גַּעֲלָט דָא טְרָעָפָט דָעָר צָאָן,
אָוָן וּוּעָן עָר אִיז, אַן אַיְזָל-טְרִיבָעָר,
אַ צּוּעָרָג, אַ נָּאָר, אַ קְלָאָץ, אַ לְאָפָן,
הָאָט עָר נָאָר גַּעֲלָט, טָוָט מְעָן נָאָר אִים שְׁנָאָפָן".

בִּים קָרְדִּינָל

פָּנִים צְוִישָׂן וּוּלְשָׁעַנָּעַ נִסְ-כִּימָעָר, וּזְאָם זְעַנָּעַן גַּעֲשְׁטָאָצֶן
נָעַן וּזְיַי אַגְּדִיכְטָעָר וּזְאָלָה, הָאָט זִיךְ גַּעֲרִיכֵן אַפְּסָם זָוָן.
דָּאָם שְׁטִיקָן זָוָן הָאָט זִיךְ פָּאַרְפָּלָאַנְטָעָרָטָן צְוִישָׂן צַעְקָרִים טָעָן
פָּאַמְּעָרָאַנְצָן בַּיְמָלָעָד אָוָן אַצְּעַבְּרָעְקָלָטָם, אַצְּעַדְּרְיוּוֹלָטָם,
מִיטָּמִיט גַּאֲלְדָעָנָעַ צְוִיטָן, אַיְוָעַס גַּעֲבְּלִיבָן שְׁטָעָקָן אַיְן אַפְּעָנָעָם
פָּעַנְצָטָעָרָטָן קָאַרְדִּינָל וּוּטְעַרְבָּאָס בַּיְכְּלִיאָטָעָק. שְׁטִיקָלָעָר
זָוָן זְעַנָּעַן גַּעֲפָאָלָן אַוִּיפָּא אַוִּיסְגָּהָאַקְטָעָר מִירְמָלְשָׁטִינָעָר, אַוִּיפָּא
וּוּאַנְטָמָלְעָרְיוּנָעָן, אַוִּיפָּא אַגְּאָלָן קָאָפָּא, וּזְאָם הָאָט זִיךְ גַּעְוָוִיגָּט
אַיְבָּעָר פָּאַלְיִיצָּעָם מִיטָּמִיט בַּיְכָעָר.

בַּיְיָ אַשְׁוֹאַרְצָן, גַּעֲשְׁנִיצָּטָן טִישָׂ, אַנְגְּגָלִיגָּט מִיטָּמָנוֹ
סְקָרִיפְּטָן, אַיְזָ גַּעֲזָעָסָן אַלְיָהָוּ בַּחָוָר. עָרָהָאָט גַּעֲצָוָפָט דָּעָם
פָּוָךְ פָּוָן אַגְּנְזָעָנָעָר פַּעֲדָעָר, אַגְּגָעָשָׁטָעָלָט אַוְנָטָעָר דָּעָר זָוָן
סְפָנִים, וּזְאָם הָאָט זִיךְ צְוָנוֹיְפָגָגָסָן מִיטָּן גַּאָלָן שְׁטָעָרָן אַיְן
זִיךְ צְעֻוָּגָט מִיטָּפָאַרְמָאַכָּטָעָר אַוִּיגָּן — הַפְּנִים מַוְרָא גַּעַהָאָט,
אוֹ אַיְן דָּעָר טִיפָּעָד שְׁטִילְקִיָּתָן פָּוָן דָּעָר בַּיְכְּלִיאָטָעָק זָאָלָן
זְיַינָּע מַחְשָׁבָות נִיטָּאַיְינְדָּרְעַמְּלָעָן.

אִים אַיְזָ גַּוט גַּעֲוָוָעָן מִיטָּטָּיָּה דִּי הַוְּנְדָעָרְטָעָר בַּיְכָעָר, דִּי
שְׁטִילָעָלָעָרָה, זְאָם זְעַנָּעָן אַפְּלָיו בַּיְנָאָכָט נִיטָּגָּעָלָפָן
קִיְיָנְמָאָל נִיטָּגָּעָקָוָט מִיטָּבָוָל, נִיטָּגָּעָשְׁמִיכָּלָט, וּזְאָן אַלְיָהָוּ
בַּחָוָר הָאָט נִיטָּפָאַרְשָׁתָאָנָעָן דָּעָם פָּשָׁט אַיְן דִּי קְבָּלהָ כְּתָבָה
יַדְ'גָּן, וּזְאָם עָרָהָאָט אַיְבָּעָרְגָּעָשְׁרִיבָּן פָּאָרָן קָאַרְדִּינָל. פָּאָרָן
זַיְיָ, פָּאָרָן דִּי בַּיְכָעָר, הָאָט עָרָזִיךְ שְׁטָעְנְדִּיקָט מַתְוָדָה גַּעֲוָוָעָן,
קִיְיָן זָאָר נִיטָּאַוִּיסְגָּהָאַלְטָן, דָּעְרְצִיְּלָט וּזְאָם עָרָפָלְעָגָט אַפְּטָט
פָּאַרְבָּאָרָגָן פָּוָנָם קָאַרְדִּינָל — אַזְוָן, אַלְיָהָוּ בַּחָוָר, הָאָט אַ

קנָאָפָע ידיעה אַיִן קְבָּלה אָנוּ וּוֹעֵן נִימֶת דָּעַר קַאַרְדִּינָאַל וּוֹאָלֶט
עַר זַיְרָ צַוְּ דִּי סְפָרִים אֲפִילָו נִימֶת צְנוּגָעִירֶט.

וּוֹאָס וּוֹאָלֶט אַלְיָהוּ בָּחוֹר נִימֶת גַּעֲטָאָן פָּאָרָן קַאַרְדִּינָאַל
עַדוֹשִׁידִיאָ-דָעַ-וּוַיְטָעַרְבָּאָ? הָאָט דָּאָךְ דָּעַר פָּאָטָעָר עַדוֹשִׁידִיאָ
אוֹויָ אַיִם דָּעַרְהוּבוֹן! שָׂוֹן צְעוּלָף יָאָר וּוּעָר וּוֹאוּינֶט מִיט
זַיְן מִשְׁפָּחָה בֵּין קַאַרְדִּינָאַל אַיִן פָּאָלָאָץ, הָאָט מַעַר נִימֶת
קִיְּזַן דָּאָגָּנָּת-פְּרָנָּסָה, זִיכְּצָט אַוִּיפָּק עַסְּטָמָט מִיטָּן וּוַיְיבָ, מִיטָּן
קִינְדָּעָר אָנוּ וּוֹעֵן נִימֶת דָּעַר קַאַרְדִּינָאַל, וּוֹאָלֶט עַר פָּאָרְבָּלִיבָן
אַמְּלָמָּד, אַ “זִּינְגָּעָר” אַוִּיפָּק חַתְּנוֹת, וּוֹאָלֶט עַר קִינְמָאָל נִימֶת
אַנְגָּעָשָׁרְבָּן דִּי גַּרְאָמָּאָטִיק, וּוֹאָס הָאָט אַיִם בַּאֲרִימָט גַּעַמְאָכָט
נִימֶת בְּלוּזָּן אַיִן אַוְטָאָלִיעָ, נַאֲר אַיִיךְ אַיְבָּעָר גַּאנְצָן יוֹתְשָׁלָאָגָּה.
דִּי קְהָלָה אַיִן רְוִיָּם קוּקְטָט קְרוּם אַוִּיפָּק אַיִם, וּוֹאָס עַר וּוֹאוּינֶט
בִּיְּ וּוַיְטָעַרְבָּאָן אַיִן פָּאָלָאָץ, וּוֹאָס עַר הָאָט אַיִם אַוְיסְגַּעַלְעַרְנָט
הַעֲבָרָעָאִישָׁ. דִּי קְהָלָה טָעַנְהָאָט, אָזְן וּוֹעֵן יִידָּן וּוֹאָלְטָן נִימֶת
גַּעַלְעַרְנָט גּוֹיִם קִיְּזָן הַעֲבָרָעָאִישָׁ, וּוֹאָלְטָן דִּי קְרִיסְטָן נִימֶת
גַּעַמְאָכָט קִיְּזָן בְּלָבוּלִים אַוִּיפָּק יִהְיֶן. סְ'אַיְזָן נִימֶת אַמְּתָּה. עַדוֹשִׁידִיאָ
אַיִזְן אָנוּ אַוְהָב יִשְׂרָאֵל. וּוֹעֵן נִימֶת עַר, וּוֹאָלֶט מַעַן שְׁוִין לְאַנְגָּדָעָם
תַּלְמוֹד גַּעַהָאָט פָּאָרְבָּרְעָנָט, מַעַן וּוֹאָלֶט דִּי יִידָּן פָּוּן רְוִיָּם
אַרְוִיסְגַּעַטְרִיבָּן. אָנוּ אַיְצָט פִּירָט עַר זַיְרָ אַרְוּם מִיטָּן יִדְיָוּשָׁן
פְּרִינְצָן, מִיטָּן רָאוּבָנִין, אַיִזְן הַיְינָט אַוְעָקָעָם מִיטָּן אַיִן וּוֹאָטִיָּן
קָאָזָן, אַיִם גַּעַדְאָרְפָּט פָּאָרְשָׁטָעָלָן פָּאָרָן פּוַיְפָּסָט. גַּיְיָ דָעַרְצִיל
דָּעַר קְהָלָה פָּוּן רְוִיָּם, אָזְן דָּעַר קַאַרְדִּינָאַל אַיִזְן גַּאֲרָ קִיְּזָן קְרִיסְטָן
נִימֶת, גַּלְיָוּבָט, אַיִזְן מִשְׁיחָ, דָּעַר אַמְּתָּה'עָרָ מִשְׁיחָ, אַיִזְן נַאֲךְ נִימֶת
גַּעַקְוּמָעָן, דָּאָרָפָ אַיְצָט קְוּמָעָן, הָאָלֶט אַיִן אַיִזְן זַוְּן גַּמְטָרִיאָות
פָּאָרָן קִיְּזָן.

סְ'אַיְזָן אַיִם דִּי גַּאנְצָעָ צִוְּית קְשָׁה פָּאָרוּוֹאָס דָּעַר קַאַרְ-
דִּינָאַל נִימֶת זַיְרָ אַפְּ מִיטָּן קְבָּלה, וּוֹילָ אַיִם, אַלְיָהוּ בְּחוֹרְעָן, דּוֹקָאָ
אַרְיִינְפִּירָן צְוּוּשָׁן דִּי “יְוַדְעַיְחָן”. וּוֹאָס גַּעַפְּינֶט עַר דָּאָרָטָה?
אַשְׁיִיכָּות מִיטָּן קְרִיסְטָעָנָטָוּמָ? אַיִזְן דָּאָךְ עַדוֹשִׁידִיאָ בְּלוּזָּן פָּאָר
דָּעַר וּוֹעַלְטָן אַזְן אַסְקָעָט, אַפְּרוּמָעָרָ קְרִיסְטָן, מוֹזָעָן זַיְן, וּוֹילָ
וּוֹאָס-זַוְּעָן, אַיִזְן עַר אַיְינְגָּעָר פָּוּן דִּי שְׁטָאָרְקָסְטָעָן קַאַנְדִּיזָּטָן

זו ווערז פוייפסט. דא, איז דער ביכליאטטעק, ווען עדזושידיא
ויצט מיט אללהויז, איז ער ניט בלויו קעגן די קרייסטעלעבע
דאגמעם, ער איז קעגן יעדער רעליגיע — דעם געדאנק האט
דער קארדיינאל אויסגעדריקט איז א ליד צו זיין געליבטער.
ניט אומזיסט געפינט זיך אויפֿ דֵי ווענט פון דער ביכליאטטעק
קיין איז הייליך בילד ניט.

דער ואטיקאנז'יינגער האט אַנגעההויבן שלאגן, אויפֿגע-
טריסלטט די שטילקיות. אליהו בחור האט געעפנט די אויגן,
אַפְּגַעַצְיִלְתַּט פִּינְפִּילְעַפְּ. ער האט זיך אַהיַב גַּעֲטָאַן, יְיָ
פָּאַנְאַנְדְּרָגְעַזְוִינְגְּ פָּאָר דָּעַר וּוֹאַנְטְּ מִיטְּ מַאֲלָעָרִיְּעַן אָוָן גַּעַ-
קוּקְטַּ אַוְיְפַּן זְקוּן מִיטְּן טְוֹרְבָּאַן, וּוֹאָסְטַּ גַּעַהְאַלְטָן אַ
גְּלָאַבְּוּסְטַּ. דָּאָס אִיז גַּעַוּוּן אַסְטְּרָאַנְאַמְּיעַ. גַּעַמְעַטְּרַעַעַדְעַה האט
גַּעַהְאַלְטָן אַ צִּירְקָלְ. אַרְכִּימְעַד האט גַּעַצְיִיכְנַט דְּרִיעְעַקְן.
די אַגְּנָגְנָעַם, אַז אַפְּגַעַרְיסְעַנְעַרְ, האט זיך גַּעַוְאַרְעַמְּטַ אַוְיְפַּ
זָוָן אָוָן סָאַקְרָאַטְעַס אִיז גַּעַשְׁתָּאַנְעַן אַיְנָמְיטַן מַאֲרָקְ, גַּעַרְעַדְטַ
צַו אָז עַולְםַ. די גַּעַנְצַעְזַע וּוֹאַנְטְּ הַאַט גַּעַלְעַבְטַ מִיטְּ גְּרִיבְן-
לְאַנְדַּ, מִיטְּ רְוִיםְ, מִיטְּ גַּעַנְדִּינְגְּרִיְּ.

אליהו בחור האט ניט גַּעַקְאַנְט אַוְיְפַּלְאַנְטְּעַרְן די
סְתִּירָה. ער האט דְּעַרְפְּלַטְט, אַז פָּאָר דָּעַר מַחְשָׁבָה אִיז נִיטְ
גַּעַנוֹגְ, וּוֹאָסְטַּ אַרוֹם אָוָן אַרוֹם אִיז שְׂטִיל אָוָן רְוָאִיקְ, סְאִיז
נִיטְ גַּעַנוֹגְ, וּוֹאָסְטַּ די מַחְשָׁבָה דְּצָרָפְּ וּוְעָרְן אִינְסְטַּ מִיטְּן גּוֹפְּ,
דְּצָרָפְּ זיך בָּאוּוּגְן מִיטְּן גּוֹפְּ אָוָן דְּעַמְּאַלְטַ, נָאָר דְּעַמְּאַלְטַ,
וּוְעַלְן די סְתִּירָה מַעְגְּלַעַךְ נִיטְ וּוְעָרְן.

ער האט גַּעַנוּמָעַן שְׁפְּרִיזְן אַיְכָעֶר דָּעַר לְעָנְגַּ פָּוּן דָּעַר
בִּכְלִיאַטְעַקְ, אִיז גַּעַגְאַנְגַּעַן הַיְן אָוָן צְוִירִיקְ, הַיְן אָוָן צְוִירִיקְ,
הַאַט פָּאַרְגְּעַסְן, אַז אַוְיְפַּן טִישׁ לִינְגְּ נִיטְ-פָּאַרְעַנְדִּיקְטַּעְ קְבַּלְתַּ
כְּתַבְּ-יְדַן, אָוָן וּוְיִ נָאָר ער אִיז אַרְיִין אַיְן טְרָאַטְ, הַאָכְבָּן פָּוּן די
סְפָּרִים-פָּאַלְיִצְעַם זיך גַּעַנוּמָעַן טְרָאַנְן וּוְעַרְטָעַר, זיך צְעַשְׁטָעַלְטַ
אִיז דָּעַר לְעָנְגַּ, אִיז דָּעַר בְּרִיְיטַ, גַּעַנוּמָעַן רְעַדְן צַו אִים הַעֲבָרָ-
אִישָּׁ, אַרְאָמִישָׁ, גְּרִיכִיָּשָׁ, לְאַטְיִיןָ, אַיְתָאַלְיִעְנִישָׁ, פְּרָאַנְצִיוֹיִשָּׁ
אָוָן יִדְיִישָׁ. די וּוְעַרְטָעַר זְעַנְעַן נִיטְ אַיְנָגְעַשְׁתָּאַנְעַן, גַּעַפְּלַאַ-

טערט ווי פיגל, זיך געריסון פון אליהו בחור'ס ליפן, פון ויינע שפייז-פינגערא. און אוֹסְהָאָט פֿאָר אִים אוּפֿגּוּטוּבֿכּט אַתְּהָוּם, האָכְנָן דֵּי וּוּעָרְטָעָר זיך צֻעַשְׁטָעַלְטָזֶן זַוְּ אַבְּרוּק, אָוּן אליהו בחור האָט לִיְיכְטָ גַּעַשְׁפּוּרְיוֹזָט אַיבְּעָדָר יַאֲרָהּוּנְדּוּרְטָעָר, גַּלְיָיךְ עָרָ וּוּאָלָט גַּעַהָאָט "קְפִיצְתְּ-הַדָּרָךְ". וּוּעָן מַעַן שְׁטָעַרְט אִים נִיטָּמָ, וּוּעָן מַעַן לְאָזָט אִים דָּא אַין דָּעָר בִּיכְלִיאָטְעָק אַיְינָעָם אַלְיָין שְׁפּוּרְיוֹזָן אַטְּאָג, צְוּוִיָּי, דְּרָיָי, אַ וּאָך, וּוּאָלָט עָרָ גַּעַוְוִוָּן דָּעָר וּוּעָלָט, אָז גְּרִיבִישׂ, רְוִימִישׂ, שְׁפָאנְגִישׂ, פְּרָאנְצִיזִישׂ, אַיְ-טָאַלְיעָנִישׂ, אָז דֵּי אָלָעָ שְׁפָרָאָכָן שְׁטָאָמָעָן נִיטָּפָן הַעֲבָרָעָ-אִישׂ — אַז סְאָיו גַּעַנוֹגָן זַוְּ אַגְּרָאָכָן צַוְּ טָאָן טִיף, גַּאֲרָטִיף אָוּן זְוִיְיזָן, אָז דֵּי אָלָעָ לשְׁנוֹתָה שְׁטָאָמָעָן נִיטָּפָן אַיְזָן — —

אַין דָּעָר טִיר אַז גַּעַשְׁטָאָנָעָן דָּעָר קַאַרְדִּינָאָל עַדְזִוְידִיאָ, אַ חְוִיכָעָר, אַ מְאַגְּנָעָרָרָעָ. עָרְהָאָט פָּוּן זַיךְ אַרְאָפְּגָעָוָאָרָפָן דֵּי פִּיְּעָרְ-רוּוּיטָעָ פְּוּרְפּוּרָעָ, דָּעָם גַּאֲלָדָעָנָעָם צְלָם, אַלְיָץ גַּעַלְאָזָט לִיגְנָן בְּיָם אַרְיִינְגָּאנָג אַוְיָף אַ שְׁטָעַנְדָּעָר אָוּן מִיטָּאָ מִידָּן טְרָאָט, עַטְוֹזָס אַ גַּעַבְוּגָעָנָעָר, אַין עָרְ צְגָעָנָגָעָן צַוְּ אַלְיָהָוִזָּן. עָרְהָאָט אַוְיִגְעָהָוִיכָן אַ פֿאָרְ קְלוּגָעָ פְּאַרְוּזָאַלְקָנָטָעָ אַוְיָגָן אָוּן צְוּ אַוְיִגְעָלְיִגְטָעָר זַיךְ צְעָרָעָדָט :

— דָּעָר וּוּאָטִיקָן אַז צְוָרְפִּידָן מִיטָּן יִדְיָוִשָּׂן פְּרִינְגִּי, מִיטָּן רָאוּבָנִיָּן. הָאָסָט אִים גַּעַדְאָרְפָּט אַנְקָוּקָן — אַ קְלִינְגָר, אָז אַפְּגָעָבְרָעָנְטָעָר, מִיטָּאָ שְׁוּוֹאָרְצָעָר בָּאָרְדָא אַיְכָעָרָן וּוּוִיסָּן גָּאָרְטָיל, אָז אַמְּתָעָרָלְקָרְלִיךְ, אָוּן זַוְּ אַנְדָּרָעָר עָרְ עַפְנָט סְמוּאָל, דֵּי אַוְיָגָן, דֵּי נָאָזְ-פְּלִיגְלָל גַּעַמְעָן זַיךְ רְוִיכָעָרָן, זְיִינָעָ וּוּיסָעָ, בְּרִוְיטָעָ אַרְבָּלָ הַוִּיבָּנָ-אַזְּ פְּלָאָטְעָרָן, דָּעָקָן אָפְּ אַ פֿאָרְ אַוְיִסְגָּעָ מְאַגְּנָעָרָטָעָ העָנָט — גַּעַשְׁעָט אַ נְסָ. דָּעָר קְאָרְלִיךְ גַּעַמְטָזָוָה, וּוּאָקָסָן, וּוּעָרָטָה הַעֲכָרָ אָוּן בְּרִיְמָתָה, אָז דָּעָר וּלְמָ אַרְוּם הַיִּבְטָה זַיךְ אָזְ צְיָעָן אַוְיָף דֵּי שְׁפִּיְזָן פִּינְגָרָ, וּוּילְ אַרְוִיפְּקָוָן צַוְּ אִים.

— אָוּן הָאָסָט גַּעַדְאָרְפָּט זַעַן זַיךְ דָּעָר פְּרִינְגִּזְ אַהָאָט זַיךְ אַ שָּׁאָר גַּעַטְאָן צָוְם פּוּיפָסָט. עָרְהָאָט גַּעַרְעָדָט אַוְיָיָ נִיחָ,

או ס'אייז מיר שווער געוווען צו כאפּן וואס ער זאגט. ער האט א הייב געטאן איין האנט צום היילג, געוויזן, או גאַט ויזיצט אויפּן כסאָה-הכבוד און אונטן, דא און רויַם — האט ראָובּני אַרְמוֹנָעֲכָפּט דעם פּוֹיפַּסְטִיס שְׁטוֹלְפּוֹן אַיְזָן זְוִיתָן, פּוֹן דער צוֹוִיטָעֶר — אונטן, זִיכְּתָן גָּאַטְמָס פֿאָרטְרָעַטָּר, מְמַטְּרוֹן הִיְסְטָטָעָר. אָוּן מְמַטְּרוֹן אַיְזָן בְּגַמְטְּרִיאָא שְׂדֵי.

— מיט די ווערטער האט דער פרײַנְץ געוואונגען דעם
פּוֹיְפּסְט אָזֶן וּזְאָס אַמְתָה, הָאָב אִיךְ שְׁטָאָרָק גַּעֲוָאָלָט עָר זָאַל
נוֹשָׂאַחַן זַיְן. יָא, טִיעַנְדָּר עַלְיָא לְעוּוִיטָא — האט דער
קָאַרְדִּינָאַל אִים חַכְּרֵיְשׁ אַרְוָמְגַעְנוּמוּן — כְּגַיִּים דַעַם גַּאנְצָן
דוֹעֲג אָזֶן טְרָאָכְט, וּזְאָס פָּאָר אַ וּזְאָרְטָמְטָרוֹן אַיז? האט
עַס צָו טָוּן מִיט אַרְאָמִישׁ?

— ניין, מיין האָר — האָט אלְיהו בחור צוינִיגען-אַזְיגָן
די ברעמען מיטן שטערן, זיך פֿאָרענְדערט, זוי ניט ער וואָלט
געַרעדט, נאָר סַאָקְרַאָטְעַס'עַס מאָסְקָע וואָלט אַראָפּ פֿוֹן דָּעַר
וואָאנְט — לוֹיט מײַן אָרִים בִּיסְל ווֹיסְן דָּאָרֶפּ מעַן זָוֵן דָּעַם
שורש פֿוֹן מְטָהָרָן אַין גְּרִיכִיש — — — סַחְאָט צָו טָאָן

— ביז'ט גערעכט — האט דער קאָרדינַל אִים אַפְגָע
לאֶזֶט אָוּן אַיז גַעֲבַילָן שְׁטִיָין מִיט צָעַנוּמָעַנּוּ הענט — קעַנְסַט
שׂוֹןּוּןּוּ מַעַרְגַרְגִּישׁ פָּאָרְדִּיןְ רְבִיןְ — — מַטְטָרוֹן בָּאָ
שְׁטִיָּיטְ פָּוּן צְוֹוִיְ גַרְיכִישׁ וּוּרְטַעַר — הַינְטָעָרָן טְרָאָן. אָוּן
איַינְפָאָלְ, מִיט אָוּן אַמְתָה, אָוּן איַינְפָאָלְ! אָוּן מַטְטָרוֹן, זָגָט
דָּעַרְ פְּרִינְגַע, אַיז בְּגַמְטָרִיאַ שְׁדֵי — — אָוּן יְשָׁוּן, אָוּן
שְׁנוּ?

— י ש ו וואלט געווען בגטראַא ב ש ד י — האט
אלליהו בחור א זאג געטאן מיט א פרום פנים. בלוייז די
בכארד, זומס איז אים געוווקסן אונטער דער גאנמע, האט
געשמייכלט.

בידוע האבן זיך צעלאכט.

צווישן די בימער האבן זיך גענומען קייקלען קלוייסטער גלאָקן, אויפגעריםן די שטיילקיות. אּ ווינטּל אִיז אַנגעלאָפּן דורבן אָפּענען פֿעַנְצְּטָעַר, גַּעֲבַלְעַטְּעַרְטַּד די באַשְׁרִיבְּעַנְעַ בּוּיגְנַס פֿאָפּיר, זֹוּס זֶעֱנַען גַּעֲלַעַן אַוְיפּן טִיש.

אליהו בחור האט צוֹנוּיְפֿגְּעַנְמַעַן די בלעטער אָזּ זיך גַּעַכְּאָפְּט, אָזּ עַד אִיז וַיַּדְעֵר אַיְינְגָּר אַלְיאַין אַדְרַ בִּיכְלִיאָץ טַעַק. דָּאַס גַּלְאָקָן-גַּעַכְּלָאָנגּ האָט אִים באַזְמָרוֹאַיקְט, נִיטּ גַּעַלְאָזּ אַיְינְשְׁטִין, אִים דַּעֲרַמָּאנְט, אָזּ די אַיְינְגְּלָעַר, די מִיְּדָלָעַר, רַעַדְן שְׂוִין קִיּוֹן יִדְּישָׂ נִיטּ, חַבְּרַיּ זיך מִיטּ קְרִיסְטָן אָזּ וּוּעַן די קְהָלָה וּוְאַלְתָּן נִיטּ גַּעַדְאָרְפְּט אַנְקְוּמָעַן צָום קָאָרְדִּינְאָל, צּוּ עַדְשִׂידִיאָצְּן, וּוְאַלְתָּן מַעַן אִים שְׂוִין לְאָנְגּ אַין חָרָם גַּעַלְיוֹגְט.

אָזּ שְׁוְלְדִּיק אִיז עַה, אליהו. זַיְן גַּאנְצּ לְעַבְּן אִיז עַד פָּאָרְטָאָן אַין דַּעַר „הַיְּלִיקָּר גַּעַשְׁרִיפְּטָן“ אָזּ אַין שְׁטוּב וּוְאַקְסָן גּוֹים. נַאֲךְ הַיְּינְטָן וּוּעַט עַר צוֹנוּיְפֿגְּעַנְמַעַן אַלְעַ זַיְנְעַ טִיְּטְשְׁ-בִּיכְעָר אָזּ לִיְּדָעָר אָזּ וּוּעַט אַיְינְסָ נַאֲכָן אַנְדָּעָרָן אַפְּדוֹרָקָן. סִיּוּ מַעַנְעָר, סִיּוּ וּוּבִעְרָפָאָלָק, קִיְּנָעָר זָאָל אַוְיפּ אִים קִיּוֹן פֿאָרָאִיבָּל נִיטּ האָבָן.

אליהו בחור האט גַּעַקְוּט אַוְיפּ רַאְפְּאָעָלָם סָאוֹזָאנָאָרָאָל. דָּאַס אִיז גַּעַוּוֹעַן אַקְפְּיָעַ אַין טִינְטָן אַרְאָפְּגְּעַנְמַעַן פּוֹנְמָן אַרְיָגְּנָאָל, זֹוּס הַעֲנֵגְט אִיז וּוְאַטְיִקְאָן. סִיְּעַנְעַן נִיטּ דָּוָרָךְ קִיּוֹן צָעַן יִאָר אָזּ עַד אַפְּיקָוָרָס סָאוֹזָאנָרָאָלָעַ, זֹוּס די קִירְךְ האָט פָּאָרְכּוּעָנְט, דַּעַם זַעֲלְבִּיקָּן סָאוֹזָאנָרָאָלָעַ, דַּעַר פּוּיְפְּסָט יוֹלִיּוּס דַּעַר צְוַיְוַתְּעַר גַּעַמְאָכָט פָּאָר אַהֲרָוֹן, אִים גַּעַהְיִיסְן אַפְּמָאָלָן אַוְיפּ אִיז בַּיְלָד מִיטּ די פֿאָטְמָעָרָס פּוֹן דַּעַר קִירְךְ.

אָזּ אִים, אליהו? זֹוּס פָּאָר אַ בְּאַטְרָעָף וּוּעַט האָבָן דָּאַס חַבְּרַיּ זיך מִיטּן קָאַרְדִּינָאָל, זֶעַן אַ וּוּלְתָּן יִהְזָּ, קְרִיסְטָן, וּוּלְזָן מִיטּ דַּעַר תְּלִיפְּטָן זַיְנְעַן וּוּעַטְרָעְבִּיכְעָר זיך אָוִיסּ לְעַרְנָעַן הַעֲבָרְעָאִישׁ? זֹוּס זַיְן „בְּבָא בּוֹן“, זַיְן „פֿאָרִיוֹן אָזּ

וועינען", געפיגען זיך כמעט אין יעדן הויז זואו מען לייענט
ויזיש?

דאכ קלוייסטער-געקלאנג האט גענומען קומען פון אלע
עKEN שטאט, אייז געוווארן העכער. ער האט זיך גענומען רוקן,
אייז געבליבן שטיין צוישן די מירמלשטיינער אין א ווינקל,
און איז ער האט גובר געוווען דעם פחד, אונגעהויבן שפריזן
אייבער דער לענג פון דער ביבליאטעך, האבן ווערטער,
וזאם ער האט געזאלט פאר א האלבן יארהונדערט, זיך
א שאט געטאן אייבער אים מיט א פלאטער, פארטראיבן אלע
ספוקות, יונג געמאכט דעם זעכץיק-יאריךן אליהו'ן.

ווארט-טיטיש

אויסוועטערן — אויסל'ופטערן.
אויפווען — אויפקאָן מילך.
אומטרעכטرين — עקרה.
אומקישן — זיין אויסגעלאָסן.
אייבערשטע — פירערם.
אנטשפויין — פאָר'קנס'ין.
אַפּזענגען — אַפְּסַמָּאַלִיעָן.
ארן — דאָוונען.
אַשְׁכָּנוֹ — דִּיּוֹתְּשָׁלָּאָנָּר.
בָּאַלְבָּרָעָר, בָּאַרְבָּוּרָעָר — אַן אַדְּרָעָר הַאֲקָעָר, אַ שְׁעָרָר.
בָּאַרְכָּעָם — חָלוֹת, קָוְנָס.
בָּכָּא — רַוְתָּעָר בָּאוּעָ.
בָּחוֹרָה — מִידָּל.
בִּיבְּרָעִין — שְׁמֶדְּשָׁטִיך.
בָּלָא זָהָר — אַן אַפְּכָאָד-מַסְתָּכָרָא פָּאָרְשָׁוֵין אָוּן רַעֲנָנֶס.
בָּוּרְגָּנָּעָר פְּלָפּוֹל.
בָּרוּלְעָפְּט — אַ חֲתוֹנָה.
בָּרְיָהָאן — וַיְצָנְבִּיר.
גָּאַלְקָט, עַגְּאַלְקָס — פָּוּן אַיִּין גְּרִיִּים, מִיט אַ לְּאַגְּנָגָעָן אלְּפָּ.
גָּוְדָעָן — רַעֲדָן גִּיר, רַעֲדָן אַוְמַפְּאַרְשָׁטָעַנְדָּלָעָר, גָּעָנָרְדוֹ גָּוְדָעָן.
גָּלְחוֹת — ?אַטְיָין.
הַאֲרָבָּעָרִיך — טְרוֹנְקִידְשְׁטוֹב, אַכְּסָנִיא.
הַאֲרְנִיש — סְגַעְפָּאַנְצָעָרִי פָּוּן אַ רִיטָּעָר.
הַוּזְבָּלָאָזָן — מַעֲרְבִּיקָע קִיכְלָעָך אַיִּין דָּעָר פָּאָרָם פָּוּן הוּוּזָן.
הַוּסִין — דְּרוּיסָן.
הַעֲפְּטָעָלִין — זִיכְעָרְשְׁפִּילְקָע.
וְאַנְגָּאנְט — אַקְטִיוֹאָר.
וְאַקְעָר — מְוֻטִּיך, ?עַבְעָדִיך.
וְיַיְנָאנְט — קְרִיְוְגְּהַעְלָד.
וְעַדְעָרְנָאָך — נִיטְזָנִיט.
וְעַלְשָׁע — אַיְטָאַלְיָעִינִישָׁע.

זאיט — סטרונגע. טארן — נארישקיט. טראפ — נאר. טרענDEL — דריידל, נאר. יאסולאטאָר — שפאָס-טְרִיבָּר, אַסְטִיאָר. יובלאָטאָצְיַע — צירונג. יודֶן-הָאָרֶף — דודע. לאָנָעָן — קיטן. לאָנְדָעָנִירָן — פָּאָסְפָּעָם. לאָנְצָוָם — לאָנְגָזָם. לוֹן — סוכן. „להָנוּ מִן הַשְׁדִים — — —“ (חדושים באותיות חסרות, ר' אליעזר מוויזמייך).

לייפֿ-עַך — וואָנְסַע. לאָץ, לאָצִים, לאָצְנוֹם — אַסְטִיאָר—ן. לשׂוֹן-אַשְׁכָּנוֹ — יִדְישׂ. מאָנָס — צוֹוִישׂ. מאָטְלָעָן — רְכִילָת טְרִיבָּן. מאָלְיקָלָע — מעַלְאָנְכָּלִישׂ. מאַנְיָעָן — ברָאנְסָלָעָטָן, אַרְעַמְבָעָנְדָעָר, פָוָן אַיְמָאָל. Maniglja "Meum est propositum in taberna mori" — מיין ואָונְטָשׂ — אַזְוָעָן צו שטָאָרְבָּן אֵין שעַנְק.

מיין — מער. מושיכין זיין — — — (ברכות, נ') — אַיְינְצָוּנְעָמָעָן די בייזע רוחות. מעכּיעַ, מהיה — יאנְגָעְנִישׂ, גְּרָאַטְשָׁקָעַ. מערבִּים — קְרוּכָּעַ. מעשִׂיט — דִינָעַ שְׁרִיפָט, נִוְטַ פִּירְקָאַנְטִיסַּק. מקשיין בְּפָרְזָלָא — — — (מדרש ר' בא, קדושים, נ') — צו פָאַרְטְּרִיבָּן בייזע רוחות. מתים-טאָנֵץ ניגון — (מחולות המות, דר' ש. רובין, ווין, תרל"ז). ענדער — בעסער. פָאַנְיַע — גְּרוּסָע בְּוֵיד. פָוְלָצָל — אַ מִיְּדָא. פָוְקָל — אַ הוַיְשָׁעָר, אַ פָּאַרְעַנְטְּהוֹיְקָעָר.

פֶּאָן—עַן — פְּלַאֲכְטָעַ.

פְּרִוּזָאנְט — מְאָפָאָזִן.

צְפוֹן — „וּשְׁם (ברוח צפון) מַדּוֹר לְמוֹזִיקִין — — —“ (פרק דרכיו אליעזר).

קוֹרְצְׂצְׂוַיְׂלִיךְ — הַיְׂפּוֹךְ פּוֹן לְאַנְגְּנוּוֹיְלִיךְ, אִינְטְּרָעֵסְאָנְטָ.

סִיפְּלָעַן — טְרִיבִּין זְנוּתָן.

סְלָאָצְעָקְרָעָם — הַילְּצָעָרָנָע שִׁיךְ, הַאלְּכָבָעַ.

סְרִיְּסָן — שְׁרִיְּעָן מִיטָּבָן מְעָנָן קוֹלוֹתָן, נִין צֹ קִינְדָּר.

קוֹרְיֻמְפְּלָהָלָעַ — אַ גְּנָבוֹיְגָן דְּרָעָנָלָא אַוְפְּצָוָה עָנָגָעָן אַ בָּהָמָה פָּאָרָן שִׁינְדָּן.

רָאָצָן — רָצָח'עַנְעָן.

רָאָר — אַוִּיסְטָרְלִישְׁ, זְעַלְטָן.

רוֹפְּקָוּן — עַנְגְּלִישָׁעַ פְּרָעָנָפָּ.

רִיךְ — רְשָׁעָ, גָּאָטָלָאָזָעָרָ מְעָנָטָשָׁ, לְוָמָפָּ.

שׁוֹבְּקָאָר — שְׁטוֹפּוּעָנָלָעָ, אַוִּיסְגָּעָלָאָסָעָנָעָ פָּרָוִי.

שׁוֹלְּזָנִיְּן — דָּאָוָונָעָן.

שׁוֹטְּבִּיכְּרָאָפָּ — חְדְּרִינְיָגָן.

שִׁינְפְּעָרָא — שְׁפָאָסְטָרְיִיבָּעָרָ.

שְׁמוּעוֹת — מְעַשְׁוָתָן.

תְּפָסְעַן — אַיְּנוֹזָעַן אַיְּן תְּפִסָּה.

געדרונקט אין דער אסטטרארייאָ פֿרְעָס,

